

ARCHIEFONDERZOEK NAAR DE BEBOUWING AAN EN ACHTER DE WESTZIJDE VAN DE BEURDSESTRAAT

Mortelproject VII nieuw

(intern rapport nr. 291)

DR. M.W.J. DE BRUIJN

Stadionlaan 41
3583 RB Utrecht
Tel. 030 254 19 94
E-post: mwjdebruijn@casema.nl

Utrecht, maart 2008

Nota bene: dit verslag komt in de plaats van het verslag onder dezelfde naam dat verschenen is in september 2007.

Pro memorie

In december 2006 verscheen mijn verslag Visualisering ontwikkeling Mortelgebied met als ondertitel: Mortelproject VI. Dit nummer is onjuist, omdat deel V nog niet verschenen was. Om niet te hoeven omnummeren wordt het onderhavige verslag Mortelproject V genoemd.

De delen Mortelproject I tot en met IV luiden:

- I Zuidzijde Weversplaats (Utrecht, november 2005)
- II Noordzijde Weversplaats (Utrecht, februari 2006)
- III 'Magnus ortus'. Het gebied De Mortel (Utrecht, maart 2006)
- IV Addenda Keizerstraat, Waterstraat en Mortel oostzijde (Utrecht, juli 2006)

Hiernaast is over het aangrenzende gebied nog verschenen het verslag Archiefonderzoek Weversplaats (Utrecht, november 2004), dat niet in het Mortelproject is ondergebracht, maar er eigenlijk wel onder valt.

Plattegrond van de parcellering naar het kadastraal minuutplan van 1832.

Het onderzochte terrein

In het onderhavige rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de perceels- en bebouwingsgeschiedenis van de noordzijde van de Weversplaats en de westzijde van de Beurdestraat, van west naar oost vanaf de straat De Mortel tot aan de Dieze bij de Verwerstraat. Het is de bedoeling dat ter plaatse de nieuwbouw van het Stadsmuseum zal verrijzen. Omdat de huispercelen er niet meer aanwezig zijn, zijn ze op onderstaande plattegrond, gebaseerd op de kadastrale minuut van 1832, van west naar noordoost genummerd Weversplaats A tot en met G en Beurdestraat A tot en met Q (zie de afbeelding op pagina 2).

Overzicht en conclusies

De voorgaande rapporten boden doorgaans in hoofdzaak een gedetailleerd feitelijk overzicht van de onderzoeksresultaten. Dit gebeurde met het oog op een toekomstige samenvoeging met de resultaten van het archeologisch onderzoek. Wanneer een dergelijke integratie plaatsheeft, kunnen thema's en vraagstellingen alsnog nader uitgewerkt worden en zouden op basis hiervan meer algemene beschouwingen worden gehouden en slotconclusies getrokken. In de praktijk is een dergelijke samenvoeging van archeologisch en historisch onderzoek tot nu toe vrijwel steeds uitgebleven. Op verzoek van de opdrachtgever zullen daarom in de nog verschijnende verslagen op grond van de analyse van het geraadpleegde schriftelijk bronnenmateriaal afzonderlijk dergelijke beschouwingen worden gehouden en conclusies getrokken. Voor de overzichtelijkheid worden deze vooraan in het verslag geplaatst.

De bronnen

Om een overzicht van de bebouwings-, bezits- en bewoningsgeschiedenis te verkrijgen vanaf de oudste gegevens tot het begin van de negentiende eeuw, werd in hoofdzaak gebruik gemaakt van de grondboekhouding in de akten van het zogeheten Bosch' schepenprotocol (1366-1810) en van een aantal registers, die voor een deel opeenvolgende bezitters gedurende een bepaalde periode weergeven. Voor het schepenprotocol zijn we vooral voor de oudste gegevens en de periode na 1500 afhankelijk van een gebrekkige en lacuneuze indicering, zodat lang niet alle akten konden worden getraceerd. Bij de registers gaat het om de hertogelijke cijnsregisters en de verpondingsregisters, te weten:

- 1520: cijnsregister (Algemeen Rijksarchief [ARA] Brussel, Rekenkamers 45067);
- 1573(-1640): cijnsregister (Brabants Historisch Informatie Centrum [BHIC], Raad en rentmeester-generaal 280);
- 1635: verpondingsregister (ARA 's-Gravenhage, Raad van State 2134);
- 1674: cijnsregister (BHIC, Raad en rentmeester-generaal 281);
- 1690: verpondingsregister (ARA 's-Gravenhage, Raad van State 2135). In de archiefinventarissen vindt men ten onrechte dat het hier om een register uit 1654 gaat. Proefondervindelijk is vastgesteld dat de datering moet zijn: circa 1690.
- 1728(-1810): cijnsregister (BHIC, Raad en rentmeester-generaal 282).

Bij ieder perceel worden hierna onder de perceelsgewijze behandeling de cijns- en verpondingsplichtigen volgens dit schema behandeld. De namen tussen de jaartallen in betreffen later bijgescheven bezitters van percelen. Achter de weergave wordt het folionummer vermeld, het cijnsbedrag respectievelijk de getaxeerde waarde bij de verponding (9 p.

betekent negen penningen oud geld; 0-1-14 = 0 gulden 1 stuiver 14 penningen nieuw geld). 40 vt. wijst op een breedte van 40 voet (de Bossche stadsvoet mat 28,7 cm). In oude penningen werd voor één voet ongeveer 0,425 penning betaald (voor een perceel van 20 voet doorgaans 8½ penning) en was dus één penning circa 2,353 voet.

Bij vergelijking met de schepenakten bleken de cijnsregisters overigens een opvallend aantal omissies en verkeerde gegevens te bevatten. In beginsel wordt hier dan ook uitgegaan van de akten. Onder andere vanwege de gebrekkige indicering van de bronnen konden overigens lang niet alle schepenakten worden getraceerd.

Uit de meeste huizen werden naast de cijns aan de hertog cijnzen en pachten aan derden betaald, in sommige gevallen aan kerkelijke en liefdadige instellingen, waarvan in veel gevallen archieven bewaard zijn gebleven. In sommige gevallen gaat het om seriële bronnen, zoals rekeningen en registers. Dan is het mogelijk om de bezits- en bewoningsgeschiedenis over een langere periode gedetailleerd te volgen. In het hier behandelde gebied gaat het in hoofdzaak om de volgende Bossche instellingen en percelen:

- Clarissenklooster (Weversplaats A en Beurdsestraat D, E, F en J);
- kapittel en instellingen van de Sint-Jan (Weversplaats B en Beurdsestraat J, K en P);
- Ulemansgasthuis (Weversplaats C en Beurdsestraat B, D, E en F)
- Van Mierdensmannengasthuis (Weversplaats C, F en G en Beurdsestraat C);
- Armenblok van de Weversplaats (Weversplaats E, F en G en Beurdsestraat I en Q);
- Tafel van de Heilige Geest (Weversplaats D en G en Beurdsestraat C, D, E, F, H, I, J en L);
- Klooster Uilenburg (Weversplaats F en G);
- Zwartzusters (Beurdsestraat H en Q);
- Groot Ziekengasthuis (Beurdsestraat I);
- Barbarakapel (Beurdsestraat J);
- Geertruiklooster (Beurdsestraat J);
- Begijnhof (Beurdsestraat N);
- Predikherenklooster (Beurdsestraat N);
- Antoniuskapel (Beurdsestraat N).

Van de meeste van deze instellingen zijn archieven bewaard gebleven. Vanwege het tijdrovend karakter van dit onderzoek en het beschikbare budget is dit onderzoek aan de hand van de archieven van deze instellingen selectief uitgevoerd, dit wil zeggen alleen voor de percelen die in het archeologisch onderzoek zijn betrokken. Het gaat hierbij om de percelen Weversplaats D tot en met G en Beurdsestraat A tot en met J.

De gegevens uit het archief van de Sint-Janskerk en die in het Bisschoppelijk Archief bleken helaas niet toegankelijk. Van de overige bleken vooral de gegevens uit de archieven van de Tafel van de Heilige Geest, het Groot Ziekengasthuis, het Ulemansgasthuis en in iets mindere mate het Clarissenklooster van belang.

Hetzelfde geldt voor een onderzoek naar en analyse van de bewaard gebleven middel-eeuwse testamenten. Dankzij de bijlagen bij de dissertatie van A.H.P. van den Bichelaer, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch in de Late Middeleeuwen* (Amsterdam 1998) konden deze testamenten overigens snel worden opgespoord. Het lezen en de analyse van deze soms uitgebreide bronnen vroeg aanzienlijk meer tijd.

De buurt

A. De Mortel

In de voorgaande rapporten is al een en ander verteld en samengevat over de omgeving van het onderhavige onderzoeksgebied. Het bevindt zich in de zuidoosthoek van een omvangrijk terrein, dat de Mortel werd genoemd. Dit terrein bevond zich achter de bebouwing aan – vanaf het noordwesten met de klok mee – Keizerstraat, Waterstraat, Verwerstraat, Beurdestraat, Weversplaats, Oude Hulst, Sint-Jorisstraat. Aan of bij de Keizerstraat en Waterstraat stonden al in de veertiende eeuw grote woonhuizen (*mansiones*) van edelen en rijke stedelingen. Aan de oostzijde werd de Mortel begrensd door een tak van de Dieze, zoals in een oorkonde uit 1486 onder verwijzing naar een veel oudere oorkonde wordt gezegd, aan alle overige zijden door een gegraven sloot, de *Mortelgrave*.¹ Deze sloot is op enkele plaatsen aan de westzijde bij archeologisch onderzoek teruggevonden.

In het gebied de Mortel stonden aan weerszijden van de straat De Mortel, enkele tientallen meters ten zuiden van de Keizerstraat-Waterstraat, een *mansio* (oostzijde) en een waarschijnlijk daarbij behorende boerderij (westzijde). Dit complex was met het gebied de Mortel aan het eind van de veertiende eeuw in bezit van Aart van Beek, natuurlijke zoon van Aart van Beek, priester. Het was afkomstig van de Bossche schepen Emond de Rover, die leefde in het begin van de veertiende eeuw. Vervolgens kwam het in bezit van de schepen Jan van Hellu, die getrouwd was met een dochter van Emond de Rover, en vervolgens van hun beider dochter Margriet, die trouwde met Herman Winriksz. van Oyen. Deze laatste verkocht het complex aan Aart Aartsz. van Beek.²

De erfgenamen van Aart Aartsz. van Beek zijn overgegaan tot een deling van het geheel. Eerst vond er op 20 maart 1411 een verdeling plaats van het gebied ten westen en het territoir ten oosten van de Mortel. Dit laatste deel is tussen 1475 en 1481 van een erfgenaam van Aart van Beek aangekocht door het begardenklooster, dat gevestigd was achter de Verwerstraat. Het klooster verkocht hierna het zuidelijk deel van dit oostelijk deel op 24 september 1486 aan de stad, die het bestemde voor de plaatsing van lakenramen.³

Lakenramen waren lange houten staketsels. Ook elders in het hier behandelde gebied waren ze aanwezig. Op deze ramen werden nieuw geweven, gevolve en geverfde wollen lakens gespannen om te drogen. In deze buurt waren de lakenbewerker – wevers, vollers en in de Verwerstraat uiteraard ververs – in ruime mate vertegenwoordigd.

Na 1486 verkocht de stad een aantal stukken van het in 1486 door de begarden verkochte gebied aan particulieren. Ook de bezitters van de percelen langs de Weversplaats en de Beurdestraat hebben op deze wijze hun percelen naar achter kunnen uitbreiden. Hoe dit in zijn werk ging, zal hieronder nader worden uiteengezet.

1 Gemeentearchief 's-Hertogenbosch [GAHt], Loketkast II, Mortel: *cum omnibus et singulis hereditatibus retro dictam domum et aream situatis, dictis communiter die Mortel, ad dictam domum et aream spectantibus, prout huiusmodi hereditates die Mortel communiter vocatas ibidem sunt situate et circumfossate, simul cum fossatis circum circa' dictas hereditates die Mortel vocatas situatis et ad easdem hereditates dictas die Mortel vocatas de iure spectantibus.*

2 Zie mijn verslagen 'Magnus ortus', 3-4 en 29-33; en Addenda Keizerstraat (Mortelproject IV) 18-26.

3 R. 1255, f. 340v.-342. Zie mijn verslag Visualisering ontwikkeling Mortelgebied, 9-11.

De Beurdensestraat is genoemd naar het gebied Beurde, dat al in de dertiende eeuw werd vermeld, dus al vóór het in de stadsommuring werd opgenomen. Er stond in deze tijd al enige bebouwing. In de oudste vermelding, van 25 januari 1295, is sprake van een erf waarop Frank perkamentmaker woonde, gelegen bij of te Beurde (*iuxta Beurde*).¹ In een oorkonde van 16 maart 1298 is sprake van een huiserf over de oude brug waarlangs men naar Beurde gaat (*ultra pontem antiquum per quem itur ad Beurde*).² In deze oorkonde gaat het om het hierna te behandelen perceel Beurdensestraat L. Uit de aanduiding ‘over de oude brug’ valt af te leiden dat men de situatie bekeek vanuit de Verwerstraat. Hieruit kan men afleiden dat dit toen als een belangrijkere straat in de stedelijke infrastructuur werd beschouwd. In een oorkonde uit 1300 wordt gesproken over een huis en erf in de straat strekkende van het midden van de Colpelstrata – dit wil zeggen de Verwerstraat – naar Beurde over de oude brug van de genoemde straat waarlangs men naar Beurde gaat (*in vico tendente de medio vici dicti Colpelstrata versus Beurde ultra pontem antiquum dicti vici per quem transitur versus Beurde*).³

Tot Beurde werd ook het gebied ten zuiden van de latere Beurdensestraat en de Weversplaats gerekend. Dit gebied strekte zich zelfs tot buiten de stadsmuur uit. Achter de muur lag geen gracht maar een brede strook grond, die bereikbaar was langs verschillende poortjes en doorgangen in de muur. Achter deze strook grond, waarop een aantal huizen stond en vanaf het begin van de vijftiende eeuw ook het Van-Mierdensmannengasthuis, lag het water De Meer.⁴ De stichter van het gasthuis, de deken van de Sint-Jan Adam van Mierde, maakte in 1403 zijn testament in de kamer van zijn woonhuis ‘bij en buiten de muren van de stad ’s-Hertogenbosch - - - gelegen op de plaats geheten Boerde’.⁵ Dit woonhuis werd bestemd voor het op te richten gasthuis.

De naam Beurde blijft men in de veertiende en vijftiende eeuw nog regelmatig in de akten tegenkomen, maar in 1327 duikt voor het eerst de naam Beurdensestraat op als ‘de straat geheten Beurde’ (*in vico dicto Burde*)⁶ en in 1368 in het Nederlands als *Boertsche straet*.⁷ De brug werd in 1342 aangeduid als de *Beurdschebrugge*.⁸

Overigens was de Beurdensestraat toen langer dan in later tijd. Ook het hier behandelde deel van de Weversplaats werd er toe gerekend. Pas betrekkelijk laat duikt voor dit deel van de straat de naam Weversplaats op. De aanduiding Weversplaats werd aanvankelijk alleen gebruikt voor de straat die van het zuidende van de Beurdensestraat in zuidoostelijke richting naar de stadsmuur liep. Het hierna te behandelen perceel Beurdensestraat A vond ik eerst in 1483 gesitueerd aan de straat geheten *die Wever plaetze*, tegenover de Sint-Barbarakapel.⁹ In 1496 werd ook Weversplaats B aan *die Wever plaetse* gesitueerd.¹⁰ Vanaf de zestiende eeuw werd deze naam voor dit deel van de straat gebruikelijker, maar de benaming Beurdensestraat bleef hiervoor ook in zwang.

1 Oorkondenboek Noord-Brabant I, nr. 516.

2 ONB I, nr. 568.

3 ONB I, nr. 610.

4 Zie mijn verslagen Archiefonderzoek Weversplaats, 6-9; Zuidzijde Weversplaats, 2-3; en Noordzijde Weversplaats (bij de Sint-Barbarakapel), 2-3.

5 GAHt, Adam-van-Mierdensmannengasthuis 2: *in camera domus inhabitationis ipsius testatoris prope et extra muros opidi de Buscoducis, dicte Leodiensis diocesis, in loco dicto Boerde sita*.

6 GAHt, H. Geest 165 (7 augustus 1327).

7 Bisschoppelijk archief, Zwartzusters 93 (13 januari 1368).

8 H. Geest 249 (25 januari 1342).

9 R. 1253, f. 183-183v. (tussen akten van 9 december 1483).

10 R. 1265, f. 393v. (14 november 1496).

Extra gecompliceerd is de situatie doordat ook de benamingen Huls en Oude Huls gebruikt werden vooreen groot gebied, dat de latere straten Sint-Jorisstraat, Oude Hulst, Weversplaats en Beurdestraat omvatte. Zo wordt in 1420 het perceel Weversplaats A – ter plaatse van de latere kazerne – gesitueerd in de straat geheten *die Aude Huls*,¹ in 1426 het perceel Weversplaats C.² Zelfs in 1728 werd voor Weversplaats B nog de aanduiding *ter plaetse genaemt de Hulst of Weverplaets* gebruikt.³

Uit een en ander kan men afleiden dat het gebied dat Beurde werd genoemd zich uitstreckte langs de Beurdestraat en de latere Weversplaats en dat dit gebied zonder duidelijke omgrenzing samenviel en/of overging in de buurt of straat die werd aangeduid met de benaming (Oude) Huls. Bezie men de hoogtekaart van 's-Hertogenbosch, dan valt op dat dit gebied, met name ten zuiden van de Weversplaats en ten oosten van de Beurdestraat, tamelijk hooggelegen was.⁴ Het moet dus vanouds een geschikt woongebied zijn geweest.

De percelen

De percelen die hier gevormd werden, vertoonden althans in later tijd een tamelijk grote eenvormigheid. De meeste hadden de in 's-Hertogenbosch zeer gebruikelijke breedte van omstreeks 20 stadsvoet (circa 5,74 meter). Dat dit echter in oorsprong niet het geval behoeft te zijn geweest, kan uit de cijnsregisters worden afgeleid. De percelen Weversplaats vóór A, A zelf, B, C en D worden vermeld met een gezamenlijke breedte van 90 voet. Weversplaats D, E, F en G maten samen 84 voet, maar E, F en G zouden één erf hebben gevormd.

Beurdestraat A tot en met E waren tezamen 115 voet breed. Opmerkelijk is dat het zowel bij Weversplaats D tot en met G als Beurdestraat A tot en met E om enigszins gerende percelen ging.

Beurdestraat F had oorspronkelijk een breedte van 40 voet en G van 20½ voet. Dan worden de percelen Beurdestraat H en I samen geteld op 25 voet. De overige percelen hebben alle een breedte van 20 voet of daaromtrent. Het lijkt er overigens op dat bij de

1 R. 1192, f. 25v. (23 december 1420). Nog verwarrender is het dat de Papenhulst ook *Huls* wordt genoemd en later ook *Weverhuls*. Men kan zich indenken wat dit in de indices, met name die van M. Spierings, teweeg heeft gebracht. Dit alles maakt het onderzoek naar dit gebied buitengewoon lastig.

2 R. 1197, f. 207 (24 augustus 1426).

3 Zie aldaar (26 april 1728): Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R. [Rechterlijk archief, Bosch' protocol] 1729, f. 193v.-195. Wanneer in het vervolg naar R. wordt verwezen, is steeds het Bosch' protocol bedoeld.

4 Zie E. Verhees en A. Vos, *Historische atlas van 's-Hertogenbosch* (Amsterdam 2005) 7. Op blz. 12 van dit werk wordt overigens ten onrechte de benaming *Boertschepoort* gebruikt ter plaatse van het latere Oranjabolwerk. De Beurdepoort is identiek met wat hier de – oostelijker gelegen – Molensteegpoort wordt genoemd. Deze lag in het verlengde van de straat De Mortel (de latere Berenbijt). Op deze oostelijker gelegen plaats stond de Beurde molen, ook wel de molen van de zusters van Orthen genoemd. Zie mijn verslagen Archiefonderzoek Weversplaats, 8-9; en Zuidzijde Weversplaats (Mortelproject I), 2-3. Over de molen op het latere bastion Oranje zie mijn verslag Onderzoek Oude Hulst (Zuidwal). Deze molen, waar een Molensteeg naartoe leidde, wordt bijvoorbeeld vermeld in een schepenaakte van 25 augustus 1429 (R. 1199, f. 124): *Willelmus dictus Reeuwe, tutor et maritus legitimus ut asserebat Heilwigis sue uxoris, filie quondam Theoderici die Lu, promisit mihi ad opus Gerardi Mol de Driel quod ipse dabit et solvet dicto Gerardo annuum et hereditarium censum quinquaginta aureorum denariorum antiquorum audescilde communiter vocatorum vel valorem anno quolibet decollacionis beati Iohannis Baptiste de et ex quadam domo lapidea quondam Theoderici die Lu, sita in Buscoducis ad locum dictum Audenhuls atque ex cameris dicti quondam Theoderici sitis ibidem extra murum opidi de Buscoducis necnon ex molendino venti eiusdem quondam Theoderici consistente ibidem extra murum predictum, atque ex omnibus et singulis attinentiis et iuribus dicti molendini, quocumque locorum consistentibus sive solvendis, ut dicebat. Testes Wyel et Godefridus. Datum supra (= XXV augusti).*

invoering van het kadaster de breedte van de percelen veel eenvormiger was. Mogelijk kan de opgraving hierover meer duidelijkheid verschaffen.

De meeste percelen vanaf de straat De Mortel tot aan Beurdsestraat M grensden aan de achterzijde aan de genoemde sloot de Mortelgraaf. De laatste vermelding is van 23 januari 1744, toen van Weversplaats C werd gezegd: *streckende voor vande straat agterwaerts tot den Mortel-graef*.¹ Toen is kennelijk bij de bouw van de kazerne de sloot gedempt. Van Beurdsestraat A wordt op 12 februari 1746 gezegd: *agter uytcomende in het Mortelstraatje*.² Van Beurdsestraat B heet het echter al op 12 februari 1683 dat het strekte *voor vande gemeyne Bursestraet achterwaerts tot seecker erve of plaetsken eertyts geheyten den Mortelgraef*,³ en op 4 december 1748, dat het perceel achter uitkwam *opden Mortel hof*. Dit komt overeen met de situatie op de kadastrale minuut. Mogelijk is de Mortelgraaf in gedeelten vanaf de zeventiende eeuw gedempt.

De percelen vanaf Beurdsestraat B oostwaarts kwamen niet meer op deze Mortelhof – de doorgang naar de straat De Mortel – uit. In dezelfde akte wordt van het twee percelen oostelijker gelegen Beurdsestraat E gezegd dat het zich uitstreckte *tot op erve van 't gouvernement*.⁴

Achter Beurdsestraat C (Sint-Barbara) stonden in 1720 twee huisjes, die aan de achterzijde grensden aan erf van de erfgenamen van Adriaan Roeters (Beurdsestraat D).⁵

De percelen Beurdsestraat D, E en F grensden in de eerste helft van de achttiende eeuw aan de achterzijde aan het erf van Van Pullen, die ik niet nader heb kunnen identificeren. Mogelijk ging het hierbij om een perceel aan de oostzijde van de straat De Mortel. De percelen G, H, I en J grensden aan de tuin van het gouvernement.

In perceel K was het Agnes van den Broeksgasthuis gevestigd. Ook dit perceel zal aan de gouvernementstuin hebben gegrensd, net als met L (De Stad Dordrecht) het geval was. Dit laatste perceel had *het regt van uyt- en doorgang over den Ouden Bogaart tot aan de Verwerstraat*.⁶

De percelen Beurdsestraat M tot en met Q grensden vanouds aan een erf van Peter van Orthen, later van Adriaan van Orthen. Dit grondstuk werd De Bogaard werd genoemd. Op dit erf werd de straat De Bogaard, later De Oude Bogaard en vervolgens het Oud Bogardenstraatje, aangelegd en de huisjes aldaar gebouwd. In 1470 werd met betrekking tot Beurdsestraat P gezegd dat het zich uitstreckte tot erf van Adriaan van Orthen, geheten De Bogaard (*hereditatem Adriani de Orten, dictam den Boghart*).⁷ Als achterbegrenzing van perceel M werd op 27 oktober 1486 de straat De Bogaard (*vicum dictum Den Bogart*) vermeld.⁸

De begrenzing met het gebied de Mortel

De begrenzing aan de achterzijde van de percelen Weversplaats A tot en met G en Beurdsestraat A tot en met K is gewijzigd door de aankoop door de stad van het zuidelijk deel van het oostelijk deel van de grote tuin de Mortel. Het gehele oostelijk deel – dit wil zeggen het

1 R. 1736, f. 303-303v.

2 R. 1739, f. 44-44v.

3 R. 1652B, f. 55v.56v.

4 R. 1739, f. 334-334v.

5 R. 1714, f. 266v.-267 (10 juli 1720).

6 R. 1764, f. 331v.-332.

7 R. 1239, f. 105v.

8 R. 1256, f.131v.

deel ten oosten van de straat De Mortel – was toen in het bezit van het begardenklooster. Op 24 september 1486 kocht de stad hiervan het grootste, zuidelijk gelegen deel.

Het werd gesitueerd tussen de andere ‘helft’ van de tuin – met uitzondering van een openbare weg genomen van deze helft en door de stad over die helft aangelegd en met een nieuwe stenen door de stad gebouwde muur ertussen – aan de ene zijde en tussen erf van het klooster – met een stenen heinmuur van het klooster ertussen – en erven van verschillende burens van de Beurdestraat aan de andere zijde, strekkend van het overige kleiner deel van de genoemde helft van de grote tuin – met een nieuwe stenen dwarsmuur ertussen – naar achteren tot erven van Jan Ooms de jonge en verschillende andere burens, samen met de voornoemde weg en de hele nieuwe muur en de helft van de genoemde dwarsmuur. In de akte volgen een aantal voorwaarden. Om te beginnen werd bepaald dat het door de stad gekochte deel zou worden bestemd tot nut van het gilde van de lakenwevers voor het plaatsen van lakenramen. Wanneer dit niet zou gebeuren, zou de nieuwe bestemming niet tot last van de begarden mogen zijn. Als er op dit deel gebouw zou worden, moest die bebouwing veertien hamervoet¹ van de heinmuur van het klooster verwijderd blijven. De tussenmuur zou gemeenschappelijk van de stad en het klooster zijn, maar het klooster moest die geheel op zijn kosten onderhouden. Tot slot moest het klooster op zijn kosten op het openbare water, te beginnen aan het eind van de helft van de tuin tussen het water aan de ene zijde en de overige resterende helft van de tuin aan de andere zijde, een ‘stenen werf’ leggen, strekkend van het *Mortel brugskén* tot aan de muur van het convent, en die werf op eigen kosten in goede staat houden, zodat het water zijn vrije loop kon hebben.²

Het is ondanks deze gedetailleerdheid niet gemakkelijk om de door de stad gekochte ‘helft’ van de helft van de grote tuin de Mortel precies te situeren. De genoemde Jan Ooms junior bezat verschillende percelen, maar aannemelijk is dat het bij het hier genoemde perceel om een erf aan de oostkant van de Mortel ging. Het zal een van de minstens zeven, en wel het zuidelijkste van de percelen zijn geweest, die de stad op 18 december 1489 aan particulieren heeft verkocht.³ Het perceel van Jan Ooms grensde aan de hier behandelde percelen aan de noordzijde van de Weversplaats en de westzijde van de Beurdestraat, en wel erven van: Frank Post (Weversplaats B), Roelof Gijsbertsz. (Weversplaats C), Berend Pas (Beurdestraat A), Aart Jansz. (Beurdestraat B), Hendrik Valkenburg (Beurdestraat C), Thomas de Koster (Beurdestraat E), Jan Ooms (Beurdestraat F), Klaas van Orthen (Beurdestraat G), Thomas van der Rullen (Beurdestraat I), Dirk Kolen (Beurdestraat J), Hendrik Ooms (Beurdestraat K). Hieruit zou men kunnen afleiden dat de percelen Weversplaats A en D tot en met G, en Beurdestraat A, D en H toen niet aan de achterzijde aan het gebied de Mortel grensden. Deze situatie is nog enigszins herkenbaar op de kadastrale minuut van 1832.

Op 30 december 1496 verkochten Jan Ooms en Aart Jansz. verschillende delen van het door hen aangekochte perceel aan bezitters van de percelen aan de Weversplaats en de Beurdestraat. Een noordelijker perceel, dat Wouter Ooms van de stad had verkregen, droeg deze laatste over aan Frank Post, die op zijn beurt delen ervan transporteerde aan Jan Ooms en de bezitters van Weversplaats C, D-E, F-G en Beurdestraat A en B. Op deze wijze zullen deze erven verder naar achter toe verlengd zijn. In de akten wordt melding gemaakt van het gebruik van een poort (waarschijnlijk aan de straat De Mortel), een straat en een watertrap. Aan te nemen valt dat deze trap zich aan de Mortelgraaf bevond en men zou mogen aanne-

1 Ik ben er tot nu toe niet in geslaagd het verschil tussen de soms in de bronnen genoemde hamervoet en de Bossche stadsvoet te traceren.

2 GAHt, Loketkast II, Mortel; R. 1255, f. 340v.-342.

3 Zie voor de details het laatste deel van dit verslag onder: De uitgifte van aangrenzende percelen in het gebied de Mortel.

men dat deze naar het noorden is verlegd, maar dit wordt helaas niet duidelijk, al zou men het uit een en ander kunnen afleiden. Mogelijk blijkt dit uit de geplande opgraving en zouden hierna de genoemde percelen of althans een deel ervan preciezer kunnen worden gesitueerd.

De achterweg naar de straat De Mortel toe treffen we in later tijd nog herhaaldelijk in de akten aan. Zo wordt op 18 januari 1588 van het complex Beurdsestraat D vermeld dat daartoe het gebruik hoorde van de erachter gelegen poort of doorgang naar het erf de Mortel samen met andere rechthebbenden.¹ Het perceel Weversplaats G was in 1608 *streckende vander gemeynder strate genoempt de Buertschestrate tot eenen wech aldaer streckende, welcke wech voorts streckt tot een strate genoempt de Mortelstrate, tsamen met den rechte van te gebruycken den selven wech gelyck andere menschen daer ooc recht in hebben*.² En Beurdsestraat A strekte zich in 1652 uit *vande voorschreven Beurtschestraet achterwaerts tot eenen gemeijnen wech loopende tot de straet genoempt de Mortelstraet*.³

Tussen de percelen Beurdsestraat E en F lag vanouds een gang vanaf de straat. Deze komt voor het eerst voor in een schepenakte van 15 juni 1443.⁴ Ook op het kadastraal minuutplan is deze gang, die behoorde tot perceel F, nog aanwezig. Beurdsestraat L ten slotte bleek als gezegd in 1763 eveneens ‘vanouds’ *het regt van uyt- en doorgang over den Ouden Bogaart tot aan de Verwerstraat te hebben gehad*.⁵

De bebouwing

De gebruikelijke aanduiding voor het perceel en zijn bebouwing was: huis, (huis)erf en tuin (*domus, area et ortus*, in het Nederlands doorgaans *huys, erve ende hoff*). De huizen stonden voor zover viel na te gaan alle aan de straat. Soms is er sprake van achterhuizen en achter de huizen gelegen kameren. Al in 1472 werd bij Weversplaats C een achterhuis vermeld.⁶ Dit was in 1627 ook het geval met het gerende perceel Weversplaats F.⁷ Bij Weversplaats G wordt in 1618 voor het eerst een achterhuis vermeld,⁸ bij Beurdsestraat A in 1642.⁹ Bij dit laatste perceel is in 1714 sprake van *een huijs en erve met drie achterhuyskens, mett eenen vrijen uitganck, staende inde Mortel*.¹⁰

Achter Beurdsestraat D worden in 1669 drie kameren vermeld,¹¹ achter voor Beurdsestraat E in 1704 twee.¹² In 1729 wordt voor dit laatste perceel behalve van het huis gesproken van *twee aparte woninge en een vertrekje geapproprieert tot een kelderke nevens*

1 R. 1416, f. 180v.-181: *cum iure utendi et fruendi huiusmodi porta seu transitu sita retro premissa et tendente ad et versus hereditatem dictam den Mortel similiter alijs (ius)^a in iisdem habentibus*.

^a Dit woord ontbreekt.

2 R. 1450, f. 249v.-252 (6 februari 1608).

3 R. 1577, f. 11-13 (27 februari 1652).

4 R. 1213, f. 106v. (15 juni 1443). Zie ook R. 1262, f. 117-117v. (11 januari 1493).

5 R. 1764, f. 331v.-332 (8 april 1763).

6 R. 1242, f. 252 (18 november 1472).

7 R. 1538, f. 481-481v. (12 juli 1627).

8 R. 1495, f. 111v.-113 (29 december 1618); zie verder R. 1610, f. 92v.-93 (16 december 1654) en R. 1752, f. 288-288v. (18 juni 1760).

9 Not. 2688, f. 336-339 (24 december 1642). Zo ook R. 1577, f. 11-13 (27 februari 1652).

10 R. 1706, f. 69v. (18 april 1714).

11 R. 1625, f. 348-350v. (11 maart 1669).

12 R. 1691, f. 270-272 (27 mei 1704): *huijs, erve ende twee cameren daerachter, met de gerechtigheydt vande put, gestaen ende gelegen binnen dese stadt in de Beurse straet tusschen huys en erve genaemt de Broedgans (Beurdsestraat D) ex uno ende tusschen huys ende erve de weduwe De Gruyter (Beurdsestraat F), een ganghsken tusschen beyde sijnde, ex alio, streckende voor vande gemeene straet tot op erve van Francis van Rotterdam, een plancke heyninge tusschen beyde synde*.

een kookhuysje.¹ In 1774 is weer sprake van drie aparte woningen achter de voorsz. huyzinge.²

Achter het huis Beurdsestraat G worden in 1722 drie huisjes vermeld ende een hof daer aghter.³ In 1759 was sprake van een huijs met twee agterhuijsjens en erven.⁴

Ook het perceel Beurdsestraat I had in 1478 een achterhuis,⁵ net als tezelfdertijd Beurdsestraat K, waar ook een lakenraam werd vermeld.⁶ Achterhuis en toilet stonden in 1467 te dicht bij perceel Beurdsestraat L.⁷

Zoals gezegd had dit laatste perceel een uitgang naar het Bogaardstraatje. De bezitters van dit perceel hebben ook enige aangrenzende kameren aan dit straatje in bezit gehad. In 1443 is sprake van de laatste kamer met haar ondergrond, gedekt met hard dak of tegels, van zes kameren met hard dak achter de *Colperstraet* (= Verwerstraat) over het water aldaar. Verder ook twee kamers, die in de *Colperstraet* gesitueerd worden,⁸ maar die in werkelijkheid grensden aan de zojuist genoemde kamer. Er hoorde ook een stuk tuin achter die kameren en een weggetje van vier voet breed plus het recht om een toilet aan de gracht te plaatsen bij.⁹

1 R. 1730 f. 13-13v (20 september 1729).

2 R. 1767, f. 122v.-123 (27 juni 1774).

3 R. 1726, f. 297-298v. (26 september 1722).

4 R. 1752, f. 195v.-196 (4 oktober 1759).

5 R. 1248, f. 130 (14 november 1478).

6 R. 1246, f. 196 (23 april 1477); R. 1249, f. 31v. (7 februari 1480).

7 R. 1236, f. 233A (los blad bij f. 234 (13 februari 1467)).

8 R. 1213, f. 120 (13 juli 1443): *una camera finali sue extrema cum suo fundo, tecta cum duro tecto seu tegulis, de sex cameris cum earum fundis eiusdem tecture, sitis in Buscoducis retro vicum dictum Colperstraet ultra aquam ibidem fluentem, - - - vendita dicto Iohanni de Beerze a Petro de Orthen. En: duabus cameris cum earum fundis, sitis in Buscoducis in vico dicto Colperstraet in hereditate quondam Godefridi Scenckel, que sumpte sunt de sex cameris ibidem sibi invicem contigue adiacentibus, ibidem sitis lateraliter versus vicum dictum die Buerdschestraet.* Voor de volledige tekst zie onder Beurdsestraat L.

9 Zoals blijkt uit R. 1221, f. 240v.-241 (2 januari 1451): *Gerardus die Haerde, filius quondam Arnoldi die Haerde, maritus et tutor legitimus ut dicebat Elisabeth sue uxoris, filie quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, domum et aream sitam in Buscoducis in vico die Boertschestraet inter hereditatem Woltheri de Boemel ex uno et inter hereditatem Henrici van Boert textoris laneorum ex alio, quam domum et aream dictus quondam Iohannes de Beerze erga Georgium die Rijck acquisierat; insuper duas cameras cum earum fundis, sitas in Buscoducis in vico dicto Colperstraet in hereditate quondam Godefridi Scenckel, que sumpte sunt de sex cameris ibidem sibi invicem contigue coadiacentibus, ibidem sitis lateraliter versus vicum dictum die Buertschestraet, videlicet illas duas cameras que due sunt de tribus ultimis dictarum camerarum sitarum in fine versus locum dictum die Mortel iuxta ultimam dictarum camerarum; insuper unam cameram finalem seu extremam cum suo fundo tectam cum duro tecto seu tegulis de sex cameris cum earum fundis eiusdem tecture, sitis in Buscoducis retro vicum dictum Colperstraet ultra aquam ibidem fluentem inter hereditatem Yudoci Michiels soen et Michaelis Michiels soen ex uno et inter hereditatem seu viam Petri de Orthen ex alio latere, scilicet illam cameram que est finalis et extrema proxime sita iuxta ortum Petri de Orthen, filii quondam Gevardi de Orthen; insuper partem orti siti retro dictas cameras, quinquaginta unam pedatas vel circiter in longitudine et quadraginta duas pedatas in latitudine continentem; insuper particulam terre sumptam de residuo orti predicti pro quadam via latitudinem quatuor pedatarum continente; insuper potestatem ponendi unam cloacam ad finem dicte vie (supra fossatum) ibidem atque ius viandi ad premissa spectantes, quas duas et unam cameras cum suis attinentiis predictis (...) Iohannes de Beerze erga Petrum de Orthen, filium quondam Gevardi de Orthen, acquisierat, et de quibus (domo) et area, duabus et una cameris predictis dictus Gerardus die Haerde medietatem atque tres quintas partes relique medietatis erga Iohannem, Lanam et Arnoldam liberos quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, et unam quintam partem medietatis premissarum erga Guedeldam relictam quondam Iohannis de Beerze predicti acquisierat, prout hec omnia in diversis litteris contenta², hereditarie supportavit Henrico filio quondam Henrici die Zecker - - -, exceptis oneribus et condicionibus in dictis litteris contentis et hereditario censu viginti solidorum communis pagamenti exinde e iure solvendis - - -. Datum 2^a ianuarii.*

Mogelijk stonden deze kameren achter de percelen Beurdestraat M en N, maar het is ook denkbaar dat zij achter L hebben gestaan.

Bij huis, erf en tuin van Beurdestraat Q ten slotte worden in 1442 twee aangrenzende kameren vermeld.¹

Op enkele percelen worden lakenramen (*pannitensoria dicta lakenramen*) vermeld: op Beurdestraat G in 1413,² Beurdestraat F in 1417,³ 1434,⁴ en 1493,⁵ Beurdestraat D in 1418,⁶ Beurdestraat K in 1477⁷ en 1480.⁸

De bezitters van de percelen

Onder de bezitters versta ik degenen die rechten op een complex hadden. Dit hoeven niet altijd ook de bewoners te zijn. Aannemelijk is dat in het hier behandelde gebied in de Late Middeleeuwen de gerechtigden vaak ook de bewoners waren. Na de Middeleeuwen was dit minder het geval, zoals onder meer kan worden afgeleid uit de verpondingsregisters en de beroepen van de eigenaars.

Gezien de aanwezigheid van deze lakenramen hoeft het niet te verbazen dat de bezitters van de hier behandelde percelen voor een deel ook in de lakennijverheid werkzaam waren. In het huis van Liesbet weduwe van Gillis Witskeel (Beurdestraat H-I) stond in 1351 al een weefgetouw.⁹ Verder treffen we in de bronnen per huis de volgende lakenwevers, dit wil zeggen wevers van wollen lakens aan (tussen haakjes het jaartal van de eerste vermelding als wever):

Weversplaats B: (1454) Berend Jan Berends¹⁰

Weversplaats C: (1496) Roelof Gijsbertsz.¹¹

Weversplaats E: (1424) Willem de Bever¹²

Beurdestraat B: (1496) Aart Jansz.,¹³ (1635) Pieter Cornelis wollewever¹⁴

Beurdestraat C: (1595) Cornelis Adams¹⁵

Beurdestraat F: (1443) Jan Jansz. Ooms¹⁶

Beurdestraat G: (1478) Hendrik van Orthen¹⁷

Beurdestraat H: (1491) Joost Knode, eerst lakenwever, later voller¹⁸

Beurdestraat I: (1491) Thomas van den Rullen¹⁹

1 R. 1212, f. 60v.-61v. (21 juni 1442).

2 R. 1188, f. 242v. (25 augustus 1413).

3 R. 1190, f. 428v. (23 juni 1417).

4 R. 1204, f. 63v. (24 maart 1434).

5 R. 1262, f. 117-117v. (11 januari 1493).

6 R. 1191, f. 33v. (16 december 1418).

7 R. 1246, f. 196 (23 april 1477).

8 R. 1249, f. 31v. (7 februari 1480).

9 Tafel van de H. Geest, nr. 343 (15 november 1351): *cuiusdam instrumenti dicti weveghetouwe*.

10 R. 1224, f. 46v. (7 maart 1454).

11 R. 1265, f. 305-309 (30 december 1496).

12 R. 1194, f. 306 (13 juli 1424); R. 1201, f. 35v. (16 januari 1431) en R. 1212, f. 216v. (27 september 1442).

13 R. 1265, f. 305-309 (30 december 1496).

14 Verpondingsregister, f. 138v.

15 R. 1467, f. 113-113v. (23 januari 1595).

16 R. 1213, f. 106v. (15 juni 1443).

17 R. 1248, f. 130 (14 november 1478).

18 R. 1260, f. 215 (15 maart 1491).

19 R. 1260, f. 215 (15 maart 1491).

Beurdestraat J: (1435) Hubert Carnauwe,¹ (1476) Dirk Hendriksz. Kolen²
 Beurdestraat K: (1415) Hendrik van Boert³
 Beurdestraat M: (1490) Jacob Hubert Maasz.⁴
 Beurdestraat N: (1635) Jan Swarte als bewoner⁵ (verponding 1635)
 Beurdestraat O: (1492) Klaas Broosz.⁶
 Beurdestraat P: (vóór 1368) Hendrik Gooskes⁷ (1489) Peter Willem Aartsz.,⁸ (1635) Hendrik Leede (?)⁹
 Beurdestraat L was in 1635 in eigendom bij de lintwever Hendrik.¹⁰

Als bezitters komen omstreeks 1400 tamelijk vaak vollers of hun erfgenamen voor. Aangezien we hun namen nogal eens op andere plaatsen tegenkomen, zullen ze in veel gevallen niet tevens de bewoners zijn geweest.

Weverplaats C?: (1390) wijlen Wouter Grove¹¹
 Weverplaats E: Bertoud¹²
 Beurdestraat A: (1405) wijlen Wouter Grove¹³
 Beurdestraat B: (1391) Hille dochter van wijlen Simon voller¹⁴
 Beurdestraat D: (1418) Aart Zegelaar¹⁵
 Beurdestraat G: (1399) Jan van Uden,¹⁶ (1406) Aleid weduwe Hendrik van Mierde¹⁷

Opmerkelijk is ook het grote aantal timmerlieden. Mogelijk hield dit verband met het gebruik door de textielwerkers van houten instrumenten, zoals weefgetouwen, lakenpersen, lakenramen, volkuipen en dergelijke. Maar het is ook denkbaar dat de timmerlieden huizen opkochten, ze vertimmerden en daarna weer verkochten.

Weversplaats B: (1405) Willem van Weert¹⁸
 Weverplaats C?: (1390) Hendrik Hendriksz. Molner,¹⁹ (1421) wijlen Willem van Weert,²⁰ (1735) Jan Konings²¹
 Weverplaats D: (1394) Willem van Weert²²
 Beurdestraat D en E: (1704) Adriaan Roeters²³

- 1 R. 1205, f. 210v. (1 juli 1435).
- 2 R. 1245, f. 278 (6 juli 1476).
- 3 R. 1189, f. 342v. (25 april 1415).
- 4 R. 1259, f. 182v. (3 juli 1490).
- 5 Verpondingsregister, f. 139v.
- 6 R. 1261, f. 495v. (3 juli 1492).
- 7 R. 1175, f. 27 (20 april 1368).
- 8 R. 1258, f. 388 (21 juli 1489).
- 9 Verpondingsregister, f. 140.
- 10 Verpondingsregister, f. 139v.
- 11 R. 1178, f. 279 (28 juli 1390).
- 12 R. 1178, f. 377v. (23 april 1390).
- 13 R. 1184, f. 121 (25 april 1405).
- 14 R. 1179, f. 269 (6 juli 1391).
- 15 R. 1191, f. 33v. (16 december 1418).
- 16 R. 1181, f. 288, blz. 581 (12 december 1399).
- 17 R. 1184, f. 351v. (11 juni 1406).
- 18 R. 1184, f. 244 (24 december 1405).
- 19 R. 1178, f. 279 (28 juli 1390).
- 20 R. 1192, f. 372 (6 oktober 1421).
- 21 R. 1731, f. 361v.-363v. (13 januari 1735).
- 22 R. 1180, f. 102 (22 januari 1394).
- 23 R. 1691, f. 270-272 (27 mei 1704).

Beurdestraat F: (1390) Hendrik van Eik¹
 Beurdestraat G: (1406) Hendrik Webel²
 Beurdestraat H: (1393) Jan van Steenberghe,³ (1751) Gerardus van Santvoort⁴
 Beurdestraat J: (1667) Dirk Dirksz. (van Erp)⁵
 Beurdestraat N: (1398) Hendrik van Eik⁶
 Beurdestraat P: (1392) Goiart van Eik,⁷ (1750) Leendert Blom⁸
 Beurdestraat Q: (1573) Marieke Hendrik Aartsz. timmermans, Jan Jansz. Houbraken,⁹
 (1691) wijlen Peter Cornelis van der Sterre¹⁰

Tot slot worden in Beurdestraat B tussen 1449 en 1486 drie lakenpersen vermeld.¹¹

De afzonderlijke percelen

Weversplaats noordzijde ten oosten van De Mortel

In het cijnsregister van 1520 wordt de breedte van de percelen enkele keren opgenomen in een verzamelpost. Zo waren de hierna te noemen percelen Weversplaats A, B en C samen met één voorafgaande post 90 voet (= 25,83 m) breed. Deze laatste post betrof mogelijk oorspronkelijk het erf waarover de straat De Mortel is aangelegd, die later aan de stad is gekomen.¹² Waarschijnlijk betrof het hier een erf van Jan van Hintham Aartsz., dat deze gekocht had van Goiart van Eik. Op 23 december 1420 verkocht Jan van Hintham aan zijn oostelijke buurman Hendrik de Wetter, zoon van wijlen Jan de Wetter, een stukje erf van aan de straat één en een kwart voet min een duim breed en 19 voet breed achter aan de Mortelgraaf.¹³ Misschien komen we dit perceel tegen in een belending van het hierna volgende perceel Weversplaats A uit 1427. In een akte van 21 november van dat jaar wordt een erf van Jan van Hintham als belending van dat van het hierna te behandelen perceel van Hendrik de

1 R. 1179, blz. 20 (22 december 1390).

2 R. 1184, f. 351v. (11 juni 1406).

3 R. 1179, blz. 665 (10 april 1393).

4 R. 1741, f. 74-74v. (20 juli 1751).

5 R. 1622, f. 327-328 (11 augustus 1667).

6 R. 1181, f. 39v., blz. 78 (24 december 1398).

7 R. 1179, blz. 418 (9 oktober 1392).

8 R. 1740, f. 290v. (23 juni 1750). De aanduiding timmerman in het cijnsregister van 1728, f. 190.

9 Het cijnsregister van 1573, f. 76.

10 R. 1681, f. 470-470v. (13 december 1691).

11 R. 1219, f. 45 (8 maart 1449): *tribus torcularibus dictis perssen*; aldus ook R. 1223, f. 205 (19 april 1453) en R. 1236, f. 289 (9 juni 1467); R. 1255, f. 390 (17 februari 1486).

12 ARA Brussel, Rekenkamers 45069, f. 72v.: *Idem Mathias (= Mathias Brugman) de area Adriani de Kilsdonck x½ d. Achter deze post: Civitas habet.*

13 R. 1192, f. 25v.: *Iohannes de Hyntham Arts soen particulam terre, sitam in Buscoducis iuxta vicum dictum die Audehuls contigue inter hereditatem Henrici emptoris infrascripti ex uno et inter reliquam hereditatem dicti Iohannis ex alio, tendentem ab hereditate quondam Arnoldi de Hyntham ad fossatum dictum die Mortel, que particula hereditatis sumpta est de quadam pecia terre quondam Godefridi de Eyck et continet ante in fine hereditatis quondam Arnoldi de Hyntham unam pedatam quartam partem unius pedate et latitudinem unius digiti in latitudine et retro iuxta hereditatem seu fossatum dictum die Mortel' xix pedatas in latitudine, ut dicebat, hereditarie vendidit Henrico die Wetter, filio quondam Iohannis die Wetter - - -. Testes, datum supra (= xxiiii decembris).*

Wetter genoemd.¹ Het is denkbaar dat in deze tijd de straat De Mortel vanaf het woonhuis en de *mansio* van Aart van Beek² is doorgetrokken naar de Weversplaats.

De eerste drie percelen ten oosten van de straat De Mortel (Weversplaats A, B en C) zijn in 1744 gekocht door de stad voor de bouw van militaire barakken.

Weversplaats A (De Molenkar)

Op 21 november 1427 verkocht Hendrik zoon van wijlen Jan de Wetter een cijns uit dit perceel aan Lambert van Beerze. Het goed werd omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Beatrijs weduwe van Thomas van Mameren en erf van Jan van Hintham, zich uitstrek-
kend tot de gracht *den Mortelgrave*.³ Mogelijk is het goed hierna in het bezit gekomen van
genoemde Lambert van Beerze, zoals blijkt uit een belending van Weversplaats B uit 1438,⁴
maar daarna wordt toch Hendrik de Wetter weer als belending genoemd.⁵ Het is ook denkbaar
dat Lambert van Beerze tevoren de bezitter is geweest.

Dit complex op de hoek van de Weversplaats en de Mortel was blijkens een opgegeven
belending in 1496 in bezit van Jan Ooms Jansz.⁶ Hoogstwaarschijnlijk gaat het om dit erf bij
de verkoop van een cijns door Jan Ooms op 17 juli 1488 'uit huis, erf en tuin en achterhuis
van de verkoper, gelegen in 's-Hertogenbosch aan de straat geheten *die Buertschestraet* (!)
tussen erf van de kinderen van wijlen Berend Jansz. aan de ene en tussen erf van de stad 's-
Hertogenbosch aan de andere zijde, strekkende van de openbare straat tot erf van dezelfde
stad'.⁷ Bij de erven van de stad zal het om respectievelijk de straat De Mortel en de hiervoor
genoemde weg (met plaats) vanaf de straat De Mortel in oostelijke richting zijn gegaan. We
treffen dit laatste straatje regelmatig in de bronnen aan.

Op 20 november 1699 verkochten Peter Jonkers en Dirk van Tiel aan Willem van Diestveld
voor 60 gulden *twee vierde parten in een huys staende alhier op de Weversplaets, genaemt de
Meulecar, nevens erve* (ruimte opengelaten) *ende nevens de Mortel aen d'ander zyde,
streckende vande Mortel tot op de Weversplaets, hun van henne ouders aenverstorven, gelyck
sij verclaerden*.⁸

1 R. 1198, f. 6: *Henricus die Wetter, filius quondam Iohannis die Wetter, hereditarie vendidit Lamberto de Beerze, filio ... (hereditarium censum)^a decem librarum monete, solvendum hereditarie mediatim nativitatibus Iohannis et mediatim nativitatibus Domini - - - de et ex domo, area et orto eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum (Buerde) inter hereditatem Beatricis relictæ quondam Thome de Mameren ex uno et inter hereditatem Iohannis de Hijntham (ex alio, tendentibus) a communi platea ad fossatum dictum den Mortelgrave - - -, exceptis censu fundi et hereditariis censibus ad summam trium et dimidii librarum monete taxatis ...^a - - -. Datum xxi novembris.*

^a Papier afgescheurd.

2 Zie mijn verslag Visualisering ontwikkeling Mortelgebied. Mortelproject VI (Utrecht, december 2006).

3 Zie vorige noot.

4 Zie hierna.

5 Zie hierna onder Weversplaats B.

6 R. 1265, f. 393v. Zie hierna.

7 R. 1257, f. 361v.: *Iohannes Oems Jans soen hereditarie vendidit eidem Elizabeth (= relictæ quondam Giselberti Elst) hereditarium censum quatuor et dimidii huiusmodi florenorum Renensium, solvendum hereditarie nativitatibus Domini de et ex domo, area et orto ac domo posteriori eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buertschestraet inter hereditatem liberorum quondam Bernardi Jans soen ex uno et inter hereditatem opidi de Buscoducis ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem eiusdem opidi - - -. Testes, datum supra (= xvii iulii).*

8 GAHt, Stadsarchief 4237. Het gaat om stukken en retroakten betreffende de door de stad te bouwen

Uit een aantekening in het cijnsboek van 1728 blijkt dat er verwarring bestond over de bezitters na 1728. Hierin wordt verwezen naar schepenakten betreffende het naastgelegen perceel van 26 april 1728 en 23 januari 1744, waarin als belending Willem van Stein wordt genoemd. Deze was gehuwd met Maria van Zeelst, die weduwe was van Willem van Diesveld. Bij testament van 6 januari 1712 vermaakte Maria haar goederen aan haar neef/tantezegger Dirk Jansz. van Tiel, zoon van Margareta van Zeelst. Haar man Willem van Stein verkreeg hierbij toen het vruchtgebruik.¹

Uit de akte van overdracht aan de stad van 23 januari 1744 blijkt dat Jan (de) Visel blijkens kwitantie van 11 april 1736 drie vierde deel had verkregen van Gerardus Dirk Jansz. van Tiel en blijkens kwitantie van 30 april 1736 het resterende vierde deel van Anna Maria le Jeune, vrouw van Robbert Schram.² Hoe deze laatste aan haar rechten is gekomen, kon niet worden achterhaald. De kwitanties bevinden zich bij de koopcondities waarbij Gerardus van Tiel 3/4 deel in het complex openbaar liet verkopen. Koper werd op 5 maart 1736 genoemde Jan Visel. De omschrijving luidde: *drie geregte gedeeltens in eene hujsinge en stallinge staende ende gelegen binnen dese stad op de Weversplaetse opt hoekie van de Mortel, gemeenlijck genaemt de Molekar, d'een sijde de hujsinge van s^r. Van Beugen, d'ander sijde de Mortel, streckende voor van de Weversplaets agterwaerts t'ende de stallinge voormelt en tegens erve s^r. Van Stijn.* Voorwaarde was onder meer: *sal den kooper in cas de stallinge van agteren affbreekt, de plancke aent erff daer naest aengelege tot een heijntingh (!) moete laete staen.*³

Op 23 januari 1744 was het complex in fideïcommissair bezit van Maria Catharina Boetbergen, die het had verkregen krachtens testament van Johan Visel en Geertrui Boetbergen, waarschijnlijk haar oom en tante. Volgens het fideïcommis zou het na haar dood vervallen op Jan van der Ven en Wilhelmus Visel. Op genoemde datum werd het echter getransporteerd door Peter Wevers, bierdrager. Het goed werd bij die gelegenheid omschreven als *eene huysinge ende stallinge, staende ende gelegen binne dese stad op de Weversplaats op het hoekje vande Mortel, gemeenelyk genaamt de Moolekar, ex uno de huysinge s^r Van Beugen, ex alio de Mortel, strekkende voor vande Weversplaats agterwaerts t'ende de stallinge voormelt en tegens erve van s^r Steijn.* De koopprijs bedroeg 335 gulden.⁴ Wellicht was Wevers de man van genoemde Maria Catharina Boetbergen. De rechtsverhoudingen en hun ontwikkeling zijn door een gebrek aan nadere gegevens al met al verre van duidelijk.

Bezitters:

Lambert van Beerze?

Hendrik Jansz. de Wetter

Lambert van Beerze?

Reinier van Beerze?

??

Jan Ooms Jansz.

Dirk van den Woude (1520)

Peter van Wijk

Albert van Horssen

Neelke weduwe Jan Huiben

Neeltje Roesten (= weduwe Jan Huiben?) (1635)

Mathijs sBoerie (?) (1674)

militaire barakken.

1 Not. 2890 (Hendrik de Bye), f. 4-7.

2 R. 1738, f. 205v.-206. Zie hierna.

3 Stadsarchief 4237.

4 R. 1738, f. 205v.-206.

Adriaan Jonkers (1690)

Peter Jonkers en Dirk van Tiel twee vierde parten 1699.11.20 →

Willem van Diesveld, gehuwd met Maria van Zeelst

Maria van Zeelst, hertr. Willem van Stein, bij testament van 1712.01.06 vermaakt aan →

haar neef Dirk Jansz. van Tiel, zoon van Margareta van Zeelst

zijn zoon Gerardus Dirk Jansz. van Tiel 3/4 deel 1736 →

Anna Maria le Jeune, vrouw van Robbert Schram 1/4 deel 1736 →

Jan (de) Visel, gehuwd met Geertrui Boetbergen →

hun nicht (?) Maria Catharina Boetbergen, gehuwd met Peter Wevers (?)

Peter Wevers 1744.01.23 →

de stad

Gegevens registers:

1520: Dirk van den Woude (f. 72) (9 p.)

Peter van Wijk

1573(-1640): Albert van Horssen (f. 75) (9 p.; 0-1-14)

Neelke weduwe van Jan Huiben

1635: Neeltje Roesten (f. 137v.) (50 pd.)

1674: Mathijs sBoerie (?) (f. 26) (0-1-14)

1690: Adriaan Jonkers (f. 143) (38 pd.)

1728(-1810): Willem van Diesveld (f. 187) (0-1-14)

Gerrit van Tiel

Weversplaats B (De Berenbijt)

Op 24 december 1405 verkocht en transporteerde Willem van Weert timmerman dit goed aan Thomas van Mameren. Het werd omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Reinier van Beerze en erf van Willem, zich uitstrekkend tot aan erf van Aart van Beek. Ook de dakdrup en het recht op de stenen muur aan de kant van Reinier werd mee overgedragen. De tuin was overal even breed als het huis vóór aan de straat.¹

In een niet afgewerkte akte van 15 oktober 1438 droeg Beatrijs weduwe van Thomas van Mameren haar vruchtgebruik in dit goed over aan Jacob Bouwen Iudas., de gebroeders Jan en Wouter Joris Jansz. en aan Wouter Hendrik Jan Loef, allen erfgenamen van Thomas. Vervolgens zouden zij drie vierde deel in het goed hebben moeten overdragen aan Beatrijs. Het complex werd omschreven nog steeds omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Reinier van Beerze en erf van Willem van Weert timmerman. Thomas van Mameren had het goed verkregen van Willem van Weert.² Waarschijnlijk is de transactie uiteindelijk toch

1 R. 1184, 244-244v.: *Willelmus de Weert carpentarius domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Reyneri de Berze ex uno et inter reliquam hereditatem dicti Willelmi ex alio, tendentes a communi platea (ad)^a hereditatem Arnoldi de Beke, simul cum stillicidiis dicte domus in latere versus dictam hereditatem dicti Willelmi et cum toto iure ad dictam domum spectantem in muro lapideo consistente inter predictam domum et inter predictam hereditatem dicti Reyneri, et que ortus continebit undique eandem latitudinem quam habet dicta domus contigue iuxta communem plateam, ut dicebat, hereditarie vendidit Thome de Mameren, supportavit ---, exceptis censu domini ducis, ipso domino duci et hereditario censu xxx solidorum monete dominis decano et capitulo in Buscoducis ---. Testes, datum supra (= in vigilia nativitatis Domini).*

2 R. 1209, f. 129: *Beatrix relicta quondam Thome de Mameren cum tutore usufructum sibi ut dicebat competentem in tribus quartis partibus domus, aree et orti, sitorum in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Reyneri de Beerze ex uno et inter hereditatem Willelmi de Weert carpentarii ex alio, tendentium a communi platea ad hereditatem Arnoldi de Beke, atque stillicidiorum dicte domus in latere*

doorgegaan, want op 26 februari 1439 droegen de genoemde erfgenamen hun drie vierde deel over aan Beatrijs.¹ Op 21 augustus van hetzelfde jaar transporteerde Beatrijs het complex aan Jan van den Kaienberg, zoon van wijlen Jan Broosz. van den Kaienberg. Als achterste belending werd hierbij een erf van Aart van Beek genoemd.² Het betreft hier de grote tuin De Mortel. Opmerkelijk is dat het complex op 3 januari 1444 opnieuw door Beatrijs werd overgedragen aan Jan van den Kaienberg. Kennelijk was het opnieuw in haar bezit gekomen. De belendingen luiden nu: erf van Hendrik de Wetter (dit is Weversplaats A) en Daneel van Beek (C).³ Op 10 februari 1445 transporteerde Jan van den Kaienberg het complex aan Dirk Woutersz. van der Rijt.⁴ Deze verkocht een cijns uit dit goed, die op 7 maart 1454 werd overgedragen aan Berend Jan Berendsz. lakenwever. Gesproken werd van een cijns uit huis, erf en tuin in de Oude Hulst (!) tussen erf van Hendrik van der Stappen en erf van Hendrik de Wetter.⁵ Blijkens belendingen was dit complex in ieder geval in 1472 en 1475 in het bezit van Berend Jansz. Later in de vijftiende eeuw is het in handen gekomen van Frank Klaasz. Post. In een schepenakte van 14 november 1496 wordt een cijns verkocht uit onder meer het huis, erf en tuin aan de Weversplaats (!) van Frank Klaasz. Post, gelegen tussen erf van Jan Ooms

versus hereditatem dicti Willelmi de Weert et tocus iuris ad dictam domum spectantem in muro lapideo consistente inter predictam domum et dictam hereditatem dicti Reyneri, quos domum, aream et ortum simul cum stillicidiis et iure muri lapidei predictis dictus Thomas erga Willelmum de Weert carpentarium predictum emendo acquisierat, prout in litteris, legitime supportavit Iacobo filio quondam Baudewini Iudaes soen, Iohanni et Woltero fratribus, liberis quondam Georgii Jans soen et Woltero filio quondam Henrici Loef, filii quondam Iohannis, tamquam heredibus quondam Thome de Mameren predicti - - - (de akte is niet afgewerkt; tussen akten van 1438.10.15).

Notum sit universis quod cum ita actum esset, constituti igitur coram scabinis infrascriptis dicti Iacobus, Iohannes et Wolterus fratres et Wolterus predicti dictas tres quartas partes domus, aree et orti simul cum stillicidiis et iure predictis hereditarie supportaverunt dicte Beatrici - - - (akte niet afgewerkt).

1 R. 1209, f. 50v.

2 R. 1209, f. 118: *Beatrix relicta quondam Thome de Mameren cum tutore domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Reyneri de Beerze ex uno et inter hereditatem Willelmi de Weert carpentarii ex alio, tendentes a communi platea ad hereditatem Arnoldi de Beke, simul cum stillicidiis dicte domus in latere versus hereditatem dicti Willelmi et cum toto iure ad dictam domum spectantem in muro lapideo consistente inter predictam domum et inter dictam hereditatem dicti Reyneri, quos domum, aream et ortum cum stillicidiis et iure predictis Thomas de Mameren predictus erga Willelmum de Weert carpentarium emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni vanden Kayenberch, filio quondam Iohannis Broes soen vanden Kayenberch - - -, salvo dicte Beatrici suo hereditario censu novem librarum monete, quem dictus Iohannes vanden Kayenberch dicte Beatrici hodierna die solvere promiserat - - -. Testes, datum supra (= xxi augusti).*

3 R. 1214, f. 28v.: *Beatrix relicta quondam Thome de Mameren cum tutore domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Henrici die Wetter ex uno et inter hereditatem Danielis de Beke ex alio, tendentes a communi plathea ad hereditatem dictam die Mortel, simul cum stillicidiis dicte domus in latere versus hereditatem dicti Danielis et cum toto iure ad dictam domum spectantem in muro lapideo consistente inter predictam domum et inter dictam hereditatem dicti Henrici, quos domum, aream et ortum cum stillicidiis et iure predictis Thomas de Mameren predictus erga Willelmum de Weert carpentorem acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni dicto vanden Kayenberch, filio quondam Iohannis Broes soen vanden Kayenberch - - -, exceptis triginta solidis monete capitulo sancti Iohannis ewangeliste in Buscoducis exinde e iure solvendis - - -. Datum supra (= 3^a ianuarii).*

4 R. 1215, f. 43v.

5 R. 1224, f. 46v.: *Iohannes Vynninc aurifaber hereditarium censum octo librarum monete, solvendum hereditarie Purificationis de et ex domo et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto opten Audenhuls inter hereditatem Henrici vander Stappen ex uno et inter hereditatem Henrici die Wetter ex alio, quem censum dictus Iohannes Vynninc erga Theodericum vander Rijt, filium Wolteri vander Rijt, emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Bernardo filio quondam Iohannis Bernts soen textori laneorum - - -. Datum septima marcii.*

Jansz. en erf van de kinderen van wijlen Wouter van der Stappen. Het complex strekte zich uit tot aan het erf geheten de Mortel.¹

In het cijnsboek van 1728 wordt vermeld dat de laatste eigenaar vóór de stad het complex kocht Hendrik van Beugen was. Dit stemt overeen met de teruggevonden schepenakten. De in het betreffende register genoemde Leonardus Ragay komt hier echter niet in voor.

Volgens akte van 26 april 1728 was het goed afkomstig van Lucas Wants. Het vererfde aan zijn drie zonen, van wie zijn zoon Peter het huis bewoonde. Diens weduwe Josina van Lottum hertrouwde met Gillis Kouwenberg, die de andere derde delen verwierf van Peters broers. Op 26 april 1728 werd het complex op grond van een rekest aan de schepenbank namens dit gerecht verkocht aan de messenmaker Hendrik van Beugen voor de som van 519 gulden 7 stuivers en 8 penningen (met inbegrip van de gekapitaliseerde lasten). Het goed werd hierbij omschreven als *een huysinge, erve, kookhuysken ende middelhof, met nogh twee huysjes onder een dack daer agter gelegen, ende een leedige erfnisse ofte hof daer agter, alle geleege binne deese stad ter plaetse genaemt de Hulst of Weverplaets, het voorste huys ende erve neffens Willem van Steyn ex uno ende neffens huys en erve van Glaude Noell ex alio, strekkende voor vande gemeene straet ofte Weversplaets agterwaerts tot op erve vande voorschreven twee huysjes onder een dack, ende de agterhuysjes tussen erfnisse van Glaude Noëll voornoemt aende eene syde ende tussen erven van N. van Achelen cum suo ex alio, strekkende vanden hof der voorschreven voorhuysinge tot ende haeren uytganck hebbende tot seeker gangetie in eenen gemeenen wegh inde Mortelstraet.*² Hendrik van Beugen verkocht het op 23 januari 1744 voor 800 gulden aan de stad.³

Bezitters:

Willem van Weert timmerman 1405.12.24 →

Thomas van Mameren

zijn weduwe Beatrijs, de gebroeders Jan en Wouter Joris Jansz., Jacob Bouwen Judasz. en Wouter Hendrik Jan Loef

Jan, Wouter en Jacob 3/4 →

Beatrijs weduwe Thomas van Mameren 1439.08.21 →

Jan Jan Broos van den Kaienberg

??

Beatrijs weduwe Thomas van Mameren 1444.01.03 →

Jan Jan Broos van den Kaienberg 1445.02.10 →

Dirk Woutersz. van der Rijt

Berend Jansz.

Frank Klaasz. Post (1520)

Ike Seris alias Post (1573)

Heilke Teunis

Willem Tonis Seris

1 R. 1265, f. 393v.: *Marselius de Ekart, filius quondam Marselii de Ekart, Franco Post, filius quondam Nycolai Post, et Petrus filius quondam Iacobi Hermans soen hereditarie vendiderunt Folcardo vanden Eijck, filio quondam Henrici, hereditarium censum octo florenorum Renensium, novem dobbel vuyrysers vel decem et octo halve vuyrysers pro quolibet floreno computando, solvendum hereditarie Remigii confessoris de et ex domo, area et orto ac domo posteriori dicti Marselii iunioris, sitis in Buscoducis in vico Hijnthamensi - - -; item de et ex domo, area et orto dicti Franconis Post, sitis in Buscoducis ad locum dictum die Wever plaetse inter hereditatem Iohannis Oems Jans soen ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Wolteri vander Stappen ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem dictam den Mortel; insuper de et ex omnibus et singulis bonis dicti Petri - - -. Datum xiiii novembris.*

2 R. 1729, f. 193v.-195.

3 R. 1738, f. 200-200v.

Antonis Willem Seris
 zijn dochters Hendrikske en Antoniske
 Jutke weduwe Willem Kranen (=Judit de Boer?) (1635)
 Jan Laureis Jansz. (1674)
 Lucas Wants →
 zijn drie zonen, onder wie
 Peter gehuwd met Josina van Lottum, hertrouwde met Gillis Kouwenberg (1690)
 de twee andere zonen van Lucas Wants hun derde delen aan
 Josina van Lottum en Gillis Kouwenberg
 Leonardus Ragay
 de schepenbank 1728.04.26 →
 Hendrik van Beugen 1744.01.23 →
 de stad

Gegevens registers:

1520:	Frank Post (f. 72v.) (9 p.)
1573(-1640):	Ike Seris alias Post (f. 75) (9 p.; 0-1-14)
	Heilke Teunis
	Willem Tonis Seris
	Jutke weduwe Willem Jan Cranen
1635:	Judit de Boer (f. 137v.) (50 pd.)
1674:	Jan Laureis Jansz. (f. 26) (0-1-14)
	Gillis Kouwenberg
1690:	Dielis (=Gillis) Kouwenberg (f. 143) (38 pd.)
1728(-1810):	Gillis Kouwenberg (f. 187) (0-1-14)
	Leonardus Ragay

Weversplaats C

Op 6 oktober 1421 droeg Hendrik zoon van wijlen Jan Gillisz. vier achtste deel van dit goed over aan Daneel zoon van wijlen Willem van Beek. Het ging om huis, erf en tuin van Willem van Weert timmerman tussen erf van Thomas van Mameren en erf van Heilwig Ooms, weduwe van Jan Ooms, zich uitstrekkend tot de gracht van het erf de Mortel. Hendrik had twee achtste deel en twee derde deel van een achtste deel verkregen van Engbert Hoefslager, man van Mechteld dochter van Jan Gillisz., en van zijn broer Gillis. Klaas Hendriksz. de Molner had het goed van Hendrik Roompot ten cijns gekregen. Goiart zoon van wijlen Jan Molner droeg drie achtste deel, aan hem toebehorend en aan Aart Tielmans en Lia dochter van Hendrik Molner, over aan Daneel van Beek. Van deze drie achtste deel had Goiart twee achtste verkregen van Aart Tielmansz. De drie achtste deel hadden Goiart, Aart en Lia geërfd van Willem van Weert en zijn vrouw Lie.¹

1 R. 1192, f. 372: *Henricus filius quondam Iohannis Gielis soen quatuor partes ad ipsum ut dicebat spectantes in domo, area et orto (quondam Willelmi de) de Weert carpentarii, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Burde inter hereditatem Thome de Mameren ex uno et inter hereditatem He[ilwigis] Ooms, relicte quondam Iohannis Ooms, ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad fossatum hereditatis dicte die Mortel, de quibus quatuor octavis partibus idem Henricus duas octavas partes et duas tercias unius octave partis erga Engbertum Hoefsleger, maritum Mechteldis sue uxoris, filie quondam Iohannis Gielis soen et Egidium fratrem Henrici predicti acquisierat, ut dicebat, quas domum, aream et ortum Nycolaus ... Henrici die Molner erga Henricum Roempot ad censum acquisierat, prout in litteris, et que quatuor octave pars dicto Henrico, Egidio suo fratri atque Engberto suo sororio de morte quondam Willelmi de Weert et Lye sue uxoris successione devolute sunt, ut dicebat, hereditarie vendidit Danieli de Beke, filio quondam Willelmi de Beke - - ,*

Op 24 augustus 1426 beloofde Daneel een pacht uit zijn huis, erf en tuin aan *die Audehuls* (!) tussen erf van Beatrijs weduwe van Thomas van Mameren en erf van de weduwe van Jan Ooms, en uit al zijn goederen.¹

Op 27 januari 1445 transporteerde Daneel van Beek, zoon van wijlen Willem van Beek, dit goed aan Hendrik Jansz. van der Stappen. Het ging hierbij om huis, erf en tuin van wijlen Willem van Weert timmerman, gelegen tussen erf van Thomas van Mameren en erf van Heilwig Ooms, weduwe van Jan Ooms, zich uitstrekkend tot aan de gracht van het erf geheten *die Mortel*.² Kort tevoren, op 21 april 1444, had Daneel 10 Philipsschilden beloofd uit dit complex, dat toen gesitueerd werd tussen erf van Jan van den Kaienberg en erf van Jan Ooms.³

Op 24 maart 1452 vestigde Hendrik Jansz. van der Stappen een cijns op dit goed, dat omschreven werd als huis, erf en tuin in de Beurdsestraat (!) tussen erf van Berend Jansz. en erf van Jan Ooms, zich uitstrekkend tot aan de *Mortelgrave*.⁴

excepto¹ censu domini nostri ducis atque hereditario censu xx solidorum monete, quem quondam Henricus Roempot .. predictus² solvendum habuerat et hereditario censu duarum librarum monete, quem quondam Willelmus de Weert predictus Iohanni Molner ex medietate dictorum domus, aree et orti in suo testamento legaverat, ut dicebat, solvendum (habuerat)^b - - -. Datum sexta octobris.

Godefridus Molner, filius quondam Iohannis Molner, tres octavas partes, ad ipsum et ad Arnoldum Tielmans soen et ad Lyam filiam quondam Henrici Molner spectantes in domo, area et orto premissis, de quibus tribus octavis partibus dictus Godefridus duas octavas partes erga Arnoldum Tielmans soen adquisierat et que tres octavas partes Godefrido, Arnoldo et Lie predictis de morte quondam Willelmi de Weert et Lie eius uxoris successione advolute sunt, ut dicebat, hereditarie supportavit Danieli de Beke predicto - - -, excepto¹ censu domini nostri ducis et hereditario censu xx solidorum ex dictis integris¹ et hereditario censu duarum librarum monete ex premissis prius e iure solvendo, ut dicebat. Testes, datum supra.

^a Papier afgescheurd. – ^b Dit woord ontbreekt.

1 R. 1197, f. 207: *Daniel de Beke, filius quondam Willelmi de Beke, promisit michi ad opus Nycolai dicti Coel Screynmeker ende² Cristiani de Loen quod ipse dabit et solvet eisdem hereditariam pactionem xvi modiorum siliginis mensure de Buscoducis dominica² post Bartholomei apostoli ex domo, area et orto dicti Danielis, sitis in Buscoducis apud vicum dictum die Audehuls inter hereditatem Beatricis relicte quondam Thome de Mameren ex uno et inter hereditatem relicte quondam Iohannis Oems ex alio; item ex universis aliis bonis dicti Danielis - - -. Datum xxiii augusti.*

2 R. 1215, f. 159v.: *Daniel de Beke, filius quondam Willelmi de Beke, domum, aream et ortum quondam Willelmi de Weert carpentatoris, sitos in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Thome de Mameren ex uno et inter hereditatem Heilewigis Oems, relicte quondam Iohannis Oems, ex alio, tendentes a communi vico retrorsum usque ad fossatum hereditatis dicte die Mortel, de quibus domo, area et orto dictus Daniel de Beke tres octavas partes erga Godefridum Molner, filium quondam Iohannis Molner, et quatuor octavas partes erga Henricum filium quondam Iohannis Gielis soen adquisierat, prout in diversis litteris; insuper hereditarium censum quadraginta solidorum pagamenti, solvendum hereditarie nativitatis Iohannis ex domo, area et orto predictis, quem censum dictus Daniel erga Bartholomeum de Wickenvoert adquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Henrico vander Stappen, filio Iohannis vander Stappen - - -, excepta octava parte census domini nostri ducis et hereditarii census xx solidorum monete et hereditarii census xl solidorum - - -. Datum xxvii ianuarii.*

3 R. 1214, f. 172 oud, 182 nw.: *Daniel de Beke, filius quondam Willelmi, promisit se daturum et soluturum Henrico de Cranenborch, filio quondam Iohannis, hereditarium redditum decem aureorum denariorum communiter Philippus scilde vocatorum vel valorem hereditarie pro una quarta parte nativitatis Iohannis, pro alia quarta parte Remigii, pro tercia quarta nativitatis Domini et pro una quarta parte Pasche - - - de et ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis vanden Kayenberch ex uno et inter hereditatem Iohannis Oems ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum dictum die Mortelgrave, ut dicebat - - - (volgt voorwaarde) - - -. Datum xxi aprilis, tercia post octavas Pasche.*

4 R. 1222, f. 46v.: *Henricus vander Stappen, filius Iohannis vander Stappen, hereditarie vendidit Rodolpho die Dorre, filio quondam Nycolai Coel die Dorre, hereditarium censum sex librarum monete, solvendum hereditarie Purificationis de et ex domo, area et orto eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Bernardi Jans soen ex uno et inter hereditatem Iohannis Oems ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum den Mortelgrave - - -. Datum xxiii marcii, sexta post Letare. Zie voor deze cijns*

Op 13 maart 1472 schonk Hendrik aan zijn zoon Wouter het huis van wijlen Willem van Weert timmerman als huwelijksgave, verkregen van Daneel Willemsz. van Beek, gelegen tussen Thomas van Mameren en de weduwe van Jan Ooms.

Op 18 november 1472 verkocht Wouter Hendriksz. van der Stappen een dergelijke cijns uit dit goed als omschreven in 1452. Deze cijns werd op 18 november 1610 afgelost door Hendrikse en Antoniske dochters van wijlen Antonis Willem Seris.¹

Wouter Hendriksz. was broeder van het Sint-Barbaragilde. Met zijn confraters Aart Daneelsz. van Beek, Dirk Gijsbertsz. Marselis, Daneel Hendriksz. van Baarle, Willem Andries Uitenbogaard beloofde hij op 19 juli 1475 aan Liesbet dochter van wijlen Hendrik van Mol een cijns van 4 Rijns gulden uit onder andere zijn bovengenoemd complex. Als achterste belending werd nu het erf genaamd *die Mortel* genoemd.²

In het cijnsregister van 1728 wordt als laatste eigenaar vóór de stad *Houteren Keuning* genoemd, waarschijnlijk identiek met de ook genoemde Jan Konings, die we zo dadelijk tegenkomen als Johannes Konink, timmerman.

Catharina van de Leemput, die het complex had geërfd van haar broer mr. Hubertus van de Leemput, had het op 9 augustus 1696 voor 527 gulden 10 stuivers verkocht en overgedragen aan Dirk Kievits,³ die het op 3 november 1706 transporteerde aan de chirurgijn Jan van Lingen (koop prijs 602 gulden 10 stuivers, de lasten gekapitaliseerd).⁴ Deze droeg het op 30 oktober 1710 voor de som van 812 gulden over aan de soldaat Hans Knocx, die later Hans Knots werd genoemd. In 1710 luidde de omschrijving: *twee huyskens, erve ende aenkleven van dien, gestaan ende gelegen alhier, soo op de Weversplaats als in de Mortel tusschen huys en erve Het Pelle Taeffellaecken Beurzestraatwaarts ex uno ende tusschen huyzinge Anneken Turffdragers Mortelwaerts ex alio, strekkende voor van de gemeyne straet agterwaerts tot den Mortelgraeff*.⁵

Hans Knots was gehuwd met Maria Jacobs, genoemd in het cijnsboek van 1728. Hun erfgenamen, dit wil zeggen hun dochter Elisabeth, gehuwd met Glaudi Noyel, en hun minderjarige kinderen, droegen het goed op 13 januari 1735 voor 452 gulden over aan genoemde Johannes Konink (of Koning(s))⁶ en deze op zijn beurt op 23 januari 1744 voor 735 gulden aan de stad.⁷ In beide akten werd gezegd dat de huisjes waren *geapproprieert tot drie woningen*.

Bezitters:

Willem van Weert timmerman en zijn vrouw Lia

hun erfgenamen 1421.10.06 →

Daneel Willemsz. van Beek 1445.01.27 →

ook R. 1235, f. 23-23v. (16 januari 1466) en R. 1241, f. 380v. (11 september 1472). In deze laatste akte werd de cijns overgedragen aan het mannengasthuis van Adam van Mierde.

1 R. 1242, f. 252: *Wolterus vander Stappen, filius Henrici vander Stappen, hereditarie vendidit Hillegondi relicte quondam Arnoldi filii quondam Iohannis Zanders hereditarium censum sex librarum monete, solvendum hereditarie nativitatibus Iohannis Baptiste de et ex domo, area, orto ac domo posteriori dicti Wolteri, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Bernardi Jans soen ex uno et inter hereditatem Henrici filii Iohannis Oems ex alio, tendentibus a dicto vico ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave - - - . Testes, datum supra (= xviii novembris).*

2 R. 1244, f. 335-335v.

3 R. 1657A, f. 41-41v.

4 Ook in het vervolg van dit verslag wordt de koop prijs steeds weergegeven met inbegrip van de gekapitaliseerde lasten.

5 R. 1697, f. 329-329v.

6 R. 1731, f. 361v.-363v.

7 R. 1736, f. 303-303v.

Hendrik Jansz. van der Stappen
 zijn zoon Wouter
 ??
 Herman Ooms?
 ??
 Roelof Gijsbertsz. (1520)
 Antonis Willem Seris (1573)
 zijn dochters Hendrikske en Antoniske
 zijn dochter Antoniske (= Antoniske de Loos?) (1635)
 Hendrik van de Leemput
 zijn erfgenamen
 Hubert van de Leemput vererving →
 zijn zuster Catharina 1696.08.09 →
 Dirk Kievits 1706.11.03 →
 Jan van Lingen 1710.10.30 →
 Hans Knocx (Knots), tr. Maria Jacobs
 hun erfgenamen 1735.01.13 →
 Johannes Konink (Konings) 1744.01.23 →
 de stad

Gegevens registers:

1520:	Roelof Gijsbertsz. (f. 72v.) (9 p.)
1573(-1640):	Antonis Seris (f. 75) (9 p.; 0-1-14) zijn dochter Antoniske
1635:	Toniske de Loos (f. 138) (40 pd.)
1674:	de erfgenamen van Hendrik Leemput, kanunnik (f. 26) (0-1-14)
1690:	kanunnik Leemput (f. 143v.) (34 pd.)
1728(-1810):	Maria Jacobs (f. 187) (0-1-14)

Weversplaats D, E, F, en G

Deze percelen hadden tezamen een breedte van 84 voet (= 24,11 m).

In het cijnsregister van 1520¹ staan voor deze percelen de volgende bezitters vermeld:

Ambrosius filius Henrici Oems *vii d.*

Gerardus filius domini Iohannis Oems *vii d.*

Dionisius filius Henrici.

Henricus Yngrams de eadem hereditate *viii d. iii ort*

Gerardus Broessoen de eadem hereditate *xii d. iii ort*

Deze vier posten hadden een gezamenlijke breedte van 84 voet (24,11 m). Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat het in oorsprong om één perceel zal zijn gegaan. Hoe de splitsing in haar werk is gegaan, bleek slechts ten dele te achterhalen, omdat deze percelen lang in het bezit van twee families zijn gebleven: Ooms voor wat betreft het perceel D en achtereenvolgens Van Orthen, De Zekker en Seris voor de percelen F en G.

Weversplaats D, mogelijk ook E, was in 1336 in het bezit van Hendrik van Tricht, die er toen een cijns van 11 schellingen uit betaalde aan de Tafel van de Heilige Geest.² In de oudste

¹ ARA Brussel, Rekenkamers 45067, f. 72v.

² H. Geest 205: *Henricus dictus Berwout, filius quondam Henrici Berwout senioris, et Katherine uxoris quondam eiusdem Henrici Berwout senioris hereditarie vendiderunt Egidio dicto Witskele annuum et hereditarium censum quinquaginta octo solidorum, grosso Turonensi denario monete regis Francie antiquo pro*

leggers, manualen en rekeningen van de Tafel van de Heilige Geest, vanaf 1441/42, staat dit perceel op naam van Jan Ooms (de jonge). Later is het in bezit gekomen van zijn broer Hendrik.¹ Tussen 1490 en 1495 is de cijns kennelijk afgelost.²

Weversplaats G, mogelijk ook F, was in 1336 in het bezit van Jan Korstenz. olieslager, die er 15 schellingen aan de Heilige Geest uit betaalde. Uit een schepenakte van 14 januari 1417 blijkt namelijk dat een cijns aan de Heilige Geest van 15 schellingen betaald werd uit het volledige erf (*integra hereditate*), waarmee hoogstwaarschijnlijk Weversplaats F en G bedoeld zijn. Gillis Gillisz. (de) Zekker droeg toen een stuk van het erf over aan Peter Seris.³

In 1441/42 werd de cijns betaald door hem betaald.⁴ Een in 1511 aangelegde legger bevat de volgende post:

Item vanden erve heer Jan Zerijis wilneer Peter Zerijis, zijn vader, te Corsmisse ende Johannis. Nu Gerit Claes Broes alias Broessoen. Nu Roeloff Jacop Willemsen. Nu die kinderen. Nu mr. Goijart Grootarts. Nu Jan van Gelder xv s. auts

Een aantal bezitters van de percelen staat ook op de rug van een akte uit 1336, waarin Hendrik Hendriksz. Berwout enkele cijnzen verkocht aan Gillis Witskeel, waaronder de genoemde cijnzen van 11 respectievelijk 15 schellingen. Achtereenvolgens worden genoemd: Peter Seris, Jan Ooms, Gerit Ooms, Zebrecht de Bekker, Gerit Broosz. en Roelof Jacob Willemsz.⁵ Peter Seris, Gerit Broosz. en Roelof Jacob Willemsz. hebben betrekking op perceel Weversplaats G en Jan Ooms, Gerit Ooms en Zebrecht de Bekker op Weversplaats D.

sedecim denariis in ipso censu computato vel alterius pagamenti eiusdem valoris, quem censum dictus Henricus se in hereditatibus infrascriptis annuatim et hereditarie habere et quem anno quolibet mediatim in festo nativitatis beati Iohannis Baptiste et mediatim in festo nativitatis Domini de eisdem hereditatibus solvendum esse dicebat, et de quo censu quinquaginta octo solidorum predicto triginta duo solidi de hereditate Henrici dicti Parijs, sita in Buscho ducis in vico dicto Beurde, que hereditas quondam fuerat Gherekini² de Molenbeke, et quindecim solidi de hereditate Iohannis dicti Olislegher, filii quondam Christiani, sita in dicto vico Beurde vocato in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum, et undecim solidi de hereditate eiusdem Henrici de Tricht, sita ibidem iuxta hereditatem iamdictam, annuatim et hereditarie sunt solvendi terminis supradictis, ut dictus Henricus venditor asserebat, dictumque censum quinquaginta octo solidorum dicte monete, ei vendito et de dictis hereditatibus annuatim et hereditarie solvendo ut premittitur, debitam et iustam prestabit warandiam, et quod omnem questionem proximitatis et omnem aliam obligationem in dictis hereditatibus preexistentem, exceptis censibus domini ducis annuatim prius inde solvendis, ut dictus Henricus venditor dicebat, eidem Egidio emptori omnino deponet.

Testes interfuerunt scabini in Buscho ducis Gerardus de Neynsel et Gossuinus Steenwech.

Datum in octava ascensionis Domini anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} tricesimo sexto.

1 H. Geest 409 (rek. 1474/75); 704 (legger v.a. 1453).

2 Vgl. H. Geest 13 (rek. 1490/91) en 415 (rek. 1495/96).

3 R. 1190, f. 64v.: *Egidius filius Egidii die Zecker quondam partem cuiusdam hereditatis Iohannis Olyslagher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici van Tricht textoris laneorum, que pars hereditatis sita est inter hereditatem quondam Guedeldis filie quondam Wolteri dicti des Groeven ex uno et inter residuum predictae hereditatis ex alio, et que pars continet ante iuxta communem plateam vigintiquatuor pedatas et quartam partem unius pedate in latitudine, et que pars tendit a fine dicte domus supra eandem partem stantis usque ad quandam palam fixam in fine predictae hereditatis inter dictam partem et inter dictum residuum predictae partis, simul cum dicta domo supra dictam partem stante, prout huiusmodi pars ibidem sita et limitata est, venditam dicto Egidio ab Elisabeth filia quondam Gevardi de Orthen, prout in litteris, hereditarie supportavit Petro Serijs, filio quondam Gerardi Serijs soen - - -, excepto censu domini ducis ex primodicta integra hereditate solvendo et hereditario censu quindecim solidorum antequam pecunie mense sancti Spiritus ex dicta integra hereditate prius solvendo - - -. Testes, datum supra (= xiii ianuarii).*

4 H. Geest 405a: *Item vanden erve Peter Zerijis xv s. auts maken iii lb. v s. ix d.*

5 GAHt, H. Geest 205.

Weversplaats D (Het Goud Pellen Tafellaken)

Op 22 januari 1394 transporteerden Beatrijs weduwe van wijlen Klaas Molner en Willem van Weert timmerman als man van Lie dochter van Beatrijs en Klaas dit goed aan Herman Knijf. Het ging om een huisplaats gelegen tussen erf van Klaas Molner en erf van Bertoud Voller. Klaas had haar ten cijns gekregen van Jan Truden.¹ Op 31 december 1399 droeg Herman Knijf deze huisplaats met de erop staande bebouwing over aan Jan Oom, zoon van wijlen Jan Oom.²

Blijkens de beleningen was dit complex in 1444 nog in bezit van Jan Ooms,³ die kort daarop overleed. Op 27 januari 1445 werd zijn weduwe Heilwig als bezitster genoemd. Hun zoon Hendrik, aan wie dit goed vererfde, verwierf op 16 januari 1483 ook het oostelijk aangrenzende huis (Weversplaats E; zie hierna).

Op 27 oktober 1759 verkocht en transporteerde Michiel van Achelen dit complex aan Johannes Voor. De omschrijving luidde: *huijs, erve en hof, staande en geleege binnen deeze stad in de Beurse straat aan de barakken, genaamt Het Goud Pelle Tafellaaken, neffens de barakken ex uno en neffens erve Hendriks Vollaarts ex alio, strekkende voor van de gemeene straate agterwaarts tot op erve van de stad, met een vryen uijtgang*. Hij had het geërfd van zijn ouders. De koopprijs bedroeg, inclusief de lasten, 386 gulden 14 stuivers en 6 pennin-
gen.⁴ Oudere transporten werden niet aangetroffen.

Bezitters:

Jan Truden

Klaas Molner

zijn weduwe Beatrijs en hun dochter Lie, tr. met Willem van Weert 1394.01.22 →

Herman Knijf 1399.12.31 →

Jan Oom

zijn weduwe Heilwig →

hun zoon Hendrik Jansz. Ooms

zijn zoon Broos (1520)

Lambert Klaas Lamberts (1583)

Hendrik Bolants

Adriaan Rundvlees (1635)

Maaïke Hendrik Klaasz. van de Ven (1674)

1 R. 1180, f. 102: *Beatrix relictā quondam Nycholai dicti Moelner cum tutore et Willelmus de Weert carpentarius, maritus et tutor legitimus Lye sue uxoris, filie dictorum Beatricis et quondam Nycholai, quoddam domistadium, situm in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem dicti quondam Nycholai Moelner ex uno et inter hereditatem Bertoldi Fullonis ex alio, datum ad censum dicto quondam Nycholai a Iohanne filio Trude, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Hermannō Knijf - - -. Testes, datum supra (= quinta post octavas Epiphanye).*

2 R. 1181, f. 296, blz. 597: *Hermannus Knijf quoddam domistadium, situm in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem quondam Nycholai Moelner ex uno et inter hereditatem Bertoldi fullonis ex alio, quod domistadium Nycholaus Moelner erga Iohannem filium Truden ad censum acquisierat, et quod domistadium cum edificiis in dicto domistadio consistente dictus Hermannus Knijf erga Beatricem relictam quondam Nycholai Moelner et Willelmum de Weert carpentarium, maritum et tutorem Lye sue uxoris, filie dictorum Beatricis et quondam Nycholai acquisierat, prout in litteris, simul cum dictis edificiis in dicto domistadio consistentibus, hereditarie vendidit Iohanni Oom, filium quondam Iohannis Oom, supportavit - - -, excepto hereditario censu xxx solidorum monete, quem dictus Hermannus vendiderat Henrico Hadewigen ...teri² ex dicto domistadio cum suis edificiis annuatim exinde solvendo. Testes Vlochoven et Spina. Datum in vigilia Circumcisionis.*

3 R. 1214, f. 172 oud, 182 nw.

4 R. 1752, f. 199.

Hendrik Hendriksz.
Hendrik Klaasz. (1690)
Peter van Achelen (1728)
zijn zoon Michiel 1759.10.27 →
Johannes Voor

Gegevens registers:

1520: Broos Hendriksz. Ooms (f. 72v.) (7 p.)
1573(-1640): Lambert Klaas Lamberts (f. 75) (7 p. oort; 0-1-6)
Hendrik Bolants
1635: Adriaan Rundvlees (f. 138) (50 pd.)
1674: Maaïke Hendrik Klaasz. van de Ven (f. 26) (0-1-6)
Hendrik Hendriksz.
1690: Hendrik Klaasz. (f. 143v.) (38 pd.)
1728(-1810): Peter van Achelen (f. 187v.) (0-1-6)

Weversplaats E (De Knol)

Voor dit complex komen twee reeksen schepenakten in aanmerking, waarbij de eerste reeks aannemelijker is dan de tweede. Desalniettemin moet het perceel van de tweede aan de noordzijde van de Weversplaats of de westzijde van de Beurdesstraat hebben gelegen: het grensde achter aan de Mortelgraaf.

Reeks I

Op 23 april 1390 droeg Hendrik Abenz. het huis en erf van Bertoud Hendriksz. voller over aan Goiart natuurlijke zoon van wijlen Hendrik Molner. Hendrik Aben had het gekocht van de Bossche schout, die het geconfiscieerd had wegens door Bertoud op Nicool Jan Rutgersz. van Oss voller gepleegde doodslag. Het goed lag tussen erf van Jan Batenz. en erf van Klaas Molners.¹ Op 28 augustus 1442 transporteerde Meus van Wikkevoort als man van Korstien dochter van Jan zoon van wijlen Goiart natuurlijke zoon van Hendrik de Molner het aan Jan zoon van wijlen Rutger van Demen. De omschrijving luidde: 'huis en erf van wijlen Bertoud Hendriksz. voller, gelegen in 's-Hertogenbosch in de straat geheten *Burde* tussen erf van Jan Batenz. aan de ene en tussen erf van Klaas Molners aan de andere zijde, welk huis en erf genoemde wijlen Goiart van Hendrik Abenz. had verkregen'.²

1 R. 1178, f. 377v.: *Notum sit universis quod cum Henricus Aben soen domum et aream que fuerat Bertoldi dicti Henrics soen fullonis, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Iohannis Baten soen ex uno et inter hereditatem Nycholai dicti Moelners ex alio, atque omnia alia bona dicti Bertoldi emendo adquisierat erga dominum Paulum de Haestrecht, dominum de Venloen, sculthetum dudum in Buscoducis, ex parte et nomine domine nostre ducisse Brabantie' tamquam bona demerita per dictum Bertoldum occasione necis quondam Nycholai dicti Nycoel filii Iohannis dicto Rutgherssoen de Os fullonis, facte dudum per dictum Bertoldum, ut dicebat, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Henricus Aben soen dictam domum et aream que fuerat dicti Bertoldi, sitam in dicto vico Buerde vocato, supportavit Godefrido filio naturali quondam Henrici Moelner - - -. Datum sabbato post Misericordia.*

2 R. 1212, f. 203v.: *Bartholomeus van Wyckenvoirt, maritus et tutor legitimus ut asserebat Cristine sue uxoris, filie quondam Iohannis, filii quondam Godefridi, filii naturalis quondam Henrici die Molner, domum et aream olim Bertoldi Henricx soen fullonis, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Burde inter hereditatem Iohannis Baten soen ex uno et inter hereditatem Nycholai Molners ex alio, quam domum et aream dictus quondam Godefridus erga Henricum Aben soen adquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni filio quondam Rutgeri dicti van Demen - - - hereditario censu xx solidorum communis pagamenti - - -. Datum xxviii augusti.*

Jan Rutgersz. van Demen en zijn vrouw Katelijne Hendriksds. Wouten lieten het bij testament na aan het altaar van de Drie Koningen, Sint-Joris en Sint-Margriet in de Barbarakapel. Jan Seris, priester en rector van de kapel, droeg het op 16 januari 1483 met toestemming van de bisschop en de kapelmeesters over aan Hendrik Jansz. Ooms. Het complex was toen gelegen tussen erf van Hendrik Jansz. Ooms en en erf van genoemde Jan Seris. Het werd overgedragen met de helft van de stenen gevel tussen dit goed en het erf van Jan Seris.¹ Op 26 november 1484 kocht de bezitter Hendrik Ooms, zoon van Jan Ooms de oude, een cijns die eruit ging. Als belendingen werden opgegeven erf van de kinderen van wijlen Peter Seris en overig erf van Hendrik Ooms.²

(Reeks II

Op 13 (?) juli 1424 verkocht Willem Jansz. de Bever lakenwever aan zijn broer Dirk een cijns uit zijn huis, erf en tuin tussen erf van Agaath weduwe van Jan de Molner en erf van Peter Seris, strekkend tot aan de Mortelgraaf.³ Op 1 januari 1431 beloofde Dirk aan zijn broer Willem dat de cijns na de dood van Dirk en zijn vrouw Heilwig Hekelmakers zou

1 GAHt, R. 1252, f. 243-243v.: *Dominus Iohannes Serijs, presbiter, tamquam rector pro tempore altaris pro prima sua fundacione siti in capella sancte Barbare site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde versus aquilonem consecrate ad honorem sanctorum Trium regum, Georgii militis et martiris et Margarete virginis, potens ad infrascripta vigore certe et specialis commissionis sibi auctoritate domini Leodiensis desuper concessa, ut apparebat, in presentia tamen et cum expressis consensu et voluntate Egidii Zecker, filii quondam Godefridi, et Anthonii Zerijis, magistrorum et rectorum pro tempore fabrice capelle pretacte, domum et aream olim Bertoldi dicti Henricx soen fullonis, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Iohannis Bathensoen ex uno et inter hereditatem Nycolai Molners ex alio, quam domum et aream predictam Iohannes filius quondam Rutgeri van Demen erga Bartholomeum van Wickenvoert acquisierat, prout in litteris, et quam domum et aream predictam dictus quondam Iohannes filius quondam Rutgeri et Katerina eius uxor legitima, filia quondam Henrici Wouten, in eorum testamento ac ultima voluntate inter queque² plurima inibi contenta et ordinata prefato domino Iohanni tamquam rectori pro tempore dicti altaris pro sua fundacione predicta legaverant et in vigore testamenti reliquaverant, ut videbatur in quodam instrumento publico desuper confecto latius contineri; et que domus et area predicta unacum quodam orto nunc siti sunt ibidem inter hereditatem Henrici Oems, filii Iohannis Oems, ex uno et inter hereditatem dicti domini Iohannis Seris, quodam muro lapideo steenen gevel communiter vocato interiacente, ex alio, et tendent a communi vico retrorsum usque ad quandam vacuum hereditatem den Mortel vocatam, simul cum medietate dicti muri lapidei interstitialis, den steenen gevel vocati, et reliquis suis iuribus et attinentiis, prout et quemadmodum premissa ibidem sita sunt et ad dictum eundem Iohannem Rutgeri spectare consueverant et pronunc ad rectorem altaris predictum pertinere dinoscuntur, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Henrico Oems Jans soen - - -. Datum xv february.*

2 R. 1254, f. 164v.-165: *Rodolphus die Bever, filius quondam Mathie, hereditarium censum unius libre communis pagamenti, quem censum Henricus Oems, filius Iohannis Oems senioris, solvere tenetur dicto Rodolpho anno quolibet hereditarie mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis Baptiste de et ex domo, area et orto eiusdem Henrici Oems, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdsche straet vocato² inter hereditatem liberorum quondam Petri Serijs ex uno et inter hereditatem reliquam dicti Henrici Oems, tendentibus a communi vico ad hereditatem dictam den Mortel, et quem censum olim Iohannes Pels, filius Gerardi, et Margareta eius uxor legitima ex premissis solvendum habebant et dicta quondam Margareta in suo testamento ac ultima voluntate Mechtelde uxori legitime dicti Mathie die Bever legaverat et reliquerat, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Henrico Oems - - -. Datum xxvi novembris.*

3 R. 1194, f. 305 oud, 306 nw.: *Willelmus die Bever textor laneorum hereditarie vendidit Theoderico die Bever, filio quondam Iohannis die Bever, suo fratri, hereditarium censum quadraginta solidorum hereditarie Purificationis ex domo, area et orto dicti venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buerdschestraet inter hereditatem Aghate relicte quondam Iohannis die Moelner ex uno et inter hereditatem Petri Zerijis ex alio, tendentibus a dicto communi vico retrorsum ad quandam fossatum dictum die Mortelgrave - - -, exceptis tribus quartis partibus unius grossi antiqui domino nostro duci et hereditario censu unius et dimidie librarum monete cuidam altari in Buscoduci - - -. Testes, datum supra (= xiii^o iulii). Et poterit redimere - - -.*

komen aan de kinderen van Willem en zijn vrouw Heilwig (!).¹ Bij de verkoop van een goed in 1431 in de Kerkstraat stelde hij dit huis tot onderpand². Op 26 februari 1441 – waarschijnlijk na de dood van zijn vrouw – droeg Dirk zijn vruchtgebruik in de cijns over aan Geertrui dochter van wijlen Aart Klaasz. van Woudrichem. De man van Geertrui droeg de cijns vervolgens over aan Dirk.³ Hierna is de cijns in bezit gekomen van Dirks zoon Jan en via Goudeburg weduwe van Jan Dirk Jansz. de Bever kwam de cijns vervolgens aan Peter Hendriksz. Coman.⁴ De omschrijving van het goed is in deze periode ongewijzigd gebleven, met inbegrip van de belendingen.

Merkwaardig in dit kader is een schepenakte van 17 januari 1441, waarin Dirk van den Baudenberg aan Snellard van Spul een cijns verkocht uit onder meer huis en erf in Beurde ter plaatse geheten *Prykershoeck* tussen erf van Peter Seris en erf van Jan Molner, strekkend van de straat tot de Mortelgraaf.⁵)

Kort vóór 1700 werd dit complex, dat toen in het bezit was van de erfgenamen van Abraham (van der) Schelstraten, uitgewonnen door het armenblok van de Hinthamerstraat. Op 10 november 1700 transporteerde de blokmeester het goed aan Herman Cremers. De omschrijving luidde: *huys, erve, hoff, achterhuys, genaemt De Knol, gestaen ende gelegen aende*

1 R. 1201, f. 35v.: *Notum sit universis quod cum Willelmus die Bever textor laneorum hereditarie vendidisset Theoderico die Bever suo fratri hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie Purificationis ex ex^l domo, area et orto dicti Willelmi, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boerdschestraet inter hereditatem Agathe relicte quondam Iohannis die Molner ex uno et inter hereditatem Petri Serijs ex alio, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Theodericus palam recognovit et Willelmo suo fratri predicto super omnia repromisit quod dictus census xl solidorum post obitum eiusdem Theoderici et Heilwigis Hekelmekers sue uxoris amborum et non prius ad Godefridum et Iohannem fratres et ad Hadewigem eorum sororem, liberos Willelmi die Bever et ad alios liberos ex eisdem Willelmo et Heilwige generandos, si qui geniti ex eis fuerint, hereditario iure succedat et devolvatur. Testes Loden et Baliart. Datum xvi ianuarii.*

2 R. 1205, f. 231 (4 mei 1431).

3 R. 1212, f. 216v.: *Theodericus die Bever, filius quondam Iohannis die Bever, usufructum atque totum ius hereditarium sibi competentes in hereditario censu xl solidorum monete, solvendo hereditarie Purificationis ex domo, area et orto Willelmi die Bever textoris laneorum, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Aghate relicte quondam Iohannis die Molner ex uno et inter hereditatem Petri Zerijs ex alio, quem censum dictus Theodericus erga dictum Willelmum die Bever emendo acquisierat, prout in litteris, legitime et hereditarie supportavit Gertrudi filie quondam Arnoldi, filii quondam Nycolai van Woudrinchem - - -. Datum supra (= xxvii septembris).*

Notum sit universis quod cum ita actum fuisset, constitutus igitur Wolterus Laer, filius quondam Henrici, maritus et tutor dicte Gertrudis, censum xl solidorum hereditarie supportavit dicto Theoderico - - -. Datum supra.

Tradantur iste due littere Petro filio quondam Henrici Coman, quia sibi supportatum est.

4 R. 1213, f. 47: *Goudeburgis relicta quondam Iohannis die Bever, filii quondam Theoderici die Bever, fili quondam Iohannis die Bever, cum tutore, potens ad hoc ut dicebat vigore testamenti dicti quondam Iohannis hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie Purificationis ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buertschestraet inter hereditatem Aghate relicte quondam Iohannis die Moelner ex uno et inter hereditatem Petri Zerijs ex alio, tendentibus a dicto communi vico retrorsum ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave, quem censum dictus quondam Theodericus die Bever erga Wolterum Laer, filium quondam Henrici, acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Petro filio quondam Henrici Coman - - -. Datum sexta februarii.*

5 R. 1211, f. 138: *Theodericus vanden Baudenberch hereditarie vendidit Snellardo de Spulle, filio quondam Snellardi, hereditarium censum quatuor librarum monete, solvendum hereditarie Purificationis - - - de et ex domo et area sita in Buscoducis in vico tendente a vico Vuchtense versus vicum dictum Zyle - - -; item de et ex domo et area sita in Buscoducis ad locum dictum Boerde ad locum dictum Prykershoeck inter hereditatem Petri Zerijs ex uno et inter hereditatem Iohannis Molner ex alio, tendente a communi platea ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave - - -. Testes, datum supra (= xvii ianuarii).*

Weversplaets dicht bij de Buersestraet tusschen erve Jacob Laurentsse van outs ex uno ende tusschen huys ende erve genaemt Het Pellelaecken ex alio, streckende voor vande gemeijnne straet achterwaers tot op erve Jans Paijmans. De koopprijs van de openbare verkoop bedroeg 395 gulden.¹ Op 1 november 1721 transporteerden de erfgenamen van Cremers het goed aan Willem Geenhoven (koopprijs 392 gulden 10 stuivers).² De sekwesters van de boedel van Van Geenhoven droegen het op 29 mei 1732 voor 369 gulden 4 stuivers 6 penningen over aan Daniël J(e)annette,³ deze laatste op 20 mei 1749 voor 519 gulden 4 stuivers 6 penningen aan Nicolaus Jacobus Staa(t)s⁴ en deze op zijn beurt op 18 november 1752 voor maar liefst 1019 gulden 4 stuivers 6 penningen aan Johannes Geurts, die het op 1 augustus 1754 voor zijn zoon Johannes voor 574 gulden 4 stuivers 6 penningen verkocht en transporteerde aan Hendrik Vollaart.⁵ Op 18 januari 1753 hadden Johannes Geurts en zijn vrouw Maria Helena Verschuren al hun goederen afgestaan aan hun zoon Johannes en hun eventueel nog te verwekken kinderen in ruil voor levenslang onderhoud. Deze hiervan gemaakte notariële akte werd op 24 januari ‘gerealiseerd’ door middel van een schepenakte.⁶

Bezitters:

Reeks I

Bertoud Hendriksz. voller

Hendrik Abenz. 1390.04.23 →

Goiart de Molner →

zijn zoon Jan →

zijn dochter Korstien, tr. Meus van Wikkevoort, 1442.08.28 →

Jan Rutgersz. van Demen, tr. Katelijn Hendriksdr. Wouten, bij testament →

het altaar gewijd aan de Drie Koningen, Sint-Joris en Sint-Margriet in de Barbarakapel
1483.01.16 →

(Reeks II

Willem Jansz. de Bever (1417, 1422, 1424, 1427, 1431)

Dirk van den Baudenberg)

Hendrik Jansz. Ooms

heer Jan Ooms

Gerit heer Jan Oomsz. (1520)

Korstien weduwe Willem van Broekhoven (1573)

... Bacx (?)

... Honselaars (?)

Willebrord de Bakker (1635)

Abraham en Wouter (van der) Schelstraten (1674)

de erfgenamen van Abraham Schelstraten

bij uitwinning het blok van de Hinthamerstraat 1700.11.10 →

Herman Cremers

zijn erfgenamen 1721.11.01 →

Willem Geenhoven 1732.05.29 →

Daniël J(e)annette 1749.05.20 →

Nicolaus Jacobus Staats 1752.11.18 →

Johannes Geurts

1 R. 1688, f. 396-397.

2 R. 1715, f. 112v.

3 R. 1720, f. 292-292v.

4 R. 1744, f. 41v.-42.

5 R. 1750, f. 356-357.

6 R. 1746, f. 249v.-251.

voor zijn minderjarige zoon Johannes 1754.08.01 →
Hendrik Vollaart

Gegevens registers:

- 1520: Gerit heer Jan Oomsz. (f. 72v.) (7 p.)
1573(-1640): mr. Laureis van Gorp voor Korstien weduwe Willem van Broekhoven (f. 75v.) (7 p. oort; 0-1-6)
... Bacx (?)
... Honsselairts ...
1635: Willebord de bakker (f. 138) (40 pd.)
1674: Abraham en Wouter Schelstraten (f. 26) (0-1-6)
1690: Abraham van der Schelstraten (f. 143v.) (30 pd.)
1728(-1810): Willem Geenhoven (f. 187v.) (0-1-6)

Weversplaats F-G

Zoals gezegd lijkt het erop dat ook hier tot het eind van de veertiende eeuw sprake is van één erf, dat in het 1336 in het bezit was van Jan Olieslager, zoon van wijlen Korsten. Het was gelegen naast een erf van Hendrik van Tricht. Hierna is het erf gesplitst. Het bleek niet mogelijk alle delen precies te situeren. Daarom volgen hier de transacties die opgespoord konden worden in chronologische volgorde:

1. Op 27 augustus 1392 transporteerde Peter zoon van wijlen Gevard Petersz. van Orthen de hem toebehorende helft van een huis en erf in de Beurdestraat tegenover het woonhuis van Hendrik van Tricht wolwever tussen erf van Hendrik van Lith en erf van Hendrik van Tricht – welk goed wijlen Gevard van Peter zoon van wijlen Hendrik van Tricht ten cijns had gekregen, en welke helft Peter van zijn ouders geërfd had – aan zijn zuster Liesbet.¹
2. Nadat de procurator van de Heilige Geest het erf van Jan Olieslager, zoon van wijlen Korsten, tegenover het woonhuis van Hendrik van Tricht na schepenvonniss had verkocht aan Jan van Orthen, priester, ten behoeve van Liesbet dochter van wijlen Gevard van Orthen, heeft Liesbet huis, erf en tuin tegenover genoemd woonhuis tussen erf van Gudeld Grove en een leeg erf van Liesbet, ten cijns willen geven. De akte is niet afgewerkt en staat tussen akten van 22 tot 25 maart 1397.²
3. Op 15 mei 1399 wilde Liesbet een stukje erf uit bovengenoemd erf van Olieslager tussen erf van wijlen Gudeld *Moelners* – is hoogstwaarschijnlijk Grove – en het resterende deel van

1 R. 1179, blz. 398: *Petrus filius quondam Ghevardi filii Petri de Orthen medietatem ad se spectantem domus et aree site in Buscoducis in vico dicto die Burde straet in opposito domus mansionis Henrici de Tricht textoris laneorum inter hereditatem Henrici de Lyt ex uno et inter hereditatem Henrici de Tricht predicti ex alio, cum attinentiis eiusdem medietatis singulis et univeris, quam domum et aream dictus quondam Ghevardus erga Petrum filium ...^a Henrici de Tricht ad censum adquisierat, prout in litteris, et quam medietatem primodictus Petrus sibi de morte quondam suorum parentum successione hereditarie advolutam esse dicebat, hereditarie supportavit Elizabeth sue sorori - - -. Datum 3^a post Bartholomei.*

2 R. 1180, blz. 759: *Notum sit universis presentia visuris quod cum Albertus Wael tamquam procurator et procuratorio nomine mense sancti Spiritus in Buscoducis ex parte et nomine eiusdem mense hereditatem Iohannis dicti Olysleghe, filii quondam Cristiani, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Boerde in opposito domus Henrici dicti de Tricht textoris laneorum, per iudicem mediante sententia scabinorum de Buscoducis hereditarie vendidisset domino Iohanni de Orthen presbitero ad opus Elizabet filie quondam Ghevardi dicti de Orthen, prout in litteris, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Elizabet filia quondam Ghevardi de Orthen cum suo tutore domum, aream et ortum ad se spectantes, sitos in Buscoducis ad dictum vicum Boerde vocatum in opposito domus dicti Henrici de Tricht textoris laneorum inter hereditatem Guedeldis dicte des Groeven ex uno et inter quoddam¹ vacuum hereditatem ad dictam Elizabet spectantem ex alio, prout ibidem siti¹ sunt et a vicinis ibidem per palos limitati - - - dedit ad hereditarium censum (niet afgewerkt; tussen akten gedateerd sexta post Cantate en 3^a post Cantate).*

genoemd erf, toebehorend aan Gillis Zekker de jonge, ten cijns geven. Ook deze transactie is niet afgewerkt.¹

4. Op 14 januari 1417 transporteerde Gillis Zekker een stukje erf van het erf van Olieslager, gelegen tussen erf van wijlen Gudeld dochter van wijlen Wouter Grove en het overige deel van het erf – welk stukje erf 24¼ voet breed was – met het huis dat erop stond, welk stukje aan Gillis verkocht was door Liesbet dochter van wijlen Gevard van Orthen, aan Peter Seris, zoon van wijlen Gerit Seris. Uit dit stukje erf werd een cijns van 15 schellingen betaald aan de Heilige Geest.² Het betrof hier onmiskenbaar Weversplaats G.

5. Peter Zeris Geritsz. beloofde aan zijn zuster Aleid een lijfpensie uit zijn huis, erf en tuin gelegen tussen erf van Willem de Bever en erf van Goiart de Zekker.³

6. Op 1 februari 1422 deed Jan zoon van Gillis Gillisz. de Zekker en van Liesbet dochter van Jan Oom afstand van een deel van het erf van Jan Olieslager, welk deel gelegen was tussen erf van Gudeld Woutersdochter Grove en het overige deel van het erf – aan de straat 24 3/4 voet en achter 24¼ voet breed –, ten behoeve van Peter Geritsz. Seris. Het gaat hierbij onmiskenbaar om het onder 4 genoemde.

7. Op 3 februari 1422 deed Gillis de Zekker de oude afstand van zijn vruchtgebruik op een deel van het erf van Jan Olieslager, gelegen tussen erf van Goiart de Zekker en erf van Willem de Bever – afmetingen zie onder 6 – ten behoeve van zijn zoon Jan. Deze deed op zijn beurt afstand van dit goed ten behoeve van Peter Geritsz. Seris.⁴ Ondanks de verschillende belendingen gaat het kennelijk toch om het stuk erf genoemd onder 4, 5 en 6.

1 R. 1182, f. 52, blz. 103: *Notum sit universis quod cum Elyzabeth filie quondam Ghevardi de Orthen hereditatem Iohannis dicti Olyslegher, filii quondam Cristiani, in Buscoducis ad vicum dictum Boerde in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum erga Adam de Mierde emendo mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisivisset, prout in litteris quas vidimus, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Elizabeth filia quondam Ghevardi de Orthen cum tutore quandam partem dicte hereditatis, que pars sita est inter hereditatem quondam Gudeldis Moelners fullonis et residuum primodictae hereditatis spectans ad Egidium Zecker iuniorem ex alio, prout huiusmodi pars ibidem sita est, dedit ad hereditarium censum Nycholaus' filius' quondam Iohannis Stinen soen, ab eodem hereditarie possidendam pro censu xxx solidorum monete altari' sancti Georgii martiris, sito in ecclesia sancte Clare in Buscoducis, exinde solvendo, dando et tradendo atque pro hereditario censu (niet afgewerkt; tussen akten gedateerd in octavo ascensionis Domini).*

2 R. 1190, f. 64v.: *Egidius filius Egidii die Zecker quandam partem cuiusdam hereditatis Iohannis Olyslegher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici van Tricht textoris laneorum, que pars hereditatis sita est inter hereditatem quondam Guedeldis filie quondam Wolteri dicti des Groeven ex uno et inter residuum predictae hereditatis ex alio, et que pars continet ante iuxta communem plateam vigintiquatuor pedatas et quartam partem unius pedate in latitudine, et que pars tendit a fine dicte domus supra eandem partem stantis usque ad quandam palam fixam in fine predictae hereditatis inter dictam partem et inter dictum residuum predictae partis, simul cum dicta domo supra dictam partem stante, prout huiusmodi pars ibidem sita et limitata est, venditam dicto Egidio ab Elisabeth filia quondam Gevardi de Orthen, prout in litteris, hereditarie supportavit Petro Serijs, filio quondam Gerardi Serijs soen - - -, excepto censu domini ducis ex primodicta integra hereditate solvendo et hereditario censu quindecim solidorum antique pecunie mense sancti Spiritus ex dicta integra hereditate prius solvendo - - -. Testes, datum supra (= xiii ianuarii).*

3 R. 1190, f. 88: *Petrus Zerijs Gerits soen promisit se soluturum Aleydi sue sorori vitalem pensionem unius modii siliginis mesure de Buscoducis ad vitam dicte Aleydis et non ultra Purificationis ex domo et area et orto cum suis attinentiis dicti Petri, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Willelmi die Bever ex uno et inter hereditatem Godefridi Zecker ex alio, tendentibus a communi vico ad palum ante fossatum dictum die Mortelgrave ibidem situm - - -. Testes, datum supra (= quinta februarii).*

4 R. 1193, f. 304v. nw.: *Iohannes filius Egidii die Zecker, filii Egidii, ab eodem Egidio et quondam Elizabeth sua uxore, filia quondam Iohannis Oem, pariter genitus super quadam parte eiusdem hereditatis Iohannis Olyslegher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici van Tricht textoris laneorum et que pars sita est inter hereditatem Guedeldis filie quondam Wolteris des Groeven ex alio et inter residuum predictae hereditatis ex alio, que pars continet ante iuxta communem plateam xxxiii*

8. Op 3 januari 1427 beloofde Peter Geritsz. Seris opnieuw een lijfpensie aan zijn zuster Aleid uit zijn huis, erf en tuin tussen erf van Willem de Bever en erf van Goiart de Zekker.¹
9. Op 21 augustus 1469 transporteerde Peter zoon van wijlen Peter Seris huis, erf en tuin tussen erf van Jan Seris, priester, en erf van Jan *die Snyder* aan zijn zuster Heilwig.² Ik houd De Snijder voor dezelfde als Jan Keelbreker, die als belending (Beurdsestraat A) wordt genoemd in een schepenakte van 31 juli 1475.³
10. Op 13 maart 1471 transporteerden Hendrik zoon van Gillis de Ridder en van Jutte dochter van Peter Seris een vierde deel in een zesde deel in een deel van een erf van Jan Olieslager (!) tussen erf van Gudeld Woutersdochter de Grove en het overige deel van het erf aan Jan Seris, priester, zoon van wijlen Peter, hun oom.⁴

Beide percelen zijn tot na 1500 in bezit van de familie Seris gebleven. In het cijnsregister van 1520 staat evenwel perceel Weversplaats F op naam van Hendrik Ingrams en perceel G op naam van Gerit Klaas Broosz. Deze laatste betaalde in 1510 de oude cijns van 15 schellingen aan de Tafel van de Heilige Geest,⁵ in 1505 was dit waarschijnlijk nog de priester *heer Jan Zeerijis*.⁶

De gegevens van de Heilige Geest van de zestiende tot en met de achttiende eeuw leverden nog enkele onbekende bezitters voor Weversplaats G op:

pedatas et tres quartas partes unius pedate in latitudine et immediate retro domum super dictam partem stantem ad presens xxiiii pedatas et quartam partem unius pedate in latitudine et que pars tendit a fine dicte domus supra eandem partem stantem retrorsum usque ad quandam palam fixam in fine predictae hereditatis inter dictam partem et inter dictum residuum primodictae partis, simul cum dicta domo supra dictam partem stantem, prout huiusmodi pars ibidem sita et limitata est atque super iure ad opus Petri Serijs, filii quondam Gerardi Serijs, soen hereditarie renunciavit - - -. Datum supra (= prima februarii).

1 R. 1196, f. 24: *Petrus filius quondam Gerardi Serijs promisit se daturum et soluturum Aleidi sue sorori annuam et vitalem pensionem unius aurei denarii communiter cronen vocati et terciam partem medietatis unius huiusmodi denarii cronen vocatorum monete regis Francie vel valorem anno quolibet ad vitam eiusdem Aleidis et non ultra Purificationis - - - de et ex domo, area et orto dicti Petri, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Godefridi die Zecker ex uno et inter hereditatem Willelmi die Bever ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum hereditatis dicte die Mortel - - -. Datum 3^a ianuarii.*

2 R. 1238, f. 364-364v.: *Dictus Petrus (= filius quondam Petri Serijs) domum, aream et ortum sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem domini Iohannis Serijs presbiteri ex uno et inter hereditatem Iohannis die Snijder ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum die Mortelgrave, prout et quemadmodum dicti domus, area et ortus ibidem siti et palati sunt, ut dicebat, hereditarie vendidit dicte Heylwigi (= sue sorori, filie dicti quondam Petri Serijs) - - -. Testes, datum supra (= xxi augusti).*

3 R. 1244, f. 232v.: *Dictus dominus Iohannes (= Serijs presbiter, filius quondam Petri Serijs,) hereditarie vendidit dicto Gerardo vander Lulsdonck (= filio quondam Gerardi tinctori) hereditariam pactionem dimidii modii siliginis mensure de Buscoducis, solvendam anno quolibet hereditarie Purificationis et in Buscoducis tradendam de et ex domo, area et orto eiusdem Iohannis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buertsche straet inter hereditatem Agnetis relicte quondam Iohannis Keelbreker et eius filie ex uno et inter reliquam domum et aream dicti venditoris ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad fossatum quoddam dictum den Mortel grave - - -. Testes, datum supra.*

4 R. 1240, f. 238: *Dictus Henricus, filius Egidii die Ridder et quondam Iutte predictorum (= Iutta eius dum vixit uxore, filia quondam Petri Serijs), unam quartam partem ad ipsum ut dicebat spectantem in una sexta parte in quadam parte cuiusdam hereditatis Iohannis Olyslegher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum, et que pars hereditatis sita est inter hereditatem quondam Guedeldis filie quondam Wolteri Groeven ex uno et inter residuum primodictae hereditatis ex alio, simul cum domo supra eandem partem stantem, prout huiusmodi pars ibidem sita est et limitata iacet, supportata Petro Serijs, filio quondam Gerardi Serijs, ab Egidio filio Egidii Zecker, prout in litteris, hereditarie supportaverunt domino Iohanni Serijs presbitero, filio quondam Petri eius avunculo - - -. Testes, datum supra.*

5 H. Geest 417 (rek. 1510/11): *Item Gerijt Broessen viii lb. x s.*

6 R. 416 (rek. 1505/06).

1560: Jan Roelofsz. lakenkoper¹. Hij was de zoon van Roelof Gerit Klaas Broosz.
1600: Cornelis Adriaansz. wolwever²
1648: Jan Simonsz., wellicht een huurder³
1709-1716: Antonie Paymans, tevoren Jan Paymans⁴
1725-1767: Antonie Paymans, na 1758 Johannes Verrijt glazenmaker⁵

Voor de afzonderlijke percelen levert dit het volgende resultaat op:

Weversplaats F

Op 16 mei 1336 ging uit dit complex, een erf van Jan Olieslager, zoon van Korsten, een cijns van 15 schellingen, en uit het ernaast liggende perceel van Hendrik van Tricht (Weversplaats G?) een cijns van 11 schellingen.⁶

Op 27 augustus 1392 droeg Peter zoon van wijlen Gevard van Orthen de aan hem toebehorende helft in huis en erf tegenover het woonhuis van Hendrik van Tricht lakenwever tussen erf van Hendrik van Lith en erf van Hendrik van Tricht over aan zijn zuster Liesbet. Peter zoon van Hendrik van Tricht had dit huis en erf aan Gevard van Orten ten cijns gegeven en dien zoon Peter had die helft geërfd van zijn ouders.⁷ Waarschijnlijk gaat het hier om Weversplaats F en G samen. Liesbet zal de andere helft geërfd hebben en was dus nu in het bezit van het geheel gekomen.

Waarschijnlijk is het goed eerst in bezit gekomen van Gillis Zekker en in 1422 van Peter Seris (zie onder Weversplaats G).

Op 18 januari 1588 transporteerden Peter Stans Petersz. en zijn vrouw Margriet dochter van Leo Joosten dit goed aan Alard Geritsz. van Tiel molenaar. De omschrijving luidde: huis, erf en tuin met het gebruik van het toilet bij dit goed op het erf van Peter Pels, Jan van Wijk en Berend Pas en met het gebruik van de poort of doorgang achter het goed naar de Mortel toe. Margriet had dit goed ten behoeve van haar man verkregen van Willem zoon van wijlen Hendrik van Duffel, weduwnaar van Korstien dochter van Goiart Goiart Loyensz., krachtens het testament van Willem en Korstien.⁸

1 H. Geest 644a (manuaal), f. 6v.

2 H. Geest 439 (rek. 1600/01).

3 H. Geest 655 (manuaal).

4 H. Geest 712 (legger), f. 141v.

5 H. Geest 713 (legger), f. 279.

6 Zie Beurdsestraat L.

7 R. 1179, blz. 398: *Petrus filius quondam Ghevardi filii Petri de Orthen medietatem ad se spectantem domus et aree site in Buscoducis in vico dicto die Burde straet in opposito domus mansionis Henrici de Tricht textoris laneorum inter hereditatem Henrici de Lyt ex uno et inter hereditatem Henrici de Tricht predicti ex alio, cum attinentiis eiusdem medietatis singulis et univris, quam domum et aream dictus quondam Ghevardus erga Petrum filium ...^a Henrici de Tricht ad censum acquisierat, prout in litteris, et quam medietatem primodictus Petrus sibi de morte quondam suorum parentum successione hereditarie advolutam esse dicebat, hereditarie supportavit Elizabeth sue sorori - - -. Datum 3^a post Bartholomei.*

8 R. 1416, f. 180v.-181: *Petrus filius quondam Constantini Peterssen et cum eo Margareta eius uxor, filia quondam Leonardi Joosten, tanquam cum suo tutore ad hoc ab ea electo domum, aream et ortum sitos in Buscoducis in vico dicto die Buertsestraet, simul cum iure utendi et fruendi huiusmodi cloaca sita prope et iuxta premissa super hereditatem Petri Pels et Iohannis de Wijck et Bernardi Pas, si et in quantum predecessores proprietarii dictorum domus, aree et orti ad eandem cloacam aliquod ius habuerunt et non alias, simul etiam cum iure utendi et fruendi huiusmodi porta seu transitu sita retro premissa et tendente ad et versus hereditatem dictam den Mortel similiter aliis (ius)^a in iisdem habentibus, que premissa dicta Margareta ad opus dicti Petri*

Alard van Tiel transporteerde het goed mede namens zijn overleden vrouw Huibertke dochter Peter Huibertsz. krachtens hun testament van 27 maar 1598 op 29 augustus 1600 aan Joost Jansz. Koenen.¹ Op 5 januari 1602 droeg Joost dit complex over aan zijn vader, eveneens bakker. Het goed werd toen omschreven als ‘huis, erf en tuin, gelegen in ’s-Hertogenbosch in de straat geheten *die Buertschestraet*, samen met het gebruik en genot van het toilet gelegen bij het voorschreven complex op het erf van Peter Pels en Jan van Wijk en Berend Pas - - -, samen ook met het recht om te gebruiken en genieten de poort of doorgang gelegen achter het complex en strekkend tot en naar het erf geheten *den Mortel* samen met andere rechthebbenden’. Op 2 januari 1606 droeg Jan Koenen het goed over aan Joost zoon van wijlen Thomas Hoornkes.²

Deze laatste transporteerde op 12 juli 1627 als weduwnaar van Ike Roelofsdochter Kievits zijn vruchtgebruik in dit complex – omschreven als *huijs, erve, hoff ende achterhuys, gestaen ende gelegen in sHertogenbossche inde Beurtschestraet, metten recht van te gebruijcken tsecreet daerbij staende op derffnisse Peeters Pels metten zijnen ende van te gebruijcken de poorte oft doorganck achter de voorschreven erffnisse staende, streckende naeden erve*

filii quondam Constantini Peterssen eius mariti erga Willelmum filium quondam Henrici de Duffel, relictum quondam Cristine sue uxoris, filie quondam Godefridi filii quondam Godefridi Loyenssen, tanquam potentem vigore testamenti, ultime et extreme voluntatis dictorum Willelmi et Cristine acquisierat, prout in litteris, legitime et hereditarie supportaverunt Alardo filio quondam Gerardi de Tiel molitori - - -. Datum xviii ianuarii anno xv^e lxxxviii.

^a Dit woord ontbreekt.

1 R. 1439, f. 341v.-342: *Alardus filius quondam Gerardi de Tiel molitor tanquam relictus legitimus ut dicebat Huberte sue uxoris, filie quondam Petri Huybertssen, potens ad infrascripta vigore testamenti seu ultime voluntatis eorundem Alardi et quondam Huberte coram Thielmanno Hagens, filio Wilhelmi tanquam notario et certis testibus conditi vicesimaseptima die mensis martii anno xv^e nonagesimo octavo, ymmo vigore potestatis sibi Alardo tanquam diutius in humanis viventis, in eodem testamento ut apparebat date et concessa, domum, aream et ortum, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buertsche straet, simul cum iure utendi et fruendi huiusmodi cloaca sita prope et iuxta premissa super hereditate Petri Pels et Iohannis de Wijck et Bernardi Pas, si et in quantum predecessores et proprietarii dictorum domus, aree et orti ad eandem cloacam aliquod ius habuerunt et non alias, simul etiam cum iure utendi et fruendi huiusmodi porta seu transitu sita retro premissa et tendunt ad et versus hereditatem dictam den Mortell similiter aliis ius in iisdem habentibus, que premissa cum omnibus suis iuribus et attinentiis predictus Petrus filius quondam Constantini Peeterssen et cum eo Margareta eius uxor, filia quondam Leonardi Joosten, hereditarie supportaverat dicto Alardo filio quondam Gerardi de Tiell molitori prout in literis quarum data continet decima octava die mensis ianuarii anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, legitime et hereditarie supportavit Iudoco filio Iohannis Coenen pistori.*

2 R. 1477, f. 125v.-126. *Notum sit universis quod cum Iudocus filius Iohannis Coenen pistor domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet, simul cum iure utendi et fruendi huiusmodi cloaca sita prope et iuxta premissa super hereditatem Petri Pels et Iohannis de Wijck et Bernardi Pas, sic et in quantum predecessores proprietarii dictorum domus, aree et orti ad eandem cloacam aliquod ius habuerunt et non alias, simul etiam cum iure utendi et fruendi huiusmodi porta seu transitu, sita retro premissa et tendente ad et versus hereditatem dictam den Mortel similiter aliis ius in iisdem habentibus, hereditarie supportasset dicto Iohanni Coenen suo patri, etiam pistori, sub onere annuatim exinde solvendum censum fundi ad duos denarios willelmus thuijnen communiter vocatos ascendentibus dominis nostris ducibus Brabantie, hereditarium irredimibilem censum duarum librarum monete conventui sororum ad castrum beate Marie virginis ad locum dictum opten Ulenborch ad Buscoducis, hereditarium redimibilem censum trium florenorum hospitali foundationis domini Ade de Mierde, hereditarium redimibilem censum trium florenorum Iohanni Cornelissoen, hereditarium redimibilem censum unius floreni trunco pauperum domesticorum vici dicti de Weverplaetsche et hereditarium censum redimibilem sex florenorum relicte quondam Adriani Peterssen, prout in literis quarum data continet quinta die mensis ianuarii anno Domini millesimo sexcentesimo secundo, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Iohannes Coenen pistor dictos domum, aream et ortum, simul cum iure utendi et fruendi cloaca et porta seu transitu prenarratis modo et forma prescriptis, legitime et hereditarie supportavit Iudoco filio quondam Thome Hoirnkens - - -. Datum ii^a ianuarii anno xvi^e sexto.*

genoempt de Mortell – aan zijn dochter Cornelia, gehuwd met Antonis Joosten van de Molenberg. Dit echtpaar droeg het goed op dezelfde datum over aan hun vader respectievelijk schoonvader Joost Thomasz. Hoornkes.¹

Meer dan een eeuw later, op 17 december 1738, transporteerde Hendrik Bronders de helft van het complex, die hij van zijn ouders geërfd had, voor 362 gulden 11 stuivers 4½ penning aan Gijsbert van Heumen, kuiper. De omschrijving luidde: *eene huisinge en erve, gestaan en geleegeen binnen dese stad op de Weversplaats, ex uno de heer Paijmans, ex alio Daniel Janette, strekkende voor van de gemeene straat met een uijtgang tot de Mortelstraat.*² Cornelis van Warmond, gehuwd met Hermina van Heumen, en Christoffel van Heumen transporteerden het hele goed op 22 mei 1755 voor 425 gulden aan Peter van Rooi.³

Bezitters:

Jan Korstenz. Olieslager

Hendrik van Tricht lakenwever (1336)

zijn zoon Peter ten cijns →

Gevard van Orthen en echtgenote →

hun dochter Liesbet →

Gillis Gillisz. de Zekker 1422.02.03 vruchtgebruik van een deel →

zijn zoon Jan 1422.02.03 deel van het goed →

Peter Geritsz. Seris

zijn weduwe Heilwig →

hun erfgenamen →

Jan Petersz. Seris, priester →

??

Hendrik Ingrams (1520)

Denis Hendriksz.

Dirk Simons (1573)

Willem Hendriksz. van Duffel, weduwnaar Korstien Goiart Goiart Loyensz. →

Peter Stans Petersz. en zijn vrouw Margriet dochter Leo Joosten 1588.01.18 →

Alard Geritsz. Molder, weduwnaar van Huibertke dochter Peter Huibertsz. 1600.08.29 →

Joost Jansz. Koenen 1602.01.05 →

zijn vader Jan Koenen 1606.01.02 →

Joost Thomas Hoornkes, weduwnaar Ike Roelofsdr. Kievits

het vruchtgebruik 1627.07.12 →

zijn dochter Cornelia, gehuwd met Antonis Joosten van de Molenberg, 1627.07.12 →

hun vader en schoonvader Joost Thomas Hoornkes

zijn weduwe (1635)

Jan Jans van Gemert (1674)

Jan van Dijk (1690)

Bernard Bronder (1728)

zijn zoon (?) Hendrik Bronders 1738.12.17 →

Gijsbert van Heumen

zijn kinderen 1755.05.22 →

Peter van Rooi

Gegevens registers:

1520: Hendrik Ingrams van het vorige erf (f. 72v.) (8 p. 3 oort)

1 R. 1538, f. 481-481v.

2 R. 1738, f. 104.

3 R. 1747, f. 153.

- 1573(-1640): Denis Hendriksz.
Dirk Simons *inde Luyte* (f. 75v.) (8 p. 3 oort; 0-1-11)
Willem Hendriksz. van Duffel
Albert Gerardsz. Molder
Joost Thomas Hoornkes
- 1635: de weduwe Joost Thomas (f. 138) (60 pd.)
- 1674: Jan Jansz. van Gemert (f. 26) (0-1-12)
Jan van Dijk
- 1690: Jan van Dijk (f. 143v.) (38 pd.)
- 1728(-1810): Bernard Bronder (f. 187v.) (0-1-11)

Weversplaats G (De Landman)

Nadat Liesbet dochter van wijlen Gevard van Orthen het erf van Jan Korstensz. Olieslager (Weversplaats F-G) tegenover het huis van Hendrik van Tricht lakenwever bij schepenvonniss had gekocht van de procurator van de Tafel van de Heilige Geest, wilde zij het haar toebehorende huis, erf en tuin tegenover genoemd huis van Hendrik van Tricht tussen erf van Gudeld Grove en een leeg erf van Liesbet in mei 1397 ten cijns geven. Uit de opgemaakte maar niet afgewerkte akte blijkt dus dat het hiervóór behandelde westelijk deel (F) bestond uit een leeg erf.¹

Evenmin afgewerkt is een akte van mei 1399, waarin Liesbet een deel van het erf van Jan Olieslager gelegen tussen erf van Gudeld Molners voller en het resterende deel van het erf, toebehorend aan Gillis Zekker, ten cijns wilde geven aan Klaas zoon van wijlen Jan Stinenz.² Gudeld Molners zal identiek zijn met Gudeld Grove. Uit de hierna behandelde akte blijkt dat zij een dochter was van Wouter Grove voller.

Het hier behandelde resterende deel van het erf, toebehorend aan Gillis Zekker (G), komen we tegen in een schepenakte van 14 januari 1417. Hieruit blijkt dat Gillis het verkregen had van Liesbet. Het werd gesitueerd tegenover het huis van Hendrik van Tricht

1 R. 1180, blz. 759: *Notum sit universis presentia visuris quod cum Albertus Wael tamquam procurator et procuratorio nomine mense sancti Spiritus in Buscoducis ex parte et nomine eiusdem mense hereditatem Iohannis dicti Olyslegher, filii quondam Cristiani, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Boerde in opposito domus Henrici dicti de Tricht textoris laneorum, per iudicem mediante sententia scabinorum de Buscoducis hereditarie vendidisset domino Iohanni de Orthen presbitero ad opus Elizabet filie quondam Ghevardi dicti de Orthen, prout in litteris, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Elizabet filia quondam Ghevardi de Orthen cum suo tutore domum, aream et ortum ad se spectantes, sitos in Buscoducis ad dictum vicum Boerde vocatum in opposito domus dicti Henrici de Tricht textoris laneorum inter hereditatem Guedeldis dicte des Groeven ex uno et inter quoddam¹ vacuum hereditatem ad dictam Elizabet spectantem ex alio, prout ibidem siti¹ sunt et a vicinis ibidem per palos limitati - - - dedit ad hereditarium censum (niet afgewerkt; tussen akten gedateerd sexta post Cantate en 3^a post Cantate).*

2 R. 1182, f. 52, blz. 103: *Notum sit universis quod cum Elyzabeth filie quondam Ghevardi de Orthen hereditatem Iohannis dicti Olyslegher, filii quondam Cristiani, in Buscoducis ad vicum dictum Boerde in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum erga Adam de Mierde emendo mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisivisset, prout in litteris quas vidimus, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Elizabeth filia quondam Ghevardi de Orthen cum tutore quondam partem dicte hereditatis, que pars sita est inter hereditatem quondam Gudeldis Moelners fullonis et residuum primodictae hereditatis spectans ad Egidium Zecker iuniorem ex alio, prout huiusmodi pars ibidem sita est, dedit ad hereditarium censum Nycholaus¹ filius¹ quondam Iohannis Stinen soen, ab eodem hereditarie possidendam pro censu xxx solidorum monete altari² sancti Georgii martiris, sito in ecclesia sancte Clare in Buscoducis, exinde solvendo, dando et tradendo atque pro hereditario censu (niet afgewerkt; tussen akten gedateerd in octavo ascensionis Domini).*

lakenwever tussen erf van Gudeld dochter van wijlen Wouter Grove en het overig deel van het erf van Jan Olieslager. Het deel was aan de straat 24¼ voet breed. Er stond een huis op. Gillis Gillisz. Zekker droeg het op genoemde datum over aan Peter Seris, zoon van wijlen Gerit Seris. Gillis' dochter Peterke deed afstand van haar recht op het goed.¹

Op 1 februari 1422 deed Jan zoon van Gillis Gillisz. Zekker en van Liesbet dochter van Jan Oom afstand van zijn rechten op een stuk erf met zijn bebouwing ten behoeve van Peter Seris, zoon van wijlen Gerit Seris. Het stuk erf, dat gelegen was tussen erf van Gudeld dochter van Wouter Grove en het overige deel van het erf, was vóór 24 3/4 voet breed en achter het huis dat erop stond 24 1/4 voet breed en strekte zich vanaf dat huis uit tot aan een paal aan het eind tussen het stuk erf en het overige deel ervan.² Merkwaardig is een schepenakte van twee dagen later, 3 februari 1422, waarin Gillis de Zekker ten behoeve van zijn zoon Jan afstand van zijn vruchtgebruik, waarna Jan afstand deed van zijn recht ten behoeve van Peter Seris. In deze akte worden als belendingen opgegeven erf van Goiart Zekker en erf van Willem de Bever (!).³

1 R. 1190, f. 64v.: *Egidius filius Egidii die Zecker quondam partem cuiusdam hereditatis Iohannis Olyslegher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici van Tricht textoris laneorum, que pars hereditatis sita est inter hereditatem quondam Guedeldis filie quondam Wolteri dicti des Groeven ex uno et inter residuum predictae hereditatis ex alio, et que pars continet ante iuxta communem plateam vigintiquatuor pedatas et quartam partem unius pedate in latitudine, et que pars tendit a fine dicte domus supra eandem partem stantis usque ad quandam palam fixam in fine predictae hereditatis inter dictam partem et inter dictum residuum predictae partis, simul cum dicta domo supra dictam partem stante, prout huiusmodi pars ibidem sita et limitata est, venditam dicto Egidio ab Elisabeth filia quondam Gevardi de Orthen, prout in litteris, hereditarie supportavit Petro Serijs, filio quondam Gerardi Serijs soen - - -, excepto censu domini ducis ex primodicta integra hereditate solvendo et hereditario censu quindecim solidorum antique pecunie mense sancti Spiritus ex dicta integra hereditate prius solvendo - - -. Testes, datum supra (= xiii ianuarii).*

Godefridus Zecker, filius Egidii Zecker, prebuit et reportavit. Testes, datum supra.

Petra filia dicti Egidii, filii Egidii, ab eodem Egidio et quondam Elisabeth sua uxore, filia quondam Iohannis Oem, pariter genita, cum tutore, super premissis et iure ad opus dicti Petri hereditarie renunciavit - - -. Testes, datum supra.

2 R. 1193, f. 304v.: *Iohannes filius Egidii die Zecker, filii Egidii, ab eodem Egidio et quondam Elizabeth sua uxore, filia quondam Iohannis Oem, pariter genitus super quadam parte eiusdem hereditatis Iohannis Olyslegher, filii quondam Cristiani², site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici van Tricht textoris laneorum et que pars sita est inter hereditatem Guedeldis filie quondam Wolteris des Groeven ex alio et inter residuum predictae hereditatis ex alio, que pars continet ante iuxta communem plateam xxiiii pedatas et tres quartas partes unius pedate in latitudine et immediate retro domum supra dictam partem stantem ad presens xxiiii pedatas et quartam partem unius pedate in latitudine et que pars tendit a fine dicte domus supra eandem partem stantem retrorsum usque ad quandam palam fixam in fine predictae hereditatis inter dictam partem et inter dictum residuum primodictae partis, simul cum dicta domo supra dictam partem stantem, prout huiusmodi pars ibidem sita et limitata est atque super iure ad opus Petri Serijs, filii quondam Gerardi Serijs soen hereditarie renunciavit - - -. Datum supra (= prima februarii).*

3 R. 1193, f. 306: *Egidius die Zecker senior usufructum et totum ius sibi ut dicebat comptentes in quadam parte cuiusdam hereditatis Iohannis dicti Olyslegher, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum, que pars hereditatis sita est ibidem inter hereditatem Godefridi die Zecker ex uno et inter hereditatem Willelmi die Bever ex alio, tendente retrorsum ad fossatum situm ibidem iuxta hereditatem dictam die Mortel et que pars hereditatis continet ante iuxta communem plateam xxiiii pedatas et tres quartas partes unius pedate in latitudine et immediate retro domum supra dictam partem stantem xxiiii pedatas et quartam unius pedate in latitudine atque in edificiis in eadem parte consistentibus, ut dicebat, legitime supportavit Iohanni suo filio - - -. Datum 3^a februarii.*

Notum sit universis quod cum ita actum esset, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Iohannes super dictam partem hereditatis et iuris ad opus Petri Serijs, filii quondam Gerardi, hereditarie renunciavit - - -. Testes, datum supra.

Op 5 februari 1417 beloofde Peter Seris Geritsz. een lijfpensie aan zijn zuster Aleid uit zijn huis, erf en tuin tussen erf van Willem de Bever en erf van Goiart de Zekker, zich uitstrekkend tot een paal voor de Mortelgraaf.¹ En in 1427 werd het complex omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Goiart de Zekker en erf van Willem de Bever, zich uitstrekkend tot aan de gracht van het erf de Mortel.² Blijkens een opgegeven belending was dit goed in 1466 in handen van Heilwig weduwe van Peter Seris.³ Op 13 maart 1471 deed Hendrik zoon van Gillis de Ridder en van Jutta dochter van Peter Seris afstand van het vierde deel in het zesde deel van dit goed ten behoeve van Jan Seris, priester, zoon van hun oom Peter. De andere delen zullen ook in zijn bezit zijn gekomen.⁴

Op 11 februari 1466 verkocht Peter Seris, zoon van wijlen Peter Seris, een cijns uit zijn huis, erf en tuin tussen erf van de erfgenamen van wijlen Heilwig weduwe van genoemde wijlen Peter Seris en erf van Jan de Snijder. Eerstgenoemde Peter verkocht het goed op 21 augustus 1469 aan zijn zuster Heilwig.⁵ Een cijns, die Peter uit het complex verkocht had,⁶ werd op 9 december 1472 getransporteerd aan Jan Petersz. Seris, priester. Waarschijnlijk was deze op dat moment in het bezit van het goed.⁷ In ieder geval was dit zo op 31 juli 1475, toen hij een pacht van een half mud rogge uit dit goed, bestaande uit huis, erf en tuin, dat

1 R. 1190, f. 88: *Petrus Zerijs Gerits soen promisit se soluturum Aleidi sue sorori vitalem pensionem unius modii siliginis mensure de Buscoducis ad vitam dicte Aleidis et non ultra Purificationis ex domo et area et orto cum suis attinentiis dicti Petri, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Willelmi die Bever ex uno et inter hereditatem Godefridi Zecker ex alio, tendentibus a communi vico ad palum ante fossatum dictum die Mortelgrave ibidem situm - - - . Testes, datum supra (= quinta februarii).*

2 R. 1196, f. 24: *Petrus filius quondam Gerardi Serijs promisit se daturum et soluturum Aleidi sue sorori annuam et vitalem pensionem unius aurei denarii communiter cronon vocati et terciam partem medietatis unius huiusmodi denarii cronon vocatorum monete regis Francie vel valorem anno quolibet ad vitam eiusdem Aleidis et non ultra Purificationis - - - de et ex domo, area et orto dicti Petri, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Godefridi die Zecker ex uno et inter hereditatem Willelmi die Bever ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum hereditatis dicte die Mortel - - - . Datum 3ª ianuarii.*

3 Zie hiervóór onder E.

4 R. 1240, f. 237v.-238: *Henricus et Hubertus fratres, liberi Egidii die Ridder, ab eodem et quondam Iutta eius dum vixit uxore, filia quondam Petri Serijs, et Heilwigis eius uxoris pariter geniti, et Mathias filius quondam Iohannis Francken soen, maritus et tutor legitimus ut dicebat Elisabeth sue uxoris, filie Egidii die Ridder et quodam Iutte predictorum, quecumque bona mobilia et immobilia, hereditaria atque parata, eis ac eorum alteri per et post mortem dictorum quondam Petri Serijs eorum avi ac Heilwigis eius uxoris eorum avie seu alteri eorum iure successionis hereditarie advoluta, quecumque locorum consistentia, sita aut solvenda, ut dicebant, hereditarie supportaverunt Anthonio Serijs, filio dicti quondam Petri Serijs - - - . Datum xiii marcii, quarta post Reminiscere.*

- - - .

Dictus Henricus, filius Egidii die Ridder et quondam Iutte predictorum, unam quartam partem ad ipsum ut dicebat spectantem in una sexta parte in quadam parte cuiusdam hereditatis Iohannis Olyslagher, filii quondam Cristiani, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum, et que pars hereditatis sita est inter hereditatem quondam Guedeldis filie quondam Wolteri Groeven ex uno et inter residuum primodictae hereditatis ex alio, simul cum domo supra eandem partem stantem, prout huiusmodi pars ibidem sita est et limitata iacet, supportata Petro Serijs, filio quondam Gerardi Serijs, ab Egidio filio Egidii Zecker, prout in litteris, hereditarie supportaverunt domino Iohanni Serijs presbitero, filio quondam Petri eius avunculo - - - . Testes, datum supra.

5 R. 1238, f. 364-364v.: *Dictus Petrus (= filius quondam Petri Serijs) domum, aream et ortum sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem domini Iohannis Serijs presbiteri ex uno et inter hereditatem Iohannis die Snijder ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum die Mortelgrave, prout et quemadmodum dicti domus, area et ortus ibidem siti et palati sunt, ut dicebat, hereditarie vendidit dicte Heylwig (= sue sorori, filie dicti quondam Petri Serijs) - - - . Testes, datum supra (= xxi augusti).*

6 R. 1241, f. 62 (akte van 8 februari 1472).

7 Dit rijmt overigens niet met een akte van 3 april 1489, waarin Jan de cijns overdroeg aan Lambrecht zoon van wijlen Jan van den Bogaard (R. 1258, f. 55.).

gesitueerd werd tussen erf van Agnes weduwe van Jan Keelbreker en overig erf van de verkoper. Het strekte zich uit tot aan de *Mortelgrave*.¹

Op 4 april 1483 verkocht Jan Seris, priester, aan Peter Seris, zoon van wijlen Jan Priker, een pacht van een half mud rogge uit zijn huis gelegen tussen erf van Hendrik Kuilman en overig erf van Jan, zich uitstrekkend tot aan de Mortel.²

Op 27 november 1582 transporteerde Jan zoon van wijlen Roelof Gerit Klaas Broosz. dit complex aan Jan Dirksz. van Geldrop. De omschrijving luidde: 'huis, erf en tuin en daar achteraan liggende erven met hun rechten en toebehoren, gelegen in 's-Hertogenbosch in de straat geheten *die Boertschestraet* ongeveer tegenover de Sint-Barbarakapel, aldaar tussen erf van Wouterke weduwe wijlen Berend Pas aan de ene en tussen erf van Hendrik Ingrams de kramer aan de andere zijde, strekkende van de openbare straat *dioe Boertschestraet* geheten naar achter tot aan zekere weg zich aldaar uitstrekkend, welke weg verder strekt tot aan de straat geheten *die Mortelstraet*, met het gebruiksrecht van die weg samen met andere mensen aldaar recht in hebbende'. Gerit Klaas Broosz. had dit huis verkregen van Peter zoon van wijlen Zebert Romboutsz. bakker. Op dezelfde datum, 27 november 1582, deed ook Goiart Grootart van Oss, zoon van wijlen mr. Goiart Grootart, secretaris van 's-Hertogenbosch, afstand van zijn rechten op dit goed ten behoeve van Jan van Geldrop.³

De erfenamen van deze laatste gaven het goed op 6 februari 1608 ten erfelijken cijns aan Aart Wouter Joostz. van Eersel. Het goed werd nu omschreven als: *huys, erve ende hoff ende erffnisse dien' aenliggende met haren rechten ende toebehoorten, gelegen in sHertogenbosch inde strate genoempt de Buerdisestraet bynae tegens over de capelle van sinte Barbara der maget aldaer tussen erffnisse Wouterkens wedue wylen Bernarts Pasch ter eenre zyde ende tussen erffnisse Hanrix genoempt Ygrams des creemers ter andere zyde, streckende vander gemeynder strate genoempt de Buertschestraete tot eenen wech aldaer streckende, welcke wech voorts streckt tot een strate genoempt de Mortelstrate, tsamen met den rechte van te gebruycken den selven wech gelyck andere menschen daer ooc recht in hebben. Verderop in de akte staat: welc voorschreven huys, erve, hoff ende achtergelegen erffnisse alsnu gelegen zyn ter plaetssen voorschreven tussen erve Joostkens zone wylen Thomas Hoirnkens ter eenre ende tussen der erve der wedue Joachims Jans Bruessen als dochtersse ter andere zyde, streckende ende uitgaende met beyden den respective eynden soo voorschreven staet*.⁴

Op 29 december 1618 gaven de kinderen van Aart Woutersz. van Eersel het goed ten erfelijke cijns aan Clement Jansz. van Someren. De omschrijving van het goed luidde nu: *huijs, erve, put, achterhuijs, hoff mit zijnen rechten ende toebehoortten, gestaen ende gelegen binnen der stadt sHertogenbossche inde Boertschestraet tegenover Sinte Barbaren capelle,*

1 R. 1244, f. 232v.: *Dictus dominus Iohannes (= Serijs presbiter, filius quondam Petri Serijs,) hereditarie vendidit dicto Gerardo vander Lulsdonck (= filio quondam Gerardi tinctori) hereditariam pactionem dimidii modii siliginis mensure de Buscoducis, solvendam anno quolibet hereditarie Purificationis et in Buscoducis tradendam de et ex domo, area et orto eiusdem Iohannis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buertsche straet inter hereditatem Agnetis relicte quondam Iohannis Keelbreker et eius filie ex uno et inter reliquam domum et aream dicti venditoris ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad fossatum quoddam dictum den Mortel grave.*

2 R. 1252, f. 278.

3 R. 1414, f. 106-106v.: *domum, aream et ortum ac hereditates sibi retro adiacentes cum suis iuribus et attinentiis, sitis in Buscoducis in platea dicta die Boertschestraet quasi in opposito capelle sancte Barbare virginis, ibidem inter hereditatem Woltere relicte quondam Bernardi Pasch ex uno et inter hereditatem Henrici dicti Yngrams institoris ex alio, tendentes a communi platea die Boertschestraet vocata retrorsum usque ad quandam viam ibidem protensam, que quidem via ulterius tendit usque et ad plateam dictam die Mortelstraet, simul cum iure utendi eadem via similiter aliis hominibus inibi etiam ius habentibus.*

4 R. 1450, f. 249v.-252.

*gemeijnlick genoempt Den Lantman, tusschen erffnisse Joost Thomas Hornkens ex uno ende tusschen erffnisse heer Peeter Loockemans ex alio, streckende van de gemeijn straete tot eenen wech uitgaende inde Mortelstraet, mit het gebruijck vanden selven wech.*¹ Via diens dochter Jenneke, gehuwd met Engelbert Huigelings, kwam het in het bezit van hun dochter Maria, die trouwde met Govert Bergmans. Dit echtpaar transporteerde het goed op 16 december 1654 aan Maria Paymans, dochter van Johan Paymans en Elizabet Scheffers.² Hierna bleef het in het bezit van de familie Paymans.

Uit de boedel van Christophorus Paymans verkreeg zijn broer Johannes bij onderhandse deling dit complex. Hierna vererfde het aan hun broer Gijsbertus, die het op 18 juni 1760 voor 452 gulden 3 stuivers 12 penningen verkocht en overdroeg aan Johannes Verrijt. Het goed werd omschreven als *huijs, erve, hof en agterhuijs, apart bewoont, met zijn regten en toebehoorte, staande en geleegeen binnen deeze stad in de Beurse straat bij de Weversplaats, gemeenlijk genaamt Den Landman, nevens de huijsinge der kinderen Egeli ex uno, ex alio de huijsinge van de weduwe Van Rooij, strekkende voor van de gemeene straete agterwaarts tot op erve van N.N.*³ Opmerkelijk is dat dit huis in de Beurdestraat bij de Weversplaats geitueerd wordt, terwijl het in werkelijkheid juist omgekeerd is. De huizen in de Beurdestraat beginnen, zoal uit de registers blijkt, pas bij het hiernavolgende complex.

Bezitters:

Jan Korstenz. Olieslager
Hendrik van Tricht lakenwever
zijn zoon Peter ten cijns →
Gevard van Orthen en echtgenote vererving →
hun dochter Liesbet →
Gillis Gillisz. de Zekker 1417.01.14 →
Peter Geritsz. Seris
zijn weduwe Heilwig →
hun erfgenamen →
Jan Petersz. Seris, priester →
??
Peter Zeger Romboutsz. bakker →
Gerit Klaas Broosz. (1520)
zijn zoon Roelof
Roelofs zoon Jan 1582.11.27 →
mr. Goiart Grootart 1582.11.27 zijn recht →
Jan Dirksz. van Geldrop
zijn erfgenamen 1608.02.06 →
Aart Woutersz. van Eersel
zijn kinderen 1618.12.129 erfelijke cijns →
Clement Jansz. van Someren kousenbreier
zijn dochter Jenneke, tr. Engelbert Huigelings
hun dochter Maria Huigelings, tr. Govert Berchmans, 1654.12.16 →
Maria dochter van Johan Paymans en Elizabet Scheffers
??
Christophorus Paymans
bij onderhandse deling onder zijn erfgenamen →

1 R. 1495, f. 111v.-113.

2 R. 1610, f. 92v.-93v.

3 R. 1752, f. 288-288v.

zijn broer Johannes Paymans (1674) vererving →
zijn broer Gijsbertus Paymans 1760.06.18 →
Johannes Verrijt

Gegevens registers:

1520: Gerit Broosz. van het erf van Gerit heer Jan Ooms (f. 72v.) (12 p. 3 oort)
1573(-1640): mr. Goiart Grootaart (f. 75v.) (12 p. 3 oort; 0-2-7)
Jan van Geldrop
Margriet weduwe Aart Woutersz. van Eersel
Clement Jansz.
1635: Clement kousenbreier (f. 138) (50 pd.)
1674: Jan Paymans (f. 26) (0-2-8)
1690: Johan Paymans (f. 144) (50 pd.)
1728(-1810): Christophorus Paymans (f. 188) (0-2-7)

De westzijde van de Beurdestraat vanaf de Weversplaats

Beurdestraat A, B, C, D en E

Deze percelen hadden samen een breedte van 115 voet (= 33,01 m).

Beurdestraat A

Op 6 augustus 1401 verkochten Jan zoon van wijlen Jan Oom en van Gudeld dochter van wijlen Wouter Grove, en Gillis Gillisz. Zekker als man van Liesbet dochter van Jan en Gudeld de helft van het huis en erf van wijlen Wouter Grove aan diens naamgenoot Wouter Grove, zoon van wijlen Jan Oom.¹ Het goed was gelegen tussen erf van Gevard van Orthen (Weversplaats G) en erf van Hendrik natuurlijke zoon van Hendrik van den Broek priester (Beurdestraat B). Wijlen Wouter Grove had het bij schepenvonniss gekocht.²

Wouters gelijknamige kleinzoon is niet lang hierna gestorven. Op 25 april 1405 droeg Gijsbert Wonder drie vierde deel van het goed, die hij van Wouter Grove, zoon van Jan Oom, had verkregen over aan Goiart Zekker. Aleid weduwe van wijlen Herman Oom, zoon van wijlen Jan, droeg het resterende vierde deel aan Goiart over. Zij beloofde haar zoon Jan afstand van zijn recht te laten doen zodra deze meerderjarig was geworden.³ In januari of

1 Hier doet zich het niet ongebruikelijke verschijnsel voor dat de familienaam van de moeder wordt doorgegeven aan een van de zonen.

2 R. 1182, f. 269, blz. 645: *Iohannes filius quondam Iohannis Oem, ab eodem quondam Iohanne et quondam Guedelde sua uxore, filia quondam Walteri Groeve, pariter genitus, Egidius filius Egidii Zecker, maritus et tutor legitimus Elizabeth sue uxoris, filie dictorum quondam Iohannis Oem et Guedeldis, medietatem domus et aree dicti quondam Walteri, site in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis quondam domini Henrici de Palude ex alio, quam domum et aream dictus quondam Walterus Groeve erga Theodericum filium Arnoldi Berwout per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo adquisierat, prout in litteris, et quam medietatem ipsi nunc ad se spectare dicebant, hereditarie vendiderunt Waltero Grove, filio dicti quondam Iohannis Oem - - -. Datum supra (= sabbato post Petri ad vincula).*

3 R. 1184, f. 121: *Ghiselbertus Wonder tres quartas partes domus et aree quondam Walteri Grove aut olim Walteri Grove, filii quondam Iohannis Oem, site in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis domini quondam Henrici de Palude ex alio, et quas*

begin februari 1409 wilde Jan zoon van wijlen Herman Oom afstand doen ten behoeve van Goiart, maar de akte is niet afgewerkt.¹ Op 4 augustus 1412 deed Aleid afstand van haar vruchtgebruik in dit vierde deel ten behoeve van haar zoon Jan, die dit deel vervolgens overdroeg aan Goiart de Zekker.²

Blijkens de belending van het hiernavolgende perceel was dit complex in 1427 in het bezit van Goiart (Goiartsz.) de Zekker,³ in 1449 van diens weduwe Agnes⁴ en in 1479 van hun zoon Gillis.⁵ Waarschijnlijk is Agnes hertrouwd met Jan Keelbreker (= Jan de Snijder?).⁶

Hierna is het complex in bezit gekomen van Hendrik Petersz. Kuilman. Op 12 maart 1483 verkocht deze een cijns uit zijn huis, erf en tuin in de Beurdestraat ‘tegenover de kapel van de heilige Barbara tussen erf van heer Jan Seris, priester, aan de ene en tussen erf van Aart Jansz. aan de andere zijde, strekkend van de openbare straat tot het erf geheten *die Mortel*’.⁷ In 1487 wordt Hendrik Kuilmans weduwe Goedstu vermeld.⁸

Hoe problematisch de benamingen Weversplaats en Beurdestraat zijn, blijkt uit een niet afgewerkte schepenakte van hetzelfde jaar, waarin gesproken wordt van huis, erf, tuin en achterhuis aan de straat geheten *die Wever plaetze* tegenover de Sint-Barbarakapel tussen de zojuist genoemde belendingen.⁹

tres quartas partes dictus Ghiselbertus erga Walterum Grove, filium quondam Iohannis Oem acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Godefrido die Zecker, filio Egidii Zecker - - -. Testes, datum supra (= sabbato post Pasche).

Aleydis relicta quondam Hermanni Oem, filii quondam Iohannis, cum tutore, unam quartam partem domus et aree, site in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis quondam dicti Henrici de Palude ex alio, quam domum et aream Walterus die Grove fullo erga Theodericum filium Arnoldi Berwout per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, et quam quartam partem nunc ad se et ad Iohannem filium dictorum Aleydis et quondam Hermanni Oem spectantem, (ut)^a dicebat, hereditarie supportavit dicto Godefrido Zecker - - -. Testes, datum supra.

Aleid heeft beloofd haar zoon Jan afstand te laten doen zodra hij meerderjarig is geworden.

^a Dit woord ontbreekt.

1 R. 1186, f. 72. De akte staat na een akte gedateerd *quinta post conversionis Pauli*.

2 R. 1187, f. 470v.: *Aleydis relicta quondam Hermanni Oem, filii quondam Iohannis Oem, cum tutore, usufructum sibi competentem in quarta parte domus et aree site in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem Gevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis quondam domini Henrici de Palude ex alio, quam domum et aream Wolterus die Grove fullo erga Theodericum filium Arnoldi Berwout per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, legitime et hereditarie supportavit Iohanni suo filio - - -. Datum quarta die augusti.*

Dictus Iohannes dictam quartam partem hereditarie supportavit Godefrido die Zecker - - -. Datum quinta augusti.

3 R. 1196, f. 24 (3 januari 1427).

4 R. 1219, f. 45 (8 maart 1449).

5 R. 1248, f. 337v. (18 september 1479).

6 Jan Keelbreker en zijn vrouw Agnes worden als bezitters van dit perceel genoemd in het processtuk van 20 september 1457 betreffende de toiletten in de Mortel (BHIC, Jezuïeten 77, reg. 40). Verder wordt Agnes weduwe van Jan Keelbreker nog vermeld op 31 juli 1475 (R. 1244, f. 232v.)

7 R. 1252, f. 467: *Henricus Cuyman, filius quondam Petri, hereditarie vendidit michi ad opus Wolteri Oems, filii quondam Iohannis, hereditarium censum sex librarum monete, solvendum hereditarie Purificationis de et ex domo, area et orto sitis in Buscoducis in die Boertschestraet in oppositum cappelle sancte Barbare inter hereditatem domini Iohannis Zerijis presbiteri ex uno et inter hereditatem Arnoldi Jans soen ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem dictam die Mortel - - -. xii marcii, quarta post Letare.*

8 R. 1256, f. 446. Zie Beurdestraat B.

9 R. 1253, f. 183-183v.: *Henricus Cuyman, filius quondam Petri, hereditarie vendidit Arnoldo filio quondam Bartholomei vanden Nuwenhuyze hereditarium (censum)^a quindecim librarum monete, solvendum anno quolibet hereditarie ad dominicam Letare Iherusalem - - - de et ex domo, area et orto et domo posteriori eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Wever plaetze in oppositum capelle sancte Barbare, ibidem*

In 1520 stond dit complex op naam van Berend Pas; later behoorde het toe aan Willem Paulusz. van Liebergen. Blijkens het cijnsregister van 1573 heeft dit complex toebehoord aan Jan Roelof Broosz. Later was het volgens dit register in het bezit van heer Peter Luikemans en daarna van Aalke Luikemans. Zij was een dochter van Gerit Luikemans en van Agnes dochter van Jan Roelofsz. Broosz. en vermaakte bij testament van 24 december 1642 onder andere dit goed, omschreven als *seecker huijs, erve, achterhuijs, hoff ende voordere toebehoirten, gestaen ende gelegen binnen dese stadt tegenover sinte Berbera capelle*, aan haar erfgenamen van vaderszijde. Haar nicht Agnes dochter van Jan Luikemans verkreeg het vruchtgebruik.¹ Op 27 februari 1652 droeg een aantal van de erfgenamen hun aandelen in dit complex over aan hun mede-erfgenaam Everit Gosen Jansz. de Pesser, orgelmaker, die al in het bezit was van het resterende deel. Het goed werd hierbij omschreven als *huijs, erve, hoff ende achterhuijs, met alle ende eenijegelijcke sijne rechten ende toebehoortten, gestaen ende gelegen binnen dese stadt 's Hertogenbossche inde straete genoempt de Beurschestraet tussen erffnisse van Willemken Gorissen oft haere kinderen ex uno ende tussen erffnisse van Servaes (opengelaten) ex alio, streckende voor vande voorschreven Beurtschestraet achterwaerts tot eenen gemeijnen wech loopende tot de straet genoempt de Mortelstraet*.² Everit de Pesser droeg het goed op 11 april 1659 over aan Aart Jansz. van den Berg. Nu luidde de omschrijving: *huys, erve ende hoff, gestaen ende gelegen binnen dese stadt inde Bursestraet tegens over S^t. Barbara capel tussen erve eertyts Willemke Gorisse off haere kinderen, nu Johan Paymans, borger alhier, ex uno ende tussen erve eertyts Servaes (opengelaten), nu (opengelaten) Leuryn, ex alio, streckende voor vande Burse straet achterwaerts tot inde Mortelstraet*.³

In het begin van de achttiende eeuw was dit complex in het bezit van Willem van de Ven. In 1714 werd het door de ontvanger van de verpondingen publiekelijk verkocht. Hij transporteerde het op 18 april 1714 aan Jacob van Kaathoven voor de som van 560 gulden. De omschrijving luidde: *een huijs en erve met drie achterhuyskens, mett eenen vrijen uitganck, staende inde Mortel, met ap- en dependentien van dien, staende inde Beursse straet alhier, ex uno huys en erve Johan Peijmans, ex alio huys en erve Jan van Wel*.⁴ In 1745/46 werd het goed opnieuw uitgewonnen. Op 12 februari 1746 werd eigenaar Jan Egli, zoon van Abram Egli, voor 1003 gulden 16 stuivers.⁵ Op 14 november 1760 droeg hij het goed voor 420 gulden 3 stuivers 2 penningen over aan zijn zusters Johanna en Maria,⁶ die het op hun beurt op 27 mei 1767 (koop prijs 503 gulden 18 stuivers 2 penningen) transporteerden aan Johannes Tielen, broodbakker.⁷

Bezitters:

Wouter Grove

zijn dochter Gudeld, getrouwd met Jan Oom

hun zoon Wouter Grove en dochter Liesbet, tr. Gillis Gillisz. Zekker

hun erfgenamen →

inter hereditatem domini Iohannis Serijs presbiteri ex uno et inter hereditatem Arnoldi Jans soen ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad locum dictum den Mortel - - -. Testes (niet afgewerkte akte; vorige akte ix decembris).

^a Dit woord ontbreekt.

1 Not. 2688 (Jan van Aerlebeeck), f. 336-339.

2 R. 1577, f. 11-13.

3 R. 1614, f. 227v.-228.

4 R. 1706, f. 69v.

5 R. 1739, f. 44-44v.

6 R. 1764, f. 169-169v.

7 R. 1755, f. 36-36v.

Goiart de Zekker
 zijn weduwe Agnes (hert. Jan Keelbreker = de Snijder?) →
 Gillis zoon van Goiart de Zekker en Agnes
 Hendrik Petersz. Kuilman
 zijn weduwe Goetstu
 Berend Pas (1520)
 Willem Pauwelsz. van Liebergen
 Jan Roelof Broosz. (1573)
 zijn dochter Katelijn?
 zijn dochter Agnes, tr. Gerit Luikemans
 hun dochter Aalke Luikemans bij testament van 1642.12.24 →
 vruchtgebruik: haar nicht Agnes Jansdochter Luikemans
 erfrecht: haar erfgenamen van vaderskant (Reinier Hendriksz. van Boxtel?)
 een deel van haar erfgenamen hun aandeel 1652.02.27 →
 hun mede-erfgenaam Everit Gosen Jansz. de Pesser
 Aart van den Berg (1674)
 Gillis Vos en Willem van de Ven (1690)
 de ontvanger van de verpondingen 1714.04.18 →
 Jacob van Kaathoven
 de ontvanger van de verpondingen 1746.02.12 →
 Jan Abramsz. Egli 1760.11.14 →
 zijn zusters Johanna en Maria 1767.05.27 →
 Johannes Tielen

Gegevens registers:

1520:	Berend Pas (f. 73) (13 p. oort + 2 p.) Willem Paulusz. van Liebergen
1573(-1640):	Jan Roelof Broosz. (f. 75v.) (13 p. 3 oort+2 p.; 0-2-11+0-0-6) Catharina Broosz. Reinier Hendriksz. van Boxtel heer Peter Luikemans
1635:	Aalke Luikemans (f. 138) (60 pd.)
1674:	Aart van den Berg (f. 26) (0-3-2) Willem (Guilliam) Vos
1690:	Gillis Vos, Willem van de Ven (f. 144) (46 pd.)
1728(-1810):	de heer Kaathoven (f. 188) (0-2-11+0-0-6)

Beurdestraat B

Blijkens opgegeven belendingen was dit goed in 1357 en mogelijk nog in 1412 in bezit van Hendrik natuurlijke zoon van de priester Hendrik van den Broek,¹ in 1427 van Jan Priker, zoon van wijlen Peter Priker. Het werd omschreven als huis, erf en tuin en gesitueerd tussen erf van Korsten van Geffen en erf van Goiart de Zekker, zich uitstrekkend tot de Mortel. Op 3 januari van dat jaar verkocht Jan Petersz. Priker een lijfpacht uit dit goed aan Aleid dochter van wijlen Gerit Seris.²

1 R. 1804, f. 217v.218 (25 mei 1357); R. 1182, f. 269, blz. 645 (6 augustus 1401); R. 1184, f. 121 (25 april 1405); R. 1186, f. 72 ([31 januari 1409]); R. 1187, f. 470v. (4 en 5 augustus 1412).

2 R. 1196, f. 24: *Iohannes Priker, filius quondam Petri Priker, promisit se daturum et soluturum dicte Aleidi tantum termino solvendum* (= de zuster van Peter zoon van wijlen Gerit Serijs) *annuam et vitalem pensionem*

Op 8 maart 1449 verkochten Jan en Hubert Karper, zonen van Jan Karper, Hendrik Gijsbert Arend Jansz., Hendrik Lambertsz. Priker, Peter Petersz. Seris en Hendrik Vogel, zoon van Aart van Doorne, het huis, erf en tuin van wijlen Jan Petersz. Priker in de Beurde-sestraat tegenover de Sint-Barbarakapel, gelegen tussen erf van Katelijne weduwe van Roelof Seris (Beurdestraat C) en haar kinderen en erf van Agnes weduwe van Goiaert Zekker en haar kinderen (Beurdestraat A), met alle toebehoren, waaronder drie lakenpersen, aan Gillis Hendriksz. de Ridder.¹ Op 9 juni 1467 – dus veel later – deed Jan Jansz. Karper afstand nog van zijn recht op dit goed ten behoeve van de bovengenoemde personen.²

unius aurei denarii communiter cronon vocati et terciam partem medietatis unius huiusmodi denarii cronon vocatorum monete regis Francie vel valorem anno quolibet ad vitam eiusdem Aleidis et non ultra Purificationis ---) ex domo, area et orto dicti Iohannis, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Cristiani de Geffen ex uno et inter hereditatem Godefridi die Zecker ex alio, tendentibus ad hereditatem dictam die Mortel ---. Testes, datum supra (= 3^a ianuarii).

1 R. 1219, f. 45: *Iohannes Karper, Hubertus eius frater, liberi quondam Iohannis Karper, Henricus filius quondam Ghiselberti Arnt Jans soen, maritus et tutor legitimus ut dicebat Zweneldis sue uxoris, filie Iohannis Karper predicti, Henricus Priker, filius quondam Lamberti Priker, Petrus Zerijs, filius quondam Petri, atque Henricus Vogel, filius quondam Arnoldi de Doernen, domum, aream et ortum quondam Iohannis Priker, filii quondam Petri, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet in opposito capelle sancte Barbare, ibidem inter hereditatem Katherine relicte quondam Rodolphi Zerijs et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Agnetis relicte quondam Godefridi die Zecker Goyarts soen et eius liberorum ex alio, tendentes a dicto vico ad fossatum dictum die Mortelgrave, simul cum tribus torcularibus dictis perssen in premissis existentibus et aliis attinentiis premissorum singulis et universis, ut dicebant, hereditarie vendiderunt Egidio die Ridder, filio quondam Henrici die Ridder ---, exceptis censu domini nostri ducis et hereditario censu trium librarum et decem solidorum monete Iohanni Vrancken et vitali pensione unius aurei denarii communiter croen vocati et tercie partis medietatis unius huiusmodi aurei denarii Aleydi filie quondam Gerardi Zerijs ad eius vitam exinde e iure solvendis, ut dicebant. Testes Lu et Vucht. Datum supra (= ocatava marcii, sabbato post Invocavit.*

Hierop volgden enkele schepengeloften. Op 19 april 1453 werd er een akte opgemaakt met betrekking tot deze geloften (R. 1223, f. 205): *Notum sit universis quod cum Iohannes Karper (et) Hubertus eius frater, liberi quondam Iohannis Karper, Henricus filius quondam Ghiselberti Arnt Janssoen, Henricus Priker, filius quondam Lamberti Priker, Petrus Zerijs, filius quondam Petri Zerijs, atque Henricus Vogel, filius quondam Arnoldi de Doernen, domum, aream et ortum quondam Iohannis Priker, filii quondam Petri, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet in opposito capelle sancte Barbare, ibidem inter hereditatem Katherine relicte quondam Rodolphi Zerijs et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Agnetis relicte quondam Godefridi die Zecker et eius liberorum ex alio, simul cum tribus torcularibus dictis perssen in premissis existentibus et aliis attinentiis premissorum singulis et universis, hereditarie vendidisset Egidio die Ridder, filio quondam Henrici die Ridder; et deinde dicti venditores certas promissiones, warandiam et alias inde fecissent; cumque vero Iohannes Karper, Hubertus eius frater atque Henricus filius quondam Ghiselberti predicti promississent indivisi super omnia et habenda Henrico Priker, Petro Zerijs et Henrico Vogel predictis eosdem Henricum, Petrum et Henricum et eorum bona a dictis promissionibus et dampnis eisdem Henrico, Petro et Henrico occasione dicte promissionis evenientibus ac quovismodo in futurum eventuris quitarent, relevarent et omnino indempnes observarent, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Petrus Zerijs totam partem et omne ius ad ipsum ut dicebat spectantes in promissionibus supradictis hereditarie supportavit michi ad opus Goeswini predicti ---, salvis et dicto Petro Zerijs reservatis huiusmodi promissionibus quas idem Goeswinus Iacobi de Stiphout, filius quondam Arnoldi Cultellifex, et Henricus Vogel pistor promiserant magistro Arnoldo de Weilhuyzen ad opus dicti Petri Zerijs, derelevando³ eundem Petrum et eius bona ab omni impetitione qua ipse Petrus et eius bona impeti posseat occasione quarumcumque promissionum quas dictus Petrus fecerat Egidio die Ridder predicto de domo, area et orto olim Iohannis Priker predicti. Testes, datum supra (= decimanona aprilis, quinta post Misericordia). Zie ook R. 1223, f. 286 (23 februari 1453).*

2 GAHt, R. 1236, f. 289: *Iohannes Karper, filius quondam Iohannis Karper, super domo, area et orto quondam Iohannis Priker, filii quondam Petri, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet in opposito capelle sancte Barbare, ibidem inter hereditatem Katherine relicte quondam Rodolphi Seris et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Agnetis relicte quondam Godefridi die Secker et eius liberorum ex alio, simul super tribus torcularibus dictis perssen in premissis existentibus et super aliis attinentiis premissorum singulis et universis, ut dicebat, atque super toto iure sibi in premissis quovismodo competente, ad opus Iohannis Karper, Huberti sui fratris, liberorum quondam Iohannis Karper, heredum quondam Henrici filii quondam Ghiselbert*

Op 18 september 1479 transporteerde Hubert zoon van Gillis de Ridder en van Jutte, Gillis' tweede vrouw, zijn recht op dit goed aan Aart Jan Goiartsz., man van Korstien dochter van Gillis en Jutte.¹ Op 17 februari 1486 transporteerden Goiart zoon van wijlen Gillis Hendriksz. de Ridder en Mathijs Jan Vranken als man van Liesbet dochter van Gillis twee derde delen in dit complex aan Aart Jan Goiartsz., man van Korstien dochter van Gillis de Ridder. Volgens deze akte had Gillis het complex gekocht van Jan Karper, Hubert zijn zoon, Hendrik Gijsbert Arend Jansz., Hendrik Priker, Peter Seris en Hendrik Vogel.² Op 17 januari 1487 verkocht de nieuwe bezitter, Aart Jan Goiartsz., een cijns uit dit goed, nu gelegen tussen erf van Gerit Seris en erf van Goetstu weduwe van Hendrik Kuilman en haar kinderen.³

In het cijnsregister van 1520 stond dit perceel geboekt voor 13 penningen en 1 oort,⁴ maar in het register van 1573 is deze post weggelaten. Ook in de cijnsregisters van 1674 en 1728 komt hij niet voor.

Op 28 maart 1526 gaf Jan Jansz. Kersmakers dit goed, dat het huis, erf en tuin van eertijds Jan Petersz. Prikers werd genoemd, ten erfelijke cijns aan Jacob Dirksz. van Rosmalen. Het werd gesitueerd tussen erf van wijlen Katelijn weduwe van Roelof Seris en haar kinderen, nu Heilwig weduwe van Hendrik Valkenburg, en erf van eertijds Agnes weduwe wijlen Goiart Zekker Goiartsz. en haar kinderen, nu Willem van Liebergen. De kinderen van Peter Baliart en Jutte dochter van Dirk van den Brink en van Korstien dochter van Gillis de Ridder, weduwe van Aart Jan Goiartsz., latere man van Korstien, voor zichzelf en voor Peter onmondige zoon van Wouter Leeuw de messenmaker (?) en van Gilliske dochter van genoemde Aart en Korstien, hadden dit goed overgedragen aan Jan Jansz. Kersmakers, met het recht van weg vanaf de tuin langs een daarachter aangelegde weg en door een poort aan *die Mortelstraet*, en dit alles samen met anderen. De uitgifte vond plaats voor de grondcijns, enkele oude cijnzen en voor 5 Rijnsgulden per jaar aan de uitgever.⁵ Het vruchtgebruik van

Art Jans soen, Henrici Priker, filii quondam Lamberti, Petri Seris, filii quondam Petri Seris, atque heredum quondam Henrici Vogel, hereditarie renunciaverunt effestucando modo in talibus consueto, promittens - - - quod indempnes servare ab omnibus promissionibus factis occasione vendicionis supradictorum domus, aree, orti Egidio die Ridder iuxta continentiam suarum litterarum desuper confectarum. Testes Borchgrave et Ghijssele. Datum supra (= ix^a iunii).

1 R. 1248, f. 337v.: *Hubertus filius quondam Egidii die Ridder, ab eodem et quondam Iutta sua secunda uxore pariter genitus, totam partem et omne ius ad ipsum ut dicebat spectantem in domo, area et orto sitis in Buscoducis in opposito cappelle sancte Barbare inter hereditatem Gerardi Zeris ex uno et inter hereditatem Egidii Zecker ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem dictam die Mortel, ut dicebat, hereditarie supportavit Arnoldo filio quondam Iohannis Goyarts soen, marito legitimo Cristine sue uxoris, filie quondam Egidii et Iutte predictorum - - -. Datum xviii septembris.*

2 GAHt, R. 1255, f. 390: *Godefridus filius quondam Egidii dicti die Ridder, filii quondam Henrici dicti die Ridder, et Mathias filius quondam Iohannis Vrancken tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Elizabeth sue uxoris, filie dicti quondam Egidii die Ridder, duas quartas partes ad ipsos ut dicebant spectantes in domo, area et orto quondam Iohannis dicti Priker, filii quondam Petri, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdsche straet in opposito cappelle sancte Barbare, ibidem inter hereditatem Katherine relicte quondam Rodolphi Zeris et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Agnetis relicte quondam Godefridi dicti die Zecker Goyarts soen et eius liberorum ex alio, quos domum, aream at ortum simul cum tribus torcularibus dictis perssen in premissis existentibus dictus Egidius erga Iohannem dictum Karper², Hubertum eius filium, Henricum filium quondam Giselberti dicti Arnt Jans soen, Henricum dictum Prijker, Petrum dictum Zeris ac Henricum dictum Voegel emendo acquisiverat, prout in litteris, hereditarie supportavit Arnoldo filio quondam Iohannis Goyarts soen, marito legitimo Cristine sue uxoris, filie dicti quondam Egidii die Ridder - - -. Datum supra (= XVII february, sexta post Invocavit).*

3 R. 1256, f. 446. Op 29 juli 1495 stond de verkrijgster van de cijns, Heilwig weduwe van Gielis van Gizenrode, aan Aart toe om deze cijns na haar dood af te kopen (R. 1264, f. 179).

4 ARA Brussel, Rekenkamers 45067, f. 73.

5 GAHt, Loketkast II, Beurdsestraat: *Iohannes filius quondam Iohannis Kersmakers domum, aream et ortum olim Iohannis filii quondam Petri Prykers, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet in opposito*

deze laatste cijns werd door Hendrikske weduwe van Jan Jansz. Kersmakers op 19 oktober 1532 overgedragen aan haar kinderen, die de cijns vervolgens overdroegen aan de stad wegens een schuld van hun vader inzake *den sestichsten penninck comende van oudenhuys-raet*.¹

Op 16 april 1655 droeg de hoogschout als hoogdijkgraaf van stad en Meierij dit goed na vonnis en dijkgift van heemraden van de polder Van der Eigen *tot bestedinge van sekeren ongehardend dijk gelegen tot Orthen aenden Ruijvogels wiel staende volgens de clopcedulle op den naem van Marijken weduwe Jans Janssen van Weerdt*² (die denselven dijk leest verlaten hadde) *mitsgaders tot betalinge der costen van recht daerop geresen toegewesen was over aan Pierre Lauerenne*. Het complex had toebehoord aan de weduwe van Goris Hendriksz. van Lithoijen en werd omschreven als *eene huijsinge, erve, hoff, met eenen ganck achterwaerts uijtgaende binnen dese voorschreven stadt in de Beurtschestraet tegens over de Barbaren capelle*.² De weduwe van Pierre Lauerenne, Joostje Dirksdochter van Velpen, transporteerde het complex (koopsom 291 gulden) op 12 februari 1683 aan Jan Wellens. De omschrijving luidde nu: *huys, erve, hoff met eenen gangh achterwaert uijtgaende inde Mortel, gestaen ende gelegen binnen deser stadt inde Bursestraet tegenover de Barber capel, eertyts nevens erve der weduwe Joachims Praes*³ *ex uno ende tusschen erve Cornelis Adams ex alio, streckende voor vande gemeyne Bursestraet achterwaerts tot seecker erve of plaetsken eertyts geheymten den Mortelgraef*.³

Op 25 februari 1721 transporteerde Adriaan van Wel (Wellens) het goed voor 355 gulden 12 stuivers 8 penningen aan Reinier de Visel.⁴ Uit diens verlaten boedel werd het op 19 februari 1724 voor 380 gulden 12 stuivers 8 penningen overgedragen aan Jacobus de Gruiter.⁵ Deze droeg op 4 december 1748 als weduwnaar van Anna Joris (?) Gossens (?) het vruchtge-

capelle sancte Barbare inter hereditatem olim Katherine relictæ quondam Rodolphi Zerijis et eius liberorum, nunc vero Heilwigis relictæ quondam Henrici Valkenborch, ex uno latere et inter hereditatem olim Agnetis relictæ quondam Godefridi Zeckers Goyaertssen et eius liberorum, nunc vero Willelmi dicti de Lyebergen, ex alio latere, quos domum, aream et ortum predictos magister Iohannes Baliart, canonicus in ecclesia sancti Iohannis evangeliste in Buscoducis, et Theodericus fratres, Iohanna et Geertrudis sorores, liberi Petri Baliart, ab eodem Petro et quondam Iutta sua uxore, filia quondam Theoderici vanden Brinck et quondam Cristine sue uxoris, filie quondam Egidii die Ridder, relictæ quondam Arnoldi filii quondam Iohannis Goyartssen, posterioris mariti eiusdem quondam Cristine, pariter geniti, pro seipsis et Petro filio impubere Wolteri Leeu² cultellificis², ab eodem Woltero et quondam Egidia sua dum vixit uxore, filia dictorum quondam Arnoldi et Cristine coniugum dum vixerant, pariter geniti, dudum supradicto Iohanni filio quondam Iohannis Kersmakers hereditarie supportaverat - - -, simul cum iure viandi ab orto predicto per quandam viam ibidem retro ordinatam et per quandam portam ibidem iuxta plateam die Mortelstraet vocatam consistentem usque ad et supra eandem plateam similiter aliis hominibus etiam ius in eisdem habentibus, ut dicebat - - - dedit ad annum et hereditarium censum Iacobo filio quondam Theoderici de Roesmalen - - - pro censu fundi domino nostro duci, hereditario censu trium librarum et decem solidorum monete - - - heredibus quondam Elysabeth relictæ quondam Mathie Vrancken, hereditario censu sex florenorum Renensium - - - heredibus quondam Iohannis de Beeck de Engelen lathomi, hereditario censu unius et dimidii florenorum Renensium Petro Becker prius annuatim exinde e iure solvendis, ut dicebat, atque pro annuo et hereditario censu quinque florenorum Renensium - - -, dandis et solvendis dicto Iohanni a dicto Iacobo anno quolibet hereditarie in festo nativitatis beati Iohannis Baptiste - - - de et ex premissis dicto Iacobo, ut premittitur, ad censum datis - - -. Datum vicesima octava die mensis marcii, feria quarta post dominicam Palmarum anno Domini millesimo¹ quingentesimo vicesimo quinto.

1 Ald.

2 R. 1583, f. 4-5, en R. 1583, f. 20-20v.

3 R. 1652B, f. 55v.-56v.

4 R. 1726, f. 57-58v.

5 R. 1716, f. 188-191.

bruik over aan hun kinderen,¹ die het complex vervolgens op 6 april 1752 transporteerden aan Jan van Lith. De koopsom bedroeg 275 gulden 12 stuivers en 8 penningen. De omschrijving luidde: *eene huysinge en erve met syne verdere regten, staande ende gelegen alhier in de Beursestraat, ex uno het kindt van Abram den Diender, ex alio de weduwe Deckers, strekkende voor vande gemeene straat agterwaarts opden Mortelhoff.*²

Bezitters:

Hendrik Hendrikz. van den Broek

??

Jan Petersz. Priker

??

Jan en Hubert Karper, Hendrik Gijsberts Arend Jansz., Hendrik Lambertsz. Priker, Peter Petersz. Seris, Hendrik Vogel, zoon van Aart van Doorne →

Gillis Hendriksz. de Ridder

zijn zoon Hubert zijn recht 1479.09.18 →

Aart Jan Goiartsz. (1520)

??

Korstien dochter van Gillis de Ridder, gehuwd met Dirk van den Brink, later met Aart Jan Goiartsz.

hun erfgenamen →

Jan Jansz. Kersmakers 1625.03.28 →

Jacob Dirks. van Rosmalen

??

weduwe Goris Hendriksz. van Lithoijen

polder Van der Eigen 1655.04.06 →

Pierre Laureenne

zijn weduwe Joostje Dirksdr. van Velpen 1683.02. 12 →

Jan Wellens (van Wel)

Adriaan van Wel 1721.02.25 →

Reinier de Visel

zijn verlaten boedel 1724.02.19 →

Jacobus de Gruiter, weduwnaar Anna Goris (?) Gossens (?), 1748.12.04 vruchtgebruik →

hun kinderen 1752.04.06 →

Jan van Lith

Gegevens registers:

1520: Aart Jansz. (f. 73) (13 p. oort)

Jacob Dirksz. van Rosmalen

1573(-1640): ontbreekt

1635: Pieter Cornelisz. (f. 138v.) (60 pd.)

1674: ontbreekt

1690: Jan van Wel (Wellens) (f. 144) (42 pd.)

1728(-1810): ontbreekt

Beurdestraat C (Sint-Barbara)

1 R. 1739, f. 334-334v.

2 R. 1741, f. 151v.-152.

Op 3 juni 1367 gaf Aart Berwout een leeg erf in de Beurdestraat tussen erf van Gevard van Orthen (Beurdestraat D) en erf van Hendrik natuurlijke zoon van Hendrik van den Broek priester (Beurdestraat B) ten cijns aan Peter van Baardwijk en zijn zuster Margriet voor de hertogcijns en een cijns van 3 pond en tien schellingen.¹ Op 27 oktober 1367 gaf Aart Berwout onder meer deze cijns als huwelijksgeschenk aan zijn zoon Dirk.²

Op of kort na 28 februari 1377 transporteerde Hubert van Uden de helft van een leeg erf tussen erf van Hendrik Zegelaar en erf van Hendrik van den Broek, namelijk de helft naast erf van Hendrik van den Broek, aan Jan zoon van Jacob van Meerlaar. Hubert had deze helft ten cijns verkregen van Aart Hendriksz. Zegelaar.³

In februari 1409 wilde Hendrik zoon van wijlen Rutger Alardsz. als man van Liesbet zuster van Jan Alard Jacobsz. van den Wege het derde deel in de helft van een leeg erf tussen erf van Hendrik Zegelaar en erf van Hendrik van den Broek overdragen aan zijn broer Jan en aan Klaas zoon van wijlen Herman Schuwing. Jan van den Wege had deze helft met bebouwing van Jacob van Meerlaar verkregen. Jan Leenvolger wilde afstand van zijn recht op deze helft doen. De akten zijn echter niet afgewerkt.⁴ Op 27 januari 1410 droegen Klaas zoon van wijlen Herman Schuwing en zijn vrouw Mechteld dochter van wijlen Rutger Alardsz. het vierde deel in huis, erf en tuin tussen erf van Aart Zegelaar en erf van Hendrik Everardsz. van den Dungen, strekkend tot aan de Mortelgraaf, over aan Roelof Aartsz. Zij hadden dit deel geërfd van Oede dochter van wijlen Rutger en zouden het erven van haar weduwnaar, de

1 R. 1275, f. 24v.: *Arnoldus Berwout quamdam vacuum hereditatem ad se spectantem, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et hereditatem Henrici filii naturalis quondam domini Henrici de Palude presbiteri, ut dicebat, dedit ad hereditarium censum Petro de Baerdwijc iuniori et Margarete sue sorori - - - pro censu ducis - - - atque pro hereditario censu trium librarum et decem solidorum monete, dando medietatem Iohannis et medietatem Domini ex dicta vacua hereditate - - -. Datum supra (= in octavis Ascensionis).* Zie ook Ulemansgasthuis, nr. 4, en R. 1804, f. 217v.-218.

2 R. 1175, 56v.: *Arnoldus Berwout onder meer item hereditarium censum trium librarum et decem solidorum dicte monete, quem Henricus filius naturalis quondam domini Henrici de Palude dicto Arnoldo solvere tenetur hereditarie medietatem Iohannis et medietatem Domini ex quadam parte cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici Zegheleer ex alio, prout in aliis litteris etcetera; item hereditarium censum trium librarum et decem solidorum dicte monete, quem Petrus dictus de Baerdwijc iunior et Margareta eius soror dicti Arnoldo solvere tenentur anno quolibet hereditarie terminis solucionis iam dictis ex quadam vacua hereditate sita in Buscoducis ad dictum vicum Buerde nuncupatum inter hereditatem dicti Ghevardi ex uno et inter hereditatem dicti Henrici ex alio, prout in aliis litteris scabinorum - - - hereditarie supportavit Theoderico suo filio in donationem propter nuptias ad ius oppidi de Buscoducis - - -. Datum in vigilia Sijmonis et Iude.*

Dictus Theodericus recognovit sibi dictum Arnoldum plenarie persolvere omnia et singula bona que ipse Arnoldus sibi in donationem propter nuptias promiseat, clamans inde quitum. Testes, datum supra.

3 R. 1176, f. 20: *Hubertus de Uden medietatem cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Boerde inter hereditatem Henrici dicti Zegheleer ex uno (et inter) hereditatem Henrici vanden Broec ex alio, scilicet (illam medietatem) dicte vacue hereditatis que sita est contigue iuxta hereditatem dicti Henrici vanden Broec, datam ad hereditarium censum dicto Huberto ab Arnoldo filio Henrici Zegheleer, prout in litteris, hereditarie vendidit Iohanni filio Iacobi de Meerlaer, supportavit - - -, exceptis censu et condicione - - -. Testes, datum supra (= na sabbato post Reminiscere).*

4 R. 1186, f. 76v.: *Henricus filius quondam Rutgeri Alarts soen, maritus et tutor Elizabeth sue uxoris, sororis quondam Iohannis vanden Weghe, filii quondam Alardi Jacops soen, terciam partem ad se tamquam maritum dicte Elizabeth spectantem ut dicebat in medietate vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegeleer et hereditatem Henrici vanden Broec atque in edificiis in dicta medietate consistentibus, quam medietatem cum edificiis predictis dictus Iohannes vanden Weghe erga Iohannem filium Iacobi de Meerlaer emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni suo fratri, filio dicti quondam Rutgeri, et Nycholai filii quondam Hermanni Scuwinc - - - (niet afgewerkt; na akte gedateerd in festo Agathe (= 5 februari)).*

Iohannes Leenvolgher super premissa medietate et iure ad opus dicti Iohannis et Nycholai hereditarie renunciavit - - - (niet afgewerkt).

genoemde Roelof Aartsz.¹ Mogelijk is Hendrik van den Dungen in de belending identiek met Hendrik van den Broek.

Op 19 maart 1412 transporteerde Roelof, nu van Muisberg genoemd, zijn vruchtgebruik in de helft van het lege erf met bebouwing (!) aan de erfelijk gerechtigden, die hun recht vervolgens transporteerden aan Roelof.² Op 2 januari 1422 droeg deze de helft met bebouwing, gelegen tussen erf van Hendrik Zegelaar en erf van Hendrik van den Broek, over aan Korsten van Geffen, zoon van wijlen Peter.³

Op 18 oktober 1424 droeg Roelof Aartsz. van Muisberg een cijns over, die Korsten van Geffen aan hem beloofd had uit de helft van dit leeg erf tussen Hendrik Zegelaar en Hendrik van den Broek.⁴ In een niet afgewerkte akte opgesteld in november 1433 wilde Korsten een cijns verkopen uit zijn huis, erf en tuin gelegen tussen erf van Jan Priker (Beurdsestraat B) en erf van Remboud van Rosmalen (Beurdsestraat D), zich uitstrekkend tot aan de *Mortelgrave*.⁵ De belendingen waren aangepast aan de actuele situatie.

1 R. 1186, f. 317v.-318: *Nicholaus filius quondam Hermanni Scuwinc et Mechtildis eius uxor, filia quondam Rutgheri Alarts soen, cum eodem tamquam cum tutore, quartam partem eis per mortem quondam Ode filie dicti quondam Rutgheri successionem advolutam et per mortem Rodolphi Arts soen, mariti olim dicte quondam Ode, successionem advolvendam in domo et area et orto, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buertschestraet inter hereditatem Arnoldi Zegeleer ex uno et Henricum Everaerts soen vanden Dungen ex alio, tendentibus a vico predicto ad fossatum dictum die Mortelgrave en goederen in Berlicum (f. 318) en Heeswijk - - - hereditarie supportaverunt dicto Rodolpho Arts soen - - -. Datum secunda post Pauli.*

2 R. 1187, f. 366v.: *Rodolphus Arts soen van Muysberch usufructum sibi competentem in medietate cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegeleer ex uno et inter hereditatem Henrici vanden Broec ex alio, atque in edificia in dicta medietate consistentia, quam medietatem cum suis edificiis^a Iohannes vanden Weghe, filius quondam Arnoldi Jacops soen, erga Iohannem, filium Iacobi de Meerlaer, adquisierat, prout in litteris, legitime supportavit Henrico filio quondam Rutgheri Alarts soen pro una quarta parte et una sexta parte dicte medietatis cum suis edificiis atque Arnoldo et Iacobo fratribus, liberis quondam Iacobi vanden Weghe, pro una quarta parte necnon Iohanni filio dicti quondam Rutgheri et Nicholao filio quondam Hermanni Schuwinc, genero dicti quondam Rutgheri pro duabus sextis partibus dicte medietatis - - -. Datum xix^{ma} marcii.*

Dictus Henricus, Arnoldus, Iacobus et Iohannes et Nicholaus premissa hereditarie vendiderunt dicto Rodolpho Arnts soen, supportaverunt - - -. Datum xxi^{ma} marcii.

^a In het handschrift tweemaal *edificiis*.

3 R. 1192, f. 410v.: *Rodolphus Arts soen de Muysberch medietatem cuiusdam vacue hereditatis site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegheleer ex uno et inter hereditatem Henrici vanden Broeke ex alio atque edificia in eadem medietate consistentia, venditas Rodolpho predicto ab Henrico filio quondam Rutgheri Alarts soen, ab Arnoldo et Iacobo fratribus, liberis quondam Iacobi vanden Wege, a Iohanne filio quondam Rutgeri et a Nicolao filio quondam Hermanni Stuwinc², genero dicti quondam Rutgeri, prout in litteris, hereditarie supportavit Cristiano de Geffen, filio quondam Petri - - -, excepto hereditario censu trium librarum monete, quem dictus Cristianus exinde dicto Rodolpho hodierno¹ die solvere promiserat - - -. Datum 2^a ianuarii.*

4 R. 1195, f. 23v.: *Rodolphus dictus Arnts soen van Muysberch duas libras hereditarii census monete de hereditario censu trium librarum dicte monete, quem censum trium librarum predictum Cristianus de Gheffen, filius quondam Petri, promiserat se daturum et soluturum dicto Rodolpho hereditarie nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini de et ex medietate cuiusdam vacue hereditatis site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegheleer ex uno et inter hereditatem Henrici vanden Broeke ex alio, atque ex edificiis in eadem medietate dicte vacue hereditatis consistentis, prout in litteris, hereditarie supportavit Thome de Mameren - - -. Datum xviii octobris.*

5 R. 1204, f. 15: *Cristianus de Geffen, filius quondam Petri, hereditarie vendidit Iohanni Huben, filio quondam Iohannis Huben, tamquam maritus et tutor legitimus ut asserebat Beatricis sue uxoris, relicte quondam Thome de Mameren, hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis de et ex domo et area et orto dicti Cristiani, sita in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter (hereditatem)^a Iohannis Priker ex uno et inter hereditatem Reymboldi de Roesmalen ex alio, tendente a communi vico ad quendam fossatum dictum die Mortelgrave - - -, tali condicione annexa quod mediatas dicti census statim post decessum dicte Beatricis hereditario iure*

In 1436 werd Klaas Geritsz. van Beerze geëigend aan dit erf, maar het werd hierna toch weer overgedragen aan Korsten van Geffen.¹

Klaas droeg op 10 april 1438 twee cijzen over aan Frank van Lubergen. De ene had Hendrik van den Broek beloofd aan Aart Berwout uit het vierde deel van een leeg erf, gelegen tussen erf van Gevard van Orthen en erf van Hendrik Zegelaar, namelijk het vierde deel dat gelegen was naast erf van de kinderen van Peter van Baardwijk. De andere cijns is de hierboven genoemde, die Peter van Baardwijk en zijn zuster Margriet beloofd hadden uit een leeg erf tussen erf van Gevard van Orthen en erf van Hendrik natuurlijke zoon van Hendrik van den Broek, priester.²

In een akte van 26 januari 1440 droeg Wouter Woutersz. Godschalks als man van Liesbet dochter van wijlen Korsten van Geffen die helft over aan haar broer Peter, kloosterling van Porta Celi.³ Kort daarop, op 13 februari van hetzelfde jaar, transporteerde deze het complex aan Roelof Seris, zoon van wijlen Peter Seris.⁴ Nog steeds werden de verouderde belendingen gebruikt.

succedet et devolvetur ad veros heredes dicti quondam Thome de Mameren. Testes (niet afgewerkt; tussen akten van 21 en 23 november). Deze cijns, die Korstiaan kennelijk uiteindelijk ook beloofd heeft, werd bij een erfdeling van 26 februari 1439 toebedeeld aan Jan en Wouter zonen van wijlen Joris Jansz. en Jacob Judaas, zoon van wijlen Boudewijn Judaas (R. 1209, f. 50v.-51v.).

^a Dit woord ontbreekt.

1 R. 1800, f. 142: *Nycholaus filius quondam Gerardi van Beerze fuit adiusticiatus ad medietatem cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Burde in loco dicto die Mortel inter hereditatem Ghevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici Zegeleer ex alio, scilicet illam medietatem dicte vacue hereditatis que sita est versus hereditatem dicte Henrici, occasione defectus solucionis hereditarii census sex librarum monete, quem censum Arnoldus filius Henrici Zegeleer promiserat se daturum et soluturum Arnoldo Berwout ex medietate predicta, prout in litteris quarum data continet feria quinta post diem beati Petri ad vinculum anno Domini m^o ccc^o sexagesimoquinto. Et supportavit Gerardo Mol de Dryel et proclamavit primo, 2°, 3°. Et vendidit Cristiano de Geffen. Testes omnes predicti Monix et Lu. Datum xxii marcii, sexta post Iudica.*

Et vendidit (doorgehaald?: Cristiano de Geffen)

Et solvit lxxx croenen[?] et onera.

2 R. 1208, f. 83v.: *Nicolaus de Beerze hereditarium censum trium librarum et decem solidorum monete, quem censum Henricus filius naturalis quondam domini Henrici de Palude presbiteri promisit se daturum et soluturum Arnoldo Berwout hereditarie mediatim nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini ex quarta parte cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad locum dictum Buerde inter hereditatem Gevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici Zegeller ex alio, videlicet ex illa quarta parte dicte hereditatis que sita est iuxta hereditatem liberorum Petri de Baardwijk, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni filio quondam Franconis de Luberghe - - -. Testes, datum supra (= decima aprilis, quarta post Palmarum).*

Nicolaus de Beerze hereditarium censum trium librarum et decem solidorum monete, quem censum Petrus de Bardwijk iunior et Margareta eius soror promiserunt se daturos et soluturos Arnoldo Berwout hereditarie nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini ex quadam vacua hereditate sita in Buscoducis ad locum dictum Boerde inter hereditatem Gevardi de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis quondam domini Henrici de Palude presbiteri ex alio, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Iohanni filio quondam Franconis de Luberghe - - -. Testes, datum supra.

3 R. 1210, f. 146: *Wolterus Goetscalcs, filius Wolteri Goetscalcs, maritus et tutor legitimus ut asserebat Elizabeth sue uxoris, filie quondam Cristiani de Gheffen, filii quondam Petri, medietatem atque totam partem et omne ius ad se et ad dictam eius uxorem competentes in medietate cuiusdam hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegheleer ex uno et inter hereditatem Henrici vanden Broeck ex alio, atque in edificiis in dicta medietate consistentibus, quam medietatem hereditatis ac edificiaria in eadem consistentia dictus Cristianus erga Rodolphum dictum Arnts soen van Muysberch acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit fratri Petro, filio dicti quondam Cristiani, conventuali conventus de Porta Celi - - -. Testes, datum supra (= xxvi ianuarii).*

Tradatur Rodolpho Serijs, filio quondam Petri Serijs.

4 R. 1210, f. 160: *Frater Petrus, filius quondam Cristiani de Geffen, filii quondam Petri, conventualis conventus de Porta Celi, cum consensu fratris Iohannis Colen soen, prioris dicti commeatus, medietatem cuiusdam vacue hereditatis, site in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Henrici Zegeler ex uno et inter hereditatem Henrici vanden Broeck ex alio, atque edificiaria in eadem medietate consistentia,*

Op 30 oktober 1471 droeg Adam zoon van wijlen Roelof Seris een derde deel in dit complex, nu met de geactualiseerde belendingen, over aan zijn broers Goiart en Peter.¹ Overigens kwam het geheel in bezit van hun broer Gerit. Het testament van Roelof Seris, die gehuwd was geweest met Mechteld dochter van Willem Weigergangs, leverde problemen op tussen zijn Gerit en Adam. Ingevolge dit testament en uitspraak van minnelijke scheidslieden beloofde Gerit op 9 mei 1474 dat hij aan zijn broer Adam en diens zoon Roelof gedurende hun leven een cijns van negen pond en vijf schellingen zou uitkeren uit het huis, erf en tuin van wijlen Roelof Seris, nu van Gerit, tussen erf van Gillis de Ridder en erf van Beatrijs weduwe van Remboud van Rosmalen en haar kinderen, strekkend van de straat tot aan de gracht geheten *den Mortelgrave*. Adam en zijn zoon Roelof droegen op hun beurt het vierde deel in genoemd huis over aan zijn broer Gerit.² Op 16 april 1477 transporteerde Adam de cijns aan Peter Jan Vuchsz. (?) en Jan Beukentop.³ Op 2 februari 1488 en 7 februari 1492 verkocht Gerit respectievelijk een lijfrente en een cijns uit dit goed.⁴

In 1494 werd het goed uitgewonnen wegens achterstalligheid in de betaling van een cijns. De akten zijn moeilijk te lezen, maar er valt in ieder geval uit op te maken dat het op 3 april 1495 werd verkocht aan Klaas Dirk Aartsz., die het vervolgens op 18 april 1496 overdroeg

supportatas Cristiano de Geffen, filio quondam Petri a Rodolpho Arnts soen de Muysberch, prout in litteris, de qua medietate vacue hereditatis et edificiorum dictus frater Petrus medietatem atque totam partem et omne ius que ad Wolterum Goetscalcs, filium Wolteri Goetscalcs, maritum et tutorem legitimum Elisabeth sue uxoris, filie dicti quondam Cristiani de Geffen, et ad dictam Elisabeth spectabat in dicto vacua hereditate erga eundem Wolterum adquisierat, prout in litteris, et reliqua medietas sibi per mortem sepe dicti quondam Cristiani de Geffen sui patris iure successionis hereditarie advoluta esse dicebat, hereditarie supportavit Rodolpho Serijs, filio quondam Petri Serijs - - -. Datum xiii februarii.

1 R. 1241, f. 10v.: *Adam filius quondam Rodolphi Zeris terciam partem ad ipsum ut dicebat spectantem in domo, area et orto sitis in Buscoducis ad locum die Buerdschestraet inter hereditatem Egidii die Ridder ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen et suorum liberorum ex alio, tendentibus a dicto loco ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave ut dicebat, hereditarie supportavit Godefrido suo fratri, filio quondam Rodolphi predicti ad opus sui et ad opus Petri sui fratris, filii eiusdem quondam Rodolphi - - -. Datum supra (= xxx^a octobris).*

2 R. 1243, f. 257.: *Gerardus filius quondam Rodolphi Serijs, satis faciendo testamento ac ultime voluntati quondam Petri Serijs, filii dicti quondam Rodolphi Serijs, necnon cuidam dictamini se arbitrario inter dictum Gerardum ex una necnon Adam Serijs eius fratrem, filium dicti quondam Rodolphi, (ex alia parte)^a dudum lato et pronunciato per certos arbitros seu amicales compositores, ut dicebat, promisit dicto Ade suo fratri ad opus sui et ad opus Rodolphi filii eiusdem Ade, quod ipse dabit et solvet dicto Ade quoadvixerit ipse et post eius decessum dicto Rodolpho suo filio si supervixerit hereditarium censum novem librarum et quinque solidorum monete anno quolibet hereditarie nativitatibus Iohannis Baptiste - - - de et ex domo, area et orto dicti quondam Rodolphi Serijs eorum patris, nunc dicti Gerardi, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Egidii die Ridder ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen et eius liberorum ex alio, tendentibus a dicto vico retrorsum ad quoddam fossatum dictum den Mortelgrave en uit een kamp in het Kesselsebroek - - -. Datum ix^a maii, 2^a post Cantate.*

Et poterit redimere - - -.

Dictus Adam quartam partem ad ipsum et ad Rodolphum eius filium, ab ipso et quondam Mechtelde eius uxore, filia quondam Willelmi Weygerganx, ut dicebat, spectantem in domo, area et orto olim Rodolphi Serijs eius patris, prout in 3° contractu precedente, hereditarie supportavit dicto Gerardo suo fratri - - -, salvo dicto Ade et Rodolpho suo filio et eisdem reservatis hereditarium censum novem librarum et quinque solidorum monete sibi hodierna die exinde promissum - - -. Testes, datum supra.

^a Deze woorden ontbreken.

Op 7 augustus 1493 droeg Roelof zoon van wijlen Adam Zeris de cijns van 9 pond en 5 schellingen over aan Gerit Zerijs, waarna het contract op 1 juni 1494 werd doorgehaald (R. 1262, f. 255v. en R. 1263, f. 194v.).

3 R. 1246, f. 192v.-193. De cijns werd later overgedragen aan Klaas Dirk Arendz. snijder, die hem op 6 juli 1496 overdroeg aan Hendrik Jansz. Valkenburg.

4 R. 1257, f. 176, en R. 1261, f. 424v. Op 9 januari 1496 werd Gerit gemaand wegens achterstallige betaling van drie jaar (R. 1265, f. 130).

aan Hendrik Jansz. Valkenburgs.¹ Hierna moet het toch weer in het bezit zijn gekomen van Gerit Roelofsz. Seris. Op 6 juli 1496 droeg Gerit zijn recht, dat Klaas Dirk Aartsz. snijder bij schepenvonnis had verkregen, over aan Hendrik Valkenburg. Op dezelfde datum droeg Klaas het goed zelf over aan genoemde Hendrik.²

Enkele oorkonden in het archief van het Ulemansgasthuis, archiefnummers 4 en 5, gaven meer inzicht in de ontwikkeling van de percelen Beurdestraat B en C.³ De oorkonden onder nummer 4 bleken bij de aanvraag onvindbaar, maar omdat de data van deze oorkonden mij al uit een eerder onderzoek bekend waren, kon de tekst ervan in het Bosch' protocol worden teruggevonden.

In het cijnsregister van 1520 wordt van deze percelen Beurdestraat A tot en met E de gezamenlijke breedte opgegeven, te weten 115 voet (= 33,01 meter).⁴ Het aanvullend onderzoek heeft het aannemelijk gemaakt dat het hier in oorsprong waarschijnlijk om één breed en onbebouwd perceel is gegaan. Omstreeks het midden van de veertiende eeuw zal het westelijk deel van dit perceel in het bezit zijn geweest van Aart Berwout, die het waarschijnlijk heeft gesplitst in een aantal percelen (A, B en C). De percelen D en E zullen toen in het bezit zijn geweest van Hendrik Zegelaar voller.

1 R. 1802, f. 311v.): *Nicolaus Artz soen, filius quondam Theoderici, fuit adiusticiatus ad domum, aream et ortum olim Rodolphi Seris, de hinc vero Gerardi sui filii, sitos in Buscoducis ad vicum dictum die Boertsche straet inter hereditatem Egidii die Ridder ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen et eius liberorum ex alio, occasione defectus solucionis hereditarii census novem librarum et quinque solidorum monete, quem censum Gerardus filius quondam Rodolphi Seris promiserat Ade suo fratri ad opus sui et ad opus Rodolphi filii eiusdem Ade, quod ipse daret et solveret dicto Ade quoadvixerit ipse et post eius decessum dicto Rodolpho suo filio si supervixerit, anno quolibet hereditarie nativitatibus Iohannis Baptiste de et ex premissis, prout in litteris quarum data continet nona die mensis maii, feria secunda post dominicam qua cantatur Cantate anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimoquarto, et supportavit Bredebaert, qui proclamavit primo, 2º, 3º, et vendidit dicto Nycolao. Testes, datum supra (= 3ª aprilis, vi post Letare). Et solvit viginti octo libras monete et quadraginta florenos monete, xix stuferis vel valorem computando pro quolibet, et onera.*

Dictus Nicolaus premissa hereditarie supportavit mihi ad opus Henrici Valkenborchs, filii quondam Iohannis, cum dictis litteris et iure, promittens - - -. Et si in posterum inventum fuerit via iuris quod extunc ... ex premissis essent solvendos quam ... datum ... nona die mensis maii, feria 2ª post dominicam Cantate anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimoquarto, ... dictus Nicolaus deponet omnino, tali condicione annexa quod dictus Henricus ex premissis solvet hereditarium censum quinque librarum ... ex prelibata hereditate de Buscoducis? ... et censu fundi. Testes Grove et Pels. Datum xviii aprilis, 2ª post Misericordia.

Non tradatur nisi dictus Henricus ... sibi pro... cedendo desuper ipse.

2 R. 1265, f. 63v.: *Gerardus Zerijs, filius quondam Rodolphi Zerijs, totam partem et omne ius ad ipsum ut dicebat spectantes in domo, area et orto olim dicti Rodolphi, dehinc dicti Gerardi sui filii, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buertschestraet inter hereditatem Egidii die Ridder ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen et eius liberorum ex alio, quos domum, aream, ortum Nycolaus filius quondam Theoderici Arnts soen sartor per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo adquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Henrico Valkenborch - - -, excepto hereditario censu decem librarum monete, quem dictus Gerardus ex premissis vendiderat autolvere promiserat - - -. Testes Hedel et Bye (datering ontbreekt, maar de akte is wel afgewerkt, de datum van de voorgaande akte is sexta iulii).*

Notum sit universis quod cum Nycolaus Dirxsoen domum, aream et ortum Gerardi Zerijs (= filius quondam Rodolphi Zerijs) predicti, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet in oppositum capelle sancte Barbare ibidem inter hereditatem Arnoldi Janssoen ex uno et inter hereditatem quondam Egidii die Ridder, nunc quorundam aliorum ex alio, tendentibus a communi platea retrorsum ad hereditatem dictam den Mortel, erga Henricum Bredebaert per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisivisset, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Nycolaus domum, aream et ortum predictos hereditarie supportavit dicto Henrico Valkenborch - - -. Datum supra (= sexta iulii).

3 GAHt, Ulemansgasthuis 4 en 5.

4 ARA (Algemeen Rijksarchief) Brussel, Rekenkamers 45067 (cijnsregister 1520), f. 73.

In 1525 werden drie cijnsen door de executeurs-testamentair van Mathijs Jan Frankenz. (van) Lubergen en zijn vrouw Liesbet dochter van Gielis de Ridder overgedragen aan mr. Lodewijk Brantz ten behoeve van het Ulemansgasthuis in de Peperstraat, dat ook wel Brantsgasthuis werd genoemd.

De eerste betrof een cijns van 3 pond en 10 schellingen, die op 3 juni 1367 aan Aart Berwout beloofd was door Peter van Baardwijk de jonge en zijn zuster Margriet. Deze hadden een leeg erf ten cijns ontvangen, dat gesitueerd werd tussen erf van Gevard van Orthen en erf van Hendrik van den Broek. In 1525 werd de cijns betaald uit huis en erf van Jan Kersmakers, tevoren Aart Jansz. Zoals uit het cijnsregister van 1520 blijkt, betrof het hier het perceel Beurdestraat B.

De tweede cijns bestond aanvankelijk uit 3 pond. Korsten van Geffen had hem op 2 januari 1422 aan Roelof Aartsz. van Muisberg beloofd uit de helft van een leeg erf, dat gesitueerd werd tussen erf van Hendrik Zegelaar en erf van Hendrik van den Broek. Het betrof hier Beurdestraat C. Op 18 oktober droeg Roelof van Muisberg 2 pond uit deze cijns van 3 pond over aan Thomas van Mameren. Op 20 mei werden deze 2 pond door Goris Aart Heinen en Jan Buck als man van Berte dochter van Jan Gorisz., waarschijnlijk erfgenamen van Thomas van Mameren, over aan Jan Frankenz. van Lubergen. In 1525 werd deze cijns door de executeurs-testamentair van genoemde Mathijs Jan Frankenz. van Lubergen en zijn vrouw Liesbet dochter van Gielis de Ridder overgedragen aan genoemde mr. Lodewijk Brantz. Merkwaardigerwijs werden deze 2 pond niet meer betaald uit Beurdestraat C, maar 1 pond door Hendrik Osman (Beurdestraat D) en 1 pond door Agnes weduwe van Jan van Vinkenrode (Beurdestraat F). Ik heb voor deze verandering van het onderpand geen verklaring.

De derde cijns die de genoemde executeurs-testamentair in 1525 overdroegen aan mr. Lodewijk Brantz betrof een cijns van 5 pond uit 6 pond, welke cijns van 6 pond Aart Hendriksz. Zegelaar op 2 augustus 1365 beloofd had aan Aart Berwout uit de helft van een leeg erf tussen erf van Gevard van Orthen en erf van Hendrik Zegelaar, namelijk de helft die gelegen was naar het erf van Hendrik toe. Jan Franken van Lubergen had de cijns verkregen van Klaas Geritsz. van Beerze en zijn vrouw Aleid dochter van Aart Berwout. In 1436 was Klaas Geritsz. van Beerze geëigend aan dit erf wegens achterstallige pacht. Het halve erf werd hierna overgedragen aan Korsten van Geffen. In 1525 werd de cijns van 5 pond betaald door Heilwig weduwe van Hendrik Valkenburg. Het ging hier om perceel Beurdestraat C.

Uit een schepenakte van 27 oktober 1367 blijkt dat Aart Berwout behalve de cijns van 3 pond en 10 schellingen beloofd door Peter en Margriet van Baardwijk ook een cijns van hetzelfde bedrag verkregen had van Hendrik Hendriksz. van den Broek uit het vierde deel van een leeg erf tussen erf van Gevard van Orthen en erf van Hendrik Zegelaar. Beide cijnsen gaf Aart Berwout op genoemde datum als huwelijksgave aan zijn zoon Dirk. Hierna zijn deze cijnsen in bezit gekomen van genoemde Klaas van Beerze, die ze op 10 april 1438 overdroeg aan genoemde Jan Frankenz. van Lubergen. Ik weet niet welk perceel hier bedoeld is.

Zoals uit de akten blijkt, werden er in later tijd nog cijnsen betaald aan het Ulemansgasthuis uit de percelen Beurdestraat B (3 pond 10 schellingen); C (3 pond 10 schellingen); D (1 pond of 7 stuivers); F (1 pond of 7 stuivers).

In 1540 werd het goed uitgewonnen door de provisor van het Ulemansgasthuis. Het werd vervolgens op 16 maart van dat jaar verkocht aan het hospitaal.¹

1 R. 1804, f. 217v.-218: *Laurencius vander Sprange tamquam provisor pro tempore hospitalis pauperum mulierum dicte Urlemans' gasthuys, siti in Buscoducis in vico Piperis, et eo nomine tamquam potens ad hoc ut dicebat, fuit adiudicatus ad quandam vacuum hereditatem sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Gevardi dicti de Orthen ex uno et inter hereditatem Henrici filii naturalis quondam domini Henrici*

Het complex Beurdsestraat B werd op 29 oktober 1703 door de kinderen van Gosen Verheyden voor 485 gulden overgedragen aan Christiaan van der Vaart. De omschrijving luidde: *eene huysinge ende hoff met syn voordere reghten ende toebehoorten van dien, staende binnen dese stad inde Beurse straet, genaemt Sint Barbara, neffens erve van Johan van Wel ex uno, den hooghedelwelgeboren heer Sweerts de Landas, heer van Baerschoth, ex alio, streckende voor vande gemeene straet aghterwaerts tot aen den hoff van s^r. Francois Rotterdam.*¹ De erfgenamen van Christiaan van der Vaart transporteerden het goed (koop prijs 405 gulden) op 10 juli 1720 aan Johannes van der Vaart, meester-metselaar. Nu luidde de omschrijving: *eene huijsinge, hof en erve met sijne regten en toebehoorten van dien, gestaan en gelegen binnen dese stad in de Beurse straat, genaamt Sint Barbara, neffens erve Adriaan van Wel ex uno, de heer van Barschot eertijts, nu de erfgenamen Adriaan Roeters, ex alio, streckende voor vande gemene straat agterwaerts tot op ses voeten naar op d'erve van de voorschreven opdragere, sijnde twee huijsjens in de volgende opdracht gementioneert.*² Deze twee huisjes werden op dezelfde dag voor 215 gulden overgedragen aan Michiel de Gagie, 's lands deurwaarder. Zij werden omschreven als *twee huijsjens of woningen met een gedeelte vanden hof vant huijs in den vooren staande contracte gementioneert, te weten ses voeten hofwaerts, gestaan ende gelegen binnen dese stad in de Beurse straat agter de huijsinge genaamt Sinte Barbara, ex uno de erve ofte wel den hof van de huijsinge genaamt Sint Barbara, ex alio de erve van s^r. Van Pullen, streckende voor vande gemene gang agterwaerts tot op erve der erfgenamen Adriaan Roeters.*³ Het huis Sint-Barbara werd op 28 januari 1736 door de erfgenamen van Johan van der Vaart voor 360 gulden overgedragen aan Johan de Groot,⁴ die het op zijn beurt op 30 augustus 1741 (koop prijs 500 gulden) transporteerde aan Gerardus Dekkers, koopman in wijnen.⁵

Bezitters:

Aart Berwout 1367.06.03 →

Peter en Margriet van Baardwijk

??

Aart Hendriksz. Zegelaar (helft) (1375)

??

Rutger Alardsz.

zijn erfgenamen →

Roelof Aartsz. van Muisberg 1422.01.02 →

Korsten Petersz. van Geffen helft

de Palude presbiteri ex alio, occasione defectus solutionis annui et hereditarii census trium librarum et decem solidorum monete, queam censum Petrus dictus de Bardwyck iunior et Margareta eius soror promiserant ut debitores principales indivisi se daturos et soluturos Arnoldo Berwout anno quolibet hereditarie mediatim nativitatis beati Iohannis Baptiste et mediatim Domini de et ex vacua hereditate predicti, quam vacuum hereditatem dicti Petrus et Margareta pro censu domini nostri ducis annuatim exinde e iure solvendo et pro dicto censu trium librarum et decem solidorum monete predictae erga predictum Arnoldum Berwout ad censum acquisierant, prout in litteris quarum data continet in octavis ascensionis Domini anno eius millesimo tricentesimo sexagesimo septimo. Et supportavit Gerwen, qui proclamavit primo, secundo, tercio. Et vendidit dicto Laurencio ad opus dicti hospitalis. Testes Symons, Kemp et Raessen. Datum xvi^{ta} marcii, tercia post Iudica anno xxxix.

Et solvit seu prebuit octo florenos Karolus gulden vocatos et onera.

1 R. 1691, f. 70-72.

2 R. 1714, f. 266-266v.

3 R. 1714, f. 266v.-267.

4 R. 1722, f. 229v.-231.

5 R. 1723, f. 347v-347v.

zijn dochter Liesbet, tr. Wouter Woutersz. Godschalks deel →

Peter Korstenz. van Geffen 1440.02.13 →

Roelof Petersz. Seris

zijn kinderen

zijn zoon Gerit Roelofsz. Seris

na uitwinning 1495.04.03 →

Klaas Dirk Aartsz. snijder 1496.07.06 →

Gerit Roelofsz. Seris zijn recht 1496.07.06 →

Hendrik Jansz. Valkenburg

Willem Bonen

Maria weduwe Bartholomeus Hoornkes

Cornelis Adams

Jan van Heukelom

Joris Gosens

Gosen (Jorisz.?) Verheijden

zijn erfgenamen 29.10.1703 →

Christiaan van der Vaart

zijn erfgenamen 1720.07.10 →

Johannes van der Vaart

zijn erfgenamen 1736.01.28 →

Johan de Groot 1741.08.30 →

Gerardus Dekkers

Gegevens registers:

1520: Hendrik Valkenburg (f. 73) (10 p.)

Willem Bonen

1573(-1640): Maria weduwe Bartholomeus Hoornkes (f. 75v.) (10 p.; 0-2-0)

Cornelis Adams

1635: Jan van Heukelom (f. 138v.) (40 pd.)

1674: Joris Gosens (f. 26) (0-2-0)

1690: Joris Gosens (f. 144) (42 pd.)

1728(-1810): Johannes van de Vaart (f. 188) (0-2-0)

Beurdsestraat D (De Broedgans)

Blijkens enkele belendingen was dit complex in het derde kwart van de veertiende eeuw in bezit van Gevard van Orthen. Op 16 december 1418 verhuurde Aart Zegelaar voller dit goed voor vijf jaar aan Jan van Hedel verver. Het werd omschreven als een huis, erf en tuin en lakenraam in deze tuin tussen erf van Roelof Aartsz. (Beurdsestraat C) en erf van Peter van den Pettelaar (Beurdsestraat E), zich uitstrekkend tot aan de Mortel.¹

Op 3 februari 1455 transporteerden Gillis Hendriksz. de Ridder en zijn vrouw Beatrijs weduwe van Reimboud van Rosmalen hun vruchtgebruik in dit goed aan Margriet dochter van Beatrijs en Reimboud. Het ging om een huis, erf en tuin tussen erf van Dirk de Koster en

1 R. 1191, f. 33v.: *Arnoldus Zegheleer fullo domum, aream et ortum ac pannitensorium in eodem orto consistens, situm in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem Rodolphi Arnts soen ex uno et inter hereditatem Petri vanden Petteleer ex alio, tendentes a dicto vico ad hereditatem dictam die Mortel, ut dicebat, locavit recto locacionis modo Iohanni van Hedel tintori, ab eodem ad spacium quinque annorum nativitatibus Iohannis proxime futurum sine medio sequentium libere possidendam ---. Testes, datum supra (= xvi decembris).*

erf van de erfgenamen van Roelof Seris, zich uitstrekkend tot de *Mortelgrave*. Margriet verkocht vervolgens een pacht uit dit goed aan Gerit Jansz. van Schorrink. Ook beloofde zij dat Beatrijs het goed gedurende haar leven zou bezitten voor de daaruit gaande lasten, waaronder de genoemde pacht.¹ Op 13 september 1456 deed Gerit van Schorrink afstand van het goed ten behoeve van Beatrijs en Margriet.²

Het is niet duidelijk wat hierna met dit complex gebeurd is. Op 14 november 1498 transporteerden Lambert van Schijndel en zijn vrouw Liesbet weduwe Peter Martens het vruchtgebruik van Liesbet aan Marten en Beatrijs kinderen van Mechteld (!) en Peter. Dezen droegen het goed vervolgens over aan Lambert en Liesbet. Het werd gesitueerd tussen erf van Thomas de Koster en erf van Hendrik Valkenburg en anderen.³

De legger van de Tafel van 1511 noemt als cijnsplichtigen:⁴

Item vanden erve Beatr. wedue Rembouts van Roesmalen te Corsmisse ende Johannis. Nu Henric Osman. Nu die wedue xxv s.

Cornelis zoon van Jan Wessels en van Elizabet dochter van Cornelis Osmans en van Aleid dochter van Dirk Arend Gerardsz. en van Catharina transporteerde dit goed op 23 januari 1595 aan Adriaan Jan Adriaansz. van Vught. De omschrijving luidde: ‘ huis, erf en tuin met zijn rechten en toebehoren, gelegen in ’s-Hertogenbosch in de straat gewoonlijk geheten *die Buertsschestraet* tussen erf van Bartholomeus zoon van wijlen Joost Hoornkes aan de ene en tussen erf van Willem Back, zoon van wijlen Willem Back, aan de andere zijde, strekkend van de openbare straat tot een andere openbare straat geheten *den Mortel* - - -, zoals dat huis, erf en tuin met zijn rechten en toebehoren nu aldaar gelegen zijn tussen erf van Klaas Adriaansz. Quest aan de ene en tussen erf van Cornelis wolwever aan de andere zijde,

1 R. 1225, f. 359v.: *Egidius die Ridder, filius quondam Henrici die Ridder, maritus legitimus ut dicebat Beatricis sue uxoris, relicte quondam Reymboldi de Roesmalen, et ipsa cum eodem, usufructum sibi ac² sue uxori competentem in domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Theoderici die Coster ex uno et inter hereditatem heredum quondam Rodolphi Serijs ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum den Mortelgrave, ut dicebat, legitime supportaverunt Margarete filie Beatricis et quondam Reymboldi predictorum - - -. Datum tercia februarii.*

Notum sit universis quod cum ita actum fuisset, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Margareta cum tutore legitime et hereditarie vendidit Gerardo filio quondam Iohannis de Scorrinck hereditariam pactionem unius et dimidii modiorum siliginis mesure de Buscoducis hereditarie Purificationis et in Buscoducis tradendam ex premissis - - - (volgen voorwaarden) - - -. Testes, datum supra.

Notum sit universis quod cum ita actum fuisset ut in duobus contractibus precedentibus, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Margareta palam recognovit et supra omnia dicte Beatrici sue matri promisit quod dicta Beatrix dictam domum, aream et ortum possidebit quo ad eius vitam et non ultra pro oneribus annuatim exinde e iure et pro supradicta pactione unius et dimidii modiorum siliginis predicta. Testes, datum supra. Volgt een schepenakte waarin Gerit erkent volledig door Beatrijs gekwet te zijn.

2 R. 1226, f. 569.

3 R. 1267, f. 74v.: *Lambertus de Scijndel, maritus legitimus Elizabet sue uxoris, relicte quondam Petri Martenssoen, et ipsa Elizabet cum eodem Lamberto tamquam cum suo marito et ...² cum tutore, usumfructum dicte Elizabet ut dicebat competentem in domo, area et orto cum suis attinentiis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boordtsche straet inter hereditatem Thome sCosters ex uno et inter hereditatem Henrici Valkenborch et plurium aliorum; en in haar onroerende en onroerende goederen in quibus dictus Petrus Martenssen decessit et dicta Elizabet ad presens suum habet ac possidet usumfructum - - - legitime supportaverunt Martino et Beatrici liberis (doorgehaald: Elizabet) Mechteldis et quondam Petri predictorum¹ et effestucando resignaverunt modo in talibus consueto - - -. Datum xiiii novembris.*

Notum sit universis quod cum ita actum sit ut supra, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Martinus et cum eo Iohannes Voet, filius Iohannis maritus et tutor legitimus ut dicebat dicte Beatricis sue uxoris premissa omnia et singula legitime et hereditarie supportaverunt dicto Lamberto et Elizabet - - -. Testes, datum supra (= xiiii novembris).

4 H. Geest 705, onder de cijnzen *payments* in de stad.

strekkend van de openbare straat geheten *die Buertsschestraet* tot aan openbare weg geheten *den Mortel*'.¹

De drie kinderen van Adriaan Jan Adriaansz. van Vught gaven op 24 juli 1627 drie vierde gedeelte van het goed ten jaarlijkse cijns aan hun broer Jacob. De omschrijving luidde: *huijs, erve ende hof met hennen rechten ende toebehoirten, gestaen ende gelegen binnen deser stadt sHertogenbossche inde Beurtestraet tussen erve m^r. Adriaen Questius, licentiaet inden rechten ende advocaet tot Bruessele, ex uno ende tusschen erffnisse vande kinderen ende erffgenamen wijlen Cornelis Adams drapenier ex alio, streckende vande gemeyne Burtschestraet achterwarts totten gemeynen wech genoemt den Mortel*.² Op 11 maart 1669 verkocht de curator over de desolate boedel van Jacob het complex met nog drie kameren erachter voor 291 gulden aan Guiliam de Helt. De omschrijvingen luiden nu: *huys, erve ende ledige plaetse met henne rechten ende toebehoorten, gestaen ende gelegen binnen dese stadt inde Bursschestraet, genoemt de Broetgans, tussen huys ende erve Goossen Verheyden ex uno ende tussen huys en erve der erffgenamen van d'heer Jacob Zwerius, in syn leven ontfangen vande beden in Brabant, ex alio, streckende vande gemeyne Burschestraet achterwaerts tot de naebeschreven caemeren, metten rechte van te gebruycken den gemeynen wech genoemt den Mortel en verder alnoch drie caemeren, gestaen ende gelegen achter de voorschreven huysinge tussen deselve huysinge ex uno ende tussen den gemeynen wech genoemt de Mortel ex alio, streckende voor vande voorschreven gemeynen wech achterwaerts tot aen erve des voorschreven Goossens Verheyden*. Jacob had ook deze kameren voor drie vierde gedeelte bij uitgifte ten erfelijke cijns van zijn mede-erfgenamen verkregen.³ Al op 10 maart 1670 verkocht Guiliam de Helt dit complex voor 1050 gulden (!) door aan Johanna Lopes de Villa Nova, weduwe van Jacob Zuerius, in zijn leven ontvanger van de beden.⁴ Samen met het hierna onder E volgende complex werd het geheel op 27 mei 1704 door hun erfgenamen verkocht aan Adriaan Roeters, meester-timmerman. De koopprijs bedroeg 1168 gulden.⁵ Adriaan Roeters woonde overigens in de Vughterstraat.⁶

Op 2 september 1719 transporteerde Adriaan Roeters dit en het navolgende complex E voor 1800 gulden aan Cornelia Roeters. De omschrijving luidde: *twee huijsen, staande in de Beurse straat binnen dese stad neffens huijs en erve Christiaan vande Vaart ex uno en Jan de Gruijter ex alio, streckende voor van de gemene straat agterwaerts tot aan den hof van s^r. Van Pullen*.⁷ Het onderhavige complex D werd uit de boedel van Cornelia Roeters op 20 september 1729 overgedragen aan Hendrik van Rosmalen Hendrik van Rosmalen, meester-speldenmaker, voor 407 gulden 19 stuivers 6 penningen. Het goed werd omschreven als *een huysinge ende erve of hofke met syn vordere reghten ende toebehoorten vandien, staende ende gelegen binnen deese stad nevens de huysinge hier naer getransporteert aen Valentyn Kien ex uno, in de Beursestraat, genaemt de Broigans, de andere syde nevens huys en erve Johan vander Vaert, streckende met den eenen eynde aande straat tot aen erve ofte oosdrop*

1 R. 1467, f. 113-113v.: *domum, aream et ortum cum suis iuribus et attinentiis, sitis in Buscoducis in platea dicta communiter die Buertsschestraet inter hereditatem Bartholomei filii quondam Iudoci Hoornkens ex uno et inter hereditatem Willelmi Back, filii quondam Willelmi Back, ex alio, tendentes a communi platea ad aliam communem plateam dictam den Mortel - - - prout et quemadmodum dictos domus, area et ortus cum suis iuribus et attinentiis pronunc ibidem siti sunt inter hereditatem Nycolai Adriaenssen Quest ex uno et inter hereditatem Cornelii textoris Laneorum ex alio, tendentes a communi platea dicta die Buertsschestraet ad communem viam dictam den Mortel*.

2 R. 1538, f. 510v.-512.

3 R. 1625, f. 348v.-350v.

4 R. 1627, f. 178-179v.

5 R. 1691, f. 270-272.

6 GAHt, H. Geest 712, f. 46.

7 R. 1714, f. 71v.-73.

vant voorschreven kookhuysshuysgen¹ vande huysinge nu toebehorende de voorschreven Valentyn Kien.¹

In 1754 wordt de weduwe Van Rosmalen als eigenaresse vermeld,² in 1767 Wilhelmus van Rosmalen. Hierna kwam het goed in bezit van diens weduwe, daarna van Loth van Gemert en in 1803 van Matthijs Louvandi. In 1818 kwam het goed in handen van Wulvert spekslager en op 27 oktober 1820 van Johannes Kruis, wonende in de Minnebroederstraat. Op 16 en 30 november 1826 werd de goud- en zilversmid Franciskus Deltour eigenaar.³

Bezitters:

Gevard van Orthen

??

Aart Hendriksz. Zegelaar voller

??

Remboud van Rosmalen

zijn weduwe, tr. Gillis Hendriksz. de Ridder

deze zijn vruchtgebruik 1455.02.03 →

Margriet dochter van Beatrijs en Remboud

Jan van Scorrinck zijn recht 1456.09.13 →

Beatrijs en haar dochter Margriet

Peter Martens

zijn weduwe Liesbet, tr. Lambert van Schijndel

vruchtgebruik 1498.11.14 →

Marten en Beatrijs kinderen van Peter Martens en Mechteld (?)

Marten en Beatrijs 1498.11.14 →

Lambert en Liesbet

??

Hendrik Osman

Cornelis Osmans

Cornelis Jan Wessels, gehuwd met Elizabet Cornelisdr. Osmans, 1595.01.23 →

Adriaan Jan Adriaansz. van Vught

drie van zijn kinderen 1627.07.04 →

hun broer Jacob Adriaan Jan Adriaansz. van Vught

de curator over zijn desolate boedel 1669.03.11 →

Guilliam de Helt 1670.03.10 →

Johanna Lopes de Villanova, weduwe van Jacob Sweerts

hun erfgenamen 1704.05.27 →

Adriaan Roeters 1719.09.02 →

Cornelia Roeters

haar erfgenamen 1729.09.20 →

Hendrik van Rosmalen

Willem van Rosmalen

zijn weduwe

Loth van Gemert

Wulvert spekslager 1820.10.27 →

Johannes Kruis 1826.11.16 en 30 →

Franciskus Deltour goud- en zilversmid

1 R. 1730, f. 11-13v.

2 H. Geest 714, f. 59.

3 H. Geest 714, f. 59.

Gegevens registers:

1520:	Hendrik Osman (f. 73) (10 p.)
1573(-1640):	Aleid weduwe Cornelis Osmans (f. 75v.) (10 p.; 0-2-0) Adriaan Jansz. van Vught
1635:	Jacob Andries (=Adriaans) (f. 138v.) (40 pd.)
1674:	Guilliam de Helt (f. 26) (0-2-0)
1690:	erfgenamen mevrouw Sweerts (f. 144) (42 pd.)
1728(-1810):	onjuist: Jan Slossers (?) van de Vaart (f. 188) (0-2-0)

Beurdsestraat E

Waarschijnlijk behoorde dit perceel toe aan Hendrik van Lith Zegelaar, vervolgens aan zijn zoon Aart en daarna van Aarts dochter Jutte, die trouwde met Peter Evertsz. van de Pettelaar. Op 22 september 1390 verkocht deze een cijns uit zijn huis en tuin (!) tussen erf van Hendrik van Eik en erf van Aart zoon van wijlen Aart Zegelaar.¹ Peter van den Pettelaar was gehuwd met Jutte dochter van Aart Zegelaar, die nog in hetzelfde jaar stierf. Op 22 december droeg zijn zwager Aart Aartsz. Zegelaar de helft van het complex, die hij van Jutte geërfd had en later van Peter zou erven, over aan zijn zwager Hendrik van Eik (die gehuwd was met Liesbet dochter van Aart Zegelaar).² Op 20 juli 1391 beloofde Hendrik van Eik dat wanneer hij het goed na de dood van Peter van den Pettelaar zou erven, hij aan Aart Aartsz. Zegelaar 10 gulden zou betalen.³

Maar Peter ging zo snel niet dood. Op 20 februari 1420 droeg hij zijn vruchtgebruik in een huisplaats tussen erf van Aart Zegelaar en erf van Liesbet Zegelaar over aan Aart van der Vest ten behoeve van Liesbet dochter van wijlen Aart Zegelaar.⁴ Op 29 februari van hetzelfde

1 R. 1178, f. 300: *Petrus filius quondam Everardi vanden Pettelaer hereditarie vendidit Henrico de Eycke carpentario hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie mediatim Domini et mediatim Iohnnis ex domo et orto dicti venditoris, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem dicti Henrici de Eycke ex uno et inter hereditatem Arnoldi filii quondam Arnoldi Zegheleer ex alio - - -, exceptis censu domini ducis et hereditario censu xlv solidorum dicte monete exinde solvendorum* (volgt voorwaarde) - - -. *Datum in crastino Mathei.*

2 R. 1179, blz. 20: *Arnoldus dictus Segheller, filius quondam Arnoldi Segheler, medietatem cuiusdam domus et orti cum suis pertinentiis, sitorum in Buscoducis in vico seu platea dicta Boertschestraet inter hereditatem primodicti Arnoldi ex uno et inter hereditatem de Eyke carpentarii ex alio, que quidem medietas dictorum domus et orti cum attinentiis ad primodictum Arnoldum per obitum Iuttam sororem quondam dicti Arnoldi iure successionis hereditarie sunt¹ devoluti¹, hereditarie supportavit dicto Henrico de Eyke, suo sororio, per ipsum habendum et possidendum - - -, tali condicione quod dicta medietas statim post decessum dicti Henrici de Eycke et Elizabeth eius uxoris, filie dicti quondam Arnoldi Zegheler, amborum ad liberos dictorum Henrici et Elizabeth pariter genitos et generandos integraliter devolvatur. Testes, datum supra (= in crastino Thome).*

3 R. 1179, blz. 275: *Notum sit universis quod (cum)^a Arnoldus filius quondam Arnoldi Zegheleer medietatem sibi de morte quondam Iutte sue sororis successione advolutam et post mortem Petri Everaets soen de Pettelaer successione advolvendam in domo et area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem primodicti Arnoldi ex uno et inter hereditatem Henrici de Eycke carpentarii ex alio, hereditarie supportavisset^b dicto Henrico de Eycke, prout in litteris, constituti igitur coram scabinis infrascriptis dictus Henricus de Eycke promisit super omnia primodicto Arnoldo quod si contingat ipsum Henricum post decessum dicti Petri Everaets soen dictam medietatem via iuris obtinere aut possidere, quod extunc dictus Henricus dabit et exsolvet predicto Arnoldo x gulden, scilicet xxxii² communes placke pro quolibet gulden computatis, ad eius monitionem persolvendos. Testes, datum supra (= quinta post divisionis Apostolorum).*

^a Dit woord ontbreekt. – ^b In het handschrift supportavit.

4 R. 1191, f. 452v.: *Petrus vanden Petteleer usufructum sibi competentem in quodam domistadio sito in Buscoducis ad vicum dictum Boerde inter hereditatem Arnoldi Zegheleer ex uno et inter hereditatem Elizabeth Zegeleer ex alio, ut dicebat, hereditarie supportavit Arnoldo vander Vest ad opus Elizabeth filie quondam*

jaar gaf Liesbet dochter van wijlen Aart Zegelaar, die kennelijk ook de overige delen had verworven, deze huisplaats ten cijns aan Jan van Zeeland, zoon van wijlen Lambert van Zeeland voor de cijnsen die er al uitgingen en een cijns van 3 pond aan Liesbet. Het perceel werd gesitueerd tussen erf van Aart Zegelaar en erf van Liesbet, zich uitstrekkend tot aan de Mortelgraaf.¹ Zowel Jan Zeeland als zijn vrouw Aleid zijn kort hierna overleden. Op 8 februari 1422 transporteerden Peter Moer en Jan van Loon, zoon van wijlen Hendrik van Loon van Rode, een vierde deel van deze huisplaats, dat zij van het echtpaar geërfd hadden, aan Jan zoon van wijlen Peter Bouwe(l)kens.² De hierboven genoemde cijns van 3 pond droeg Liesbet Aartsdr. Zegelaar op 15 maart 1423 over aan Dirk de Koster, zoon van Jan Petersz.³

Waarschijnlijk ging het bij deze huisplaats om het erf dat vermeld werd in een schepenakte van 19 maart 1421, die in de plaats werd gesteld van een verbrande schepenakte – zoals bekend had er op 28 juni 1419 in 's-Hertogenbosch een grote stadsbrand gewoed. In de betreffende akte moesten de erfgenamen van Jan van Zeeland een cijns betalen uit een erf tussen erf van Aart Vogelers (!) en erf van Aart van der Vest, zich uitstrekkend tot aan de Mortel. Dit erf was nagelaten door Wouter van Lommel.⁴ Aart transporteerde deze cijns op 19 februari 1422 aan Evert van Amersfoort.⁵

In 1429 was dit complex in het bezit van Dirk zoon van wijlen Jan Petersz. van Oss, die dus ook de Koster werd genoemd. Jan Petersz. van Oss was waarschijnlijk identiek met de hierboven genoemde Jan Peter Bouwe(l)kens. Het goed werd gesitueerd tussen erf van Remboud van Rosmalen en erf van Aart van der Vest. Interessant is dat in deze akte werd

Arnoldi Zegheleer - - -. Datum xx februarii. Aart van der Vest was de schoonzoon van Liesbet, dochter van Hendrik van Eik (zie Beurdestraat F).

1 R. 1191, f. 462v.: *Elizabeth filia quondam Arnoldi Zegheleer cum tutore domistadium situm in Buscoducis ad vicum dictum Boerde inter hereditatem Arnoldi Zegheleer ex uno et inter hereditatem Elizabeth Zegheleer ex alio, tendens a communi vico ad quendam fossatum dictum die Mortelgrave, ut dicebat^a dedit ad hereditarium censum Iohanni van Zelant, filio quondam Lamberti van Zelant, ab eodem hereditarie possidendum pro censu domini nostri ducis et pro hereditario censibus quatuor librarum et quinque solidorum taxatis exinde prius de iure solvendis, dandis etcetera atque pro hereditario censu trium librarum monete, dando et solvendo dicte Elizabeth ab anno hereditarie mediatim nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini - - -, promittens predicta Elizabeth cum suo tutore et Arnoldus vander Vest, maritus et tutor legitimus ut asserebat Elizabeth sue uxoris, filie quondam Henrici van Eycke, ab ipso et primodicta Elizabeth pariter genite, super omnia et habenda warandiam - - -. Datum ultima februarii, quinta post Invocavit.*

2 R. 1193, f. 35 nw.: *Petrus Moer et Iohannes van Loen, filius quondam Henrici van Loen de Rode, quartam partem sibi per mortem quondam Aleydis uxoris legitime dum vixerat quondam Iohannis van Zelant, filii quondam Lamberti de Zelant, successione advolutam in domistadio sito in Buscoducis ad vicum dictum Boerde inter hereditatem Arnoldi Zegheleer ex uno et inter hereditatem Elizabeth Zegeleer ex alio, tendente a communi vico ad quendam fossatum dictum die Mortelgrave, quod domistadium Iohannes van Zelant erga Elizabeth filiam quondam Arnoldi Zegheleer ad censum acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Iohanni filio quondam Petri Bouwelkens¹ - - -. Testes, datum supra (= viii^a ianuarii).*

3 R. 1193, f. 332.

4 Filips de Groot schoenmaker en Aart Vos van Oss, zoon van Aart Aleidsz., *fecerunt optentum*, dit wil zeggen *deden hun behaude* ofwel legden een eed af, *de hereditario censu duarum librarum monete, solvendo hereditarie nativitatis Domini ex hereditate quondam Iohannis de Zelant, sita in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Arnoldi Voegelers ex uno et inter hereditatem Arnoldi vander Vest ex alio, tendente a vico ad fossatum hereditatis dicte die Mortel, quodque idem quondam Wolterus (= de Lomel) in eodem decessit et quod heredes quondam Iohannis de Zelant solvere tenentur quodque littere sunt combuste, omni dolo secluso. Testes, datum supra.*

Zie A.M. van Lith-Droogleever Fortuijn, J.G.M. Sanders en G.A.M. van Syngel (uitg.), *Kroniek van Peter van Os* (Den Haag 1997) 129 en 132.

5 R. 1193, f. 277v.

gezegd dat het perceel zich uitstreckte tot aan de Mortelgraaf, toebehorend aan Gerit van Ammerzoden.¹

Op 14 augustus 1453 droeg de procurator van de Tafel van de Heilige Geest een cijns uit huis, erf en tuin van Dirk zoon van wijlen Jan de Koster terug over aan genoemde Dirk. Het goed werd gesitueerd tussen erf van Remboud van Rosmalen en erf van Jan Ooms.² Genoemde Dirk, nu vermeld als Dirk Jan Petersz., droeg op 30 januari 1468 als weduwnaar van Katelijne dochter van wijlen Jan van Diest zijn vruchtgebruik in dit complex over aan hun kinderen Thomas, Andries, Mechteld en Jenneke. Andries, Gerard van Overbeek als man van Mechteld en Jacob van der Heiden als man van Jenneke droegen hierop drie vierde delen over aan Thomas.³

Op 5 april 1473 beloofde Thomas aan zijn zwager Jacob Laureisz. van der Heiden, inmiddels weduwnaar, een lijfpacht van zes sester rogge per jaar uit zijn huis.⁴ Deze pacht werd later overgedragen aan Aart Aart Woutersz., wiens kinderen Aart, Jan en Dirk op 31 maart 1475 drie vierde gedeelten overdroegen aan hun zwager Thomas Dirk Jan Petersz.⁵ Deze was, zoals uit een andere akte blijkt, gehuwd met hun zuster Liesbet, en was dus ook in het bezit gekomen van een vierde deel. In laatstgenoemde akte, daterend van 2 januari 1480, beloofde Thomas aan zijn zwager Jacob van der Heiden een lijfrente van vijf mud en vijf lopen rogge.⁶ Hierna heeft Thomas nog enkele lijfpachten, cijnzen en een pacht uit dit goed en uit andere goederen verkocht.¹

1 R. 1199, f. 128: *Theodericus filius quondam Iohannis Peterssoen de Os hereditarie vendidit Iohanni de Dyest, filio quondam Iohannis de Dyest, hereditariam pactionem unius modii siliginis mesure de Buscoducis, solvendam hereditarie Purificationis - - - ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boirtschestraet inter hereditatem Reymboldi de Roesmalen ex uno et inter hereditatem Arnoldi vander Vest ex alio, tendentibus a dicto vico retrorsum ad fossatum dictum den Mortelgrave, ad Gerardum de Amerzoyen spectantem - - -, tali condicione annexa quod dictam pactionem statim post obitum dicti Iohannis de Dyest hereditario iure successionis devolvetur ad dictum Theodericum, si protunc vixerit in humanis, alioquin ad proximiores heredes eiusdem Theoderici protunc viventes - - -. Datum xvi septembris.*

2 R. 1223, f. 349v.: *Dictus Willelmus (= Willelmus Dicbier, filius Iohannis, tamquam procurator mense sancti Spiritus in Buscoducis, cum consensu provisorum dicte mense) xx quinque solidos hereditarii census monete, quos dicta mensa hereditarie solvendo habet hereditarie mediatim nativitatibus Domini et mediatim nativitatibus Iohannis de et ex domo et area Theoderici filii quondam Iohannis die Custer, sita in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Iohannis Oems ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen ex alio, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Theoderico - - -. Testes, datum supra (= xiiii^{ta} augusti).*

3 R. 1237, f. 229v.: *Theodericus filius quondam Iohannis Peterssoen, relictus quondam Katherine sue uxoris, filie quondam Iohannis de Diest, usufructum sibi ut dicebat competentem in domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem quondam Reymboldi de Roesmalen ex uno et inter hereditatem Iohannis Oems ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum den Mortelgrave, ut dicebat, legitime supportavit Thome et Andree fratribus ad opus eorum et ad opus Mechteldis et Iohanne eorum sororum, liberorum Theoderici et quondam Katherine predictorum - - -. Datum supra (= xxx ianuarii).*

Quo facto constituti coram scabinis dictus Andreas, Gerardus de Overbeke, maritus et tutor legitimus ut dicebat Mechteldis sue uxoris, atque Iacobus vander Heyden, maritus et tutor legitimus ut dicebat Iohanne sue uxoris, tres quartas partes ad ipsos ut dicebant spectantes in premissis hereditarie supportaverunt dicto Thome.

4 R. 1242, f. 174: *Dictus Thomas (= die Coster, filio dicti Theoderici die Coster) promisit dicto Iacobo (= vander Heiden, filius quondam Laurencii² vander Heyden, tamquam relictus quondam Iohannes sue uxoris, filie Theoderici die Coster, filii quondam Iohannis Peterssoen) quod ipse dabit et solvet eidem Iacobo annuum et vitalem pensionem sex sextariorum siliginis mesure de Buscoducis anno quolibet ad vitam eiusdem Iacobi et non ultra Purificationis de et ex domo, area et orto dicti Thome, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Iohannis Oems senioris ex uno et inter hereditatem Beatricis relicte quondam Reymboldi de Roesmalen et eius liberorum ex alio, tendentibus a communi vico predicto ad fossatum dictum den Mortelgrave - - -. Testes, datum supra (= quinta aprilis, 2ª post Iudica).*

5 R. 1244, f. 30v.

6 R. 1250, f. 23v.: *Dictus Thomas (= filio dicti quondam Theoderi (= filio quondam Iohannis Peterssoen))*

Blijkens schepenakte van 27 mei 1704 hadden de erfgenamen van Jacob Sweerts dit complex geërfd van hun ouders. Zoals hiervóór vermeld verkochten zij dit huis met het hierboven genoemde naastgelegene op 27 mei 1704 aan Adriaan Roeters, die beide huizen op 2 september 1719 transporteerde aan Cornelia Roeters. De executeur-testamentair van haar boedel droeg dit huis op 20 september 1729 (koopsom 590 gulden) over aan de sergeant Valentijn Kien. De omschrijving luidde: *een huysinge ende hof met twee aparte woninge ende een vertrekje geappropriert tot een kelderke nevens een kookhuysje, keukentie ende hof, en syn vordere regten ende toebehoorte vandien, staende ende gelegen binne deese stad inde Beurse straet nevens een gangetie toebehorende de erfgenaemen Rynier de Gruyter ex uno, huys ende erve van Hendrick van Rosmaelen dewelke het soo aenstons is opgedragen ex alio, genaemt de Broigans, strekkende met den eenen eynde vande straet agterwaerts tot op erve van (opengelaten) met den anderen eynde.*² Op 27 juni 1774 droeg Maria Kien, weduwe van Pieter Chabot en dochter van Valentijn Kien, het goed (koop prijs 426 gulden 3 stuivers 7 penningen) over aan Jordanus van Hooft, koopman. Het werd hierbij omschreven als *huyzinge, tuyn en erve met drie aparte woningen achter voorszede huyzinge binnen deese stad in de Beursestraat tusschen erve van Lanslot van Gemert aan de eene en dat van Aelbert Roeters aan d'andere zyde, strekkende voor van voornoemde Beursestraat achterwaerts tegens den tuyn van de heer Bruining, predikant alhier.*³

Bezitters:

Hendrik Zegelaar van Lith vererving (?) →

zijn zoon Aart Zegelaar vererving (?) →

Jutte Aartsdr. Zegelaar, tr. Peter Evertsz. van den Pettelaar, 1420.02.20 vruchtgebruik →

Liesbet Aartsdr. Zegelaar, tr. Hendrik van Eik, hele goed 1420.02.29 →

Jan Lambertsz. van Zeeland

zijn erfgenamen →

Jan Peter Bouwe(l)kens (= de Koster?)

Dirk Jan Petersz. de Koster van Oss

Thomas de Koster

Willem Baak

Marcus Adriaansz.

Klaas Adriaansz.

Adriaan Klaasz. Questius

mr. Peter van Berendonk

Hendrik Zweerts

zijn weduwe

hun zoon Jacob Zweerts

zijn erfgenamen 1704.05.27 →

Adriaan Roeters 1719.09.02 →

promisit se daturum et soluturum dicto Iacobo (= vander Heyden, relictus quondam Iohanne sue uxoris, filie quondam Theoderici filii quondam Iohannis Peters soen) annuam et vitalem pensionem quinque modiorum et quinque lopinorum siliginis mesure de Buscoducis anno quolibet ad vitam dicti Iacobi et non ultra Purificationis - - - de et ex domo et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem quondam Reymboldi de Roesmalen ex uno et inter hereditatem Iohannis Oems ex alio, tendentibus a dicta communi platea ad hereditatem dictam den Mortel - - -. Testes, datum supra (= 2^a ianuarij).

1 R. 1252, f. 36v. (7 juli 1483), R. 1253, f. 454 (13 september 1484), R. 1253, f. 354 (15 september 1484), R. 1254, f. 476 v. (3 september 1485) en R. 1260, f. 313 (12 juli 1491); zie hierover ook R. 1265, f. 207v. (8 augustus 1496).

2 R. 1730, f. 13-13v.

3 R. 1767, f. 122v.-124v.

Cornelia Roeters
haar erfgenamen 1729.09.20 →
Valentijn Kien
zijn dochter Maria, tr. Hubert Chabot, 1774.06.27 →
Jordanus van Hooft

Gegevens registers:

1520: Thomas de Koster (f. 73) (10 p.)
Willem Baak (= Back?)
1573(-1640): Marcus Adriaansz. (f. 75v.) (10 p.; 0-2-0)
Klaas Adriaansz.
Adriaan Klaasz. Questius
1635: mr. Peter van Berendonk (f. 138v.) (43 pd.)
1674: mr. Peter van Berendonk (f. 26) (0-2-0)
Henrick Zweerts
1690: erfgenamen mevrouw Zweerts (f. 144v.) (42 pd.)
1728(-1810): Adriaan Roeters (f. 188v.) (0-2-0)

Beurdsestraat F

Op 22 augustus 1370 droeg Hendrik van Lith geheten *die Zegheleer* zijn vruchtgebruik in huis, erf en tuin met zijn toebehoren tussen erf van Jan van Uden voller (Beurdsestraat G) en erf van Aart zoon van genoemde Hendrik (Beurdsestraat E) aan zijn zoon Aart.¹ Op 5 maart 1394 verkochten Hendrik van Eik timmerman en zijn vrouw Liesbet dochter van wijlen Aart Zegelaar een cijns uit dit goed, gelegen tussen erf van Jan van Uden (Beurdsestraat G) en erf van Peter van de Pettelaar (Beurdsestraat E).²

Mogelijk ook op dit complex betrekking heeft een schepenakte van 12 december 1399, waarin Hendrik van Eik timmerman, zoon van wijlen Jan van der Bruggen van Ophoven, een cijns verkocht uit zijn huis en erf tussen erf van Aart zoon van wijlen Aart zoon van Hendrik Zegelaar en erf van Jan van Uden voller.³

Hendriks weduwe Liesbet en Aart van der Vest als man van Liesbet dochter van Hendrik en Liesbet verkochten een cijns op 23 juni 1417 uit dit goed, dat omschreven werd als huis,

1 R. 1175, f. 235v: *Henricus dictus Lijt dictus die Zegheleer suum usufructum etcetera, sibi competentem in domo et area et orto cum suis attinentiis, sitis in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem Iohannis de Uden fullonis ex uno et inter hereditatem Arnoldi filii dicti Henrici ex alio, ut dicebat, legitime supportavit dicto Arnoldo suo filio - - -. Testes, datum supra (= in octava Assumptionis).*

2 R. 1180, blz. 145: *Henricus de Eycke carpentarius ut maritus Elizabeth sue uxoris, filie quondam Arnoldi Zegheleer, et dicta Elizabeth cum eodem tamquam ...? cum tutore, hereditarie vendiderunt Yde relicte quondam Henrici Marien soen hereditarium censum xx solidorum monete, solvendum hereditarie ...? ex domo ... dicti venditoris, sitorum in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem Iohannis de Uden ex uno et inter hereditatem Petri vanden Pettelaer ex alio - - -, exceptis hereditario censu domini ducis et hereditario censu xlv solidorum monete - - -. Testes, datum supra (= quinta ante Invocavit).*

3 R. 1181, f. 288, blz. 581: *Henricus de Eycke carpentarius, filius quondam Iohannis vander Bruggen de Ophoven, hereditarie vendidit Iohanni Vynninc aurifabro ad opus conventus sancte Clare in Buscoducis hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie mediatim Iohannis et mediatim Domini - - - ex domo, area et orto dicti venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Boertsche straet inter hereditatem Arnoldi filii quondam Arnoldi filii quondam Henrici Zegeleer ex uno et inter hereditatem Iohannis de Uden fullonis ex alio - - -, exceptis censu domini ducis et hereditario censu xlv solidorum dicte monete exinde prius solvendis et sufficientem facere, tali condicione quod domina Guedella² de Drongelen, monialis dicti conventus, dictum censum possidebit quoad vixerit et post eius decessum ad dictum conventum hereditario iure solvendum. Testes Vlochoven et Rover. Datum sexta post Concepcionis.*

erf en tuin en een lakenraam in de tuin, nu gesitueerd tussen erf van Peter van de Pettelaar (Beurdestraat E) en erf van Hendrik Schuurman bakker (Beurdestraat G).¹

Op 9 april 1431 verkeeg Aart Berwout het complex bij uitwinning, droeg het op deze datum over aan Hubrecht van Herwijnen, die het weer overdroeg aan Aart.² Deze transporteerde het op 24 maart 1434 aan Dirk zoon van wijlen Mathijs van Orthen. Het goed werd nu weer omschreven als huis, erf, tuin en lakenraam in de tuin tussen erf van Peter van den Pettelaar en erf van Hendrik Schuurman bakker. Zoals gezegd had Aart dit goed verkregen bij schepenvonnis van Hubert van Herwijnen.³ Hendrik Schuurman was bezitter van het hienavolgende perceel.

Dirk Mathijsz. van Orthen droeg het goed op 15 juni 1443 over aan Jan Ooms lakenwerver, zoon van wijlen Jan Ooms. De omschrijving luidde nu: 'huis en erf en tuin, gelegen in 's-Hertogenbosch in de straat geheten *die Boerdschestraet* tussen erf van Gillis de Ridder, zoon van wijlen Hendrik, aan de ene en tussen erf van Dirk de Koster, zoon van wijlen Jan de Koster van Oss, aan de andere zijde, strekkende van de openbare straat tot aan een gracht geheten *die Mortelgrave*, samen met een weg tussen het genoemde huis en erf en tussen het genoemde erf van genoemde Dirk de Koster'.⁴ Op 11 januari 1493 droeg Jan Ooms de oude, zoon van wijlen Jan, als weduwnaar van Agnes dochter van wijlen Daam Damenz. van den Elshof, zijn vruchtgebruik over aan zijn zoon kinderen, te weten aan Wouter en Agnes,

1 R. 1190, f. 428v.: *Elizabeth relicta quondam Henrici van Eyck carpentatoris cum tutore et Arnoldus vander Vest, maritus et tutor legitimus ut asserebat Elizabeth sue uxoris, filie dictorum Elizabeth et quondam Henrici van Eycke¹ carpentatoris, hereditarie vendiderunt Arnoldo filio naturali quondam Martini Berwout, hereditarium censum trium librarum monete, solvendum hereditarie nativitatibus Domini de et ex domo, area et orto atque quodam pannitensorio in dicto orto consistente, sitis in Buscoducis in vico dicto die^a Boertschestraet inter hereditatem Petri vanden Petteleer ex uno et inter hereditatem Henrici Schuerman pistoris ex alio, tendentibus a dicto communi vico ad hereditatem dictam die Mortel - - -. Datum xxiii iunii, in vigilia nativitatibus Iohannis Baptiste.*

^a In het handschrift tweemaal *die*.

2 R. 1800, f. 105: *Arnoldus filius naturalis quondam Martini Berwout fuit adiusticiatus ad domum, aream et ortum atque pannitensorium in dicto orto consistens, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Petri vanden Pettelaer ex uno et inter hereditatem Henrici Schuerman pistoris ex alio, occasione defectus solucionis hereditarii census trium librarum monete, quem censum dictus Arnoldus erga Elisabeth relictam quondam Henrici de Eycke carpentatoris et Arnoldum vander Vest, maritum et tutorem legitimum Elisabeth sue uxoris, filie dicte Elisabeth et quondam Henrici van Eycke carpentatoris, emendo acquisierat, prout in litteris quarum data continet vicesimatercia die mensis iunii anno Domini millesimo cccc^{mo} decimo octavo, et supportavit Huberto de Horwijnen et proclamavit primo, 2°, 3° et vendidit dicto Arnoldo. Testes, datum supra.*

Et solvit centum et xxv arnoldus gulden et onera.

3 R. 1204, f. 63v.: *Arnoldus filius naturalis quondam Martini Berwout domum, aream et ortum atque pannitensorium in dicto orto consistentem, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Petri vanden Pettelaer ex uno et inter hereditatem Henrici Schuerman pistoris ex alio, quos domum, aream et ortum atque pannitensorium predictos dictus Arnoldus erga Hubertum de Horwijnen per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Theoderico filio quondam Mathie de Orthen - - -, tamen salvo² dicto Arnoldo suo censu trium librarum quem exinde habet solvendum - - -. Datum supra (= xxiiii marcii, quarta post Palmarum).*

4 R. 1213, f. 106v.: *Theodericus van Orthen, filius quondam Mathye van Orten¹, domum et aream et ortum, sitos in Buscoducis ad vicum dictum die Boerdschestraet inter hereditatem Egidii die Rydder, filii quondam Henrici, ex uno et inter hereditatem Theoderici die Custer, filii Iohannis die Custer de Os, ex alio, tendentes a communi vico ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave, simul cum quadam via inter dictam domum et aream et inter dictam hereditatem dicti Theoderici die Custer consistente, et cum ceteris attinentiis eiusdem domus et aree, prout ibidem siti sunt et ad dictum Theodericum pertinere dinoscuntur, ut dicebat, hereditarie vendidit Iohanni dicto Oems textori laneorum, filio quondam Iohannis Oems - - -, exceptis hereditariis censibus ad summam quatuor librarum et quinque solidorum communi pagamenti taxatis exinde de iure solvendis - - -. Datum xv iunii.*

kinderen van Jan en Agnes, voor drie vierde deel, en aan Jan en Hendrik, kinderen van Jan uit zijn eerste huwelijk, voor een vierde deel. Wouter, Jan en Hendrik droegen vervolgens tweeënhalf vierde delen over aan Hendrik Goiaerts. van Donkersvoort lakensnijder als man van genoemde Heilwig. Hendrik verhuurde het complex vervolgens aan zijn schoonvader gedurende zijn leven voor de lasten die erop rustten, op voorwaarde dat hij het dak, de wanden en het daar staande lakenraam in goede staat zou houden. Wanneer het huis door brand zou worden verwoest, zou Jan Ooms aan Hendrik 28 gouden peters betalen.¹

Terwijl in de gegevens van de Tafel van de Heilige Geest in 1505 Jan Ooms nog vermeld wordt als bezitter,² is dit in 1510 Hendrik Kapmaker (*Capmeker*)³ en in 1515 Jan van Vinkenrode,⁴ in 1520 diens weduwe.⁵ De legger van 1511 noemt achtereenvolgens:

Item vanden erve Jan Oems die aude wilneer Dircx van Orthen te Corsmisse ende Johannis. Nu Henrick Capmeker Goyartssoen. Nu Jan van Wijckelroeij. Nu die wedue. Nu Rutgher Dierick Roelofssen. Nu die weduwe xxv s.

De genoemde Rutger Dirk Roelofs. is waarschijnlijk identiek met 'heer Rut van Gestel' die genoemd wordt in het cijnsregister van 1573.⁶ Ook uit dit perceel werd sinds de zestiende eeuw een cijns betaald aan het Ulemansgasthuis (zie hierna onder Beurdsestraat C).

In de tweede helft van de zeventiende en het begin van de achttiende eeuw was dit complex in bezit van de speldenmakersfamilie De Gruiter. In 1725 worden als erfgenamen van Reinier de Gruiter, gehuwd met Digna van de Ven, genoemd:

- Jan de Gruiter, gehuwd met N.N., hieruit:
 - Reinier, speldenmaker;

1 R. 1262, f. 117-117v.: *Iohannes Oems senior, filius quondam Iohannis, tamquam relictus quondam Agnetis sue uxoris, filie quondam Ade Damen soen vanden Elshoff, usufructum sibi ut dicebat competentem in domo, area et orto, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Buertschestraet inter hereditatem Egidii die Ridder, filii quondam Henrici, ex uno et inter hereditatem Theoderici die Custer, filii quondam Iohannis die Custer, ex alio, et in via quadam inter dictam domum et aream et inter dictam hereditatem dicti Theoderici die Custer consistente et in ceteris attinentiis eiusdem domus et aree, prout ibidem site sunt, pridem supportatas dicto Iohanni Oems a Theoderico de Orten, filio quondam Mathie de Orten, prout in litteris, legitime supportavit Woltero Oems, filio Iohannis et quondam Agnetis predictorum ad opus sui et ad opus Heilwigis sue sororis, filie eorundem Iohannis Oems et quondam Agnetis pro tribus quartis partibus necnon Iohanni et Henrico Oems fratribus, filiis dicti Iohannis Oems senioris, de primo suo thoro pro una quarta parte - - -. Datum x^a ianuarii. Notum sit universis quod cum ita actum fuisset, constituti igitur coram scabinis dicti Walterus, Iohannes et Henricus Oems fratres duas et dimidiam quartas partes, ad ipsos ut dicebant spectantes in premissis, hereditarie supportaverunt Henrico van Donckersvoert, filio quondam Godefridi pannicide, tamquam marito et tutori dicte Heilwigis sue uxoris - - -. Testes, datum supra.*

Volgen drie schepengeloften.

Dictus Henricus van Donckersvoert dictam domum, aream et ortum locavit recto locacionis modo dicto Iohanni Oems seniori, quamdiu in humanis vixerit et non ultra, possidendos pro oneribus annuatim exinde e iure solvendis, dandis et solvendis ab anno terminis solutionis ad hoc debitis et consuetis, tali annexa condicione quod dictus Henricus dictam domum et aream durante vita dicti Iohannis Oems senioris, etiam⁷ ulterius usque ad festum nativitatis Iohannis Baptiste eorum⁸ proxime futurum, de tectu et parietibus necnon pannitensorium dictum laken raem inibi consistens in bona et laudabili reformatione conservabit et conservare tenebitur - - -. Testes, datum supra.

Iohannes Oems iunior promisit super omnia et habenda Henrico van Donckersvoert, filio quondam Godefridi, vigintiocto huiusmodi aureos peters ut supra realiter⁹ persolvendos in casu quo domus et area predicta durante vita Iohannis Oems senioris per ignem deperierient et alias non, omni dolo secluso. Testes, datum supra.

2 H. Geest 416 (rek. 1505/06).

3 H. Geest 417 (rek. 1510/11).

4 H. Geest 418 (rek. 1515/16).

5 H. Geest 419 (rek. 1520/21).

6 RANB, Raad en rentmeester-generaal 280, f. 75v.

- Francis, speldenmaker;
- Cornelis, speldenmaker;
- Jennemie, gehuwd met Gerardus van Dalen, speldenmaker;
- Theodoor, gehuwd met Willem van Oirschot, lintwerker;
- Adrianus (in 1725 minderjarig);
- Jacobus (in 1725 minderjarig);
- Jacobus de Gruiter;
- Maria de Gruiter, gehuwd met Willem van Altena;
- Catharina, gehuwd met Bartholomeus Bakkers, hieruit:
 - Maria Elisabeth, gehuwd met Johan van Klaarhout, soldaat;
- Willemina, gehuwd met Laurens Smits.

Op 13 februari 1725 droegen de kinderen van Jan de Gruiter en Laurens Smits voor zijn vrouw Willemina elk een zesde, dus samen een derde deel over aan genoemde meerderjarige Jacobus, Maria en Catharina, die de overige vier zesde gedeelten bezaten. Het goed werd omschreven als *een huijs ende een gangh daer neevens, agterhuysinge ende hof met sijn gronden ende erve, staende ende geleegen alhier inde Beurse straet, huijs ende erve van Lauwerents Smits, genaamt Het Waapen van Amsterdam, ex uno ende huijs ende erve vande erfgenaamen van Adriaan Roeters ex alio, strekkende voor vande gemeene straet agterwaerts tot aen den hof toe behorende de weduwe Van Pullen*. De koopprijs bedroeg 205 gulden en 17 stuivers.¹ Willem van Altena transporteerde op 27 mei 1727 als erfgenaam van zijn vrouw de helft in een vierde part van het goed aan Bartholomeus Bakkers.² Op 20 maart 1733 maakten Jacobus de Gruiter en Bartholomeus Bakkers bij loting een deling van het complex. *En is eerstelijck den voornoemde Jacobus de Gruiter te loote en te deel gevallen het voorste gedeelte der gemelte huijsinge, bestaende in voorhuijs en keucken, separerende het selve sig aen den middelgevel van voorschreven huijsinge, met conditie dat dit voorste gedeelte sal behouden sijne ligten in de gangh uijtkomende, onder dien mits dat daer geen vuijligheijt door uijt sal mogen gesmeten worden, en sal het gootien nu toegemaectt altijt weder kunnen openen om sijn water te loos en, dog mede geen vuijlighijt door moge jagen, ander soude het selve gelijk ook de vensters door het tweede lot toegemaectt konne worden. En: Item is den voornoemde Bartholomeus Backers in sijn qualijt te deel gevallen de gehele gangh neffens het eerste loth, met de woningh, kamer en hoff, streckende van de middelgevel vant eerste lot tot op den hoff van s^r. Van Pullen - - - blijvende den middel gevel gemijn en die ook op gemijne coste moet toegemaectt worden.*³

Jacobus de Gruiter, weduwnaar van Anna Joris (?) Gosens (?), droeg op 4 december 1748 zijn vruchtgebruik uit onder andere dit voorhuis aan zijn kinderen.⁴

Het achterste deel werd op 22 januari 1754 door de kinderen van Bartholomeus Bakkers en Catharina de Gruiter overgedragen aan Philippus Mans. Dit goed werd omschreven als *eene wooninge bestaende in een gang, agterhuijs en hof, met zijne gronden, erven, rehten en geregtigheeden, staande en geleegen binnen deze stad in de Beurse straat agter de voorhuijsinge neffens erve Laurens Smits, genaamt Het Wapen van Amsterdam, ex uno en neffens erve van (opengelaten) ex alio, strekkende voor van den middelgevel van gemelt voorhuijs agterwaerts tot op erve van juffrouw Van Pullen*. De koopprijs was 291 gulden, 8 stuivers 2 penningen.

1 R. 1727, f. 275-276.

2 R. 1729, f. 16-17.

3 Not. 3025 (notaris Johan van Bruggen), f. 145-146.

4 R. 1739, f. 334-334v.

In 1759 was het goed in het bezit van Reinier van Boxmeer, die op 28 juni van dat jaar een cijns van 25 schellingen aan de Tafel van de Heilige Geest afloste.¹ Op 4 oktober 1774 transporteerde deze het aan Bartholomeus Roeters.²

Bezitters:

Hendrik de Zegelaar van Lith vererving (?) →
zijn zoon Aart vererving →
zijn dochter Liesbet, tr. Hendrik van Eik, →
hun dochter Liesbet, tr. Aart van der Vest
bij uitwinning Aart Martensz. Berwout 1431.04.09 →
Hubert van Herwijnen 1431.04.09 →
Aart Martensz. Berwout 1434.03.24 →
Dirk Mathijsz. van Orthen 1443.06.15 →
Jan Jansz. Ooms vruchtgebruik 1493.01.11 →
zijn kinderen 1493.01.11 →
Hendrik van Donkersvoort (= Kapmaker?)
??
Jan Ooms?
Johan van de Wijer
heer Rut van Gestel
Willem Cornelis de Wijs
Gijsbert Luckoos
Katelijne Wouters de Gruiter
Reinier de Gruiter
zijn weduwe
erfgenamen Johannes de Gruiter en Laurens Smits als man van Willemina de Gruiter 1/3 deel
1725.02.13 →
Jacobus, Maria en Catharina de Gruiter
Willem van Altena, weduwnaar van Maria de Gruiter, de helft in 1/4 1727.05.27 →
Bartholomeus Bakkers
deling voor- en achterhuis 1733.03.20 →
voorhuis: Jacobus de Gruiter
achterhuis: Bartholomeus Bakkers
Jacobus de Gruiter vruchtgebruik 1748.12.04 →
zijn kinderen
(1759) Reinier van Boxmeer 1774.06.27 →
Bartholomeus Roeters

Bezitters achterhuis:

de kinderen van Bartholomeus Bakkers en Catharina de Gruiter 1754.01.22 →
Philippus Mans

Gegevens registers:

1520: Jan Ooms de Oude (Heilige Geest) (f. 73) (40 vt.; 17 p.)
1573(-1640): Jan Ooms de Oude (Heilige Geest) (f. 75v.) (17 p.; 0-3-6)
Johan van de Wijer
heer Rut van Gestel
Willem Cornelis de Wijs
1635: Gijsbert Luckoos (f. 139) (44 pd.)

1 GAHt, H. Geest 713, f. 85.

2 Brabants Historisch Informatiecentrum [BHIC], Raad en rentmeester-generaal 282, f. 188v.

1674:	Katelijnn Wouters de Gruiter (f. 26v.) (0-3-6) Reinier de Gruiter
1690:	Reinier de Gruiter (f. 144v.) (42 pd.)
1728(-1810):	de erfgenamen van de weduwe Reinier de Gruiter (f. 188v.) (0-3-6)

Beurdestraat G (Het Wapen van Amsterdam)

Aan het eind van de veertiende eeuw was dit complex in het bezit van Jan van Uden.¹ Op 11 juni 1406 werd het in twee helften overgedragen aan Hendrik Webel timmerman. Lambert zoon van wijlen Hubert van Uden transporteerde aldus de helft in huis, tuin en erf tussen erf van Hendrik van Eik en erf van Hendrik Mildman. Uit de akte betreffende de andere helft blijkt dat wijlen Jan van Uden, zoon van Lambert Rijk, het goed staande huwelijk met Glorie natuurlijke dochter van Aleid dochter van Hendrik Gruiter van Uden gekocht had van Aleid weduwe van wijlen Hendrik van Mierde voller. Het werd toen gesitueerd tussen erf van Hendrik van Lith en erf van Liesbet weduwe van Gillis Witskeel. Aleid dochter van wijlen Hendrik Gruiter van Uden en Hendrik zoon van deze Aleid, en Pontenier Kepken als man van Mette dochter van Aleid hadden alle goederen die zij geërfd hadden van Glorie natuurlijke dochter van genoemde Aleid overgedragen aan Hendrik Gruiter, natuurlijke zoon van Leunis van Langveld. Deze laatste droeg de betreffende helft van het goed over aan Hendrik Webel.² Toen deze er een op 23 juli 1406 een cijns uit verkocht werd er gesproken van een erf met bebouwing en werd als achterste belending het erf de Mortel, toebehorend aan Aart van Beek, genoemd.³

Hendrik Webel droeg het complex al op 29 april 1407 over aan Alard van Berlicum⁴. Deze op zijn beurt op gaf het op 25 augustus 1413 ten cijns aan Hendrik Schuurman. Het

1 Als belending op 30 december 1391 (R. 1178, f. 208v.). Zie het volgende perceel.

2 R. 1184, f. 351v.: *Lambertus filius quondam Huberti de Uden medietatem ad se spectantem in domo, area et orto, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Buertsche straet inter hereditatem Henrici de Eyck ex uno et inter hereditatem Henrici Myldman ex alio, ut dicebat, hereditarie supportavit Henrico Webel carpentario - - -. Datum sabbato post Sacramenti.*

Notum sit universis quod cum Aleydis filia quondam Henrici Gruyter de Uden, Henricus filius legitimus eiusdem Aleydis, atque Pontenerus dictus Pontenier Kepken tamquam maritus legitimus Mette sue uxoris, filie legitime dicte Aleydis, omnia et singula bona mobilia et immobilia, hereditaria et parata, eis et dicte Mette aut alteri eorum de morte quondam Glorie filie naturalis dicte Aleydis successione advoluta, hereditarie supportassent Henrico Gruyter, filio naturali quondam Leonii de Langvelt, prout in litteris, constitutus igitur dictus Henricus Gruyter medietatem ad se spectantem in domo et area, sita in Buscoducis ad vicum dictum Buerde contigue iuxta hereditatem Henrici de Lyt ex uno et inter hereditatem Elizabeth relicte quondam Egidii dicti Witskelen ex alio, quam domum et aream Iohannes quondam de Uden, filius Lamberti Rike, stante integro thoro inter ipsum et dictam Gloriam quondam eius uxor erga Aleydem relictam quondam Henrici de Mierde fullonis, Iohannem et Henricum eius filios emendo acquisierat, prout in litteris, et que domus et area nunc sita est inter hereditatem Henrici de Eyck ex uno et inter hereditatem Henrici Myldman ex alio, scilicet illa medietate que heredibus dicte quondam Glorie per mortem eiusdem fuerat advoluta, ut dicebat, hereditarie vendidit dicto Henrico Webel, supportavit - - -. Testes, datum supra.

3 R.1184, f. 376: *Henricus Webel, filius quondam Rodolphi Webel, hereditarie vendidit Henrico die Meyer hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie mediatim Domini et mediatim Iohannis ex quadam hereditate, sita in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Henrici de Eyck ex uno et Henricum Mildeman ex alio, tendente a communi vico ad hereditatem dictam die Mortel, ad Arnoldum de Beke spectantem, et ex edificiis in dicta hereditate consistente - - -, excepto hereditario censu trium librarum monete - - -. Datum supra (= in crastino Magdalene).*

4 R. 1185, f. 126.: *Henricus Webel carpentarius domum et aream sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde contigue iuxta hereditatem Henrici de Eyck ex uno et inter hereditatem Henrici Myldman ex alio, de qua domo et area dictus Henricus unam medietatem erga Henricum Gruyter, filium naturalem quondam Leonii*

complex werd toen gesitueerd tussen erf van Aart van der Vesten (Beurdestraat F) en erf van Klaas Everitsz. (H). Waarschijnlijk bezat Alard van Berlicum een lakenraam achter het huis. Hij behield zich namelijk bij de tencijsgeving voor:

- de helft van de ruimte tussen dit goed en het huis van Aart van der Vesten;
- een stukje erf van driekwart voet breed strekkende van de achterste stijl van het huis van Aart tot aan de achterste stijl van het lakenraam van Aart.
- een stukje erf van twee voet breed vanaf de achterste stijl van het lakenraam van Aart naar het erf van Aart van Beek.¹

Op 12 april 1431 verkocht Jan Jansz. de Rijk, man van Heilwig dochter van wijlen Hendrik Schuurman, een cijns uit onder andere zijn huis, tuin en erf tussen erf van Liesbet weduwe van Hendrik van Eik en van Aart van der Vest en kinderen aan de ene zijde en erf van Korstien weduwe van Klaas Everitsz. en kinderen aan de andere zijde, strekkend tot aan de gracht van de Mortel.² In een akte van 2 juni 1432, waarin hij een pacht verkocht uit dit goed, werden als belendingen genoemd Aart Berwout, natuurlijke zoon van wijlen Marten Berwout, en Korstien Claes.³ Op 6 februari 1433 verkocht Jan de Rijk aan Aart Berwout een cijns uit onder meer zijn huis, erf en tuin 'naast (het erf) van Jan van Eik aan de ene en tussen erf van

de Langvelt, et reliquam medietatem erga Lambertum filium quondam Huberti de Uden adquisierat, prout in diversis litteris, hereditarie vendidit Alardo de Berlikem, supportavit - - - census domini ducis et tres libre hereditarii census - - -. Datum sexta post Cantate.

1 R. 1188, f. 242v. (N.B. Op f. 241v. een niet afgewerkte akte): *Alardus de Berlikem domum et aream sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde contigue iuxta hereditatem Henrici de Eycke ex uno et inter hereditatem Henrici Mildeman ex alio, venditam sibi ab Henrico Webel carpentario cum litteris; item hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie medietim nativitatis Domini et medietim nativitatis Iohannis ex premissis, supportatum dicto Alardo ab Henrico die Meyer, prout in litteris, et que domus et area nunc sita est inter hereditatem Arnoldi vander Vesten ex uno et inter hereditatem Nycholai Everarts ex alio, dempta tamen et dicto Alardo salva medietate spacii siti inter predictam domum et aream et inter dictam domum dicti Arnoldi vander Vesten, scilicet illa medietate dicti spacii que sita est contigue versus hereditatem dicti Arnoldi vander Vesten, salva eciam dicto Alardo particula hereditatis, tres quartas partes unius pedate in latitudine continente, sita ibidem ac tendente a posteriori stilo domus antedicti Arnoldi usque ad posteriorem stilum pannitensorii dicti lakenraem eiusdem Arnoldi, salva eciam dicto Alardo quadam particula hereditatis, duas pedatas in latitudine continente, que particula tendit a dicto posteriori stilo dicti pannitensorii versus hereditatem quondam Arnoldi de Beke - - -, exceptis tamen et dicto Alardo salvis medietate dicti spacii ac particulis hereditatis, dedit ad hereditarium censum Henrico Schuerman - - - pro censu domini nostri ducis et pro hereditario censu trium librarum monete - - - atque pro hereditario censu trium librarum dicte monete, dando sibi ab anno hereditarie nativitatis Iohannis Baptiste de et ex premissis sibi ad censum datis - - -. Datum in crastino Bartholomei apostoli.*

2 R. 1201, f. 220 oud, 221 nw.: *Iohannes die Rijck, filius Iohannis die Rijk, maritus et tutor Heilwigis sue uxoris, filie quondam Henrici Schuerman, hereditarie vendidit Lamberto de Beerze, filio Reyneri de Beerze, hereditarium censum quatuor librarum monete, solvendum hereditarie nativitatis Domini de et ex domo, area et orto dicte venditoris, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Elisabeth relicte quondam Henrici de Eyck et Arnoldi vander Veste et liberorum eius ex uno et inter hereditatem Cristine relicte quondam Nycholai Everits et liberorum eius ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum hereditatis cuiusdam dicte die Mortel en uit andere goederen - - -, exceptis quinque librarum monete predictis ex dictis domo, area et orto en andere inkomsten uit de andere goederen - - -. Datum xii aprilis, quinta post octavas Pasche.*

3 R. 1202, f. 112: *Iohannes die Rijck, filius Iohannis die Rijck, hereditarie vendidit Nelle filie quondam Ghiselberti de Haren hereditariam pactionem unius modii siliginis mesure de Buscoducis, solvendam hereditarie Purificationis et in Buscoducis tradendam de et ex domo et area dicti venditoris, sita in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Cristine Claes ex uno et inter hereditatem Arnoldi Berwout, filii naturalis quondam Martini Berwout ex alio en uit andere goederen, quas medietates hereditatum predictarum et cameram predictam Iohannes die Rijck, filius quondam Wolteri, primodicto Iohanni suo filio nomine dotis supportaverat - - -. Datum 2^a iunii.*

Hendrik Mildman aan de andere zijde'.¹ Het is merkwaardig dat hier verouderde belendingen zijn gebruikt. Toen Jan de Rijk het complex op 9 maart 1434 verkocht aan Jan Pontenier, zoon van wijlen Emond Jansz., werden deze belendingen ook genoemd, maar met de aanvulling dat het goed toen gelegen was tussen erf van Aart Martensz. Berwout en erf van Korstien *Claes* en haar kinderen. Hendrik Schuurman had dit goed van Alard van Berlicum ten cijns gekregen.²

Kort nadat hij het goed verworven had, erkende hij dat een deel van de stenen zijmuur van zijn buurman Dirk Mathijsz. van Orthen – het hiervóór behandelde perceel Beurdestraat F – naar zijn erf toe ter breedte van een halve steen en de *tycheldrup* daar met zijn toestemming waren.³ Waarschijnlijk ging het hier om de ruimte die Alard van Berlicum zich voorbehouden had.

In een schepenakte van 13 december 1435 lijkt het erop dat er sprake is geweest van twee afzonderlijke huizen en erven. In deze akte wordt vermeld dat Jan Pontenier van Jan de Rijk huis, erf en tuin tussen erf van Aart Berwout en erf van Korstien *Claeus* had gekocht en verder dat hij huis, tuin en erf van Jan de Rijk tussen erf van Liesbet weduwe van Hendrik van Eik en Aart van der Vest en kinderen en tussen erf van Liesbet Klaas Everits en kinderen had gekocht van Goart van der Spanck bij schepenvonnis, en dat dit huis, erf en tuin nu een 'erf' (*hereditas*) was gelegen tussen erf van Dirk van Orthen en erf van Korstien *Claeus* en kinderen.⁴ Aangezien het belendende erf van de weduwe van Eik en Aart van der Vest op

1 R. 1203, f. 43 oud, 37 nw.: *Iohannes die Rijck, filius Iohannis die Rijck, hereditarie vendidit Arnoldo filio naturali quondam Martini Berwout hereditarium censum quatuor librarum monete, solvendum hereditarie nativitatibus Iohannis uit een kamer in het Gasthuisstraatje en een kamer uit een steeg aldaar; item de et ex domo et area sita in Buscoducis ad vicum dictum Buerde contigue iuxta (hereditatem)^a Iohannis de Eycke ex uno et inter hereditatem Henrici Myldman ex alio, en uit de helft van een stuk land in Vught Sint-Lambert en van een stuk land in Cromvoirt - - -. Testes, datum supra (= sexta februarii).*

Rodolphus Basel² prebuit et reportavit. Testes, datum supra.

^a Dit woord ontbreekt.

2 R. 1204, f. 179: *Iohannes die Rijck, filius Iohannis die Rijck, maritus et tutor legitimus ut dicebat Heilwigis sue uxoris, filie quondam Henrici Schuerman, domum et aream sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde iuxta hereditatem Henrici de Eycke ex uno et inter hereditatem Henrici Mildman ex alio, quam domum et aream, dempta tamen² quadam particula hereditatis, Henricus Schuerman erga Alardum de Berlikem ad censum acquisierat, prout in litteris, et que domus et area nunc sita est ibidem inter hereditatem Arnoldi Beerwout, filii naturalis quondam Martini Beerwout, ex uno et inter hereditatem Cristine Claes et eius liberorum ex alio, tendente a vico predicto ad fossatum dictum den Mortel grave - - - hereditarie vendidit Iohanni Ponthenier, filio quondam Emondi Jans soen - - - census fundi et hereditario¹ censu¹ quinque librarum et quindecim solidorum monete - - -. Datum supra (= ix^a marci, 3^a post Letare).*

3 R. 1204, f. 100: *Iohannes Ponthenier, filius quondam Emondi dicti Jans soen de Dijnther, palam recognovit quod quedam pars muri lateralis domus lapidee Theoderici dicti Mathijs soen van Orthen, site in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem dicti Iohannis ex uno et inter hereditatem Theoderici die Custer ex alio, videlicet illius muri lapidei qui situs est versus hereditatem dicti Iohannis Ponthenier ad spissitudinem dimidii cocti lapidis vel circiter, necnon stillicidium dictum een tycheldrup, situatum versus hereditatem dicti Iohannis, sunt situate et existunt ac stant de consensu et expressa voluntate supra hereditatem dicti Iohannis Ponthenier et ibidem permanebunt prout pro presenti ibidem sunt situate absque contradictione ipsius² vel² alicuius persone sive heredum eiusdem Iohannis. Datum xxviii iulii.*

4 R. 1206, f. 145v.: *Notum sit universis quod cum Iohannes Ponthenier, filius quondam Emondi Jans soen, domum et aream sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde iuxta hereditatem olim Henrici de Eyck inter hereditatem Arnoldi Berwout, filii naturalis quondam Martini Berwout, ex uno et inter hereditatem Cristine Claes et eius liberorum ex alio, tendentes a communi vico predicto ad fossatum dictum den Mortelgrave, erga Iohannem die Rijck, filii Iohannis die Rijck, emendo acquisivisset, prout in litteris; et cum deinde idem Iohannes Ponthenier domum, aream et ortum Iohannis die Rijck, filii Iohannis die Rijck, sitam in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Elisabeth relicte quondam Henrici de Eyck et Arnoldi vander Vest et liberorum eius ex uno et inter hereditatem Elisabeth relicte quondam Nycolai Everits et liberorum eius ex alio erga Godefridum vander Spanck per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo*

30 maart 1431 in bezit gekomen is van Aart Berwout en vervolgens op 24 maart 1434 van Dirk van Orthen,¹ moet het toch om één en hetzelfde perceel zijn gegaan.

Op 13 december 1435 droeg Jan Pontenier het goed, nu omschreven als 'erf met de daarop staande gebouwen', aan Roelof Hals, zoon van wijlen Herbert Hals.² Deze omschrijving kwam ook voor in de volgende overdrachten. Op 18 juni 1438 verkocht Roelof Hals het aan Jan 's Writers van Veghel.³ Op dezelfde dag verkocht Lambert Reiniersz. van Beerze een cijns uit dit goed terug aan Jan 's Writers.⁴

Op 19 januari 1442 transporteerde Gillis zoon van Jan 's Writers het erf met bebouwing aan Gillis de Ridder, zoon van wijlen Hendrik Ridder Bouwensz.⁵ en deze laatste op zijn beurt op 21 april 1449 aan Aart Vos, zoon van wijlen Gerit Vos.⁶

Op 26 september 1722 transporteerde Dominicus van der Putten, mede voor zijn onmondige broer Simon, aan Laurens Smits *een schoone ende wel doortimmerde huysinge, erve, drie huysjes ende een hof daer aghter, staende ende geleege inde Beurse straet, genaempt Het Wapen van Amsterdam, de huysinge s^r. De Gruyter ex uno, juffrouw weduwe de heer Rotterdam ex alio, strekkende voor van de gemeene straet agterwaers tegens de erve van het gouvernement*. De koopprijs bedroeg 540 gulden.⁷ Laurens Smits droeg het complex op 4 oktober 1759 (koopprijs 361 gulden) over aan Jacobus Staats. De omschrijving luidde nu: *een huys met twee agterhuijsjens en erven, gemeenlijk genaamt Het Wapen van Amsterdam, staende en geleege binnen deeze stad in de Beurse straat neffens erve Jaspers Norreburg ex*

acquisivisset, prout in aliis litteris, et que domus, area et ortus predicti nunc una hereditas esse dinoscitur et nunc sita est inter hereditatem Theoderici de Orthen ex uno et inter hereditatem dicte Cristine Claeus et eius liberorum ex alio, ut dicebat, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Iohannes Ponthenier hereditatem iamdictam cum edificiis in eadem consistentibus hereditarie supportavit Rodolpho Hals, filio quondam Herberti Hals - - - census domini nostri ducis et hereditarius census ad summam novem librarum et quindecim solidorum monete taxatus - - -. Datum supra (= xiii^a decembris).

R. 1800, f. 129: *Lambertus de Berze, filius quondam Reyneri, fuit adiusticiatus ad domum, aream et ortum Iohannis die Rijck, filii Iohannis die Rijck, sitos in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Elisabeth relicte quondam Henrici de Eyck et Arnoldi vander Vest et liberorum eius ex uno et inter hereditatem Cristine relicte quondam Nycolai Everits et liberorum eius ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum hereditatis cuiusdam dictam die Mortel; ook aan land in Vught Sint-Lambert en Cromvoirt en een kamer in het Gasthuisstraatje occasione defectus solucionis hereditarii census quatuor librarum monete, quem censum dictus Lambertus erga primodictum Iohannem die Rijck emendo acquisierat, prout in litteris quarum data continet duodecima die mensis aprilis, feria quarta post octavas Pasche anno Domini millesimo cccc^{mo} xxxi^o, supportavit Godefrido vander Spanck. Et proclamavit primo, 2°, 3° et vendidit Iohannis Ponthenyer. Testes, datum supra.*

Et solvit iiii libras monete et onera.

*Tradatur littera Rodolpho Hals quia sibi supportata est.
Et vendentur tantummodo domus, area et ortus predicti.*

1 Zie hiervóór onder Beurdestraat F.

2 R. 1206, f. 145v. Zie hiervóór.

3 R. 1208, f. 111v.: *Rodolphus Hals, filius quondam Herberti Hals, hereditatem quandam cum edificiis in eadem hereditate consistentibus, sitam in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem Theoderici de Orthen ex uno et inter hereditatem Cristine Claeus et eius liberorum ex alio, quam hereditatem cum edificiis predictis dictus Rodolphus Hals erga Iohannem Ponthenier, filium quondam Emondi Jans soen acquisierat, prout in litteris, hereditarie vendidit Egidio filio quondam Iohannis sWryters de Vechel - - -. Datum xviii iunii.*

4 R. 1208, f. 111v.

5 R. 1212, f. 26.

6 R. 1219, f. 58.

7 R. 1726, f. 297-298v.

uno en neffens erve der kinderen Jacobus de Gruijter ex alio, strekkende voor van de gemeene straate agterwaarts tot op 't gouverment'.¹

Bezitters:

Aleid weduwe van Hendrik van Mierde voller

Jan van Uden, tr. Glorie natuurlijke dochter van Aleid dochter van Hendrik Gruiter van Uden
→

hun erfgenamen 1406.06.11 →

Hendrik Webel timmerman 1407.04.29 →

Alard van Berlicum 1413.08.25 →

Hendrik Schuurman

bij uitwinning Lambert Reiniersz. van Beerze 1434.01.11 →

Goiart van der Spank 1434.01.11 →

Jan Pontenier

Heilwig dochter Hendrik Schuurman, tr. Jan Jansz. de Rijk, 1434.03.09 →

Jan Emond Jansz. Pontenier 1435.12.13 →

Roelof Herbertsz. Hals 1438.06.18 →

Jan 'sWriters van Veghel

zijn zoon Gillis 1442.01.19 →

Gillis Hendrik Bouwensz. de Ridder 1449.04.21 →

Aart Geritsz. Vos

??

Korstien weduwe Hendrik van Orthen?

Klaas van Orthen (1489; 1520)

mr. Jan Nennus

Aart de Molder

Hubert de Wijs

Gerard van Groningen

de weduwe Schalk Janssen

Koenraad Storm van de Graaf

Dominicus van Herpen

Dominicus en Simon van der Putten (= van Herpen?) 1722.09.26 →

Laurens Smits 1759.10.04 →

Jacob Staats

Gegevens registers:

1520: Klaas van Orthen (f. 73) (20½ vt.; 8 p.)

1573(-1640): mr. Jan Nennus (f. 75v.) (8 p.; 0-1-10)

Aart de Molder

Hubert de Wijs

Gerard van Groningen

1635: weduwe Schalk Janssen (f. 139) (60 pd.)

1674: Koenraad Storm van de Graaf (f. 26v.) (0-3-10)

1690: Dominicus van Herpen (f. 144v.) (42 pd.)

1728(-1810): Laurens Smits (f. 189) (0-5-0)

Beurdestraat H en I

1 R. 1752, f. 195v.-196.

Deze percelen waren samen 25 voet (= 7,18 m) breed. Op 2 mei 1321 gaven Hendrik Hulselaar en zijn schoonzoons Andries en Hendrik hun huis en erf bij Beurde naast huis en erf van Peter Muser (?) voor 40 schellingen per jaar ten cijns aan Gillis zoon van wijlen Korsten.¹ Waarschijnlijk ging het hierbij om het westelijk deel van dit complex dat in 1334 in bezit was van Gillis Witskeel. Op 30 juni van dat jaar kocht hij het oostelijk aangrenzende goed, te weten een erf met zijn ondergrond, van Gijsbert Schenkel.² In ieder geval Gillis' weduwe Liesbet Witskeel woonde in het huis op het westelijk deel, zoals uit een opgegeven belending van het volgende perceel blijkt.³ In haar testament van 15 november 1351 vermaakte zij de helft van haar woonhuis aan de Tafel van de Heilige Geest. Hierbij kwamen veertig schellingen, die zij in 1342 had verkocht,⁴ aan de Tafel van de Heilige Geest. Tot ons nut staan op de rugzijde de opeenvolgende bezitters/cijnsbetalers vermeld: *Van XL s. in die Buerdschestræte. Hille Coenen. Daer nae Truy Coenen. Dirick die Decker. Stijn Claes Everits. Nu Claes Everits s. Nu Heyn Claes Everits s. Nu Maes van der Rullen. Nu Peter Lambert ... Nu die kijnderen Peter Lamberts. Nu Peter Staeckmans.*⁵ We zullen zien dat deze cijnsbetalers bezitters waren van het oostelijk deel.

Het is niet helemaal duidelijk wat er in de vijftiende eeuw met de beide helften (later Beurdestraat H en I) is gebeurd. Op 7 november 1487 is nog sprake van een cijns die uit beide delen tezamen moet zijn gegaan. Er wordt gesproken van het woonhuis eertijds van Hendrik Klaas Everitsz. Hendrik had de cijns vermaakt aan aan het Groot Ziekengasthuis. Het goed was toen gelegen tussen erf van Dirk Kolen (Beurdestraat J) en erf van Klaas van Orthen (G).⁶ Dit geldt ook voor een transactie van 15 maart 1491 betreffende een cijns uit de

1 GAHt, H. Geest 136: *Nos Nycholaus de Meghen et Daniel de Aggere, scabini in Buscho ducis, notum facimus universis quod coram nobis Henricus dictus Hulsellaer, Andreas et Henricus, eius generi, dederunt ad annuum et hereditarium censum Egidio filio quondam Cristiani domum suam et aream sitam in Buscho ducis ad locum dictum Burde iuxta domum et aream Petri quondam dicti Muser², ut dicebant, ab ipso Egidio hereditarie possidendam et habendam anno quolibet pro quadraginta solidis monete communiter pro tempore in dicto loco de Buscho ducis censure, reddendis et solvendis pro una medietate in festo nativitatis Domini et pro reliqua medietate in festo nativitatis beati Iohannis Baptiste de domo et area predicta. Et promiserunt coram nobis dicti Henricus, Andreas et Henricus necnon Philippus Cultellifex ut debitores principales indivisi super se et bona sua omnia quod ipse dicto Egidio de dicta domo et area pro dicto annuo et hereditario censu debitam et iustam prestabunt warandiam et quod omnem questionem et aliam obligationem in hac existentem deponent eidem, hac apposita condicione quod dictus Egidius decem libras de pretio primitivo venditionis dicte domus et aree sub se tenebit quousque Iohannes filius dicti Henrici Hulsellaer premissis suum adhibuerit consensum, dicto tamen Iohanni interea viginti solidos de dicta domo et area anno quolibet prima die maii soluturus. Et hoc mediante promiserunt coram nobis dicti debitores omnes indivisi sub obligatione predicta quod ipsi dictum Iohannem quam cito ad annos pubertatis provenerit super dicta domo et area ad opus dicti Egidii plene et sufficienter renuntiare facient et promissis plenarie consentire, et quod omnem questionem proximitatis in hoc contingentem dicto Iohanni penitus amovebunt, presentium testimonio litterarum.*

Datum anno Domini M^o CCC^{mo} vicesimoprmo, sabbato post dominicam Quasi modo.

Op de rugzijde: *Van testament² Lijsbet Witskelen. Heyn Claes Everarts³ s. Nu Maes vander Rullen XL s. Buerde.*

2 Zie het volgende perceel.

3 Zie de akte van 2 november 1402 hierna.

4 GAHt, H. Geest 249. Zie hierna onder Beurdestraat I.

5 H. Geest 343. Op de rugzijde van haar op 2 januari 1353 gewijzigde testament (ald. 345) staat: *Ende van XL s. in die Bordschestræte die welc Heyn Everits soen te gelden pleech ende Stijn sijn moeder.*

6 R. 1257, f. 111.: *Theodericus de Elst tamquam magister et rector aliorum² hospitalium² in Buscoducis hereditarium censum viginti solidorum pagamenti in Buscoducis ad bursam communiter currentis, solvendum singulis annis de et ex domo et area olim inhabitationis Henrici filii Nicolai Everardi, sita in vico dicto die Boerdschestræte opidi pretacti, quem censum dictus Henricus in suo testamento seu ultima voluntate hospitali magno apud portam Captivorum eiusdem opidi legaverat et iure testamenti reliquerat - - - et que domus et area nunc site sunt in dicto vico inter hereditatem Theoderici Colen ex uno et inter hereditatem Nicolai de Orthen et qui census annuatim solvi solet in festo Penthecosten, ut dicebat, hereditarie supportavit michi Busco - - -. Datum septima novembris.*

helft van een huis tussen erf van Goiart Schenkel en erf van Jan van Uden. Deze helft bestond toen uit twee huizen, waarvan er een aan Thomas van der Rullen (Beurdsestraat I) en een aan Joost Knode (H) toebehoorde.¹ Met andere woorden, zelfs de latere twee percelen H en I vormden eertijds slechts de helft van één complex. De andere helft heeft wellicht de percelen J en K betroffen.

Beurdsestraat H

Op 30 december 1391 transporteerden Staas van Zichem en zijn vrouw Bate dochter van wijlen Jacob Lepper van Vught hun rechten op het westelijk deel van het complex Beurdsestraat H en I met de cijnzen die eruit gingen aan Jan Becker, zoon van wijlen Jan de Heerde bakker. Het werd omschreven als de helft van een huisplaats tussen erf van Jan van Uden (Beurdsestraat G) en erf van Goiart Visser (Beurdsestraat I).² Op 10 april 1393 transporteerde Jan Becker de aan Hendrik Mutsart behoord hebbende helft van huis en tuin gelegen tussen erf van Goiart Schenkel en erf van Jan van Uden aan Jan van Steenbergem timmerman. Deze helft was hem overgedragen door Hendrik van Best.³ Op 19 maart 1405 droeg Jan zoon van wijlen Gijb van Best deze helft, namelijk de helft die gelegen was naast erf van Jan van Uden, welke hij bij schepenvonnis had verkregen, en het derde deel van een cijns eruit, over aan

Dictus Busco dictum hereditarium censum hereditarie supportavit Peregrini² ad opus dicti hospitalis - - -. Datum octava novembris.

1 R. 1260, f. 215: *Coenrardus van Haeren, filius Anthonii de Haeren carnificis, tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Ode sue uxoris, filie naturalis quondam domini Iacobi vanden Hoevel, potens ad infrascripta ut asserebat vigore testamenti ac ultime voluntatis olim Iacobi filii quondam Egidii Snijders de Gestel et Godefride sue uxoris, filie quondam Lamberti vanden Hoevel, hereditarium censum trium librarum monete, quem censum Iohannes de Steenbergem carpentarius promiserat se daturum et soluturum Iohanni Becker, filio quondam Iohannis die Heirde, anno quolibet hereditarie nativitatis Domini de et ex medietate domus et aree site in Buscoducis in vico dicto Boerde inter hereditatem dudum Godefridi Sceynkel ex uno et inter hereditatem Iohannis de Uden ex alio, prout in litteris, et que medietas domus et aree predicta nunc due domus et aree esse dinoscitur, quarum una ad Thomam vander Rullen textorem laneorum et alia ad Iudocum Knoden, pridem textorem laneorum et pronunc tinctorum, spectare dinoscuntur et sibi immediate coadiacentes et site sunt ibidem in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Theoderici Colen ex uno et inter hereditatem Nicolai dicti Coel de Orten ex alio, tendentes a communi vico dicto die Boertschestraet versus locum dictum den Mortel, ut dicebat, hereditarie supportavit magistro Godefrido de Campo, canonico in Buscoducis - - -. Datum xv^a marcii, 3^a post Letare.*

2 R. 1178, f. 208v.: *Eustacius dictus Staes de Zichen, maritus legitimus Bathe sue uxoris, filie quondam Iacobi dicti Lepper de Vucht, et dicta Batha cum eodem tamquam cum tutore, totam partem et omne ius eis competentes quovismodo in medietate domistadii siti in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem Iohannis de Uden ex uno et inter hereditatem Godefridi Visscher ex alio atque totam partem et omne ius eis competentes in omnibus hereditariis censibus ex hereditatibus sitis iuxta dictum domistadium de iure solvendis, ut dicebat, hereditarie supportaverunt Iohanni Becker, filio quondam Iohannis die Heirde pistoris - - -. Datum supra (= sabbato post nativitatis Domini).*

3 R. 1179, blz. 665: *Iohannes Becker, filius quondam Iohannis dicti die Heirde, medietatem que spectabat ad Henricum dictum Mutsart domus et orti, sitorum in Buscoducis in vico Boerde inter hereditatem Godefridi dicti Sceynckel ex uno et inter hereditatem Iohannis de Uden ex alio, supportatam sibi ab Henrico de Best, prout in litteris, supportavit Iohanni de Steenbergem carpentario - - -, salvo tamen dicto Iohanni Becker in dicta medietate hereditario censu xx solidorum, quem ipse Iohannes Becker dudum erga Henricum Mutsart acquisierat - - -, salvo eciam mense sancti Spiritus in Buscoducis in dicta medietate hereditario censu xx solidorum - - -. Datum quinta post Pasche.*

Dictus Iohannes de Steenbergem promisit se daturum et soluturum dicto Iohanni Becker, filio quondam Iohannis die Heirde, hereditarium censum trium librarum monete hereditarie nativitatis Domini ex dicta medietate, scilicet ex illa medietate que sita est contigue iuxta dictam hereditatem dicti Iohannis de Uden - - -. Testes, datum supra.

Hendrik Mildman, zoon van wijlen Jan Mildman.¹ Hendrik Mildman transporteerde dit deel op 23 juli 1406 aan Klaas zoon van Hendrik van den Rullen.²

Op 1 december 1439 droeg Geertruid dochter van wijlen Jan Koenen de helft van het huis en erf van wijlen Gillis Witskeel tussen erf van Goart Schenkel en erf van Jan van Uden (?) – dit zou dan weer het hier behandelde westelijk deel geweest kunnen zijn – over aan Hendrik zoon van wijlen Klaas Everitsz. (= van den Rullen). Jan Koenen had die helft verkregen van de gebroeders Jan en Jacob zonen van Jacob van Vught.³

Op 20 oktober maakte Hendrik Klaas Everitsz. van den Rullen zijn testament, waarbij hij cijnzen aan onder meer de Tafel van de Heilige Geest en het Groot Ziekengasthuis vermaakte.⁴ Hij zal spoedig hierna overleden zijn.

1 R. 1184, f. 94: *Iohannes filius quondam Ghibonis de Best medietatem domus et aree, site in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dudum Godefridi Sceynckel et inter hereditatem Iohannis de Uden, videlicet illam medietatem que sita est contigue iuxta dictam hereditatem dicti Iohannis de Uden, quam medietatem dictus Iohannes erga Iohannem Becker, filius quondam Iohannis die Heirde, per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Henrico Myldman, filio Iohannis Myldman - - -. Testes, datum supra (= quinta post Reminiscere).*

Dictus Iohannes Becker, filius quondam Iohannis die Heirde, terciam partem hereditarii census trium librarum monete, quem Iohannes de Steenberghen carpentarius promiserat se daturum et soluturum dicti Iohanni Becker hereditarie nativitatibus Domini de et ex dicta medietate dicte domus et aree, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Henrico Myldman - - -. Testes, datum supra.

2 R. 1184, f. 376-376v.: *Henricus Myldeman, filius Iohannis Myldeman, medietatem domus et aree, site in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dudum Godefridi Sceynckel et hereditatem Iohannis de Uden, videlicet illam medietatem que sita est contigue iuxta hereditatem dicti Iohannis de Uden, supportatam dicto Henrico a Iohanne filio quondam Ghibonis de Best, prout in litteris, hereditarie supportavit Nycholao filio Henrici vanden Rullen - - -. Datum supra (= in crastino Magdalene).*

Henricus Myldeman terciam partem hereditarii census trium librarum monete, solvendi hereditarie nativitatibus Domini de et ex medietate domus et aree, site in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dudum Godefridi dicti Sceynckel et inter hereditatem Iohannis de Uden, scilicet ex illa medietate que sita est contigue iuxta dictam hereditatem dicti Iohannis de Uden, supportatam dicto Henrico a Iohanne Becker, filio quondam Iohannis die Heirde, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Nycholao - - -. Testes, datum supra.

Nycholaus filius Henrici vanden Rullen et Henricus eius pater promiserunt super omnia Henrico Myldeman quod ipse xl solidos hereditarii census de hereditario censu trium librarum monete, quem censum Iohannes de Steenberghen carpentarius promiserat se soluturum Iohanni Becker, filio quondam Iohannis de Heirde, hereditarie nativitatibus Domini ex medietate domus et aree, sitis in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dudum Godefridi Sceynckel et inter hereditatem Iohannis de Uden, scilicet ex illa medietate que sita est iuxta hereditatem dicti Iohannis de Uden, quem censum dictus Henricus promiserat dicto Iohanni Becker infra certum terminum quitare, quitare erga eandem Iohannem Becker sub certis modo et forma inter ipsos actis et ... ut dicebat, taliter quitabunt et ita quitare tenebuntur iuxta convencionem inter ipsos Henricum et iamdictum Iohannem habitam, quod dicti Henrico Myldeman dampna exinde non eveniant. Testes Jorden et Egidius. Datum in crastino Magdalene.

3 R. 1210, f. 13: *Geertrudis filia quondam Iohannis Coenen soen cum tutore medietatem domus et aree quondam Egidii Witskelen ...^a in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem Godefridi Sceynkel ex uno et inter hereditatem Iohannis de Uden², (quam) medietatem dictus Iohannes Coenen soen erga Iohannem et Iacobum fratres, liberos Iacobi de Vucht, acquisierant ... Henrico filio quondam Nicolai Everits - - -. Datum prima decembris.*

^a Onleesbaar en perkament afgescheurd.

4 GAHt, H. Geest, nr. 2408: *In nomine Domini, amen. Per hoc presens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimonono, indictione septima, mensis octobris die vicesima hora vespere vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris et Domini nostri domini Pii, divina prudencia pape secundi, anno secundo, in mei notarii publici et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum presencia, constitutus personaliter honestus et discretus vir Henricus filius Nicolai Everardi, opidanus opidi de Buscoducis, Leodiensis dyocesis, sanis mente rationeque et intellectum vigens et sensuum suorum bene compos licet corpore debilis et egrotans, - - - suum fecit, condidit et ordinavit testamentum - - -. Consequenter dictus testator inter alia particularia legata per ipsum*

Op 30 januari 1460 droeg Jan zoon van wijlen Koenenz. Hollanders – mogelijk een kleinzoon van de hiervóór genoemde Jan Koenen – als man van Jutte natuurlijke dochter van wijlen Klaas Hendriksz. van den Rullen het westelijk deel over aan Liesbet weduwe van Hendrik (Klaas Everitsz.) van den Rullen en haar kinderen.¹ Op 30 juni 1460 transporteerde Gosen zoon van wijlen Jan van Aken als man van Aleid dochter van wijlen Klaas Everitsz. aan zijn broer Antonis van Aken het door haar geërfde derde deel in huis, erf en tuin tussen erf van de erfgenamen van wijlen Hendrik van den Rullen en erf van Korstien weduwe van wijlen Hendrik van Orthen (Beurdestraat G).² Waarschijnlijk is ook dit deel later aan de weduwe van Hendrik Klaas Everitsz. van den Rullen gekomen.

Op 1 februari 1481 transporteerde Hendrik zoon van wijlen Gerit Werners, man van Aleid dochter van wijlen Hendrik Klaas Everitsz., de helft in het huis, erf en tuin van Hendrik, gelegen tussen erf van Korstien weduwe van Hendrik van Orthen lakenwever en overig erf van Hendrik, zich uitstrekkend tot aan de Mortelgraaf, aan Joost Knode, zoon van wijlen Aart Knode. Het complex was toen één huis. Vervolgens kwamen Joost en zijn oostelijke buurman Thomas Hendrik Klaas Everitsz. overeen dat zij de gemeenschappelijke grondcijns ten bedrage van 27½ Bossche plak samen zouden delen. Tevens werd er een verdeling gemaakt van twee andere cijnsen die uit het gehele oorspronkelijke complex gingen: Joost zou een

facta et ordinata atque in principali et integro instrumento - - - legavit mense sancti Spiritus in opido pretacto annuum et hereditarium censum decem solidorum pagamenti in opido eodem ad bursam communiter currentis in et sub quadam clausula in pretacto instrumento testamenti descripta talis existente tenoris; item memoratis testator legavit et iure testamenti reliquit beate Marie virginis in pretacto opido de Buscoducis ad fabricam ac mense sancti Spiritus ibidem necnon fabrice ecclesie parochialis de Bostell cuilibet earum annuum et hereditarium censum decem solidorum pagamenti in opido iamtacto ad bursam communiter currentis atque hospitali magno apud portam Captivorum eiusdem opidi similem annuum et hereditarium censum viginti solidorum pagamenti predicti, dandos et solvendo singulis annis de et ex domo et area inhabitationis dicti testatoris, sitis in vico dicto die Boertschestraet opidi pretacti, adstatim post obitum dicti testatoris et Elizabeth sue uxoris et non prius ab eisdem legatariis habendos, apprehendos et hereditario iure possidendos, cum tali condicione subiuncta quod huiusmodi census semper poterunt redimi, videlicet quolibet libra hereditarii census pro septem petris semel ab illis quorum interest vel intererit ab hoc dandis et persolvendis - - -. Acta fuerunt hec in domo habitationis eiusdem testatoris, sita in opido et loco predictis - - -, presentibus ibidem honestis viris Rodolpho vander Stappen, Wilhelmo de Rode, Henrico vander Stappen, Bernardo Iohannis et Iohanne Oems et pluribus aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis.

(Signum) Et ego Petrus Mollenair, presbiter Traiectensis dyocesis - - -.

In dorso met 15de-eeuwse handen: *Pro mensa sancti Spiritus. Van Testament Heinen Claes Ever. soens soen v.s. pagamenti uut sijn huyse indie Boerdschestraet na dode Elisabet sijnre huysvrouwe te boren. Nu Maes vander Rullen.* Zie ook GAHt, Groot Ziekengasthuis 1896.

1 R. 1230, f. 174v.: *Iohannes filius quondam Conrardi Hollanders tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Iutte sue uxoris, filie naturalis quondam Nicholai filii Henrici dicti vanden Rullen, medietatem domus et aree site in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dudum Godefridi dicti Scenckel et hereditatem Iohannis de Uden, videlicet illam medietatem que sita est contigue iuxta hereditatem dicti Iohannis de Uden, quam medietatem Nicholaus filius Henrici vanden Rullen erga Henricum dictum Mildman, filium Iohannis dicti Mildman, adquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit michi ad opus Elizabeth relicte quondam Henrici dicti vanden Rullen et ad opus liberorum Elizabeth et quondam Henrici predictorum - - -. Datum supra (= xxx ianuarii).*

2 R. 1230, f. 97v.: *Goeswinus filius quondam Iohannis de Aken, maritus et tutor legitimus ut dicebat Aleidis sue uxoris, filie quondam Nicolai Everits, terciam partem eis de morte dicti quondam Nicolai advolutam in domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto Buerdschestraet inter hereditatem heredum quondam Henrici vanden Rullen ex uno et inter hereditatem Cristine relicte quondam Henrici de Orthen ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem Iohannis de Craendonck et aliorum vicinorum ibidem, ut dicebat, hereditarie supportavit Antonio suo fratri, filio dicti quondam Iohannis de Aken - - -. Testes, datum supra (= ultima iunii).*

cijns van 5 pond en Thomas een van 4 pond en 10 schellingen gaan betalen.¹ Op 26 september 1483 verkocht Joost Knode, zoon van wijlen Aart, een cijns uit het goed,²

In de legger van de Heilige Geest van 1511 worden als cijnsplichtigen vermeld:

Item vanden erve Cristinen Henr. Peterssoen wijf van Orthen wijlen Gyelis die Ridder te Corsmisse ende Johannis. Nu Claes van Orthen. Nu die kynderen Claes van Orthen. Nu mr. Jan Geritssen xl s.

Laatstgenoemde is waarschijnlijk identiek met mr. Jan Nennus, priester, uit het cijnsregister van 1573.³ Blijkens de legger is de cijns op 11 april 1684 afgelost.

In het cijnsregister van 1520 was het westelijk deel van het geheel in bezit van Jan Goiaerts. en het oostelijke nog steeds van Thomas van den Rullen.

Omstreeks 1700 was dit complex een ledig erf, in het bezit van Jan Wanders (Wannaarts). Op 20 november 1715 transporteerde de rentmeester van de geestelijke goederen dit erf voor 38 gulden aan Francois van Rotterdam. De beleningen werden in de akte niet genoemd.⁴ Negen jaar later was het erf weer bebouwd. Toen transporteerde de executeur van de boedel van Elizabet van Velsen, weduwe van Francois van Rotterdam, het goed aan de stedelijke

1 R. 1250, f. 43v.-44: *Henricus filius quondam Gerardi Werners, maritus et tutor legitimus ut dicebat Aleydis sue uxoris, filie quondam Henrici Claes Everits soen, medietatem ad ipsum ut dicebat spectantem in domo, area et orto dicti quondam Henrici, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Cristine relicte quondam Henrici de Orten textoris laneorum et eius liberorum ex uno et inter hereditatem reliquam dicti quondam Henrici ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad fossatum dictum den Mortelgrave, quam medietatem Aleydis filia quondam Henrici Claes Everitssoen erga Thomam filium dicti quondam Henrici Claessoen adquisierat, prout in litteris, et que medietas iam una domus esse dinoscitur ... sita² ibidem², hereditarie supportavit Iudoco Knoden, filio quondam Arnoldi Knoden - - -, exceptis medietate census fundi qui integer census taxatus est ad summam viginti et septem et dimidii denariorum Bosch placken communiter vocatorum, et hereditario censu quinque librarum monete prius exinde e iure solvendis - - -. Datum supra (= prima februarii).*

- - -.

Notum sit universis quod cum ita actum sit in contractu incipiente 'Henricus filius quondam Gerardi Werners' usque 'promittens'; cumque vero dictus Iudocus ex dicta medietate et dictus Thomas filius dicti quondam Henrici Claes Everits soen ex relicta medietate, que autem medietas iam eciam una domus esse dinoscitur, sita ibidem iuxta hereditatem Theoderici Colen, solvere tenetur hereditarie censum fundi domini nostri ducis ad summam vigintiseptem et dimidii denariorum communiter Bosch placken vocatorum taxati, hereditarium censum quinque librarum monete atque hereditarium censum quatuor librarum et decem solidiorum eiusdem monete, ut dicebat, constituti igitur coram scabinis infrascriptis dictus Iudocus et Thomas palam recognoverunt et super omnia et habenda sibi mutuo promiserunt, videlicet quod dictus Iudocus medietatem dicti census fundi et hereditarium censum quinque librarum, et dictus Thomas reliquam medietatem census fundi et hereditarium censum quatuor librarum et decem solidiorum predictum exnunc deinceps perpetue sic et taliter dabunt et solvent, dareque et solvere tenebuntur quod uni ab alio ad et supra se et bona sua dampna exinde non eveniant quovismodo in futurum. Testes, datum supra.

2 GAHt, Groot Begijnhof 368; R. 1252, f. 366v.: *Iodocus Cnode, filius quondam Arnoldi, hereditarie vendidit michi ad opus investiti pro tempore ecclesie curie biginarum¹ maioris in Buscoducis pro tribus quartis partibus necnon ad opus capellanorum pro tempore eiusdem curie pro una quarta parte hereditarium censum duarum librarum monete, solvendum anno quolibet hereditarie nativitatis Iohannis Baptiste de et ex domo, area et orto eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Thome vander Rullen ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Cristine de Orten ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum ad vicum dictum den Mortel - - -, hoc salvo quod dicti investitus et capellani ex causa dicti census annuatim celebrabunt et celebrare tenebuntur anniversariam quondam Adriane filie Zeberti Donck iuxta tenorem testamenti ac ultime voluntatis eiusdem quondam Adriane cum condicione consueta. Testes Bernardus et Aerle. Datum xxvi septembris.* Zie ook GAHt, Groot Begijnhof 366 (testament van Adriaantje dochter van Zebert Donker van Oss).

3 BHIC, Raad en rentmeester-generaal 280, f. 75v.

4 R. 1707, f. 107v.-108.

secretaris Francois Chatvelt, waarna deze het onmiddellijk overdroeg aan de Bossche schepen en arts Cornelis van Blotenburg. De koopprijs was 400 gulden. Het complex werd omschreven als *een welgelegen hujsinge met eenen hof daar aan behorende, voor desen geweest sijnde een ledige erve, toebehoort hebbende Jan Wanders, gestaan ende gelegen binnen dese stad in de Beursestraat, ex uno neffens huijs en erve de weduwe Cremers, ex alio neffens huijs en erve van Laurijns Smits, streckende voor van de gemene straat agterwaarts tegens den hof vant gouvernement.*¹ Het complex strekte zich dus uit tot aan de tuin van het gouvernementshuis. Verschillende naastgelegen percelen grensden er aan de achterzijde aan. Deze situatie laat zich op het kadastraal minuutplan van 1832 nog herkennen.

Op 20 juli 1751 droeg Cornelia ochter van Cornelis van Blotenburg het goed over aan Gerardus van Zandvoort, meester-timmerman,² en deze laatste op 13 maart 1758 voor 275 gulden aan Casper van Neurenburg. Er was nu sprake van *eene welgeleegene en van nieuws opgetimmerde huysinge en erve met een hoff daeragter, staende en geleegen binne dese stadt in de Beursestraat, ex uno de huysinge van Jan van Leeuwaerden, ex alio dat van Laurens Smits, streckende voor van de straet agter tot op den hoff van 't goevernement.*³

Bezitters:

Gillis Witskeel

Liesbet weduwe Gillis Witskeel

??

Staas van Zichem, man van Bate dochter Jacob Lepper van Vught, zijn recht 1391.12.30 →

Jan Becker, zoon van wijlen Jan de Heerde bakker →

Jan zoon wijlen Gijb van Best 1405.03.19 →

Hendrik Mildman, zoon Jan Mildman 1406.07.23 →

Klaas Hendriksz. van den Rullen

natuurlijke dochter Jutte x Jan Koenenz. Hollanders 1460.01.30 →

Liesbet weduwe Hendrik Klaas Everitsz. van den Rullen en kinderen

dochter Peterke haar deel 1478.11.13 →

broer Thomas en zuster Aleid

Thomas zijn deel 1478.11.14 →

zijn zuster Aleid

Jan Goiartsz.

Willem glazenmaker

Matijs van de Wiel

mr. Jan Gerritsz. Nennus

Goiart Goiartsz. van der Donk

Cornelis Jansz.

Boudewijn Hendriksz.

Jan Wanders

rentmeester geestelijke goederen 1715.11.20 →

Francois van Rotterdam

zijn weduwe Elisabeth van Velsen 1724.11.02 →

Francois Chatvelt 1724.11.02 →

Cornelis van Blotenburg

zijn dochter Cornelia van Blotenburg 1751.07.20 →

Gerardus van Santvoort 1758.03.13 →

1 R. 1716, f. 336-337v.

2 R. 1741, f. 74-74v.

3 R. 1748, f. 116-116v.

Caspar van Neurenburg

Gegevens registers:

- 1520: Jan Goiartsz. (f. 73) (5 p. oort)
Willem glazenmaker
- 1573(-1640): Mathijs van de Wiel (f. 75v.) (5 p. oort; 0-1-6)
mr. Jan Nennus
Goiart Goiartsz. van der Donk
Cornelis Jansz.
- 1635: Boudewijn Hendriksz. (f. 139) (36 pd.)
- 1674: Jan Wannaarts (f. 26v.) (0-1-6)
- 1690: Jan Wanders (f. 145) (30 pd.)
- 1728(-1810): ontbreekt (waarschijnlijk gevoegd bij perceel G)

Beurdsestraat I (Sint-Dominicus)

Op 30 juni 1334 verkocht Gijsbert Schenkel een erf, te weten een kamer met zijn ondergrond, aan Gillis Witskeel. Het goed werd gesitueerd tussen erf van Gillis (Beurdsestraat H) en erf van Goiart (*Goede*) Schenkel, zoon van Gijsbert (J, mogelijk ook K en L). Het erf was voor en achter even breed. Wanneer Gillis op het erf wilde bouwen, mocht hij dit doen tot de muurstijlen van de bebouwing van Goiart.¹ Waarschijnlijk is dit complex bedoeld met de twee kameren met hun ondergrond die Liesbet weduwe van Gillis Witskeel en haar schoonzus Bate Witskeel op 25 januari 1342 ten cijns gaven aan Peter van Kessel voor twintig schellingen die er al uitgingen en veertig schellingen aan Liesbet en Bate. Dit mag blijken uit de vermelding van een latere bezitter, *Maes vander Rullen*, op de rugzijde van de oorkonde.²

1 GAHt, H. Geest 202: *Ghibekinus dictus Sceynkel hereditatem suam, videlicet cameram cum eius fundo, ad se spectantem, sitam in Buscho ducis ultra pontem de Burde in latere versus Forum oppidi de Buscho ducis, inter hereditatem Egidii dicti Witskele et inter hereditatem Godefridi dicti Goeden Sceynkel, filii dicti Ghibekini, et que hereditas dicti Ghibekini predicta in utroque fine, videlicet ante et retro, erit eque lata, ut dictus Ghibekinus dicebat, hereditarie vendidit Egidio Witskele predicto, supportavit et effestucando resignavit in manum curie ad opus dicti Egidii emptoris, ipsum que Egidium in dictam hereditatem ei venditam inposuit et heredavit per dictam curiam modo in talibus consueto. Et promiserunt dictus Ghibekinus venditor et cum ipso dictus Godefridus eius filius ut debitores principales indivisi super se et bona sua quod ipsi dicto Egidio emptori de dicta hereditate, ei ut dictum est vendita, debitam et iustam tanquam de hereditate plene et sufficienter in ecclesia proclamata prestabunt warandiam, et quod omnem obligationem in dicta hereditate existentem, exceptis viginti octo solidis annui et hereditarii census annuatim inde solvendis, ut dictus Ghibekinus asserebat, eidem Egidio omnino deponent. Conductum erat etiam inter eos quod quandocumque dictus Egidius super dictam suam hereditatem sibi venditam edificare voluerit, extunc sum suo edificio protendere poterit contigue ad stilos edificii Godefridi antedicti. Testes interfuerunt scabini in Buscho ducis Gerardus de Neynsel et Gossuinus Steenwech. Datum anno Domini M^o CCC^o tricesimo quarto, in crastino beatorum Petri et Pauli apostolorum.*

2 H. Geest 249: *Elizabet relicta Egidii dicti quondam Witskele ac Bata soror quondam dicti Egidii Witskele cum suis tutoribus ad hoc ab eis electis et eis a iudice rite datis duas cameras cum earum fundis, ad dictas Elizabet et Batam spectantes, sitas in Buscho ducis in vico dicto Beurde ultra pontem dictum Beurdschebrughe iuxta hereditatem quondam Egidii dicti Vinke, ut dicte Elizabet et Bata dicebant, dederunt ad annum et hereditarium censum Petro dicto de Kessel, ab eodem Petro iure hereditario possidendas et habendas anno quolibet pro viginti solidis annuatim prius inde solvendis, dandis et solvendis¹ illi vel illis cui vel quibus huiusmodi viginti solidi de iure erunt solvendi annuatim terminis solutionis in hiis consuetis, et pro quadraginta solidis monete pro tempore solutionis dicti census in Buscho ducis communiter ad bursam currentis, dandis et solvendis predictae Elizabet soli a dicto Petro anno quolibet hereditarie mediatim in festo nativitatis beati Iohannis Baptiste et mediatim in festo nativitatis Domini de duabus cameris et earum fundis antedictis. Et promiserunt dicte Elizabet ac Bata cum suis tutoribus ut debitrices principales indivise super se et bona sua quod ipse dicto Petro de dictis duabus cameris et earum fundis, ei ad censum datis ut premittitur, debitam et*

In 1426 werden deze kameren uitgewonnen door de Tafel van de Heilige Geest wegens achterstallige cijns (zie onder J).¹

In 1364 was de oostelijke helft (Beurdestraat I) van het goed in het bezit van Jan van Vught, zoon van Jacob van Vught. Deze verkocht op 8 augustus van dat jaar een cijns van 20 schellingen aan Goiart Schenkel uit het vierde deel van het huis en erf van Liesbet Witskeel tussen erf van Goiart en erf van Liesbet.² Deze cijns is in het bezit gekomen van de Clarissen. Op 11 december 1451 maande de ontvanger van het klooster wegens achterstallige cijns. Uit de betreffende schepenakte blijkt dat Hendrik van de Kloot de cijns van Goiart Schenkel had verkregen.³

Een achtste deel van de oostelijke helft is in bezit gekomen van Albert Mutsart die het in cijns gaf aan zijn broer Mathijs. Deze beloofde op 13 januari 1368 aan zijn broer een cijns van 16 schellingen te betalen uit dit achtste deel tussen erf van Goiart Schenkel en dat van wijlen Gillis Witskeel, namelijk het deel dat gelegen was naast erf van wijlen Gillis. Deze cijns is later aan de zwartzusters gekomen.⁴

iustam pro dictis viginti solidis annuatim prius inde solvendis ac pro dictis quadraginta solidis dicti census predictae monete dicte Elizabet soli annuatim inde solvendis ut predictum est prestabant warandiam et quod omnem aliam obligationem in dictis duabus cameris et earum fundis existentem, exceptis censibus predictis, eidem Petro omnino deponent. Quo facto repromisit dictus Petrus se daturum et soluturum dictos viginti solidos dicti census illi vel illis cui vel quibus de iure erunt solvendi terminis solutionis in hiis consuetis et dicte Elizabet dictos quadraginta solidos dicti census predictae monete de dictis duabus cameris et earum fundis anno quolibet hereditarie terminis supradictis.

Testes interfuerunt scabini in Buscho ducis Godescalcus Rosemont et Henricus de Lare.

Datum anno Domini M^{mo} CCC^{mo} quadagesimo primo, in die conversionis sancti Pauli.

Op de rugzijde: *In die Buerdsche strate. Van Lizabet Witskelen wegghen ... van hoeren testamente vanden erven Peter van Kessel ... XL s. Nu Maes vander Rullen XL scill.*

1 R. 1800, f. 69.

2 GAHt, Clarissenklooster 43, f. 214v.: *Iohannes dictus de Vucht, filius Iacobi de Vucht, legitime et hereditarie vendidit Godefrido dicto Scenckel annuum et hereditarium censum viginti solidorum monete - - - met Kerstmis en op Sint-Jan ex quarta parte ad dictum venditorem spectante domus et aree que fuerat quondam Elisabeth dicte Witskelen, site in Buscoducis in vico dicto Buerde inter hereditatem dicti Godefridi emptoris ex uno latere et inter hereditatem Elisabet dicte Witskelen ex alio latere, - - - supportavit et effestucando resignavit - - -, promittens - - - quod ipse - - - prestabit warandiam et quod omnem aliam obligationem - - - exceptis decem solidis annuatim ex dicta quarta parte de iure solvendis - - - deponet omnino.*

Testes - - - Gerardus dictus Vosse et Petrus Steenwech.

Datum in octavis beati Petri ad vincula anno Domini millesimo tricentesimo sexagesimo quarto.

3 R. 1222, f. 241v.: *Rutgerus Hoen tamquam receptor conventus sancte Clare in Buscoducis hereditarium censum quatuor librarum et xii² solidorum² de hereditario censu septem librarum et xii solidorum dicte monete, solvendum hereditarie mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis ex domo et area sita in Buscoducis supra Antiquam Diesam atque hereditarium censum viginti solidorum dicte monete, solvendum terminis solutionis predictis ex quarta parte domus et aree que fuerat quondam Elisabeth dicte Witskelen, site in Buscoducis in vico dicto Boerde, quos census Henricus de Globo ad opus abbatisse et conventus monasterii sancte Clare in Buscoducis erga Godefridum Scenckel acquisierat, prout in litteris, monuit de tribus annis. Testes Monix et Groetart. Datum xi decembris.*

4 Bisschoppelijk Archief 's-Hertogenbosch, Zwartzusters 93: *Mathyas dictus Mutsart promisit ut debitor principalis se daturum et soluturum Alberto dicto Mutsart suo fratri annuum et hereditarium censum sedecim solidorum monete pro tempore solutionis dicti census in Buscoducis ad bursam communiter currentis anno quolibet hereditarie in festo nativitatis Domini ex octava parte cuiusdam hereditatis cum suis edificiis, site in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem in qua Godefridus Sceynkel moratur ex uno latere et inter hereditatem quondam Egidii Witskelen ex alio latere, scilicet ex octava parte primodictae hereditatis cum suis edificiis sita contigue iuxta dictam hereditatem dicti quondam Egidii, quam octavam partem dictus Mathyas erga prefatum Albertum pro hereditario censu trium solidorum et sex denariorum communis pagamenti annuatim exinde solvendorum atque pro predicto censu sedecim solidorum dicte monete coram scabinis infrascriptis ad censum acquisierat, ut ipse recognovit.*

Testes interfuerunt scabini in Buscoducis Wellinus de Neysel et Nycholaus Scilder. Datum in octavis epiphanye

Na 6 april 1368 gaven Mathijs Mutsart en de gebroeders Jan en Jacob van Vught het vierde deel in de helft van een kamer tussen erf van Liesbet Witskele en erf van Goiart Schenkel ten cijns aan Goiart voor de oude cijnsen en een cijns van 16 schellingen.¹

Op 20 maart 1371 transporteerden Jan en Jacob zonen van Jacob van Vught de helft van het huis en erf van wijlen Gillis Witskeel, welke helft zij geërfd hadden van hun grootmoeder Beatrijs zuster van Gillis, aan Jan Koenenz. Het goed was gelegen tussen erf van Goiart Schenkel en erf van Jan van Uden.²

Waarschijnlijk betrekking op het oostelijk deel heeft de schepenakte van 2 november 1402, waarbij Dirk van den Heuvel, zoon van Lambert van den Heuvel, man van Agnes, en Hendrik van den Zande, man van Trude, dochters van Hendrik de Visser lakenscheerder, aan Hendrik van Boert, zoon van wijlen Jan de *Writer* (Draaier) een erf met bebouwing transporteerden tussen het woonhuis van wijlen Liesbet Witskeel en erf van Goiart Schenkel. Goiart Visser had dit erf gekocht van Goiart Schenkel.³ Op 9 november 1402 droeg Jan Becker, zoon van Jan de Heerde, een cijns over aan Hendrik Boert, zoon van wijlen Jan van Tricht *writer* (Draaier). Goiart Schenkel had deze cijns beloofd aan Jan van Vught en zijn broer Kopke (Jacob) en aan Mathijs Mutsart uit het vierde deel van de helft van een kamer tussen erf van wijlen Liesbet Witskeel en erf van Goiart. Jan Becker had drie vierde deel van deze cijns verkregen van Jan van Vught en zijn broer Kopke. Staas van Zichem en zijn vrouw Bate dochter van Jacob Lepper van Vught hadden afstand gedaan van hun recht op deze cijns aan Jan Becker.⁴

Domini anno eiusdem millesimo CCC^{mo} sexagesimoseptimo. Ook R. 1175, f. 4v.

1 R. 1175, f. 72v.: *Mathijas dictus Mutsart, Iohannes de Vucht et Copkinus de Vucht, frater dicti Iohannis, quartam partem ad ipsos spectantem in medietate cuiusdam camere, site in Buscoducis ultra pontem dictum Boertsche brugge inter hereditatem Elizabeth Witskelen ex uno et inter hereditatem Godefridi dicti Scenckel ex alio, ut dicebant, scilicet dividendo in quatuor partes equales dictam medietatem, unam quartam etcetera ut dicebant dederunt ad hereditarium censum dicto Godefrido, ab eodem hereditarie possidendam pro censibus prius solvendis, dandis a dicto Godefrido atque pro hereditario censu xvi solidorum monete, dando nativitatis Domini ex dicta quarta parte, promittentes warandiam indivisi pro premissis. Et alter repromisit. Testes Spina et Scilder. Datum ut supra (= na in cena Domini, vóór terciá post Pasce).*

2 R. 1175, f. 259v.: *Iohannes et Iacobus fratres, liberi Iacobi de Vucht, medietatem ipsis de morte quondam Beatricis sororis quondam Egidii dicti Witskelen, eorum avie, successione advoluta in domo et area dicti quondam Egidii, sita in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem Godefridi Sceijnkel ex uno et inter hereditatem Iohannis de Uden ex alio, ut dicebant, hereditarie vendiderunt Iohanni dicto Coenen soen - - -, excepto hereditario censu xl solidorum communis pagamenti exinde solvendo. Testes, datum supra (= quinta post Letare).*

3 R. 1183, f. 7v.: *Theodericus vanden Hoevel, filius quondam Lamberti vanden Hoevel, maritus et tutor legitimus Agnetis sue uxoris, et Henricus vanden Zande, maritus et tutor legitimus Trude sue uxoris, filiarum quondam Godefridi die Visscher, filii Henrici die Visscher rasoris pannorum, quondam hereditatem que ad Godefridum Sceynckel spectabat, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boerdsche straet inter domum habitacionis quondam Elizabeth Witskelen ex uno et inter domum et aream dicti Godefridi Sceynckel, quam idem Godefridus erga procuratorem mense sancti Spiritus in Buscoducis acquisierat ex alio, tendentem a dicto vico retrorsum ad hereditatem Arnoldi de Beke cum edificiis in dicta hereditate consistentibus, quam hereditatem primodictam cum edificiis predictis dictus Godefridus die Visscher erga Godefridum Sceynckel predictum emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Henrico de Boert, filio quondam Iohannis die Writer, supportavit - - -. Testes, datum supra (= in crastino Omnium sanctorum).*

4 R. 1183, f. 8v.: *Iohannes Becker, filius quondam Iohannis die Heirde, hereditarium censum sedecim solidorum monete, quem Godefridus Sceynckel promisit se daturum et soluturum Iohanni de Vucht et Copkino eius fratri et Mathye dicto Mutsart hereditarie nativitatis Domini ex quarta parte medietatis cuiusdam camere, site in Buscoducis ultra pontem dictum Boertschebrugge inter hereditatem quondam Elizabeth dicte Witskelen ex uno et inter hereditatem dicti Godefridi ex alio, de quo censu dictus Iohannes Becker duas 3as partes erga Iohannem de Vucht et Copkinum eius fratrem predictos acquisierat, prout in litteris, et de quo censu Eustacius dictus Staes de Zichen, maritus legitimus Bathe sue uxoris, filie quondam Iacobi Lepper de Vucht, et dicta Batha cum eodem Eustacio tamquam cum suo tutore, totam partem et omne ius eis competentes quovis modo in*

Blijkens de dorsale aantekeningen op de oorkonde van 15 november 1351 moet het goed in het bezit zijn geweest van Hille Koenen (wellicht de weduwe van de hiervóór genoemde Jan Koenen), Geertrui Koenen (wellicht een dochter), Dirk de Dekker alias Van Oirschot (als belender vermeld op 25 mei 1426 en 3 januari 1427), Korstien weduwe van Klaas Everitsz. (op 12 april 1431 in het bezit van Beurdestraat H), Klaas Everitsz. (?) en Hendrik Klaas Everitsz. Op 13 november 1478 droeg Peterke dochter van Hendrik Klaas Everitsz. (van den Rullen) en van Liesbet alle goederen die zij van haar ouders geërfd had over aan haar broer Thomas en haar zuster Aleid. Deze laatste transporteerde vervolgens de helft in huis, erf, tuin en achterhuis van haar vader Hendrik tussen erf van Dirk Kolen (Beurdestraat J) en het overige erf van Hendrik (H) aan haar broer Thomas. Thomas op zijn beurt droeg aan Aleid over het westelijk deel, gelegen tussen erf van Korstien weduwe van Hendrik van Orthen lakenwever (G) en overig erf van Hendrik Klaas Everitsz. (I).¹ Thomas verkocht op 23 februari 1481 een cijns uit het onderhavige complex, gelegen tussen erf van Dirk Kolen en erf van Joost Knode (Beurdestraat H), strekkend tot aan de Mortel.² Op 30 juni van hetzelfde jaar verkocht hij een stukje erf aan Joost achter het huis van 109 voet lang en 2 voet breed, te meten vanaf de hoek van Thomas' achterhuis tot aan de Mortelgraaf. Voorwaarde was dat Thomas en zijn rechtsoptvolgers eeuwig over dat stukje grond langs het huis van Joost zouden mogen wegen.³

dicto censu hereditarie supportaverant dicto Iohanni Becker, ut dicebant, et quem nunc ad se spectare dicebant, hereditarie supportavertunt Henrico de Boert, filio quondam Iohannis de Traiecto tornatoris - - -. Datum supra (= quinta post Leonardi).

1 R. 1248, f. 129v.-130: *Petra filia quondam Henrici Claes Everits soen cum tutore quecumque bona mobilia et immobilia, hereditaria atque parata, sibi per et post mortem dicti quondam Henrici Everits soen eius pater et quondam Elisabeth eius matris iure successionis hereditarie advolvenda, quecumque locorum consistentia, sita solvenda ac reperienda, ut dicebat, hereditarie supportavit Thome suo fratri, filio dicti quondam Henrici, et Aleidi sue sorori - - -. Datum xiii novembris.*

- - -.

Dicta Aleidis filia quondam Henrici Claes Everits soen cum tutore medietatem ad ipsam ut dicebat spectantem in domo, area et orto ac domo posteriori dicti quondam Henrici, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Bourtschestraet inter hereditatem Theoderici Colen ex uno et inter hereditatem reliquam dicti quondam Henrici ex alio, tendentibus a communi vico usque ad fossatum dictum den Mortelgrave, ut dicebat, hereditarie supportavit Thome suo fratri, filio dicti quondam Henrici - - -. Datum xiiii novembris.

Dictus Thomas medietatem ad ipsum ut dicebat spectantem in domo, area et orto dicti quondam Henrici, sitis in Buscoducis ad vicum dictum die Boertschestraet inter hereditatem Cristine relicte quondam Henrici de Orten textoris laneorum et eius liberorum ex uno et inter hereditatem reliquam dicti quondam Henrici ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad fossatum dictum den Mortelgrave, ut dicebat, hereditarie supportavit dicte Aleidi sue sorori, filie dicti quondam Henrici - - -. Testes, datum supra.

2 R. 1250, f. 429: *Thomas filius quondam Henrici Everits soen hereditarie vendidit Iudoco Knoeden, filio quondam Arnoldi, hereditarium censum quatuor librarum monete, solvendum hereditarie in festo beati Petri ad cathedram de et ex domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Theoderici Coelen ex uno et inter hereditatem dicti Iudoci ex alio, tendentibus a communi vico ad quoddam fossatum dictum die Mortel grave - - -. Datum xxiii februarii.* Ook op 23 augustus 1482 (R. 1251, f. 486) en 23 november 1482 (R. 1252, f. 195v.) verkocht hij cijnzen uit dit goed.

3 R. 1250, f. 490: *Thomas filius quondam Henrici filii quondam Nicolai Everarts quandam particulam hereditatis, sumptam de quodam orto consistente retro domum dicte Thome, situm in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iudoci Knoeden ex uno et inter hereditatem reliquam dicti Thome ex alio, et que particula hereditatis continet centum et novem pedatas in longitudine et duas pedatas in latitudine, mensurando a cono domus posterioris dicti Thome linealiter usque fossatum dictum die Mortel grave, ut dicebat, hereditarie vendidit dicto Iudoco - - -, tali conditione annexa quod dictus Thomas ac possessores pro tempore domus et aree dicti Thome, site ibidem contigue iuxta domum dicti Iudoci perpetuis temporibus viabunt ac viare poterunt per dictam particulam hereditatis iuxta suum profectum - - -. Datum ultima iunii.*

Volgens het cijnsregister van 1520 stond het perceel in dit jaar op naam van Thomas van den Rullen en daarna van Peter de Verver.¹ Volgens de legger van het Groot Ziekengasthuis van 1550 was het perceel toen in het bezit van de kinderen van Peter de Verver, in die van 1554 en 1571 in het bezit van Peter Staakmans.² Dit was ook in 1579 nog het geval.³

In 1667 werd dit complex, dat toen in het bezit was van Elizabet Lambertsdochter Trompetter, uitgewonnen. Nieuwe eigenaar werd voor 240 gulden op 11 augustus van dat jaar Jan Jacobsz. van de Laar. De omschrijving luidde: *huys, erve, hoff ende ledige plaetse, gemeynlic genoemt Sinte Dominicus, gestaen ende gelegen binnen dese stadt van 's Hertogenbossche inde Beurtsche straet neffens huys ende erve Dirx Dirx Timmerman ex uno ende neffens erve Boudewyns Henrixsen ex alio, streckende voor vande gemeyne straet achterwaerts tot den Mortelgraeff toe.*⁴

Na Katelijn weduwe van Jan van de Laar was het goed in 1709 in het bezit van Jacob Willem Cremers, in 1734 van diens weduwe, Judith de Bie.⁵ Bij testament vermaakte zij het aan Anna Elizabet Veljagers, weduwe van de speldenmaker Jacob van Santen. Op 27 september 1742 transporteerden Anna Elizabet en haar dochter Maria Catharina van Santen, gehuwd met Francis Janse, het complex aan Johannes van Leeuwarden junior. De koopprijs bedroeg 203 gulden (!), de omschrijving *eene schoone ende wel ter neering staande huysinge ende erve met zyne regten ende toebehoorte vandien, staande ende geleegen binne dese stad van 's Bosch in de Beursestraat, gemeenelyk genaamt S^t. Dominicus, ex uno de huysinge De Drie Knolle, ex alio de huysinge en erve der erfgenaamen wylen de heer Cornelis van Blotenburg, strekkende voor van de gemeene straat agterwaerts tot aan den hoff der gemelte huysinge De Drie Knollen.*⁶ Johannes van Leeuwarden droeg het goed op 6 maart 1769 samen met het hierna volgende complex Beurdestraat J over aan de predikant Johan Bruijning (koopprijs 1208 gulden 15 stuivers).⁷ Voor de omschrijving zie aldaar.

Bezitters:

Goiart Gijsbertsz. Schenkel 1334.06.30 →

Gillis Witskeel

zijn weduwe Liesbet en zijn zuster Bate 1342.01.25 →

Peter van Kessel

Jan Jacobsz. van Vught ¼

Albert Mutsart 1/8 1368.01. 13 → zijn broer Mathijs

??

Jan en Jacob van Vught, kleinkinderen van Beatrijs Witskeel, zuster van Gillis Witskeel, helft 1371.03.20 →

Jan Koenen

zijn dochter (?) Hille Koenen

Geertrui Koenen

Dirk de Decker

Korstien Klaas Everitsz.

Klaas Everitsz.

Hendrik Klaas Everitsz. van den Rullen

1 ARA Brussel, Rekenkamers 45067, f. 73.

2 GAHt, Groot Ziekengasthuis 1399 (1550), 1403 (1554) en 1417 (1571).

3 GAHt, H. Geest 432 (rekening 1579/80).

4 R. 1622, f. 327-328.

5 GAHt, H. Geest 712 (legger 1709-1716); 713 (legger 1725-1767).

6 R. 1738, f. 102-102v.

7 R. 1757, f. 29-30.

zijn weduwe Liesbet en kinderen
 dochter Peterke haar deel 1478.11.13 →
 broer Thomas en zuster Aleid
 Aleid haar deel 1478.11.14 →
 broer Thomas van den Rullen
 Peter Lambertsz. de Verver
 zijn kinderen
 Peter Staakmans verver
 Gijsbert Adriaansz.
 Elizabeth Lambertsdochter Trompetter
 bij uitwinning 1667.08.11 →
 Jan Jacobs van de Laar (= Offeles?)
 zijn dochter Katelijn?
 weduwe Cremers
 Anna Elisabeth Veljagers, weduwe Van Santen 1742.09.27 →
 Johannes van Leeuwarden 1769.03.06 →
 Johan Bruijning
Gegevens registers:
 1520: Thomas van der Rullen (f. 73) (5 p. oort)
 Peter de Verver
 1573(-1640): Peter Staakmans (f. 75v.) (5 p. oort; 0-1-6)
 Gijsbert Adriaansz.
 1635: weduwe Jan van Offeles (f. 139) (28 pd.)
 1674: Katelijn van de Laar (f. 26v.) (0-1-6)
 1690: Katelijn van den Berg (f. 145) (24 pd.)
 1728(-1810): weduwe Jacob Cremers (f. 189) (0-1-6)

Beurdestraat J (De Drie Knollen)

Goiart Schenkel beloofde op 18 maart 1362 een cijns van 50 schellingen uit dit goed aan de Tafel van de Heilige Geest. Het werd omschreven als de helft van een kamer tussen erf van Liesbet Witskeel en erf van Goiart. Op de rugzijde van de oorkonde worden verschillende bezitters vermeld: *L s. tsaers van ... cameran die Goede Sceynckel was. Hier af den papen van sunte Jans x[iii]² s. et remanentur² mense xxvii s. Gilt Hubert² [Car]nauwes². Nu Jan Emmens s. inde Koeken. Nu Dirck Henrick Coelen soen. Aen die Wever plaetse Dirck Colen xxxvii s. Nu de weduwe Henrichs² de Greve.*

Op 2 november 1402 transporteerden Dirk van den Heuvel, zoon van wijlen Lambert van den Heuvel, man van Agnes, en Hendrik van de Zande, man van Trude, dochters van wijlen Goiart de Visser, zoon van Hendrik de Visser lakenscheerder, een erf met bebouwing dat aan Goiart Schenkel toebehoorde aan Hendrik van Boert, zoon van wijlen Jan de Draaier (*Writer*). Het erf was gelegen tussen het woonhuis van Liesbet Witskeel en huis en erf van Goiart Schenkel en strekte zich uit tot erf van Aart van Beek.¹ Op 7 februari 1404 droeg Goiart

1 R. 1183, f. 7v.: *Theodericus vanden Hoevel, filius quondam Lamberti vanden Hoevel, maritus et tutor legitimus Agnetis sue uxoris, et Henricus vanden Zande, maritus et tutor legitimus Trude sue uxoris, filiarum quondam Godefridi die Visscher, filii Henrici die Visscher rasoris pannorum, quondam hereditatem que ad Godefridum Sceynckel spectabat, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boerdsche straet inter domum habitacionis quondam Elizabeth Witskelen ex uno et inter domum et aream dicti Godefridi Sceynckel, quam idem Godefridus erga procuratorem mense sancti Spiritus in Buscoducis adquisierat ex alio, tendentem a dicto*

Schenkel ook nog een deel van een cijns uit dit goed over aan Hendrik van Boert. Uit deze akte blijkt dat Goiart Visser het erf van Goiart Schenkel had verkregen.¹ Waarschijnlijk gaat het ook om dit perceel bij de cijns die Goiart Visser op 27 oktober 1390 had verkocht aan Hendrik van Eik timmerman uit zijn erf tussen erf van Hille Koenen en erf van Peter Petersz. timmerman van Nisterle.²

Wat er hierna met dit erf gebeurd is, onttrekt zich vooralsnog aan onze waarneming. Blijkens een belending van het volgende complex was het onderhavige in 1419 in bezit van Ida weduwe van Hendrik van Boert.³

Uit een schepenakte van 25 mei 1426 blijkt dat Gerit Mol van Driel twee kameren met hun ondergrond over de Beurdebrug bij erf van Gillis Vinke tussen erf van Hendrik Mildman en erf van Dirk van Oirschot dekker (Beurdestraat I) aan Hubert van Carnauwe, zoon van wijlen Jan, bij schepenvonnis had verkocht.⁴ Deze verkoop had plaatsgevonden na uitwinning op 24 mei 1426.⁵ Jan zoon van wijlen Hendrik Mariën beloofde op 25 mei dat wanneer uit deze kameren meer zou moeten worden betaald dan 3½ pond en 6 schellingen aan cijnzen, dit

vico retrorsum ad hereditatem Arnoldi de Beke, cum edificiis in dicta hereditate consistentibus, quam hereditatem primodictam cum edificiis predictis dictus Godefridus die Visscher erga Godefridum Sceynckel predictum emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Henrico de Boert, filio quondam Iohannis die Writer - - -. Testes, datum supra (= in crastino Omnium sanctorum).

1 R. 1183, 261: *Godefridus Sceynckel novem solidorum hereditarii census monete ad ipsum spectantem in hereditario censu quinque librarum dicte monete, quem^a Godefridus die Visscher, filius Henrici die Visscher rasoris pannorum, solvere tenetur hereditarie ex quadam hereditate, sita in Buscoducis in vico dicto Boerdssche straet inter domum habitacionis quondam Elizabeth Witskelen ex uno et inter domum et aream primodicti Godefridi, quam idem Godefridum erga procuratorem mense sancti Spiritus in Buscoducis acquisierat, ex alio, tendente a dicti vico retrorsum ad hereditatem Arnoldi de Beke, atque ex edificiis in primodicta hereditate consistentibus, quam hereditatem primodictam cum suis edificiis dictus Godefridus die Visscher erga dictum Godefridum Sceynckel emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Henrico de Boert, filio quondam Iohannis die Writer - - - (volgt voorwaarde). Testes, datum supra (= quinta post Agate)*

^a In het handschrift tweemaal *quem*.

2 R. 1178, f. 162v.: *Godefridus Visscher hereditarie vendidit Henrico de Eycke carpentario hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie in festo nativitatis Domini - - - ex hereditate dicti venditoris, sita in Buscoducis ad vicum dictum Boerde inter hereditatem Hille Conen ex uno et inter hereditatem Petri filii Petri Tymmerman de Nysterle ex alio - - -. Datum ut supra (= in vigilia Symonis et Iude).*

3 Zie schepenakte van 3 juli 1419.

4 R. 1197, f. 107: *Notum sit universis quod cum Gerardus Mol de Driel duas cameras cum earum fundis, sitas in Buscoducis in vico dicto Buerde ultra pontem dictum die Buerdschebrugge iuxta hereditatem quondam Egidii Vincke inter hereditatem Henrici Mildman ex uno et inter hereditatem Theoderici de Oirschot tectoris ex alio, hereditarie vendidisset Huberto Carnauwe, filio quondam Iohannis, prout in litteris sententialibus scabinorum de Buscoducis continetur, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis Iohannes filius quondam Henrici Marien promisit super omnia et habenda Huberto predicto quod si ex premissis cameris et earum fundis plus solvendus fuerit quam hereditarii census ad summam trium et dimidie librarum et sex solidorum monete taxati, hoc plus deponet omnino - - -. Datum xxv maii.*

5 R. 1800, f. 69: *Theodericus vander Stegen de Zevenem, potens ad hoc a procuratore mense sancti Spiritus in Buscoducis fuit adiusticiatus ad duas cameras cum earum fundis, ad Elizabeth relictam Egidii dicti quondam Witskele et Batham sororem quondam dicti Egidii Witskele spectantes, sitas in Buscoducis in vico dicto Bourde ultra pontem dictum Bourschebrugge[?] iuxta hereditatem quondam Egidii Vyncke, occasione defectus solutionis quadraginta solidorum monete, quos quadraginta solidos Petrus de Kessel promiserat se soluturum Elizabeth predictae, prout in litteris quarum data continet anno Domini millesimo CCC^{mo} quadragessimoprimo in die conversionis sancti Pauli et supportavit[?] Gerardo Mol de Dryel et proclamavit primo, 2° et 3°. Et vendidit Huberto Carnauwe, filio quondam Iohannis. Testes omnes scabini preter Rode, Lu et Haestrecht. Datum xxiiii maii sexta[?].*

Et vendetur salvo unicuique persone suo censu.

Fiat venditio de consensu scabinorum.

Et solvit quinquaginta cronen et onera.

door hem vergoed zou worden.¹ Michiel de Haast en Hendrik van Berlicum beloofden Hubert Carnauwe dat zij een door hem aan hen beloofde som geld van 56 kronen niet eerder zouden opeisen dan nadat Margriet dochter van Jan Marien uit zijn eerste huwelijk afstand had gedaan van de twee kameren of tenzij genoemde Margriet was overleden. Wanneer dit laatste gebeurde, zouden Michiel en Hendrik het geld vestigen op goederen waarin Jan Marien, zoon van wijlen Hendrik, zijn vruchtgebruik had en na diens dood de erfgenamen van Margriet van de zijde van haar moeder Beatrijs erfelijk recht op die goederen zouden hebben gekregen.² Op 11 juli 1431 deden de kinderen van Dirk Hoen ten behoeve van Hubert Carnauwe afstand van huis, erf en tuin tussen erf van Hendrik Mildman (Beurdsestraat K) en erf van Trude Koenen (I).³

Blijkens een belending was Hubert Carnauwe in 1435 nog in bezit van dit goed.⁴ In 1444 werd nog de oude belending Ida van Boert vermeld.⁵

In 1457 werd de helft van een kamer door de Tafel van de Heilige Geest uitgewonnen wegens achterstallige betaling. Op 4 april van dat jaar werd die helft overgedragen aan Peter Keelbreker.⁶ In 1458 was de helft van die kamer een huis en erf, gelegen tussen erf van

1 R. 1197, f. 107: *Notum sit universis quod cum Gerardus Mol de Driel duas cameras cum earum fundis, sitas in Buscoducis in vico dicto Buerde ultra pontem dictum die Buerdschebrugge iuxta hereditatem quondam Egidii Vincke inter hereditatem Henrici Mildman ex uno et inter hereditatem Theoderici de Oirscot tectoris ex alio, hereditarie vendidisset Huberto Carnauwe, filio quondam Iohannis, prout in litteris sententialibus scabinorum de Buscoducis continetur, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis Iohannes filius quondam Henrici Marien promisit super omnia et habenda Huberto predicto quod si ex premissis cameris et earum fundis plus solvendus fuerit quam hereditarii census ad summam trium et dimidie librarum et sex solidorum monete taxati, hoc plus deponet omnino - - -. Datum xxv maii.*

2 R. 1197, f. 197: *Hubertus Carnauwe, filius quondam Iohannis Carnauwe, promisit super omnia Mychaeli die Haest et Henrico de Beerlikem, filio quondam Mathie de Beerlikem, lvi cronen Francie vel valorem a data presenti ultra quinque annos proxime sequentes persolvendos. Testes, datum supra (= xxv maii).*

Notum sit universis quod cum ita actum esset, constituti igitur coram scabinis infrascriptis Michael et Henricus predicti promiserunt super omnia Huberto predicto quod ipsi eundem Hubertum dictam summam nunquam monebunt, petent nec in eum et eius bona predicta prosequunt nisi postquam Margareta filia Iohannis Marien de prima eius thoro genita renunciaverit ad opus Huberti predicti super duabus cameris et earum fundis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet ultra pontem ibidem, quas cameras idem Hubertus erga Gerardum Mol de Driel adquisierat, aut nisi dicta Margareta decesserit. Et si dicta Margareta interim decesserit, tunc in illo casu Mychael et Henricus predicti convertentur[?] dictas pecunias in hereditaria bona in quibus Iohannes Marien, filius quondam Henrici, suum usufructum et post obitum eiusdem Iohannis Marien heredes dicte Margarete, illi scilicet heredes qui de latere quondam Beatricis matris eiusdem Margarete descentes[?] hereditarium ius optinebunt - - -. Testes, datum supra.

3 R. 1201, f. 120 oud, 121 nw.: *Henricus filius quondam Mathie de Beerlikem, Iohannes die Coninc, maritus legitimus Iutte sue uxoris, filie quondam Theoderici Hoen, et ipsa cum eodem tamquam tutore, Mechteldis filia quondam Theoderici Hoen, atque Margareta filia eiusdem quondam Theoderici cum tutore super domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdsche straet inter hereditatem Henrici Mildman ex uno et inter hereditatem Trude Koenen ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum hereditatis dicte die Mortel, atque super iure ad opus Huberti Carnauwe hereditarie renunciaverunt - - -.*

4 Zie het volgende perceel.

5 Zie hierna.

6 R. 1800, f. 379: *Iohannes Spierinc tamquam procurator mense sancti Spiritus in Buscoducis fuit adiusticiatus ad medietatem cuiusdam camere site in Buscoducis ad locum dictum Buerde inter hereditatem Elizabeth dicte Witskelen ex uno et inter hereditatem Godefridi Schenckel ex alio, atque ad fundum eiusdem medietatis camere predictae, occasione defectus solucionis hereditarii census quinquaginta solidorum monete, quem dictus Godefridus Schenckel promiserat Ghiselberto de Ghestel, procuratori mense sancti Spiritus in Buscoducis, quod ipse Godefridus daret et solveret dicte mense hereditarie mediatim nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini ex premissis, prout in litteris quarum data continet feria sexta post dominicam qua cantatur Reminiscere anno Domini millesimo tricentesimo sexagesimoprimum, et supportavit Gerardo Mol de Dryel. Et proclamavit primo, 2° et 3° et vendidit Petro Keelbreker. Testes omnes preter Henricum, Aa et Broeck. Datum supra (= quarta iulii).*

Roelof van der Stappen en erf van Hendrik van den Rullen, strekkend tot aan de *Mortelgrave*. Op 31 juli van dat jaar droeg Peter Keelbreker dit goed over aan Aart Hendriksz. Mutsart en Goiart Jansz. Pijnenburg voor de ene helft en aan Peter Jansz. Priker voor de andere helft.¹ De genoemden droegen dit goed vervolgens vóór 23 juli 1460 over aan Engbert Engbertsz. van Lommel. Deze beloofde op die datum een lijfpacht van elf gulden aan Heilwig weduwe van Jan Dicbier, zoon van wijlen Klaas *Coel* Roelenz.² Engbert droeg het goed op 21 maart 1469 over aan de kinderen van zijn broer Jan.³ Dezen, Engbert en Katelijn, transporteerden het op 9 november 1472 aan Dirk zoon van wijlen Hendrik Kolen.⁴ Op 6 juli 1476 beloofde Dirk een lijfpacht van acht pond uit het goed aan Heilwig weduwe van Jan Dicbier, zoon van wijlen Klaas Kool Roelen. Hierbij werd zijn beroep van wolwever vermeld.⁵ Op 5 januari 1481 kocht Dirk een cijns van twee pond uit het huis terug.⁶

Eind zeventiende eeuw was het goed in het bezit van Dirk Dirksz. van Erp en Jan Dagverlies.⁷ Op 7 januari 1702 droegen zijn dochters Allegonde, Catharina en Josina Dagverlies dit complex voor 575 gulden over aan Jacob Cremers. De omschrijving luidde: *seecker huys met eenen hoff daer achter aen gelegen binnen dese stadt 's Hertogenbossche inde Beurssestraet neffens een gasthuysje ex uno ende de naervolgende cop ex alio, streckende voor vande gemeijnne straet tot op de gouverneur hoff*.⁸ Opmerkelijk is dat de hier vermelde navolgende koop – dit wil zeggen die van het hierboven behandelde complex – in het schepenregister

Et solvit decem libras monete et onera.

1 R. 1228, f. 318v.: *Petrus Keelbreker medietatem cuiusdam camere, site in Buscoducis ad locum dictum Buerde inter hereditatem Elisabeth Witskelen ex uno et inter hereditatem Godefridi Sceynkel ex alio, atque fundum eiusdem medietatis camere predictae, quam medietatem predictam cum fundo eiusdem medietatis dictus Petrus Keelbreker erga Gerardum Moll de Driel per iudicem mediante sententia scabinorum de Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, et que medietas camere predictae cum eius fundo nunc una domus et area esse dinoscitur et sita est inter hereditatem Rodolphi vander Stappen ex uno et inter hereditatem Henrici vander Rullen ex alio, tendens a communi platea ad fossatum dictum de Mortelgrave, ut dicebat, hereditarie supportavit Arnoldo Mutsaert, filio quondam Henrici, et Godefrido Poynenborch, filio Iohannis, pro una medietate et Petro Priker, filio quondam Iohannis Priker, pro alia medietate - - -. Testes, datum supra (= ultima iulii).*

2 R. 1230, f. 333.

3 R. 1230, f. 333: *Engbertus de Lommel, filius quondam Engberti de Lommel promisit se daturum et soluturum Heilwigi relicte quondam Iohannis Dicbier, filii quondam Nycolai Coel Roelen soen, annuam et vitalem pensionem undecim florenorum - - - anno quolibet ad vitam dicte Heilwigis et non ultra mediatim nativitatibus Domini et mediatim nativitatibus Iohannis - - - de et ex domo, area et orto quondam Engberti, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdsche straet inter hereditatem Rodolphi vander Stappen ex uno et inter hereditatem Elisabeth relicte quondam Henrici vander Rullen et eius liberorum ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum die Mortelgrave - - -. Datum xvi augusti.*

4 R. 1242, f. 15v.-16: *Engbertus filius quondam Iohannis de Loemel, filii Engberti de Loemel, et Katherina eius soror, filia dicti quondam Iohannis de Loemel, cum tutore, domum, aream et ortum sitos in Buscoducis ad locum dictum in die Boertschestraet inter hereditatem Margarete relicte quondam Rodolphi vander Stappen ex uno et inter hereditatem Thome vander Rullen ex alio, tendentes a dicto loco die Boerdsche straet vocato ad fossatum ibidem situm, die Mortelgrave vocatum, ut dicebant, hereditarie vendiderunt Theoderico Colen, filio quondam Henrici - - -, excepto censu fundi si quis fuerit solvendus ex premissis, exceptis hereditariis censibus novem librarum mediatim mense sancti Spiritus et mediatim rectori capelle sancte Barbare in Buscoducis et octo librarum eiusdem monete Heilwigi Luedinx atque duarum librarum eiusdem monete liberis quondam Rutgeri Cnoden ex premissis e iure solvendis. Testes Campen et Lu. Datum supra (= ix^a novembris).*

5 R. 1245, f. 278.

6 R. 1250, f. 417v.

7 H. Geest 712 (legger 1709-1712), f. 1.

8 R. 1689, f. 256v.-257.

ontbreekt. De betreffende akte kon niet worden getraceerd, hoewel het goed later, in ieder geval al in 1734 op naam stond van de weduwe van Jacob Cremers, Judith de Bie.¹

Op 27 september 1742 droegen haar erfgenamen dit goed voor 626 gulden 10 penningen over aan Johan van Leeuwarden. De omschrijvingen luiden toen: *eene schoone, hegte, sterke en wel doortimmerde huysinge, erve en hoff, met zyne regte ende toebehoorten van dien, staande ende geleegen binne dese stad van 's Bosch in de Beurse straat, van ouds genaamt De Drie Knolle, ex uno de huuysinge genaamt S^t. Dominicus, ex alio Agnes van den Broecx gasthuys, strekkende voor van de gemeene straat agterwaarts tot aan 't gouvernement.*² Op 6 maart 1769 droeg Johan van Leeuwarden dit complex en het voorgaande over aan de predikant Johan Bruijning (koopprijs als gezegd 1208 gulden 15 stuivers). Nu werd gesproken van *huijs en erve staande en geleegen binnen deeze stad in de Beurse straat, van ouds genaamt De Drie Knollen nevens het volgende huijs en¹ ex uno en nevens Agnes van den Broex gasthuis ex alio, strekkende voor van de gemeene straate agterwaarts tot op erve van het gouvernement; item huijs en erve mede geleegen aldaar, van ouds genaamt Sint Dominicus, nevens het voorige huis ex uno en nevens erve van Casper Neurenburger, voor hem Cornelis van Blotenburg, ex alio, strekkende voor van de gemeene straate agterwaarts tot op den hof van voorschreven eerste huijs.*³

Bezitters:

Goiart Schenkel →

de dochters van Hendrik de Visser lakenscheerder 1402.11.02 →

Hendrik van Boert, zoon van Jan Draaier

zijn weduwe Ida

??

Hubert van Carnauwe

??

Dirk Hoen 1431.0711 →

Hubert Carnauwe

Embert Embert van Lommel

Embert Jan Embertsz. van Lommel 1472.11.09 →

Dirk Hendriksz. Kolen

kinderen Thomas Jansz.

Jan Bayers

Adriaan Gillisz.

zijn weduwe Adriaanke

Dirk Dirksz. van Erp

Jan Willemsz. Dagverlies

Eva Dagverlies

Allegonde, Catharina en Josina Dagverlies 1702.01.07 →

Jacob Cremers

(1734) zijn weduwe Judith de Bie

haar erfgename Anna Elisabet Veljagers, weduwe Jacob van Santen 1742.09.27 →

Johannes van Leeuwarden 1769.03.06 →

Johan Bruijning

Gegevens registers:

1520: Dirk Kolen (f. 73v.) (19 vt.; 8 p.)

1573(-1640): de kinderen Thomas Jansz. (f. 76) (8 p.; 0-1-10)

1 H. Geest 713 (legger 1725-1767), f. 83.

2 R. 1738, f. 100-100v.

3 R. 1757, f. 29-30.

	Jan Bayers cum suis
	Adriaan Gillisz.
	Adriaanke weduwe Gillis Dirksz.
	Dirk Dirksz. van Erp
	??
1635:	Dirk van Erp (f. 139) (33 pd.)
1674:	Jan Willemsz. Dagverlies (f. 26v.) (0-1-10)
1690:	Eva Dagverlies (f. 145) (42 pd.)
1728(-1810):	weduwe Jacob Cremers (f. 189) (0-1-10)

Beurdestraat K (Agnes van den Broeksgasthuis)

Op 8 januari 1390 verkocht Peter zoon van Peter Timmerman van Nisterle een cijns uit huis en erf tussen erf van Goiart Visser en erf van Heilwig Guldencops.¹ Ook andere door Peter uit dit goed vermelde cijnzen worden in de jaren negentig van de veertiende eeuw vermeld.²

Omstreeks 1400 was dit huis in het bezit van Hendrik van Boert. Op 3 juli 1419 verkochten Ida weduwe van Hendrik van Boert en Jan Marien een erf van 19 voet en 1 duim breed tussen erf van Jan van Beerze en de abt van Averbode aan de ene zijde en erf van Ida aan de andere zijde aan Hendrik Mildman.³ In 1435 was dit goed nog in het bezit van Hendrik Mildman. Het werd toen omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Jan Reiniersz. van Beerze en erf van Hubert Carnauwe wever, zich uitstrekkend tot de Mortelgraaf.⁴ Op 11 juli 1444 droegen de dochters van Hendrik Mildman het over aan Korstien weduwe van Hendrik de Wetter.⁵ Jan Woutersz. Bruistens droeg op 2 januari 1451 als man van Wouterke dochter

1 R. 1178, f. 92: *Petrus filius Petri Tymmerman de Nysterle hereditarie vendidit Willelmo de Orthen hereditarium censum sex librarum monete, solvendum hereditarie mediatim Iohannis et mediatim Domini ex domo et area sita in Buscoducis in vico dicto die Boertsche straet inter hereditatem Godefridi Visscher ex uno et inter hereditatem Heylwigis dicte Guldencops ex alio - - -, exceptis xxviii solidis monete presbiteris sancti Iohannis in Buscoducis, iiii^{or} libris Godefrido Scenckel et xii solidis aliis hominibus inde solvendis et sufficientem facere. Testes, datum supra (= sabbato post Epiphanie).*

2 R. 1179, blz. 264 (4 juli 1391) en R. 1180, blz. 702 (31 juli 1397).

3 R. 1191, f. 141v.: *Yda relicta quondam Henrici van Boert cum tutore et Iohannes dictus Marien quondam hereditatem, xix pedatas et unum digitum ante et retro in latitudine capientem, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iohannis van Beerze et hereditatem abbatis de Everbode ex uno et inter hereditatem dicte Yde ex alio, tendentem a communi platea ad hereditatem quondam Arnoldi de Beke dicte die Mortel, ut dicebat, hereditarie vendiderunt Henrico Myldman - - -, exceptis hereditario censu xxviii solidorum monete - - -. Datum tercia iulii.*

4 R. 1205, f. 208v. oud, 210v. nw.: *Dictus Henricus Mildman promisit se daturum et soluturum Iohanni filio quondam Henrici de Woenssel fabro hereditariam pactionem unius modii siliginis mesure de Buscoducis hereditarie Purificationis de et ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis de Beerze, filii quondam Reyneri, ex uno et inter hereditatem Huberti Carnauwe textoris ex alio, tendentibus a communi vico ad fossatum dictum die Mortelgrave - - -. Testes, datum supra (= prima iulii).*

5 R. 1214, f. 197 oud, 207 nw.: *Theodericus Pels, maritus et tutor legitimus ut dicebat Mechteldis sue uxoris, atque Nycolaus Odever, maritus et tutor legitimus ut dicebat Bele sue uxoris, filiarum quondam Henrici Mildman, quondam hereditatem, decem et novem pedatas et unum digitum ante et retro in latitudine capientem, situm in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iohannis van Beerze et hereditatem abbatis de Everbode ex uno et inter hereditatem Yde relicte quondam Henrici van Boert ex alio, quam hereditatem predictam dictus quondam Henricus Mildman erga Ydam relictam quondam Henrici van Boert et Iohannem Marien acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Cristine relicte quondam Henrici die Wetter - - -. Datum supra (= undecima iulii).*

van Hendrik Mildman het erf samen met de bebouwing die erop stond over aan Roelof van der Stappen, zoon van Jan van der Stappen.¹

In 1467 sloot Roelof een overeenkomst met zijn buurman Wouter van Aarle (Beurde-sestraat L; zie hierna). Op 23 april 1477 droegen Herman Jansz. van den Brink en zijn vrouw Margriet weduwe van Roelof van der Stappen het vruchtgebruik van dit goed over aan Liesbet dochter van Margriet en Roelof. Het ging hierbij om de helft van een huis, erf en tuin, achterhuis en lakenraam tussen erf van Joost Knode en erf van Dirk Kolen, zich uitstrekkend tot aan de Mortel. Liesbet dochter van Margriet had die helft geërfd van haar vader en zou die vervolgens erven van haar moeder.² Liesbet verkocht vervolgens uit die helft een cijns van negen pond en tien penningen aan Hendrik Jansz. Ooms, waarop haar moeder en stiefvader beloofden deze cijns binnen twee jaar af te kopen.

Kennelijk zijn zij insolvent geworden, want vervolgens kwamen alle goederen van Herman van den Brink bij schepenvonnis in handen van Jan Palm, die dit recht op 15 februari 1479 overdroeg aan Hendrik Jansz. Ooms.³ Op 7 februari 1480 maande Hendrik de cijns wegens een achterstalligheid van drie jaar.⁴ Op 24 februari 1483 ten slotte droegen Jenneke

1 R. 1221, f. 251: *Iohannes filius quondam Wolteri Bruystens, maritus et tutor legitimus ut dicebat Woltere sue uxoris, filie quondam Henrici die Wetter, quondam hereditatem, decem et novem pedatas et unum digitum ante et retro in latitudine capientem, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iohannis van Beerze et hereditatem abbatis de Everbode ex uno et inter hereditatem Yde relicte quondam Henrici van Boert ex alio, quam hereditatem predictam Cristina relicta quondam Henrici die Wetter erga Theodericum Pels, maritum et tutorem legitimum Mechteldis sue uxoris, atque Nycolaum Odeveer, maritum et tutorem legitimum Bele sue uxoris, filiarum quondam Henrici Myldman, acquisierat, prout in litteris, simul cum edificiis in dicta hereditate consistentibus, ut dicebat, hereditarie supportavit Rodolpho vander Stappen, filio Iohannis vander Stappen - - - . Datum prima februarii.*

2 R. 1246, f. 196: *Hermannus filius quondam Iohannis dicti vanden Brinck, maritus legitimus ut dicebat Margarete sue uxoris, relicte quondam Rodolphi vander Stappen, et ipsa cum eodem tanquam cum suo tutore, usufructum dicte Margarete ut dicebat competentem in medietate domus, aree et orti domus posterioris ac cuiusdam pannitensorii, sitis in Buscoducis in platea dicta die Boertsche straet inter hereditatem Iudoci Knoden ex uno et inter hereditatem Theoderici Colen ex alio, tendentibus a dicta platea ad quondam hereditatem dictam den Mortel, in illa scilicet medietate premissorum que Elisabeth filie Margarete et quondam Rodolphi predictorum per et post mortem dicti quondam Rodolphi sui patris iure successionis hereditarie advoluta est et que eidem Elisabeth per et post mortem dicte Margarete sue matris iure successionis hereditarie advoluta est, ut dicebant, legitime supportaverunt Elizabeth filie Margarete et quondam Rodolphi vander Stappen predictorum - - - . Datum xxiii aprilis, quarta post Misericordia.*

Notum sit universis quod cum ita actum esset, constituta igitur coram scabinis infrascriptis dicta Elisabeth cum tutore hereditarie vendidit Henrico Oems, filio Iohannis Oems, hereditarium censum novem librarum et decem solidorum monete, solvendum hereditarie Purificationis de et ex medietate premissorum - - - . Testes, datum supra.

Notum sit universis quod cum ita actum esset ut in ultimo contractu dictum est, constituti dicti Hermannus et Margareta cum eodem tanquam cum suo tutore palam recognoverunt et indivisi super omnia et habenda dicto Henrico Oems promiserunt quod ipsi dictum censum infra hinc et a Purificationis proxime futuro ultra duos annos rediment et acquitabunt ac redimere et acquitare tenebuntur cum et mediante quadragintaseptem et dimidio aureos peters, xviii stuvers aut valorem pro quolibet et cum censu anni redemptionis et arrestadiis. Testes, datum supra.

3 R. 1248, f. 285v.: *Notum sit universis quod cum Iohannes dictus Palm omnia bona Hermannii Jans soen vanden Brinck erga Henricum Bredebaert per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisivisset, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Iohannes Palm usufructum ac totum ius vitalisque possessionis que competeat Margarete uxori legitime dicti Hermannii in domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iudoci Knoeden ex uno et inter hereditatem Theoderici Coelen ex alio, tendentibus a communi platea ad quoddam fossatum dictum die Mortelgrave, ut dicebat, legitime supportavit Henrico Oems, filio Iohannis - - - . Testes, datum supra (= xv februarii).*

4 R. 1249, f. 31v.: *Henricus Oems, filius Iohannis Oems, hereditarium censum novem librarum et decem solidorum monete, solvendum hereditarie Purificationis ex medietate domus, aree et orti, domus posterioris ac*

dochter van Roelof Jansz. van der Stappen en haar zuster Liesbet, gehuwd met Gijsbert Hendriksz. Morink, een erf van negentien voet en een duim tussen erf van Jan van Beerze en erf van de abt van Averbode aan de ene zijde en erf van Ida weduwe van Hendrik van Boert, met de daarop staande bebouwing, over aan Hendrik Jansz. Ooms. Uitgezonderd van de vrijwaring werd een cijns van negen pond en tien schellingen die Liesbet daaruit aan Hendrik beloofd had. Het ging hierbij dus om het hier behandelde complex, maar met verouderde belendingen.¹ Op 3 maart 1497 transporteerde Hendrik Ooms het erf aan Roelof Klaas Broosz.²

Op 2 mei 1692 transporteerden Ida van Heusden en Paulus van Keulen als man van Josina van Heusden dit goed aan het Agnes van den Broecksgasthuis. De omschrijving luidde: *seeckere huijsinghe ende hoff ende ledighe plaatsche met synen rechtte ende toebehoirtten gestaan ende gelegen binnen dese stadt inde Beurse straadt tusschen huys ende erve wijlen Jans Dachverlies aen d'eene zyde ende tusschen huys ende erve Dircke Jansen vander Geut aen d'andere syde, streckende voor vande gemeyne Beursestraat achterwaerts tot aen erve des convents van den Annenbergh.* De dochters Van Heusden hadden het geërfd van hun ouders.³

Op 18 april 1693 transporteerden de eigenaars van het naastgelegen hierna volgende complex aan het gasthuis *een geerhoecxken groot ontrent een halve steen, voor ende achter ontrent vier voeten, gelegen achter de huysinge des voorschreven comparants, gestaan binnen dese stadt inde Beursestraet, genoemd de Stadt van Dort, ende neffens de huijsinge des naerbeschreven gasthuys van juffrouw Agnes van den Broeck, streckende op den hoeck vande muur des heere gouverneurs langhs het gemeyne muerken der voorschreven twee huijsingen ende beginnende vande achterhuijsinge des voorschreven comparants.*⁴

Bezitters:

Peter Petersz. Timmerman van Nisterle

??

Hendrik van Boert

cuiusdam pannitensorii siti in Buscoducis in platea dicta die Boertsche straet, quem censum dictus Henricus erga Elizabeth filiam quondam Rodolphi vander Stappen emendo acquisierat, prout in litteris, monuit de tribus annis. Testes Bever et Hedel. Datum vii februarii.

1 R. 1252, f. 249v.: *Iohanna filia quondam Rodolphi vander Stappen, filii quondam Iohannis vander Stappen, et Giselbertus Morinck, filius naturalis domini Henrici Morinck presbiteri, tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Elizabeth sue uxoris, filie dicti quondam Rodolphi, cum tutore, quondam hereditatem, decem et novem pedatas et unum digitum ante et retro in latitudine capientem, situm in Buscoducis in vico dicto die Boertsche straet inter hereditatem Iohannis van Berze et hereditatem abbatis de Everbode ex uno et inter hereditatem Ide relicte quondam Henrici van Boer² ex alio, simul cum edificiis in dicta hereditate consistente, supportatam Rodolpho vander Stappen, filio quondam Iohannis vander Stappen a Iohanne filio quondam Wolteri Bruystens, prout in litteris, hereditarie supportaverunt Henrico Oems, filio Iohannis Oems - - -, exceptis hereditario censu novem librarum et decem solidorum monete, quem censum dicta Elizabeth predicta dicto Henrico Oems ex premissis vendiderat - - -. Datum xxiii februarii, 2^a post Reminiscere.*

2 R. 1265, f. 539: *Henricus Oems, filius quondam Iohannis, quondam hereditatem, decem et novem pedatas et unum digitum ante et retro in latitudine capientem, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boertsche straet inter hereditatem Iohannis van Beerze et hereditatem abbatis de Everbode ex uno et inter hereditatem Yde relicte quondam Henrici van Boert ex alio, simul cum edificiis in dicta hereditate consistentibus, supportatam Henrico Oems predicto a Iohanna filia quondam Rodolphi vander Stappen, filii quondam Iohannis, et Ghijselberto Morinx, filii naturalis quondam domini Henrici Morinx presbiteri, prout in litteris, hereditarie supportavit michi ad opus Rodolphi filii quondam Nicolai Broessoen - - - hereditarius census triginta solidorum monete decano et capitulo sancti Iohannis ewangeliste in Buscoducis, ut dicebat. Testes, datum tamquam supra (= 3^a marcii, sexta post Oculi).*

3 GAHt, Agnes van den Broecksgasthuis 5.

4 GAHt, Agnes van den Broecksgasthuis 6.

zijn weduwe Ida en Jan Marien 1419.07.03 →
 Hendrik Mildman
 zijn dochters 1444.07.11 →
 Korstien weduwe van Hendrik de Wetter
 hun dochter Wouterke, tr. Jan Woutersz. Bruistens, 1451.01.02 →
 Roelof Jansz. van der Stappen
 zijn weduwe Margriet, tr. Herman Jansz. van den Brink →
 Liesbet dochter van Margriet en Roelof van der Stappen
 Margriet vruchtgebruik bij schepenvonnis →
 Jan Palm vruchtgebruik 1479.02.15 →
 Hendrik Jansz. Ooms
 de dochters van Roelof van der Stappen complex 1483.02.24 →
 Hendrik Jansz. Ooms 1497.03.03 →
 Roelof Klaas Broosz.
 ??
 Hendrik Ooms en Jan Vake
 de priesters
 Jan Hermans *inde Passer*
 Mathijs van Heusden →
 zijn dochters Ida en Josina van Heusden 1692.05.02 →
 Agnes van den Broecksgasthuis
Gegevens registers:
 1520: Hendrik Ooms (f. 73v.) (19 vt.; 8 p.) + Jan Vake (20 3/4 vt.; 8 p. 3 oort)
 1573(-1640): De priesters (f. 76) (8+8 3/4 p.; 0-1-10+0-1-11)
 1635: Jan Hermans *inde Passer* (f. 139) (50 pd.)
 1674: niet vermeld
 1690: Mathijs van Heusden (f. 145) (42 pd.)
 1728(-1810): rentmeester geestelijke goederen (f. 189v.)

Beurdestraat L (De stad Dordrecht)

Op 25 april 1415 transporteerde Joris de Rijk huis en erf tussen erf van Wouter van Bommel en erf van Hendrik van Boert lakenwever, zich uitstrekkend tot erf van Goiart Schenkel, aan Jan zoon van Reinier van Beerze. Dirk van der Stegen had dit complex, toen gesitueerd tussen aan de kant van huis en erf van Lize van den Bosch, bij schepenvonnis verkregen van Willem van Laarven, procurator van de Tafel van de Heilige Geest. Dirk had het vervolgens overgedragen aan Joris de Rijk.¹ Blijkens een schepenakte van 16 maart 1298 had Klaas Weder, broer van Hendrik Weder, dit erf, voor en achter twee roeden breed, voor 16

1 R. 1189, f. 342v.: *Notum sit universis quod cum Theodericus vander Steghen van Zevenem domum et aream sitam in Buscoducis in vico tendente a vico dicto Colperstrate versus Buerde ultra antiquum pontem per quem itur versus Buerde a latere domus et aree Lyse dicte vanden Bosghe erga Willelmum de Laervenne, procuratorem sancti Spiritus in Buscoducis, per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat; et cum deinde Geordius¹ dictus Yoris die Rijk dictam domum et aream erga dictum Theodericum acquisierat, prout in diversis litteris continetur, constitutus coram scabinis dictus Georgius dictam domum et aream que nunc sita est in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Wolteri van Bomel ex uno et inter hereditatem Henrici van Boert textoris laneorum ex alio, tendentem a dicto vico ad hereditatem quondam Godefridi Schenckel, ut dicebat, hereditarie supportaverunt Iohanni filio Reyneri van Berze - - - hereditarios census ad summam trium librarum monete - - -. Datum supra (= xxv aprilis, sabbato post Pasche).*

schellingen Leuvens ten cijns gegeven aan Gerit van Molenbeek.¹ Op 16 mei 1336 bleek er een cijns van 32 schellingen uit te gaan. Het complex was afkomstig van Hendrik Parijs.²

Op 21 mei 1420 droeg Joris de Rijk zijn vruchtgebruik in alle goederen van Gijb en Liesbet kinderen van wijlen Geertruid Gillisdr. de Zekker en van wijlen Jan Mol, die hij na de dood van Geertruid had verkregen en na de dood van Jan zou verkrijgen – althans de goederen die Jan en Geertruid staande huwelijk hadden verkregen –, over aan Gijb en Liesbet. Gijb droeg vervolgens een dag later zijn deel uit het hier behandelde goed over aan Jan Reiniersz. van Beerze. Gijb en Gillis de Zekker beloofden voorts om Liesbet afstand van haar recht te laten doen zodra zij minderjarig zou zijn geworden. Het complex werd omschreven als ‘huis en erf gelegen in ’s-Hertogenbosch in de straat strekkende van de Kolperstraat (= Verwerstraat) naar Beurde over de oude brug waarlangs men naar Beurde gaat aan de zijde van het huis en erf van Lize van den Bosch, dat nu gelegen is in de straat geheten de Beurdestraat tussen erf van Wouter van Bommel tot het erf van wijlen Goiart Schenkel’. Dit goed was aan Reinier van Beerze overgedragen door Joris de Rijk.³ Liesbet dochter van Jan

1 Oorkondenboek Noord-Brabant, nr. 568, blz. 682: *Nos Woltherus filius quondam dicti Nenne et Henricus de Aggere, scabini in Buscho ducis, notum facimus universis quod coram nobis Nycholaus dictus Weder, frater Henrici dicti Weder, nostri conburgensis, dedit ad annum et hereditarium censum aream sitam, ut dicebat, in Buscho ducis ultra pontem antiquum per quem itur ad Beurde iuxta aream que fuit Lyze dicte van den Bosghe, quam aream supradictam ipse Nycholaus dixit in latitudine ante et retro mensuram duarum virgarum continere, Gherekino de Molenbeke, hereditarie ab ipso Gherekino possidendam, anno quolibet pro sedecim solidis lovaniensium in vigilia natalis Domini dicto Nycholao a dicto Gherekino solvendis de hereditate predicta. Et promisit coram nobis dictus Nycholaus ut debitor principalis super se et bona sua se dicto Gherekino de dicta area debitam et iustam warandiam ad ius oppidi de Buscho ducis prestiturum. In quorum testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum media quadragesima anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo.*

2 GAHt, H. Geest 205: *Henricus dictus Berwout, filius quondam Henrici Berwout senioris et Katherine uxoris quondam eiusdem Henrici Berwout senioris, hereditarie vendidit Egidio dicto Witskele annum et hereditarium censum quinquaginta octo solidorum, grosso Turonensi denario monete regis Francie antiquo pro sedecim denariis in ipso censu computato vel alterius pagamenti eiusdem valoris, quem censum dictus Henricus se in hereditatibus infrascriptis annuatim et hereditarie habere et quem anno quolibet mediatim in festo nativitatis beati Iohannis Baptiste et mediatim in festo nativitatis Domini de eisdem hereditatibus solvendum esse dicebat, et de quo censu quinquaginta octo solidorum predicto triginta duo solidi de hereditate Henrici dicti Parijs, sita in Buscho ducis in vico dicto Beurde, que hereditas quondam fuerat Gherekini² de Molenbeke, et quindecim solidi de hereditate Iohannis dicti Olislegher, filii quondam Christiani, sita in dicto vico Beurde vocato in opposito domus Henrici de Tricht textoris laneorum, et undecim solidi de hereditate eiusdem Henrici de Tricht, sita ibidem iuxta hereditatem iamdictam, annuatim et hereditarie sunt solvendi terminis supradictis ut dictus Henricus venditor asserebat, dictumque censum quinquaginta octo solidorum dicte monete, ei vendito et de dictis hereditatibus annuatim et hereditarie solvendo ut premititur, debitam et iustam prestatit warandiam, et quod omnem questionem proximitatis et omnem aliam obligationem in dictis hereditatibus preexistentem, exceptis censibus domini ducis annuatim prius inde solvendis ut dictus Henricus venditor dicebat eidem Egidio emptori omnino deponet.*

Testes interfuerunt scabini in Buscho ducis Gerardus de Neynsel et Gossuinus Steenwech.

Datum in octava ascensionis Domini anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} tricesimo sexto.

Op de rug: *XV s. auts inde ... Gillis Witskel. Van XV s. auds gels ende XI s. auds ... ende XXXII s. auds. Van testament Elijsabets Witskels. Nu Peter Zer... die XV s. Nu Jan Denis die XI s. ... Nu Gerrit Denis zijn brueder. Nu ...brecht die Becker. Nu Gherit ...ssoen. Nu Roeloff Jacop ...*

3 R. 1191, f. 310: *Iohannes filius Reyneri de Beerze usufructum sibi competentem in quibuscumque bonis Giboni et Elisabeth liberis quondam Gertrudis filie Egidii die Zecker, ex eadem et quondam Iohannis Moll pariter genitis de morte eiusdem quondam Gertrudis competentibus ... per et post mortem Iohannis predicti competituris seu successione advolvendis, scilicet in illis bonis que stante coniugio inter Iohannem et Gertrudem predictos ipsi pariter acquisierant, ut dicebat, legitime supportavit Giboni predicto ad opus eiusdem Gibonis et ad opus Elisabeth predictorum - - -. Datum xxi maii.*

Ghybo Moll, filius quondam Iohannis Moll, ab eodem et quondam Gertrude filia Egidii die Zecker pariter genitus, totam partem et omne ius sibi de morte dicte quondam Gertrudis ut dicebat competentem ac per et post mortem Iohannis filii Reyneri de Beerze competituras in domo et area sita in Buscoducis in vico tendente a vico

Mol deed op 13 maart 1423 afstand van haar recht. Het goed werd nu gesitueerd tussen erf van Wouter van Bommel en erf van Hendrik van Boert wolwever.

Op 4 januari 1427 droeg Jan Reiniersz. van Beerze als weduwnaar van Geertruid dochter van Gillis de Zekker zijn vruchtgebruik in dit goed over aan zijn dochter Liesbet. Het werd omschreven als huis en erf tussen erf van Michiel Michielsz. en erf van Hendrik Mildman, zich uitstrekkend tot erf van eertijds Goiaert Schenkel. Liesbet droeg vervolgens haar recht over aan haar vader, die er haar een cijns van drie pond uit beloofde.¹ De cijns werd op 12 maart 1434 verkocht aan Jan van Beerze. Tevens werd aan hem verkocht alle recht in dit goed en in een erf erachter, welk erf Jan van Beerze lang tevoren van Peter van Orthen had verkregen.²

Jan, Lana en Aartke kinderen van wijlen Jan van Beerze en diens weduwe Gudeld droegen op 13 juli 1443 hun deel in dit goed over aan hun zwager Gerit die Haarde, zoon van wijlen Aart die Haarde, getrouwd met hun zuster Liesbet. Ook werden delen overgedragen van achter dit complex gelegen kamers. Waarschijnlijk betrof het hier kamers in de Oude Bogaard.³

Colperstrata versus Buerde ultra antiquum pontem per quem itur versus Buerde a latere domus et aree Lize vanden Bosghe, que nunc sita est in vico dicto die Buerdschestraet, inter hereditatem Wolteri van Bomel ad hereditatem quondam Godefridi Schenckel, supportata Iohanni filio Reyneri de Beerze a Georgio die Rijc, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni filio Reyneri de Beerze - - -. Datum xxii maii.

Godefridus die Zecker prebuit et reportavit. Testes, datum supra.

Gielis en Gijb hebben Jan van Beerze beloofd om Liesbet dochter van wijlen Jan Mol afstand te laten doen zodra zij meerderjarig zou zijn geworden.

1 R. 1196, f. 24: *Iohannes de Beerze, filius Reyneri de Beerze, relictus quondam Gertrudis sue uxoris, filie Egidii die Zecker, usufructum sibi ut dicebat competentem in domo et area sita in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Michaelis Michiels' soen ex uno et inter (hereditatem)^a Henrici Myldman ex alio, tendente a communi platea ad hereditatem olim Godefridi Schenckel, ut dicebat, legitime supportavit Elisabeth sue filie, ab eodem Iohanne et quondam Gertrude eius dum vixerat uxore, filia Egidii die Zecker, genite - - -. Quo facto dicta Elisabeth cum tutore totam partem et omne ius ad ipsam ut dicebat spectantes in domo et area predicta hereditarie supportavit Iohanni de Beerze, suo patri predicto - - -, salvo sibi suo censu, quem Iohannes eius pater exinde hodierna die solvere promiserat - - -, et salvo dicte Elisabeth iure quod ad eam devolvatur post mortem sui patris in domo predicta pro eo quod idem Iohannes eius pater dictam domum post obitum sue prioris⁹ uxoris adquisierat. - - -. Datum 4 ianuarii.*

Idem Iohannes promisit - - - hereditarium censum trium librarum monete - - -. Tradatur littera Elisabeth Lamberto de Beerze.

^a Dit woordt ontbreekt.

2 R. 1204, f. 181v.: *Gerardus die Haerde, filius quondam Arnoldi die Haerde, maritus et tutor legitimus ut asserebat Elizabeth sue uxoris, filie Iohannis de Beerze, filii quondam Reyneri de Beerze, hereditarium censum trium librarum monete, quem censum dictus Iohannes promiserat se daturum et soluturum dicte Elizabeth sue filie hereditarie mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis Baptiste ex domo et area sita in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Mychaelis Mychiels soen ex uno et inter hereditatem Henrici Myldman ex alio, tendente a communi platea ad hereditatem Godefridi Schenckel, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Iohanni van Beerze - - -. Testes, datum supra (= xii marcii).*

Dictus Gerardus, maritus et tutor ut supra totam partem et omne ius ad se et ad dictam eius uxorem spectantes ac per et post mortem dicti Iohannis de Berze competituras in domo et area supradicta ut in contractu precedente, insuper in huiusmodi hereditate retro et iuxta dictam domum et aream consistente, quam hereditatem dictus Iohannes de Beerze dudum erga Petrum de Orten adquisierat - - - hereditarie supportavit dicto Iohanni de Beerze - - -. Testes, datum supra.

3 R. 1213, f. 119v.-120: *Iohannes, Lana et Arnolda eius sorores, liberi quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, cum tutore dicte Lane et Arnolde, medietatem et tres quintas partes relique medietatis domus et aree site in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Wolteri de Boemel ex uno et inter hereditatem Henrici van Boert textoris laneorum ex alio, tendentis a dicto vico ad hereditatem Godefridi Scenckel, quam domum et aream dicti quondam Iohannis de Beerze erga Georgium die Rijck adquisierat et de qua domus et area dictus quondam Iohannes totam partem et omne ius que ad Ghybertum Mol, filium quondam Iohannis Mol, spectabat in domo et area predicta erga dictum Ghybobem¹ adquisierat, atque totam partem ac*

Op 10 februari 1449 verkocht Gerit Aartsz. de Haerde als man van Liesbet van Beerze een cijns uit het complex, waarvan gezegd werd dat het zich uitstreckte tot erf van heer Gevard van Orthen, priester, en erf geheten *den Mortel*.¹ Op 2 januari 1451 transporteerde Gerit de Haerde als man van Liesbet een aantal goederen aan Hendrik zoon van wijlen Hendrik de Zekker. Daartoe behoorde het onderhavige complex, dat omschreven werd als huis en erf tussen erf van Wouter van Bommel en erf van Hendrik van Boert lakenwever. De helft en drie vijfde delen van de andere helft van deze goederen had Gerit verkregen van Jan, Lana en Aartke kinderen van wijlen Jan Reiniersz. van Beerze en een vijfde deel van deze helft van Gudeld weduwe van genoemde Jan van Beerze.²

omne ius que ad Gerardum die Haerde, filium quondam Arnoldi die Haerde, et Elizabeth eius uxorem in domo et area predicta idem Iohannes erga dictum Gerardum simul cum quibusdam aliis bonis acquisierat, atque totam partem et omne ius que ad Elizabeth filia dicti quondam Iohannis de Beerze competebat in dicta domo et area dictus Iohannes erga dictam Elizabeth suam filiam acquisierat, et de qua domo et area Elizabeth filia quondam Iohannis Molle, filii quondam Ghybonis Scenckel super tota parte et iure sibi competentibus in domo et area predicta ad opus dicti Iohannis de Beerze hereditarie renunciaverat, prout hec omnia et singula in diversis litteris, hereditarie supportaverunt Gerardo die Haerde, filio quondam Arnoldi die Haerde - - -, exceptis oneribus et condicionibus in dictis litteris contentis et hereditario censu xx solidorum communis pagamenti exinde solvendis - - -. Datum supra (= xiii iulii).

Guedeldis relicta quondam Iohannis de Beerze cum tutore pro se et Reynero suo filio, ab ipsa et dicti quondam Iohannis pariter geniti, unam quintam partem ad se ad dictum suum filium spectantem in una medietate supradicte domus et aree per totum ut supra hereditarie supportavit dicto Gerardo die Haerde - - -. Testes, datum supra.

Iohannes, Lana et Arnolda eius sorores, liberi quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, cum tutore, medietatem atque tres quintas partes in reliqua medietate ad se ut dicebat spectantes in una camera finali sue extrema cum

suo fundo, tectam cum duro tecto seu tegulis de sex cameris cum earum fundis eiusdem tecture, sitis in Buscoducis retro vicum dictum Colperstraet ultra aquam ibidem fluentem - - - enz. als 2 januari 1451; zie hierna - - - vendito dicto Iohanni de Beerze a Petro de Orthen, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Gerardo die Haerde - - -. Testes, datum supra.

Dicta Guedeldis cum tutore fecit ut supra - - -.

Dicti Iohannes, Lana et Arnolda cum tutoribus medietatem atque tres quintas partes relique medietatis ad se spectantes in duabus cameris cum earum fundis, sitis in Buscoducis in vico dicto Colperstraet in hereditate quondam Godefridi Scenckel, que sumpte sunt de sex cameris ibidem sibi invicem contigue adjacentibus, ibidem sitis lateraliter versus vicum dictum die Buerdschestraet enzovoorts - - - hereditarie supportaverunt dicto Gerardi die Haerde - - -. Testes, datum supra.

Dicta Guedeldis fecit ut supra - - -.

Dictus Gerardus die Haerde promisit dicte Guedeldis ad opus sui et ad opus Reyneri sui filii se daturum dicto Guedeldi ad eius vitam et post eius vitam dicto Reynero suo filio hereditarium censum trium librarum et octo solidorum - - - de et ex domo et area cum suis attinentiis olim Iohannis de Beerze, sita in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Henrici Myldman ex uno et inter hereditatem Mychaelis Mychyels soen ex alio - - -. Testes, datum supra.

1 R. 1219, f. 35: Gerardus die Haerde, filius quondam Arnoldi die Haerde, hereditarie vendidit Theoderico Pels, filio quondam Petri, hereditarium censum decem librarum monete, solvendum hereditarie nativitatibus Iohannis de et ex domo, area et orto cum suis attinentiis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Cristine sWetters ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Michaelis Michiels soen ex alio, tendentibus a dicto vico ad hereditatem domini Gevardi de Orthen presbiteri et hereditatem dictam den Mortel - - -. Datum decima februarii.

2 R. 1221, f. 240v.-241.: Gerardus die Haerde, filius quondam Arnoldi die Haerde, maritus et tutor legitimus ut dicebat Elisabeth sue uxoris, filie quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, domum et aream sitam in Buscoducis in vico die Boerdschestraet inter hereditatem Woltheri de Boemel ex uno et inter hereditatem Henrici van Boert textoris laneorum ex alio, quam domum et aream dictus quondam Iohannes de Beerze erga Georgium die Rijck acquisierat; en twee en een kamer - - - insuper partem orti siti retro dictas cameras, quinquaginta unam pedatas vel circiter in longitudine et quadraginta duas pedatas in latitudine continentem; insuper particulam terre sumptam de residuo orti predicti pro quadam via latitudinem quatuor pedatarum continente; insuper potestatem ponendi unam cloacam ad finem dicte vie (supra fossatum) ibidem atque ius

Op 18 maart 1452 verkocht Hendrik de Zekker een pacht uit dit goed, dat nu omschreven werd als huis, erf en tuin tussen erf van Roelof van der Stappen en erf van Jan Peters, zich uitstrekkend tot erf van eertijds Peter van Orthen.¹

Op 24 januari 1456 droeg Hendrik de Zekker dezelfde goederen als vermeld in de akte van 2 januari 1451 over aan Wouter zoon van wijlen Hendrik van Aarle. Ook de omschrijvingen waren dezelfde.² Op 13 februari 1456 verkocht Wouter een cijns uit huis, erf en tuin tussen erf van Jan van den Dungen en erf van Roelof van der Stappen, strekkend tot aan de *Mortelgrave*, en uit twee kameren aan dat huis gelegen.³ Bij de verkoop van een pacht in 1460 werden als achterste belending de *Mortelgraaf* en erf van wijlen Peter van Orthen genoemd.⁴

Een omvangrijker omschrijving wordt gegeven in de akte van 9 september 1467, waarin Wouter van Aarle het goed overdroeg aan Lambert Lambertsz. van der Stegen. Er is sprake van een huis, erf en kamer en het gebruik van een watertrap, weg en toilet met anderen. Als belendingen worden opgegeven: erf van Roelof van der Stappen en zijn zoon Hendrik aan de ene zijde en erf van Agnes weduwe van Jan Sanders en haar kinderen en Liesbet weduwe van Jan van Orthen en haar kinderen aan de andere zijde.⁵ De belending Van Orthen zal betrekking hebben gehad op de Oude Bogaard.

viandi ad premissa spectantes - - - et de quibus (domo) et area, duabus et una cameris predictis dictus Gerardus die Haerde medietatem atque tres quintas partes relique medietatis erga Iohannem, Lanam et Arnoldam liberos quondam Iohannis de Beerze, filii Reyneri, et unam quintam partem medietatis premissarum erga Guedeldam relictam quondam Iohannis de Beerze predicti acquisierat, prout hec omnia in diversis litteris contenta⁷, hereditarie supportavit Henrico filio quondam Henrici die Zecker - - -, exceptis oneribus et condicionibus in dictis litteris contentis et hereditario censu viginti solidorum communis pagamenti exinde e iure solvendis - - -. Datum 2^a ianuarii. De genoemde en eveneens getransporteerde twee en een kamer maakten waarschijnlijk deel uit van de kameren aan de Oude Bogaard.

1 R. 1222, f. 45: *Henricus die Zecker, filius quondam Henrici die Zecker, promisit Elisabeth relicte dicti quondam Henrici die Zecker, ad opus sui et ad opus Egidii filii Elisabeth et quondam Henrici die Zecker predictorum, quod ipse dabit et solvet dicte Elisabeth quoadvixerit ipsa et post eius decessum dicto Egidio suo filio hereditariam pactionem sex sextariorum siliginis mesure de Buscoducis hereditarie Purificationis de et ex domo, area et orto eiusdem Henrici die Zecker, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdschestraet inter hereditatem Rodolphi vander Stappen Janssoen ex uno et inter hereditatem Iohannis Peters ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem olim Petri de Orthen - - -. Testes, datum supra (= xviii marcii, sabbato post Oculi).*

2 R. 1226, f. 54v.

3 R. 1226, f. 460: *Wolterus dictus de Aerle, filius quondam Henrici, hereditarie vendidit Theoderico Pels, filio quondam Petri Pels, hereditarium censum duodecim librarum monete, solvendum hereditarie mediatim nativitatis Iohannis et mediatim nativitatis Domini - - - de et ex domo, area et orto sitis in vico dicto die Buertschestraet inter hereditatem Iohannis dicti vanden Dungen ex uno et inter hereditatem Rodolphi vander Stappen ex alio, tendentibus a dicto vico ad fossatum dictum den Mortel grave; insuper ex duabus cameris dicte domui adiacentibus - - -. Datum xiii februarii.*

4 R. 1230, f. 279v.: *Wolterus de Aerle, filius quondam Henrici de Aerle, promisit michi ad opus Henrici Bloyman, filii quondam Henrici, quod ipse dabit et solvet dicto Henrico Bloyman hereditariam pactionem trium modiorum siliginis mesure de Buscoducis hereditarie Epiphanie Domini - - - de et ex domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Buerdsche straet inter hereditatem Rodolphi vander Stappen ex uno et inter hereditatem Iohannis vanden Dungen ex alio, tendentibus a dicto vico ad hereditatem quondam Petri de Orthen et fossatum dictum den Mortelgrave - - - Testes, datum supra (= tertia ianuarii).*

5 R. 1236, f. 206: *Wolterus de Aerle, filius quondam Henrici de Aerle, domum, aream, ortum ac cameram sibi coadiacentem, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdsche straet inter hereditatem Rodolphi vander Stappen et Henrici sui filii ex uno et inter hereditatem Agnetis relicte quondam Iohannis Sanders et eius liberorum et Elisabeth relicte quondam Iohannis de Orthen et eius liberorum ex alio, tendentes a dicto vico ad hereditatem dictorum Elisabeth et eius liberorum, prout dicti domus, area et camera cum suis fundis et attinentiis ac iuribus utendi gradu aquatili, via et cloaca ibidem sitis similiter aliis hominibus ius in eisdem habentibus ibidem siti sunt et ad dictum Wolterum de Aerle ad presens pertinere dinoscuntur, ut dicebat,*

Kort tevoren, op 13 februari 1467, had Wouter een overeenkomst gesloten met zijn buurman Roelof van der Stappen (Beurdsestraat K):

Vander gescillen ende twist die gehangen heeft tusschen Rolof vander Stappen ter eenre ende Wouteren van Arle ter andere zijden sijn sy overcomen bij uitspraken vander geden mannen soe hier naevolght ende hier af malkanderen scepenen brieve geven. Inden yersten wantmen inder palingen tusschen huere beyder erve int claer bevant dat Rolof mit synre stillen achter synen erve opten Mortel staende Wouteren te nae is, soe sall Rolof voirscreven ende Henrick syn soen den voirscreven Wouteren geloeven nemmermeer op die plaetsche ofte erffnisse dair die stille stond te spreken noch hen rechts dair toe te vermeten ende dair op tot svoirscreven Wouters behoef sullen sy vertijen ende geloeven commer van hueren wegen af te doen. Item Rolof sal doen maken eenen gevel ofte een gevelwant aen syn achterhuys ter zijden waert tot Wouters erve staende ende syn wateren van synen afterhuys comende soe leyden datse op Wouters erve niet en druypen. Testes Borchgreve ende Bathensoen. Datum xiii februarii.

Ende wantmen oijc bevant dat dafterhuys Rolofs voirscreven Wouteren ende synen erve te nae steet, soe sall hier jegen Wouter voirscreven bekennen ende den voirscreven Roelemem oft hem belieft geloeven dat hij hem dat niet in en sal doen¹ trecken noch afbreken, soe lange hij dat leet staen alst steet. Mer oft hij dat vertymmerden, soe sal hij dat intrecken ende blyven op syn erve. Testes, datum supra.¹

Lambert van der Stegens zoon Hendrik en Rutger Albert Rutgersz. transporteerden het goed op 9 juni 1475 aan Joost Aartsz. Knoden. Als belending aan de achterzijde werd hierbij erf van Liesbet weduwe van Jan van Orthen en haar kinderen genoemd.² Mogelijk was Rutger een zwager van Hendrik, maar dit blijkt niet uit de akte.

Joost Knode droeg het complex op 12 februari 1483 aan Katelijn weduwe van Dirk van den Bomen,³ die het op haar beurt op 3 december 1487 transporteerde aan Joost zoon van wijlen Joost Marselisz.⁴

Kennelijk rustten er toen nog rechten van derden op het goed: op 9 februari 1488 droeg Mechteld dochter van Hendrik Lambertsz. van der Stegen aan haar vader over de helft van haar recht dat haar krachtens het testament van haar oom Lambert zoon van genoemde Lambert de oude op dit goed toekwam. Het werd nu gesitueerd tussen erf van Jan Jansz. van den Dungen en erf van Hendrik Ooms, zich uitstrekkend tot erf van Adriaan van Orthen.⁵ Zoals we zojuist gezien hebben, had Hendrik het complex al in 1475 vervreemd!

hereditarie supportavit Lamberto vander Stegen, filio Lamberti vander Stegen - - -, tali annexa condicionibus quod dictus Lambertus vander Stegen, filius Lamberti vander Stegen, ex premissis annuatim et hereditarie solvet et solvere tenebitur census fundi, hereditarium census trium librarum et octo solidorum monete Reynero de Beerze, filio quondam Iohannis, hereditarium census octo librarum monete predictae heredibus quondam Iohannis Vuchs frunitoris et hereditaria¹ pactione¹ sex sextariorum siliginis Elisabeth relicte quondam Henrici die Zecker ex premissis e iure solvendis atque exceptis oneribus et condicionibus inter Wolterum de Aerle et Rodolphum vander Stappen et Henricum eius filium dudum de dictis suis hereditatibus initis et factis - - -. Datum nona septembris.

1 R. 1236, f. 233A (los blad bij f. 234).

2 R. 1244, f. 213-213v.

3 R. 1252, f. 240v.

4 R. 1257, f. 446v.

5 R. 1257, f. 263: *Mechteldis filia Henrici vander Stegen, filii quondam Lamberti, cum tutore, medietatem ac totam partem et omne ius ad ipsum vigore testamenti ac ultime voluntatis quondam Lamberti sui avunculi, filii dicti quondam Lamberti senioris ut dicebat spectantes in domo, area et orto ac domo posteriori dicti quondam Lamberti iunioris, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis vanden Dungen, filii quondam Iohannis, ex uno et inter hereditatem Henrix Ooms ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem Adriani de Orten, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Henrico suo patri - - -. Datum ix februarii.*

Zoals onder het voorgaande perceel is behandeld, werd op 18 april 1693 door de toenmalige eigenaars van dit perceel, Johannes Lebingh van Boxtel, gehuwd met Francijntje van der Geuten, een gerend stukje erf overgedragen aan het in dat perceel gevestigde Agnes van den Broecksgasthuis.

Op 27 augustus 1735 werd het onderhavige complex, dat toen in het bezit was van Johan van Soest, door de ontvanger van de verpondingen na publieke verkoping overgedragen. Koper was geworden voor 560 gulden Wouter Remmers. De omschrijving luidde: *een huijs, open plaats en hof daar agter geleege, genaamt De Stad Dordregt, gestaan en geleege binnen deese stad in de Beurse straat naest huijs en erve juffrouwen de weduwe Van Beugen ex uno en Van den Broekx gasthuijs ex alio, strekkende voor van de gemeene straat tot aen de muer van den hof der heeren gouverneurs.*¹ De erfgenamen van Wouter Remmers transporteerden het op 8 april 1763 (koop prijs 377 gulden 6 stuivers 14 penningen) aan Johannes van Leeuwarden. Nu luidde de omschrijving: *huys en erve van outs genaamt Dordrecht in de Beurse straat alhier neffens huys en erve van Abraham Egelie ex uno en neffens Van den Broeks vrouwe gasthuys ex alio, streckende voor van de straat agterwaarts tot aan de muuren van den hoff van de huysinge van 't gouvernement met het regt van uyt- en doorgang over den Ouden Bogaart tot aan de Verwerstraat.*²

Bezitters:

Hendrik Parijs

Klaas Weder, broer van Hendrik Weder →

Gerard van Molenbeek

??

Jan Guldencop

Heilwig Guldencop

??

Tafel van de Heilige Geest →

Dirk van der Stegen van Zevenem →

Joris de Rijk 1415.04.25 →

Jan Reiniersz. van Beerze, tr. Geertruid Gillisdr. Zekker, eerder gehuwd met Jan Mol, vruchtgebruik →

Gijb en Liesbet kinderen van Jan Mol en Geertruid 1420.05.22 respectievelijk 1423.03.13 →

Jan Reiniersz. van Beerze →

Liesbet dochter van Jan en Geertruid Gillisd. Zekker, tr. Gerit Aartsz. de Haarde, 1451.01.02 →

Hendrik Hendriksz. de Zekker 1456.01.24 →

Wouter Hendriksz. van Aarle 1467.09.09 →

Lambert Lambertsz. van der Stegen

zijn zoon Hendrik (en Rutger Albert Rutgersz.?) 1475.06.09 →

Joost Aartsz. Knode 1483.02.12 →

Katelijn weduwe Dirk van den Bomen 1487.12.03 →

Joost Joost Marselisz. (= Joost Marselis?)

zijn zoon Klaas

Hendrik Hendriksz. kuiper

Hendrik lintwever

Dirk Jansz. van der Geut(en) (Goten)

1 R. 1722, f. 167v.-169.

2 R. 1764, f. 331v.-332.

Francijntje van der Geuten, gehuwd met Johannes Lebingh van Bortel
Johan van Soest
de ontvanger van de verpondingen 1735.08.27 →
Wouter Remmers
zijn erfgenamen 1763.04.08 →
Johannes van Leeuwarden

Gegevens registers:

- 1520: Joost Marselisz. (f. 73v.) (21 vt.; 9 p.)
Klaas Joost Marselisz.
1573(-1640): Klaas Marselisz. (f. 76) (21 vt.; 0-1-14)
Hendrik Hendriksz. de kuiper
1635: Hendrik lintwever (f. 139v.) (50 pd.)
1674: Dirk Jansz. van der Goten (f. 26v.) (0-1-14)
zijn erfgenamen
1690: Dirk Jansz. van der Geut (f. 145v.) (45 pd.)
1728(-1810): de onmondige Jan van Soest (f. 189v.) (0-1-14)

Beurdestraat M

Gillis van den Bosch, zoon van wijlen Aart Wolfards, verkocht in 1391 tweemaal een cijns uit zijn huis en erf tussen erf van Jan Guldencop en erf van Hille Simons voller (Beurdestraat N).¹ Hierna is het goed vererfd aan Aart zoon van wijlen Aart Wolfards, die het verkocht aan Willem zoon van wijlen Pauwels Aart Wolfards. Deze verkocht het op 15 maart 1399 aan Wouter van Bommel. De situering luidde: tussen erf van Jan Guldencop en erf van de kinderen van wijlen Aart Zegelaar.²

Op 23 december 1416 transporteerde Wouter van Bommel zijn vruchtgebruik in het complex en een cijns daaruit aan Filips Schoenmaker, man van Wouters dochter Ida, en zijn dochter Lucie. Deze droegen het goed vervolgens over aan Jan van Zeeland, zoon van wijlen Lambert van Zeeland.³ Op 9 april 1420 droeg Jan van Zeeland dit goed en de cijns over aan Michiel zoon van Michiel Loekens.¹

1 R. 1179, blz. 87 (6 juli 1391): *Egidius vanden Bossche, filius quondam Arnoldi dicti Wolpharts, hereditarie vendidit Iohanni Ghier den pasteybecker hereditarium censum xii librarum monete, solvendum hereditarie mediatim Domini et mediatim Iohannis ex domo et area dicti venditoris, sita in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem quondam Iohannis dicti Guldencop ex uno et inter hereditatem Hille dicte Symonis dochter ex alio - - -, exceptis censu domini ducis et hereditario censu trium librarum ex xii solidorum dicte monete - - -. Testes, datum supra (= sexta post Assumptionis).*

R. 1179, blz. 269 (18 augustus 1391): *Egidius vanden Bossche hereditarie vendidit Ghiboni filio Ghibonis Kesselman hereditarium censum xl solidorum monete, solvendum hereditarie mediatim Domini et mediatim Iohannis ex domo et area dicti venditoris, sita in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem quondam Iohanni Guldencop ex uno et inter hereditatem Hille filie quondam Symonis fullonis ex alio - - -, exepto hereditario censu xxxii solidorum dicte monete - - -. Datum (= in octavis Petri Pauli).*

2 R. 1181, f. 166, blz. 327: *Willelmus filius quondam Pauli filii quondam Arnoldi Wolpharts domum et aream, sitam in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem quondam Iohannis Gulden cop ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Arnoldi Zegheler ex alio, quam domum et aream dictus Willelmus erga Arnoldum filium quondam Arnoldi Wolpharts acquisierat, prout in litteris, hereditarie vendidit Wolteri de Boemel - - - census domini ducis et xi solidi monete decano et capitulo ecclesie sancti Iohannis evangeliste' et hereditario' censu' solidorum monete heredibus quondam Gerardi de Vladeracken exinde solvendis et hereditario censu xii (librarum) dicte monete Iohanni Ghier den pasteybecker exinde solvendis - - -. Datum supra (= sabbato post Letare).*

3 R. 1190, f. 49: *Wolterus de Boemel usufructum competentem in domo et area sita in Buscoducis in vico*

Op 10 februari 1428 verkocht Michiel natuurlijke zoon van wijlen Michiel Loekens een cijns uit dit goed, bestaande uit huis, erf en tuin, dat bij deze gelegenheid gesitueerd werd tussen erf van Jan Reiniersz. van Beerze en erf van Joost zoon van wijlen Michiel Loekens, zich uitstrekkend tot erf van Peter van Orthen.²

Michiel Loekens was gehuwd met Katelijne van Oss, dochter van Aart van Oss. Haar broer Jan droeg op 22 juni 1439 de helft in het goed, die hij geërfd had, over aan Sofie weduwe van Michiel Michielsz. Loekens.³ Mogelijk was dit de tweede vrouw van Michiel of het gaat om de weduwe van een gelijknamige zoon.

Zoals uit een belending blijkt, was dit complex al in 1456 in het bezit van Jan (Jansz.) Sanders (van den Dungen). Op 27 oktober 1486 droegen die dochters, van wie er een gehuwd was met Jacob Hubert Maasz., hun rechten over aan hun broer en zuster Jan en Adriaanke.

dicto die Buertschestraet inter hereditatem quondam Iohannis Guldencop ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Arnoldi Zegeleer ex alio, quam domum et aream dictus Wolterus erga Willelmum filium quondam Pauli filii quondam Arnoldi Wolpharts emendo acquisierat, prout in litteris, legitime supportavit Philippo Sutori, marito Yde sue uxoris, filie legitime dicti Wolteri, ad opus sui et ad opus Lucie filie dicti Wolteri - - -. Datum in crastino Thome.

Dicta Lucia cum tutore atque Philippus filius quondam Philippi sutoris, maritus et tutor legitimus Yde sue uxoris predictus, et ipsa cum eo tamquam etcetera, supportaverunt Iohanni de Zelant, filio quondam Lamberti de Zelant - - -. Datum xxiii decembris.

Dictus Wolterus usufructum sibi competentem in hereditario censu xii librarum monete, solvendum hereditarie mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis ex domo et area sita in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem quondam Iohannis Guldencop ex uno et inter hereditatem Hille Symons dochter ex alio, quem censum dictus Wolterus erga Iohannem Ghier die pasteybecker acquisierat, prout in litteris, legitime supportavit dicto Philippo ad opus ut supra - - -. Datum in crastino Thome.

Dicti Lucia et Philippus et Yda ut supra dictum censum hereditarie supportaverunt dicto Iohanni de Zelant, filio quondam Lamberti de Zelant - - -. Datum xxiii decembris.

1 R. 1191, f. 316v.-317: *Iohannes van Zelant, filius quondam Lamberti de Zelant, domum et aream sitam in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestr(aet)^a inter hereditatem quondam Iohannis Guldencop ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Arnoldi Zegheleer ex alio, supportatam Iohanni predicto a Lucya filia quondam Wolteri van Bomel et a Philippo filio quondam Philippi sutoris, mariti Yde sue uxoris, filie dicti Wolteri et ab eadem Yda, prout in litteris, hereditarie supportavit Michaeli filio Michaelis Loekens - - - xii libre monete hereditarii census atque census domini ducis necnon hereditarius census xii solidorum monete capitulo sancti I(ohannis)^a in Buscoducis atque hereditarius census unius libre monete - - -. Da(tum)^a ix aprilis, 3^a post Pasche.*

Dictus Iohannes de Zelant hereditarium censum xii librarum monete, solvendum hereditarie nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis ex domo et area predictis, supportatum Iohanni predicto a Lucya et Philippo predictis, prout in litteris, hereditarie supportavit Mychaeli² (f. 317) (Loekens²) ...^a aliis et iure, promittens super omnia ratum servare et obligationem et impetitionem ex parte sui deponere. Testes, datum supra (= ix aprilis, 3^a post Pasche).

^a Papier afgescheurd.

2 R. 1198, f. 179: *Michael filius naturalis quondam Michaelis Loekens hereditarie vendidit michi ad opus Iohannis vander Audermoelen pannicide hereditarium censum sex librarum monete, solvendum hereditarie Purificationis ex domo, area et orto eiusdem venditoris, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis de Beerse, filii Reyneri de Beerze, ex uno et inter hereditatem Yudoci filii quondam Michaelis Loekens ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem Petri de Orthen en uit en goed in Middelrode - - -. Datum supra (= decima februarii). Zie over deze cijns ook R. 1203, f. 23 (20 december 1432).*

3 R. 1209, f. 237v.: *Iohannes van Os, filius quondam Arnoldi van Os, medietatem sibi per mortem quondam Katherine sue sororis, uxoris legitime dum vixerat quondam Mychaelis filii Mychaelis Loeken, successione ac vigore testamenti dicti quondam Mychaelis advolutam in domo et area sita in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem quondam Iohannis Guldencop ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Arnoldi dicti Zegheleer ex alio, item in hereditario censu ex domo et area predicta, quos domum et aream ac censum predictum dictus quondam Mychael erga Iohannem de Zelant, filium quondam Lamberti de Zelant, acquisierat, prout in diversis litteris, hereditarie supportavit Sophie relicte quondam Michaelis filii quondam Michaelis Loekens - - -. Datum xxii iunii.*

Het goed werd omschreven als huis, erf, tuin en achterhuis tussen erf van Mathijs Brugman (!) en erf van Goiart van der Stappen, zich uitstrekkend tot aan de straat *Den Boghart*.¹ Op 3 juli 1490 werd het, met een cijns die er uitging, door hen overgedragen aan hun zwager Jacob Hubert Maasz. lakenwever. Uit deze akte blijkt dat Jan Jan Sandersz. het verkregen had van Jan Peter Buyersz. (?). Als belendingen werden opgegeven erf van wijlen Jan Guldencop en erf van de kinderen van Aart de Zegelaar, wat al lang niet meer aan de werkelijke situatie beantwoordde.²

Op 26 april 1736 transporteerde Johanna Broers, weduwe van Johan Baptist van Beugen, dit complex voor 451 gulden 17 stuivers 8 penningen aan Abraham Egelie. Het werd omschreven als *een huijs, gestaan ende geleege binnen deese stad in de Beurse straat, ex uno de huijsing van Wouter Eijmberts, ex alio de weduwe Cremers, strekkende voor van de gemene Beurse straats¹ agterwaarts tot aan de huijsjens toebehorende den Ouden Bogart*. Het was haar man aangekomen van zijn ouders en haar bij mutueel testament van 30 december 1704.³

Bezitters:

Lize van den Bosch?

Gillis van den Bosch, zoon van Aart Wolfards

zijn zoon Aart →

zijn neef-oomzegger Willem Pauwels Aart Wolfards 1399.03.15 →

Wouter van Bommel zijn vruchtgebruik 1416.12.23 →

zijn dochters Ida, gehuwd met Filips Schoenmaker, en Lucie 1416.12.23 →

Jan Lambertsz. van Zeeland 1420.04.09 →

Michiel Michielsz. Loekens

zijn (?) weduwe Sofie

??

Jan Peter Buyersz. (?) →

Jan Jansz. Sanders (van den Dungen)

1 R. 1256, f. 131v.: *Mechteldis et Dympna sorores, filie quondam Iohannis Sanders soen, necnon Iacobus filius quondam Huberti Maes soen tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Agnetis sue uxoris, filie dicti quondam Iohannis filii quondam Iohannis Sanders soen, cum tutore, tres quintas partes totamque partem et omne ius ad ipsos ut dicebant spectantes in domo, area et orto ac domo posteriori dicti quondam Iohannis filii quondam Iohannis Sanders soen, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Mathie Brugman ex uno et inter hereditatem Godefridi vander Stappen ex alio, tendentibus a communi vico retrorsum usque ad quendam alium vicum dictum Den Bogart, ut dicebant, hereditarie supportaverunt Iohanni et Adriane eius sorori, liberis dicti quondam Iohannis filii quondam Iohannis Sanders soen - - - onera annuatim exinde e iure solvendis ad summam novem librarum communis pagamenti unacum censu fundi ibidem incluso diversis hincinde locis et personis e iure solvendis - - -. Testes, datum supra (= xxvii octobris).*

2 R. 1259, f. 182v.: *Iohannes et Adriana eius soror, liberi quondam Iohannis filii quondam Iohannis Sanders, cum tutore, domum et aream, sitis in Buscoducis in vico dicto die Buertsche straet inter hereditatem quondam Iohannis Guldentop ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Arnoldi die Zegeler ex alio; insuper hereditarium censum duodecim librarum monete, solvendum anno quolibet hereditarie ex domo et area predicta, quos domum, aream et censum predictos Iohannes filius quondam Iohannis Sanderssoen erga Iohannem filium quondam Petri Buyers² soen acquisierat, prout in litteris, et de quibus domo et area predictis necnon orto ac domo posteriori ibidem adiacentibus Mechteldis et Dympna sorores, filie dicti quondam Iohannis filii quondam Iohannis Sanders soen, necnon Iacobus filius quondam Huberti Maes soen, eorum sororius, tres quintas partes totamque partem et omne ius que ad ipsos spectabant in premissis dicto Iohanni et Adriane hereditarie supportaverant, prout in aliis litteris, hereditarie supportaverunt Iacobo filio quondam Huberti Maes soen textori laneorum - - - census fundi necnon hereditarius census sex librarum monete Berthe Kemerlinx, hereditarius census duarum librarum monete conventui cuidam in Herenthals et capitulo in Buscoducis quatuor stuferos hereditarii census annuatim e iure solvendi - - -. Datum 3° iulii.*

3 R. 1722, f. 269v.-270.

zijn dochters Mechteld, Dimphna en Agnes, gehuwd met Jacob Hubertsz. Maes, 3/5 deel 1486.10.27 →

Jan en Adriaanke Jan Jan Sandersz. 1490.07.03 →

Jacob Hubert Maes lakenwever

zijn weduwe Agnes (= Hilleke?)

Jan Matheusz.

Adriaan Gijsbertsz. Pijnenburg

Cornelis Pijnenburg

Jan Dirksz. van Ravestein

zijn weduwe

Johan Baptist van Beugen

zijn weduwe Johanna Broers 1736.04.26 →

Abraham Egelie

Gegevens registers:

1520: Jacob Hubertsz. (f. 73v.) (20½ vt.; 9 p.)

zijn weduwe Agnes (= Hilleke?)

1573(-1640): Hilleke weduwe Jacob Hubertsz. (f. 76) (20½ vt.; 0-1-14)

Jan Matheusz.

Adriaan Gijsbertsz. Pijnenburg

1635: Cornelis Pijnenburg (f. 139v.) (50 pd.)

1674: Jan Dirksz. van Ravestein (f. 26v.) (0-1-14)

zijn weduwe

1690: Van Beugen (f. 145v.) (38 pd.)

1728(-1810): de weduwe Andries van Beugen (f. 189v.) (0-1-14)

Beurdsestraat N

In 1395 was dit complex in het bezit van Hendrik Peperkoren, zoon van Willem Peperkoren, man van Hille dochter van wijlen Willem van den Kelder, zoon van wijlen Simon Voller. Het werd omschreven als huis, erf en tuin tussen erf van Jan Vake (Beurdsestraat O) en erf van Gillis Wolfards (M), strekkend tot erf van wijlen Wouter van Cuijk.¹

Waarschijnlijk is dit goed kort hierna uitgewonnen door Hendrik van Eik timmerman. Deze verkocht het bij schepenvonnis aan Aart groot Aart de jonge, die het op 24 december 1398 overdroeg aan Hendrik van Eik. De belendingen waren toen erf van Wouter Grove (O) en erf van Aart van den Bosch (M).² Hendrik van Eik verkocht het goed op 2 mei 1403 aan Gijsbert zoon van wijlen Jacob Oedenz. van der Heiden. Als belending aan de achterzijde

1 R. 1180, blz. 363: *Henricus Pepercoren, filius Willelmi dicti Pepercoren, maritus et tutor legitimus Hille sue uxoris, filie quondam Willelmi vanden Kelre, filii quondam Symonis Fullonis, hereditarie vendidit Henrico dicto Hadewigen braxatori hereditarium censum trium librarum monete, solvendum hereditarie ex domo et area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Egidii Wolpharts ex alio, tendentibus a dicto vico retrorsum ad hereditatem quondam dicti Wolteri de Cuke - - -, exceptis censu domini ducis et xii denariis exinde prius solvendis et sufficientem facere. Quo facto Godefridus filius quondam Henrici Marcelijs soen, maritus dicte Hille sue uxoris, filie dicti quondam Symonis, et Elizabeth filia dicti quondam Symonis, cum tutore, publice² recognovit se nullum ius in dicta domo, area et orto habere - - -. Datum supra (= in profesto Mychaelis).*

2 R. 1181, f. 39v., blz. 78: *Arnoldus groet Art iunior domum et aream, sitam in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem Walteri Grove ex uno et inter hereditatem Arnoldi vanden Bossche ex alio, venditam sibi ab Henrico de Eycke carpentario per iudicem mediante sententia scabinorum, prout in litteris, hereditarie supportavit dicto Henrico de Eycke - - -. Datum (= in vigilia nativitatis Domini).*

werd erf van Goiart Schenkel genoemd.¹ Gijsbert van der Heiden droeg het complex op 20 maart 1414 over aan Jan van Zeeland, zoon van wijlen Lambert van Zeeland,² deze op zijn beurt op 17 januari 1417 aan Peter zoon van wijlen Dirk Bouwekensz.³

Op 14 mei 1422 transporteerde Jan Bouwekens huis, erf en tuin tussen erf van Jan Vake en erf van Wouter van Bommel, zich uitstrekkend tot erf van Goiart Schenkel, als huwelijks-gift aan zijn schoonzoon Joost zoon van wijlen Michiel Loeken, gehuwd met zijn dochter Aleid.⁴ Op 13 februari 1425 beloofde hij een cijns uit dit goed aan zijn broer Michiel natuurlijke zoon van Michiel Loekens. Het goed werd nu gesitueerd tussen erf van Aart Struelen en erf van zijn broer Michiel.⁵ Joost transporteerde het goed op 12 januari 1435 aan Gerit natuurlijke zoon van wijlen Aart van den Drieborch.⁶ Diens weduwe Margriet droeg haar vruchtgebruik in onder meer dit complex op 18 juni 1436 over aan hun beider dochter Margriet.⁷ Nog in hetzelfde jaar, op 14 december, transporteerden Jan en Andries zonen van Aart Aartsz. van der Drieborch en hun schoonbroer Gerit van der Spanct het goed aan Jan Ooms, zoon van wijlen Jan Ooms.⁸ Deze had het blijkens een belending van het hierna volgende perceel nog in 1456 in zijn bezit.⁹

Hierna is het in handen gekomen van Gudeld weduwe van Jan van Beerze, zoon van wijlen Reinier, die het overdroeg aan Aart zoon van wijlen Jan Daneelsz. Diens weduwe Agnes transporteerde het op 5 februari 1467 aan Hendrik zoon van Daam van Loet.¹⁰ Daam

1 R. 1183, 136: *Henricus de Eycke carpentarius, filius quondam Iohannis vander Bruggen, domum, aream et ortum ad se spectantes, sitos in in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Walteri de Boemel ex alio, tendentibus a dicto vico retrorsum ad hereditatem Godefridi Schenkel, ut dicebat, hereditarie vendidit Ghiselberto filio quondam Iacobi dicti Oeden soen vander Heyden - - -, excepto censu domini ducis - - -. Testes, datum supra (= quarta post Misericordia Domini).*

2 R. 1188, f. 378.

3 R. 1190, f. 327.

4 R. 1192, f. 498v.: *Iohannes filius quondam Petri Bouwekens domum, aream, ortum, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Wolteri de Bomel ex alio, tendentes a dicto vico ad hereditatem Godefridi Schenckel, supportatos Iohanni predicto a Iohanne de Zelant, filio quondam Lamberti, prout in litteris, hereditarie supportavit Iudoco filio quondam Mychaelis Loeken suo genero nomine dotis cum Aleide sua uxore, filia Iohannis predicti - - -, exceptis quinque librarum hereditarii census quos idem Iohannes exinde prius solvere promiserat Iohanni de Zelant predicto - - -. Testes, datum (= xiiii maii, quarta post Cantate).*

5 R. 1195, f. 154v.: *Iudocus filius Michaelis Loeken promisit magistro Martino de Soemeren ad opus Michaelis sui fratri, naturalis filii dicti Michaelis Loeken, quod ipse dabit et solvet sibi² hereditarium censum xii librarum monete hereditarie Pasche ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Arnoldi Struelen ex uno et inter hereditatem dicti Michaelis sui fratris naturalis ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem Petri de Orthen ut dicebat. Testes, datum supra (= xiii februarii).*

Tradatur dicto Iudoco.

6 R. 1205, f. 135v.

7 R. 1206, f. 98.

8 R. 1207, f. 23: *Iohannes filius quondam Arnoldi filii quondam Arnoldi vander Drieborch, Gerardus vander Spanct, sororius eiusdem Iohannis, atque Andreas filius dicti quondam Arnoldi filii quondam Arnoldi vander Drieborch, domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Wolteri de Bomel ex alio, quos domum, aream et ortum dictus Iohannes filius dicti quondam Arnoldi et Gerardus vander Spanct ad opus eorum et ad opus dicti Andree erga Margaretam filiam dicti quondam Gerardi filii naturalis quondam Arnoldi vander Drieborch adquisierat cum quibusdam aliis bonis, prout in litteris, hereditarie supportavit Iohanni Oems, filii¹ quondam Iohannis Oems - - -. Datum xiiii decembris.*

9 Zie hierna onder Beurdestraat O.

10 R. 1236, f. 187: *Agnes relicta quondam Arnoldi filii quondam Iohannis Danels soen, potens ad hoc vigore testamenti ac ultime voluntatis dicti quondam Arnoldi ut dicebat, cum tutore, domum, aream et ortum, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Wolteri de Bomel ex alio, quos domum, aream et ortum predictos dictus Arnoldus filius quondam Iohannis*

zoon van wijlen Hendrik zoon van wijlen Daam van Loet droeg het op 11 maart 1475 over aan Jordaen zoon van wijlen Tielman Maasz.¹

Uit het eerstvolgende gegeven blijkt dat Jan Heimeriksz. van Dreumel alle goederen van Jordaen Tielman Maasz. na schepenvonnis had verworven. Vervolgens had Jan, een zoon van Heimerik en Arkenraad, zijn huis en erf in de Beurdestraat tussen erf van Liesbet weduwe van Klaas Broosz. en erf van Agnes weduwe van Jan van den Dungen overgedragen aan Goart Franksz. van der Stappen. Op 7 januari 1492 transporteerde Goart het goed samen met een daarachter gelegen tuin aan Hendrik Jansz. van Dordrecht.² Op 3 juli van hetzelfde jaar deden Jordaen Tielman Jansz., zijn zoon Gosen en de echtgenoten van Beatrijs en Liesbet, dochters van Jordaen, afstand van het goed, dat nu gesitueerd werd tussen erf van Jacob Hubertsz. en erf van Liesbet weduwe van Klaas Broosz. lakenwever, zich uitstrekkend tot erf van Adriaan van Orthen.³ Op 21 april 1498 verkocht Hendrik Jansz. van Dordrecht een cijns uit dit goed.⁴

Aalke Jansdochter van de Wouw, weduwe van Peter Cremers, transporteerde dit huis op 4 november 1686 (koop prijs 470 gulden) aan Thomas Coudel. Omschrijving: *een huijs ende hoff staende binnen deser stadt inde Beurde straet nevens erve Jan van Appeltern ex uno ende nevens erve der weduwe m^r. Jan van Ravesteyn ex alio, streckende vande straet tot op erve genaemt den Ouden Bogaert inde Verwerstraet*. Zij had het verkregen van de rentmeester van de geestelijke goederen.⁵ Thomas Coudel droeg het goed op 15 oktober 1703 (koop prijs 550 gulden) over aan Jacob Cremers.⁶

Bezitters:

Hendrik van Eik 1403.05.02 →

Danels soen erga Guedeldem relictam quondam Iohannis de Beerze, filii quondam Reyneri, adquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Henrico filio Ade de Loet - - -. Datum quinta februarii.

1 R. 1236, f. 187.

2 R. 1261, f. 157: *Notum sit univeris quod cum Iohannes filius quondam Heymerici de Droemel omnia bona Iordani filii quondam Tyelmanni Maes soen, habita et habenda, erga Henricum Bredebaert per iudicem mediante sententia scabinorum emendo adquisierat, prout in litteris; et cum deinde dictus Iohannes filius quondam Heymerici et Arkenradis uxoris sua legitima domum suam et aream in die Buerdsche straet sitam inter hereditatem Elisabeth relictę legitime quondam^a Nicolai Broes soen ex uno et inter hereditatem Agnetis relictę quondam Iohannis vanden Dungen ex alio hereditarie supportassent Godefrido filio Franconis vander Stappen - - -, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Godefridus dictam domum et aream unacum quodam ortu sibi retro adiacente - - - hereditarie supportavit michi ad opus Henrici de Dordrecht, filii quondam Iohannis - - -, exceptis uno grosso antiquo census fundi domino nostro duci et hereditario censu unius libre monete investito ecclesie beginarum, hereditario censu unius libre monete infirmarie ibidem, hereditario censu unius libre monete conventui fratrum predicatorum, hereditario censu unius libri monete olim domino Willelmo Hals presbiteri, nunc quibusdam aliis, et hereditario censu unius libre monete domino Iohanni die Shuyter, rectori capelle sancti Anthonii in Buscoducis annuatim exinde e iure solvendis, ut dicebat. Testes, datum supra (= vii ianuarii).*

3 R. 1261, f. 495v.: *Iordanus filius quondam Tyelmanni Jans (= Maes?) soen, Goeswinus eius filius, Reynerus filius quondam Willelmi Aerts soen tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Beatricis sue uxoris et Arnoldus filius quondam Iohannis Houbraken tamquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Elizabeth sue uxoris, filiarum dicti Iordani, super domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem Iacobi Huberts soen ex uno et inter hereditatem Elisabeth relictę quondam Nycolai Broes soen textoris laneorum ex alio^a, tendentibus a communi platea ad hereditatem Adriani de Orthen, ut dicebant, atque iure ad opus Godefridi filii quondam Franconis vander Stappen hereditarie renunciaverunt - - -. Testes, datum supra (= 3^a iulii).*

^a In het hs. uno.

4 R. 1266, f. 338.

5 R. 1653, f. 284v.-285.

6 R. 1691, f. 49-50.

Jacob Odenz. van der Heiden
 zijn zoon Gijsbert 1414.03.20 →
 Jan Lambertsz. van Zeeland 1417.01.17 →
 Jan Petersz. Bouwekens 1422.05.14 →
 Joost Michielsz. Loeken, tr. Aleid Jan Petersz. Bouwekens 1435.01.12 →
 Gerit natuurlijke zoon Aart van den Drieborch
 zijn weduwe Margriet 1436.06.18 vruchtgebruik →
 hun dochter Margriet
 hun zonen Jan en Andries en Gerit van der Spanct, man van Margriet (?) 1436.12.14 →
 Jan Jansz. Ooms
 ??
 Gudeld weduwe Jan Reiniersz. van Beerze →
 Aart Jan Daneelsz.
 zijn weduwe Agnes 1467.02.05 →
 Hendrik Daamsz. van Loet 1475.03.11 →
 Jordaan Tielman Maasz.
 Jan Heimeriksz. van Dreumel, gehuwd met Arkenraad →
 Goiart Franksz. van der Stappen 1492.01.07 →
 Hendrik Jansz. van Dordrecht
 Jan Dirksz. van Dordrecht
 Laureis van Herenthom
 klooster Windmolenberg
 klooster Uilenburg
 Beatrix Adriaansdr. van Berlicum
 de kinderen Jan Hendriks
 ??
 de rentmeester van de geestelijke goederen →
 Aalke Jansdochter van de Wouw, weduwe van Peter (Jacobs?) Cremers, 1686.11.04 →
 Thomas Coudel 1703.10.15 →
 Jacob Cremers

Gegevens registers:

1520:	Jan Dirksz. van Dordrecht (f. 73v.) (20 3/4 vt.; 8 p. 3 oort)
	Laureis van Herenthom
1573(-1640):	klooster Windmolenberg/Uilenburg (f. 76) (20 3/4 vt.; 0-1-11)
1635:	klooster Uilenburg (f. 139v.) (38 pd.)
1674:	Beatrix Adriaans van Berlicum (f. 26v.) (0-1-12)
	de kinderen Jan Hendriksz.
	de weduwe Peter Jacobs
1690:	Peter Jacobs (f. 145v.) (32 pd.)
1728(-1810):	Tonij Coudel (f. 190) (0-1-11)

Beurdestraat O (Het Koningshof)

Op 21 mei 1387 maakten Jan Vake en Korstien, kinderen van wijlen Wouter Grove, en Jan Bruisten van Berlicum, man van Gudeld dochter van Wouter, een erfdeling van enkele goederen van Wouter, waarbij onder meer twee kamers met hun ondergrond tussen erf van

wijlen Aart Zegelaar (Beurdestraat N) en erf van Margriet Gooskes (P) aan Jan Vake ten deel vielen.¹

Op 15 oktober 1422 verkocht Aart Struelen, man van Margriet dochter van wijlen Jan Vaak (= Vake), een cijns uit dit goed, bestaande uit huis, erf en tuin en gelegen tussen erf van de erfgenamen van Aart Vranken en erf van Joost Michielsz., strekkend tot aan erf van Peter van Orthen.² Op 18 januari droeg Aart Struelen als weduwnaar van Margriet zijn vruchtgebruik in het goed over aan hun beider kinderen Aart, Jan en Heilwig. De beleningen waren nu erf van wijlen Jan de Zekker en erf van de erfgenamen van Jan Ooms. Aart junior en Alard Binnenhuis als man van Heilwig droegen vervolgens hun recht over aan Dirk van Orthen, zoon van wijlen Mathijs. Zij beloofden Jan, die in het buitenland was, afstand te laten doen zodra hij was teruggekeerd.³ Op 26 januari 1456 droeg Wouter Hendriksz. van Aarle, man van Marie weduwe van Dirk van Orthen het goed over aan Emond van Rode, zoon van wijlen Jan van Rode.⁴

1 R. 1177, f. 361: *Iohannes Vake et Cristina, liberi quondam Walteri dicti Grove, cum tutore, et Iohannes dictus Bruysten de Berlikem, maritus legitimus Goedeldis sue uxoris, filie dicti Walteri, et dicta Guedeldis cum eodem tamquam cum tutore, palam recognoverunt se divisionem hereditariam mutue fecisse de quibusdam bonis dicti quondam Walteri, nunc ad se spectantibus.*

Mediante qua divisione goederen in die Hoeve - - - dicte Cristine cesserunt in partem - - -. Datum tercia post Exaudi.

Et mediante qua divisione due camere cum suis fundis, site in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem quondam Arnoldi Zeghelers ex uno et inter hereditatem Margarete Goeskens ex alio en enkele cijnzen dicto Iohanni Vake cesserunt in partem - - -. Testes, datum supra.

2 R. 1193, f. 237: *Arnoldus Struelen, maritus et tutor Margarete sue uxoris, filie quondam Iohannis Vaec, hereditarie vendidit Godefrido die Zecker, filio Egidii, hereditarium censum duarum librarum monete, solvendum hereditarie nativitatis Domini de et ex domo, area et orto dicti venditoris, sitis in Buscoducis ad vicum dictum Buerde inter hereditatem heredum quondam Arnoldi Vrancken ex uno et inter hereditatem Iudoci Mychiels soen ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem Petri de Orthen - - -, excepto hereditario censu unius libre² minus² censu ducis exinde prius e iure solvendo - - -. Datum supra (= xv octobris).*

3 R. 1213, f. 172: *Arnoldus Struelen tamquam relictus quondam Margarete sue uxoris dum vixerat, filie quondam Iohannis Vake, filii quondam Wolteri Grove, usufructum sibi ut dicebat competentem in domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem heredum quondam Iohannis die Zecker ex uno et inter hereditatem heredum quondam Iohannis Oems ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem heredum quondam Petri van Orthen, ut dicebat, legitime supportavit michi ad opus Arnoldi, Iohannis fratrum, Heilwigis eorum sororis, liberorum Arnoldi Struelen et quondam Margarete predictorum - - -. Datum xviii ianuarii.*

Notum sit universis quod cum ita actum esset, constituti igitur coram scabinis infrascriptis dictus Arnoldus, filius Arnoldi Struelen et quondam Margarete predictorum, atque Alardus Buytenshuys¹, maritus et tutor legitimus Heilwigis sue uxoris, filie Arnoldi Struelen et quondam Margarete predictorum, supradictos domum, aream et ortum cum suis attinentiis hereditarie supportaverunt Theoderico de Orthen, filio quondam Mathie - - -, exceptis hereditariis census quatuor librarum monete, quos dictus Arnoldus Struelen dudum diversis personis exinde vendiderat aut solve promiserat - - -. Testes, datum supra (= xviii ianuarii).

Zebertus die Grove prebuit et reportavit - - -. Datum xxii ianuarii.

Volgt een gelofte om Jan Aartsz. Struelen, die buiten het vaderland is, afstand te laten doen zodra hij teruggekeerd is.

4 R. 1226, f. 55: *Wolterus de Aerle, filius quondam Henrici de Aerle, maritus et tutor legitimus ut dicebat Marie sue uxoris, relictæ quondam Theoderici de Orthen, filii quondam Mathie, domum, aream et ortum sitos in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter hereditatem heredum quondam Iohannis die Zecker ex uno et inter hereditatem quondam Iohannis Oems ex alio, quos domum, aream et ortum Theodericus de Orthen, filius quondam Mathie, erga Arnoldum filium Arnoldi Struelen atque Alardum Buytenshuys, maritum et tutorem legitimum Heilwigis sue uxoris, filie dicti Arnoldi Struelen, acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Emondo de Rode, filio quondam Iohannis de Rode - - -. Datum xxvi ianuarii.*

Op 11 augustus 1706 transporteerde de ontvanger van de verpondingen dit goed, dat afkomstig was van Jan van Appeltern, voor 962 gulden aan Herman Craemers. De omschrijving luidde: *een schoon ende welgelegen huijs, erve met een hoff, staende binnen dese stadt ten weste van de Beurse straet, genaemt het Coninxs hoff, tussen de huijsinghen Reijnier van Boxtel en Jacob Cremers, streckende voor vande straet achterwaerts tot aen de huijsinghe vanden Ouden Bogaert met den uitganck daer achter op den Ouden Bogaert voorschreven*.¹ De erfgenamen van Herman Cr(a)emers verkochten het voor 471 gulden 17 stuivers 8 penningen op 1 november 1721 aan Jan Ivens (van Nuenen),² en deze op zijn beurt op 15 november 1751 voor 421 gulden 17 stuivers 8 penningen aan Hendrik Dijcks.³

Bezitters:

Wouter Grove

zijn kinderen 1387.05.21 →

zijn zoon Jan Vake

zijn dochter Margriet, tr. Aart Struelen, 1443.01.18 →

Dirk Mathijsz. van Orthen,

zijn weduwe Marie, hertr. Wouter Hendriksz. van Aarle 1456.01.26 →

Emond Jansz. van Rode

??

Jan Wouters

??

Jan van Appeltern

de ontvanger van de verpondingen 11.08.1706 →

Herman Cr(a)emers

zijn erfgenamen 1721.11.01 →

Jan Ivens van Nuenen 1751.11.15 →

Hendrik Dijcks

Gegevens registers:

1520: ontbreekt

1573(-1640): ontbreekt

1635: Jan Wouters (f. 139v.) (48 pd.)

1674: ontbreekt

1690: Jan van Appeltern (f. 145v.) (40 pd.)

1728(-1810): ontbreekt

Beurdsestraat P

Op 9 januari 1368 transporteerde Mecheld dochter van Dirk Vullink, weduwe van wijlen Jan Tollenaar, zoon van wijlen Jan Gooskes, al haar goederen aan haar zoon Dirk met uitzondering van de helft die aan wijlen haar man toebehoorde in huis en erf tussen erven van Wouter de Grove aan beide zijden.⁴ Op 20 april 1368 deed Jan zoon van wijlen Hendrik Gooskes lakenwever afstand van dit huis en erf ten behoeve van Dirk.¹

1 R. 1660B, f. 100-101.

2 R. 1715, f. 111v.

3 R. 1746, f. 203v.

4 R. 1175, f. 3: *Mechtildis filia Theoderici Vullinc, relicta quondam Iohannis Tolner, filii quondam Iohannis Goeskens zoen, cum suo tutore ad hoc etcetera, omnia et singula bona - - - in quibus dictus quondam Iohannes Tolner decessit - - -, sibi tamen salva enim dicte Mechtildi et sibi reservata medietate que ad dictum quondam Iohannem Tolner spectare consuevit in domo et area sita in Buscoducis in vico dicto Boertsche straet inter*

Blijkens een opgegeven belending was dit complex in 1384 in het bezit van Jan *Goeswijns* (Gooskes). Op 9 oktober 1392 wilde Herman Kemp, man van Mechteld dochter van wijlen Dirk Vullink, het vruchtgebruik van zijn vrouw in de helft van een huisplaats tussen erf van Jan Vake en erf van Lambert van Goederheil transporteren aan Dirk zoon van wijlen Jan Gooskes. Jan Vullink, regulier kanunnik van Mariënweerd, en Dirk Jan Gooskes wilden vervolgens de hele huisplaats ten erfelijke cijns geven aan Goiart van Eik timmerman. De akten zijn echter niet afgewerkt.² Wel doorgegaan op dezelfde datum is de overdracht door Dirk Gooskes van de helft van de huisplaats aan Goiart van Eik timmerman. De belendingen luiden nu: erf van Jan Vake en erf van wijlen Wouter Grove, nu toebehorend aan Lambert van Goederheil. Vervolgens verkocht genoemde Jan Vullink de andere helft van de huisplaats, welke hij van Dirk Gooskes, zoon van wijlen Jan Gosensz. had gekocht, aan Goiart. Als belending werd nu opgenomen: Wouter Grove aan beide zijden.³ Goiart van Eik droeg de

hereditates Walteri dicti² des Grove ex utroque latere adiacentes, ut dicebat, hereditarie supportavit Theoderico filio dicti quondam Iohannis Goeskens zoen - - -. Testes, datum supra (= dominica post Epyphanie).

1 R. 1175, f. 27: *Iohannes filius quondam Henrici dicti Goeskens textoris laneorum super domo et area que fuerat Iohannis dicti Goeskens, sita in Buscoducis ultra pontem dictum Buersche brugge inter hereditates Wolteri Groven ex utroque latere, ut dicebat, atque super toto iure sibi in eadem competente, ut dicebat, ad opus Theoderici filii eiusdem quondam renunciavit, promittens ratum servare. Testes, datum supra (= quinta post octavam Pasche).*

2 R. 1179, blz. 418: *Hermannus dictus Keympe, maritus et tutor legitimus Mechtildis sue uxoris, filie quondam Theoderici dicti Vullinc, usufructum dicte Mechtildis competentem in medietate cuiusdam domistadii, siti in Buscoducis in vico dicto Buertschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Lamberti de Goederheyle ex alio, ut dicebat, supportavit Theoderico filio quondam Iohannis Goeskens - - -. Datum in festo Dyonisii.*

Dictus Iohannes Vullinc, canonicus regularis monasterii insule beate Marie, et Theodericus filius quondam Iohannis Goeskens domistadium situm in Buscoducis in vico dicto Buertschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem Lamberti de Goederheile ex alio, ut dicebat, dederunt ad hereditarium censum Godefrido de Eycke carpentario, ab eodem hereditarie possidendum pro xii solidis monete hereditarii censu confraternitati beate Marie virginis in ecclesia beati Iohannis ewangeliste in Buscoducis atque pro xii solidis monete hereditarii census Stephano dicto Wert annuatim - - - et pro hereditario (censu)^a quatuor librarum et sedecim solidorum, dandis et solvendis (niet afgewerkt).

^a Dit woord ontbreekt.

3 R. 1179, blz. 418: *Theodericus filius quondam Iohannis dicti Goeskens medietatem domistadii siti in Buscoducis in vico dicto Boertschestraet inter hereditatem Iohannis Vake ex uno et inter hereditatem quondam Walteri Grove, nunc ad Lambertum de Goederheyle spectantem, ex alio, ut dicebat, hereditarie vendidit Godefrido de Eycke carpentario - - -, exceptis^a medietate hereditarii census xii solidorum monete confraternitati beate Marie ecclesie de Buscoducis et medietate hereditarii census xii solidorum monete Stephano Wert ex dicta medietate annuatim - - -. Datum supra in festo Dyonisii.*

Volgt een schepengeloofte.

- - -.

Dominus Iohannes Vullinc, canonicus regularis monasterii insule beate Marie, Ghiselbertus Vullinc eius frater, liberi quondam Theoderici Vullinc, et Hermannus dictus Keympe, maritus et tutor legitimus Mechtildis sue uxoris, filie dicti quondam Theoderici Vullinc, medietatem cuiusdam hereditatis, site in Buscoducis prope pontem dictum communiter die Boertschebrugge inter hereditates Walteri dicti Groeve ex utroque latere coadiacentes, quam medietatem dictus quondam Theodericus Vullinc erga Theodericum dictum Goeskens, filium quondam Iohannis dicti Goeswijns soen, emendo adquisierat, prout in litteris, hereditarie vendidit Godefrido de Eycke carpentario - - -, exceptis xii solidis monete ex dicta medietate de iure solvendis. Testes, datum supra.

Volgt een schepengeloofte.

^a In het handschrift ex.

Enkele transacties met betrekking tot cijnzen uit dit goed: R. 1179, blz. 418 (9 oktober 1392), R. 1179, blz. 590 (2 augustus 1393), R. 1180, f. 104 (22 januari 1394) en R. 1186, f. 306v. (11 januari 1410).

huisplaats 'of erf' op 22 januari 1394 over aan Aart zoon van wijlen Jan Vrankenz.¹ Deze verkocht op 4 juni 1410 een cijns uit het goed.²

Dirk zoon van wijlen Aart zoon van wijlen Jan Vrankenz. transporteerde op 16 februari 1435 een huisplaats of erf met bebouwing bij de Beurdebrug tussen erven van Wouter Grove aan beide zijden en een cijns daaruit aan Aart Mutsart, zoon van wijlen Hendrik Mutsart. Aart Vranken had die huisplaats verkregen van Goiart van Eik.³ Op 8 augustus van hetzelfde jaar verkocht Aart Hendriksz. Mutsart een cijns uit dit goed, nu omschreven als huis en erf. Als belendingen werden nu genoemd erf van de kinderen van Goiart van Zeelst en erf van Aart Struelen, strekkend tot aan erf van Peter van Orthen.⁴

Hierna is het goed in bezit gekomen van Jan de Zekker, zoon van wijlen Gillis de Zekker de jonge, zoon van wijlen Gillis de Zekker de oude, die er op 28 maart 1438 een cijns uit verkocht. Er was nu sprake van huis, erf en tuin.⁵ Het is hierna kennelijk vererfd op een familielid, want op 27 mei 1449 deed Gillis de Zekker, zoon van wijlen Gillis de Zekker, afstand ten behoeve van Dirk de Koster, zoon van Jan Petersz. van Oss.⁶

1 R. 1180, f. 104: *Godefridus de Eycke carpentarius quoddam domistadium seu hereditatem, sitam in Buscoducis prope pontem dictum die Boertschebrugge inter hereditates Walteri Grove ex utroque latere coadiacentes, de quo domistadio seu hereditate dictus Godefridus unam medietatem erga dominum Iohannem Vullinc, canonicum regularem monasterii insule beate Marie, Ghiselbertum² eius filium, liberos quondam Theoderici Vullinc, et Hermannum Keympe, et alteram medietatem erga Theodericum filium quondam Iohannis Goeskens acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Arnoldo filio quondam Iohannis Vrancken soen - - -, excepto hereditario censu quadraginta octo solidorum monete. Testes, datum supra (= quinta post octavas Epiphanye).*

2 R. 1186, f. 405: *Arnoldus filius quondam Iohannis Vrancken hereditarie vendidit Cornelio filio Hermannen Conen² hereditarium censum xiii librarum, solvendum mediatim Iohannis et mediatim Domini de et ex domo, area et orto cum suis attinentiis, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertsche straet inter hereditatem Lamberti dicti Goederheyl ex uno et inter hereditatem Iohannis Vaeck, filii quondam Walteri Grove, ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem Godefridi Schenckel - - -. Datum supra (= 4^a post octavas Sacramenti).*

3 R. 1205, f. 41: *Theodericus filius quondam Arnoldi filii quondam Iohannis Vrancken soen quoddam domistadium seu hereditatem sitam in Buscoducis prope pontem dictum die Boertschebrugge inter hereditatem Wolteri dicti Grove ex utroque latere coadiacentem, quam domistadium seu hereditatem dictus quondam Arnoldus erga Godefridum de Eycke carpentarium acquisierat, simul cum edificiis in dicto domistadio consistentibus; item hereditarius census xlviii solidorum monete, solvendum hereditarie ex hereditate predicta, quem censum dictus quondam Arnoldus erga Theodericum filium quondam Iohannis Goeskens acquisierat; item hereditarium censum decem solidorum dicte monete, solvendum hereditarie ex eadem hereditate, quem censum iamdictum dictus quondam Arnoldus erga dictum quondam Godefridum vander Eycke acquisierat, prout in diversis litteris, hereditarie supportavit Arnoldo Mutsart, filio quondam Henrici Mutsart - - -. Datum xvi february.*

4 R. 1205, f. 97: *Arnoldus Mutsart, filius quondam Henrici Mutsart, hereditarie vendidit Huberto Carnauwe, filio quondam Iohannis Carnauwe, hereditarium censum trium librarum monete, solvendum hereditarie natiuitatis Iohannis de et ex domo et area, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet iuxta pontem ibidem inter hereditatem liberorum quondam Godefridi de Zeelst ex uno et inter hereditatem Arnoldi Struelen ex alio, tendente a communi platea ad hereditatem Petri de Orthen - - -. Datum octava augusti.*

5 R. 1208, f. 76v.: *Iohannes die Zecker, filius quondam Egidii die Zecker iunioris, filii quondam Egidii senioris, hereditarie vendidit Iohanni filio quondam Franconis Luberghen hereditarium censum trium librarum monete, solvendum hereditarie mediatim natiuitatis Iohannis et mediatim natiuitatis Domini de et ex domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boertsche straet inter hereditatem Arnoldi Struelen ex uno et inter hereditatem heredum quondam Godefridi de Zeelst ex alio, tendentibus a communi vico ad hereditatem heredum quondam Petri de Orthen - - -. Datum xxviii marcii, sexta post Letare. Op 16 april 1443 werd deze cijns overgedragen aan Dirk Jan Petersz. van Oss (R. 1213, f. 79).*

6 R. 1219, f. 66v.: *Egidius die Zecker, filius quondam Egidii die Zecker, super domo, area et orto, sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerdschestraet inter hereditatem Theoderici de Orthen ex uno et inter hereditatem liberorum quondam Godefridi de Zeelst ex alio, tendentibus a dicto vico ad hereditatem heredum quondam*

Op 30 januari 1468 transporteerde Dirk Jan Petersz., weduwnaar van Katelijm dochter van Jan van Diest, zijn vruchtgebruik op dit goed aan aan zijn kinderen Thomas, Andries, Mechteld en Jenneke. Thomas, Mechteld en Jenneke droegen vervolgens drie vierde deel in het goed over aan hun broer Andries. Het complex was gelegen tussen erf van Edmond van Rode en erf van Jan van Zeelst en strekte zich uit tot erf van Peter van Orthen.¹ Andries vermaakte dit huis aan zijn vrouw Otte dochter van Jan Molyman alias Bredebaert en overleed niet lang daarna. Op 4 juni 1470 transporteerde Roelof Mathijsz. de Bever als man van Otte het huis aan Willem Hendriksz. Zekker, die het op 6 juni terug overdroeg aan Roelof.² Op 21 juli 1489 verkocht het echtpaar het complex aan Peter Willem Aartsz. lakenwever. Het werd nu gesitueerd tussen erf van Liesbet weduwe van Klaas Broosz. en erf van Jan van den Heuvel.³ Op 29 januari 1491 deden Reinier, Aart en Gijsbert zonen van wijlen Willem Aartsz. afstand van hun rechten ten behoeve van hun broer Peter.⁴

Op 15 maart 1691 transporteerde Catharina Kemp, weduwe van notaris Arnoldus Georgius van Boxtel, dit complex krachtens hun beider testament aan de koopman Reinier van Boxtel.

Petri de Orthen, ut dicebat, atque super iure ad opus Theoderici die Coster, filii Iohannis Peterssoen de Os hereditarie renunciavit - - -. Datum xxvii maii, 3^a post Exaudi.

1 R. 1237, f. 229v.-230: *Dictus Theodericus (= Theodericus filius quondam Iohannis Peterssoen, relictus quondam Katherine sue uxoris, filie quondam Iohannis de Diest) ut supra usufructum sibi competentem in domo, area et orto sitis in Buscoducis in dicto vico inter hereditatem Emondi de Rode ex uno et inter hereditatem Iohannis de Zeelst ex alio, tendentibus a dicto vico ad hereditatem quondam Petri de Orthen, ut dicebat, hereditarie supportavit suis liberis predictis ut supra (= Thome et Andree fratribus ad opus eorum et ad opus Mechteldis et Iohanne eorum sororum, liberorum Theoderici et quondam Katherine predictorum) - - -. Testes, datum supra.*

Quo facto dicti omnes preter Andreas tres quartas partes ad ipsos ut dicebant spectantes in premissis hereditarie supportaverunt Andree predicto - - -. Testes, datum supra.

2 R. 1258, f. 388: *Rodolphus filius quondam Mathie die Bever tanquam maritus legitimus Otte sue uxoris, filie quondam Iohannis^a Molyman alias Bredebaert, relicte quondam Andree filii quondam Theoderici Peterssoen de Os, et ipse cum eodem tanquam cum suo tutore, potentes ad hoc ut dicebant, domum, aream et ortum olim dicti Andree, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerschestraet iuxta pontem ibidem inter hereditatem Elizabeth relicte quondam Nycolai Broes soen et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Iohannis vanden Hoevel ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem Adriani de Orthen, ut dicebant, hereditarie vendiderunt Petro filio quondam Willelmi Aertssoen textori laneorum - - -, exceptis censu fundi ad unum grossum antiquum taxato domino duci, hereditario censu ad duos stuvers et duas ac dimidium placcas Buscoducenses computato fraternitati beate Marie virginis in Buscoducis, hereditario censu trium librarum monete Folcardo vanden Dijck annuatim exinde e iure solvendis - - -. Datum xxi iulii. Op 6 augustus 1470 verkocht Roelof hieruit een cijns (R. 1239, f. 105v.).*

3 R. 1258, f. 388: *Rodolphus filius quondam Mathie die Bever tanquam maritus legitimus Otte sue uxoris, filie quondam Iohannis^a Molyman alias Bredebaert, relicte quondam Andree filii quondam Theoderici Peterssoen de Os, et ipse cum eodem tanquam cum suo tutore, potentes ad hoc ut dicebant, domum, aream et ortum olim dicti Andree, sitos in Buscoducis in vico dicto die Boerschestraet iuxta pontem ibidem inter hereditatem Elizabeth relicte quondam Nycolai Broes soen et eius liberorum ex uno et inter hereditatem Iohannis vanden Hoevel ex alio, tendentibus a communi platea ad hereditatem Adriani de Orthen, ut dicebant, hereditarie vendiderunt Petro filio quondam Willelmi Aertssoen textori laneorum - - -, exceptis censu fundi ad unum grossum antiquum taxato domino duci, hereditario censu ad duos stuvers et duas ac dimidium placcas Buscoducenses computato fraternitati beate Marie virginis in Buscoducis, hereditario censu trium librarum monete Folcardo vanden Dijck annuatim exinde e iure solvendis - - -. Datum xxi iulii.*

4 R. 1260, f. 419: *Reynerus, Arnoldus et Ghijsbertus fratres, liberi quondam Willelmi Aertssoen, super domo, area et orto sitis in Buscoducis in vico dicto die Boerschestraet iuxta pontem ibidem inter hereditatem Elizabeth relicte quondam Nycolai Broes zoen (et)^a eius liberorum ex uno et inter hereditatem Iohannis vanden Hoevel, quos domum, aream et ortum Petrus filius quondam Willelmi Aertssoen textor laneorum erga Rodolphum filium quondam Mathie die Bever et Ottonem eius uxorem emendo acquisierat - - - atque iure ad opus dicti Petri eorum fratris hereditarie renunciaverunt. Op 18 juli 1491 verkocht Peter hieruit een cijns (R. 1260, f. 323v.).*

De omschrijving luidde: *een huijs, staende binnen dese stadt inde Beursestraet omtrent de brugh aldaer neffens erve Jans van Appeltern ex uno ende neffens huijs ende erve Neltje wedue Pieter Cornelisse vander Sterre ex alio, streckende voor vande gemeijne Beursse straet achterwaerts tot aen erve van Govert vande Wiel*. Het huis was verhuurd aan Peter van Geldrop. De koopprijs bedroeg 445 gulden.¹

Op 19 november 1717 werd het goed bij een erfdeling tussen de kinderen van Reinier van Boxtel toegescheiden aan Catharina van Boxtel.² Waarschijnlijk is het hierna in handen gekomen van haar broer Adriaan van Boxtel. De kinderen van een Adriaan van Boxtel transporteerden dit complex op 23 juni 1750 (koopprijs 273 gulden 14 stuivers 11 penningen) aan Leendert Blom. Adriaan had de tocht verkregen van zijn kinderen en zou het erfelijk recht van zijn ouders hebben verkregen bij deling met zijn broers en zusters op 19 november 1717, wat gezien het bovenstaande echter niet juist is. De omschrijving luidde in 1750: *een huys en erve staande alhier in de Beursestraat omtrent de brugge, ex uno Francis van den Biggelaar, ex alio Jan van Nuenen, strekkende voor van de gemeene straat tot aan erve van* (niet ingevuld).

Bezitters:

Jan Tollenaar, zoon van Jan Gooskes

zijn weduwe Mechteld dochter van Dirk Vullink, hertr. Jan Kemp

haar zoon Dirk Jansz. Gooskes

??

haar zoon Jan Gooskes

zijn zoon Dirk helft →

Jan Vullink, kanunnik Mariënweerd 1392.10.09 →

Goiart van Eik

Dirk Gooskens helft 1392.10.09 →

Goiart van Eik hele goed 1394.01.22 →

Aart Jan Vrankenz.

zijn zoon Dirk 1435.02.16 →

Aart Hendriksz. Mutsart

??

Jan Gillis Gillisz. de Zekker

Gillis Gillisz. de Zekker 1449.05.27 →

Dirk Jan Petersz. (de Koster van Oss), weduwnaar van Katelijn Jansdr. van Diest, vruchtgebruik 1468.01.30 →

zijn kinderen Thomas, Andries, Mechteld en Jenneke

Thomas, Mechteld en Jenneke drie vierde deel 1468.01.30 →

hun broer Andries bij testament →

zijn vrouw Otte dochter van Jan Molyman alias Bredebaert, hertr. Roelof Mathijsz. de Bever, 1470.06.04 →

Willem Hendriksz. Zekker 1470.06.06 →

Roelof Mathijsz. de Bever en Otte 1489.07.21 →

Peter Willem Aartsz. lakenwever

zijn broers afstand van hun recht 1491.01.29 →

Peter Willem Aartsz.

Catharina Kemp, weduwe Arnoldus Georgius van Boxtel, 1691.03.15 →

Reinier van Boxtel

1 R. 1681, f. 287-287v.

2 Not. 2897 (Hendrik de Bye), f. 286-208.

zijn kinderen erfdeling 1717.11.19 →

Catharina van Boxtel

Adriaan van Boxtel (?)

de kinderen Adriaan van Boxtel 1750.06.23 →

Leendert Blom

Gegevens registers:

- 1520: Liesbet weduwe Gijsbert Aartsz. (f. 73v.) (23½ vt.; 8 p. 3 oort)
Jan van Dungen
1573(-1640): de kinderen Jan van den Dungen (f. 76) (23½ vt.; 0-2-1)
Jacob Adriaansz.
1635: Hendrik Leede (f. 140) (42 pd.)
1674: ontbreekt
1690: weduwe Arnoud van Boxtel (f. 146) (32 pd.)
1728(-1810): Reinier van Boxtel (f. 190) (0-2-1)

Beurdsestraat Q

Op 11 februari 1384 deden Steven en Jan zonen van wijlen Hendrik Wert ten behoeve van Wouter Grove afstand van hun recht op huis, (huis)erf en erf tussen het water aldaar en erf van wijlen Jan Gosensz.¹ Hierna hebben Jan Vake, zoon van Wouter Grove, en Jan Bruisten van Berlicum en zijn vrouw Gudeld dochter van Wouter dit huis verkocht aan Lambert zoon van wijlen Klaas van Goederheil. Op 16 april 1388 maakte Goiart van Uden recht van zijn naastingsrecht.² Lambert droeg het complex op 27 oktober 1416 over aan Goiart van Zeelst, zoon van wijlen Gerit.³

Op 23 maart 1421 droegen kinderen van wijlen Dirk van Haren onder meer een cijns uit dit goed over ten behoeve van Goiart van Zeelst. Deze cijns placht Wouter de Grove te betalen uit zijn huis en erf over de Beurdsebrug naast het water en tussen erf van Jan Gosensz.⁴

1 R. 1177, f. 102: *Stephanus et Iohannes fratres, liberi quondam Henrici Wert, super domo et area et hereditate, sitis in Buscoducis ultra pontem dictum Boertschebrugge inter aquam ibidem currentem ex uno et inter hereditatem quondam Iohannis Goeswijns ex alio, et super iure competente seu competituro ad opus Walteri Groeve renunciaverunt, promittentes ratum servare et obligationem et impetitionem ex parte eorum deponere. Testes, datum supra (= in crastino Scolastice).*

2 R. 1178, f. 34: *Godefridus de Uden prebuit suos patentes denarios ad redimendum domum et aream et ortum quondam Wolteri Groeve, sitos in Buscoducis iuxta pontem dictum die Boertschebrugge vocatum, venditam' Lamberto filio quondam Nycholai de Guederheyle a Iohanne Vake, filio dicti quondam Walteri, et Iohanne Bruystens, prout in litteris dicebat contineri, et alter cessit, et reportavit. Testes Aa et Uden. Datum supra (= quinta post Misericordia).*

3 R. 1190, f. 283: *Lambertus filius quondam Nycolai van Guederheyle domum et aream quondam Wolteri dicti Grove, sitam in Buscoducis in vico dicto die Boertschestraet inter aquam ibidem fluentem ex uno et inter hereditatem quondam Iohannis Goeskens, nunc ad Alardum Vrancken spectantem, latere ex alio, tendentem a communi platea retrorsum ad hereditatem quondam domini Wolteri de Kuyc presbiteri, ut dicebat, venditam dicto Lamberto a Iohanne Vake, filio quondam Wolteri dicti Grove, et Iohanne dicto Bruysten de Beerlikem, marito legitimo ut asserebat Guedeldis sue uxoris, filie dicti quondam Wolteri, et ab eadem Guedelde, prout in litteris scabinorum de Buscoducis, hereditarie supportavit Godefrido de Zeelst, filio quondam Gerardi - - -. Datum xxvii octobris.*

4 R. 1192, f. 46: *Katherina vanden Wiel, filia quondam Mathie Kerner, atque Arnoldus de Haren eius frater atque Mechtildis et Elisabeth, liberi quondam Theoderici van Haren, necnon Henricus de Ghael, maritus et tutor Agnetis sue uxoris, filie quondam Theoderici de Haren, et ipsa cum eodem tamquam tutore, hereditarium censum triginta solidorum monete, quem Wolterus die Grove quondam Henrico dicto Hake solvere consueverat mediatim nativitatis Domini et mediatim nativitatis Iohannis de domo et area dicti Wolteri, sita in Buscoducis*

De kinderen van Goiart van Zeelst maakten op 21 juni 1442 een erfdeling, waarbij het onderhavige goed aan Hendrik zoon van wijlen Ludeke zoon van wijlen Korsten van Zeelst, gehuwd met Belie dochter van wijlen Goiart van Zeelst ten deel viel. Er maakten toen ook twee kameren deel van uit, waarschijnlijk gelegen in of bij de Oude Bogaard.¹

Op 13 maart 1489 verkocht Jan Hendriksz. van den Heuvel een cijns uit onder meer dit goed. Het werd omschreven als zijn huis naast de Beurdsebrug tussen de Dieze en erf van Roelof Thijsz., strekkend tot erf van Adriaan van Orthen.²

De blokmeester van de Verwerstraat en de Weversplaats en de zwartzusters droegen dit goed op 22 november 1660 over aan Pieter Cornelisz. van der Sterren. Het had toebehoord aan Jan Jansz. Haubracken en daarna aan zijn zoon Ansem. Omschrijving: *eene vervallen huijsinge, sijnen gronde, plaetse, geweest hebbende eenen hoff, met een stallinge opte selve plaetse staende, sijnen rechten ende toebehoirten, gestaen binnen deser stadt inde Beurtsche straet aende brugge aldaer neffens huijs ende erve Beatrix wedue Adriaen Janssen van Berlicum ex uno ende neffens den waterstroom aldaer vlietende ex alio, streckende voor vande gemeijn straet achterwarts totten erve oft wooningen joncker Henricx van Gestel ende meer andere.*³ Pieters Cornelisz.'s weduwe, Aaltje Wouter van Cuijk, transporteerde het goed op 13 december 1691 (koopsom 1070 gulden) aan Jan van Monheim (Monhemer). Het werd nu omschreven als *twee huijssingen staende alhier in de Beursestraet aende brugge aldaer, d'een syde de Diese en d'ander sijde de huyssinge ende erve van (opengelaten) van Boxtel, streckende voor vande gemeene Beursestraet tot achterwaerts aen erve van Govert vande Wiel en Susanna Hack, d'eene bewoont werdende bij Hendrick van Oldenbeeck² en d'andere bij Johan Steijll².*⁴ Op 13 september 1760 droeg Gerardina dochter van Jan Monheim het complex voor 347 gulden 11 stuivers 9 penningen over aan Adrianus van de Ven. De

ad vicum dictum Buerde ultra pontem dictum Buerdschebrugge contigue supra aquam ibidem fluentem ex uno et inter hereditatem Iohanni filii Goeswini ex alio, atque hereditarium censum quinquaginta solidorum antique pecunie, quos census xxx solidorum et quinquaginta solidorum predictos Theodericus de Alphen erga Iuttam relictam quondam Henrici Hake emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit michi ad opus Godefridi de Zeelst - - -. Datum xxiii ianuarii.

1 R. 1212, f. 60v.-61v.: *Iohannes et Gerardus fratres et Katherina eorum soror, liberi quondam Godefridi de Zeelst, atque Henricus filius quondam Luydekini filii quondam Cristiani de Zeelst, maritus et tutor legitimus ut dicebat Belie sue uxoris, filie quondam Godefridi de Zeelst predicti, palam recognoverunt se quondam divisionem hereditarium mutuo fecisse de quibusdam bonis infrascriptis, ad ipsos ut dicebant spectantibus. Mediante qua divisione volgen een aantal goederen - - - supradictis Iohanni et Gerardi fratribus cesserunt in partem - - -.*

Et mediante eadem divisione volgen goederen - - - supradicte Katherine cesserunt in partem - - -.

Et mediante eadem divisione domus, area et ortus et due camere sibi coadiacentes, siti in Buscoducis ultra pontem dictum pontem¹ dictum¹ die Buerdschebrugge inter aquam ibidem fluentem ex uno et inter hereditatem Iohannis die Zecker ex alio, tendentes a communi vico ad hereditatem heredum quondam Petri de Orthen, simul cum attinentiis domus, aree, orti et duarum camerarum singulis et universis; en andere goederen - - - supradicto Henrico filio quondam Luydekini, filii quondam Cristiani de Zeelst, cesserunt in partem - - - (volgen voorwaarden) - - -. Datum xxi iunii.

2 R. 1258, f. 429v.: *Iohannes filius quondam Henrici vanden Hoevel hereditarie vendidit Gerardo filio quondam Iohannis Philips hereditarium censum xx librarum monete, solvendum annuatim Marie virginis - - - de et ex domo eiusdem venditoris, sita in Buscoducis contigue ad pontem dictum die Boertschebrug inter Dyesam ibidem fluentem ex uno et inter hereditatem Rodolphi Thijssoen ex alio, tendente a vico ibidem dicto die Boertschestraet ad hereditatem Adriani de Orthen; insuper ex quadam alia domo eiusdem venditoris, sita in dicta platea in oppositum dicte domus inter hereditatem Willelmi Babbarts ex uno et inter hereditatem Iohannis Sperwer ex alio, tendente a dicto vico ad hereditatem Iudoci die Becker - - -. Datum xiii marcii, sexta post Invocata.*

3 R. 1594, f. 193v.-194v.

4 R. 1681, f. 470-470v.

omschrijving luidde: *twee huysjes onder een dak in de Beursestraat alhier neffens huys van Leendert Blom ex uno en neffens de Diese ex alio latere.*¹

Bezitters:

Hendrik Wert?

zijn zoons Steven en Jan? →

Wouter Grove →

Lambert Klaasz. van Goederheil 1416.10.27 →

Goiart Geritsz. van Zeelst

zijn kinderen 1442.06.21 →

Belie Goiartsdr. van Zeelst, gehuwd met Hendrik Luken Korstenz. van Zeelst

??

Jan Hendriksz. van den Heuvel

Roelof van Haaren

Mathijs Petersz.

Jan Matheus (Mathijs?) Petersz.

Marieke Hendrik Aarts Timmermans

Jan Jansz. Haubracken

zijn zoon Ansem Haubracken

de blokmeesters van de Verwerstraat en de Weversplaats en de zwartzusters 1660.11.22 →

Pieter Cornelis van der Sterren

zijn weduwe Aaltje Wouters van Cuijk 1691.12.13 →

Jan van Monheim(en)

zijn dochter Gerardina 1760.09.13 →

Adrianus van de Ven

Gegevens registers:

1520: Roelof van Haaren (23½ vt.; 10 p. 3 oort)

Mathijs Petersz. (f. 73v.)

1573(-1640): Jan Matheus Petersz. (23½ vt.; 0-2-1)

Marieke Hendrik Aarts Timmermans

Jan Jansz. Haubracken (f. 76)

1635: Jan Haubracken (9 + 38 pd.) (f. 140)

1674: Peter Cornelis Versterren (0-2-2)

de weduwe Aaltje Wouters van Cuijk

1690: Jan Monhemer (10 + 30 pd.) (f. 146)

1728(-1810): Gerardus Monheim (0-2-1) (f. 190)

De oostzijde van de straat De Mortel

De verpondingsregisters van 1635 en circa 1690 geven ook inzicht in de parcellering aan de oostkant van de straat De Mortel. De cijnsregisters bevatten hierover geen gegevens. Waarschijnlijk behoorde de straat De Mortel niet tot de primaire straatindeling. De cijnzen werden geheven van de percelen aan de Waterstraat en de Keizerstraat ten noorden van De Mortel en de Weversplaats ten zuiden ervan.

De gegevens uit de verpondingsgegevens konden gecombineerd worden met de akten van de aankopen die de stad in 1744 deed voor de bouw van de militaire barakken en de daarin opgenomen verwijzingen naar retroakten. Ook de – overigens onvolledige – indicering van de

1 R. 1764, f. 165v.-166.

zeventiende- en achttiende-eeuwse huizenregisters verschaften nog enkele gegevens. Dit alles leverde van noord naar zuid het hierna volgende beeld op, in totaal tien percelen (A tot en met C en E tot en met K) en een poortje met vijf woningen (D).

Tot aan het poortje komt er in het register van 1635 slechts één post voor: Marten Gerritsz. Deze kan op A, B of C betrekking hebben. In 1690 gaat het om de posten A tot en met C. Voorbij het poortje (E tot en met K) is het aantal posten in 1635 en omstreeks 1690 gelijk. Bovendien konden van deze percelen, anders dan van A tot en met E, schepenakten worden getraceerd.

1635: NA Den Haag, Raad van State 2134, f. 147v.-148v.

1690: NA Den Haag, Raad van State 2135, f. 155-157.

De Mortel A

1690: Marten Lijcop (24 pd.)

De Mortel B

1690: Dirk Antonisz. (18 pd.)

De Mortel C

1690: Jacob Jansz. de Ruiter (18 pd.)

De Mortel D

1635: Een poortje met daarin vijf woningen

1690: Idem

De Mortel E

Op dit perceel en de hier onder F en G volgende stond in 1551 een huis, dat op 2 juni van dat jaar door Jan Klaasz. Strick getransporteerd werd aan Lucas Korsten Lucasz. van den Ham. De omschrijving luidde: 'huis, erf en tuin met zijn rechten en toebehoren van wijlen Adriaan Ooms, zoon van wijlen Jan Ooms Jansz., gelegen in 's-Hertogenbosch te plaatse geheten In de Mortel'. Macharius de Leeuw had dit goed ten behoeve van Jan Klaasz. Strick van Dirk van Lieshout door middel van een schepenvonnis gekocht.¹

In 1594 waren dit drie huizen onder één dak (*tres mansiones sub uno tecto*). Laureis Filipsz. Boyen droeg ze als man van Marie dochter van genoemde Lucas van den Ham over aan Lambert Hubertsz. van Herperschadewijk (of Herperschaik).² Opmerkelijk is de vermelding in deze akte van een grondcijs van 2½ stuiver. Deze cijs kon niet in het cijsregister van 1573 worden getraceerd.

Op 8 januari 1620 gaf Elisabeth dochter wijlen Willem Aartsz. van Erp, weduwe van Lambert Hubertsz. van Herperschaik, krachtens hun wederzijds testament, het perceel dit complex ten erfcijns aan de stadssecretaris Jan Petersz. van Hees. Omschrijving: *eene*

1 GAHt, R. 1356, f. 309v.: *Iohannes filius Nycolai Strick domum, aream et ortum ac sua iura et attinentia olim Adriani Oems, filii quondam Iohannis Oems Janssen, sita in Buscoducis ad locum dictum inden Mortel, quos domum, aream et ortum cum suis iuribus et attinentiis Macharius die Leuwe ad opus dicti Iohannis filii Nycolai Strick erga Theodericum de Lieshout per iudicem mediante sententia scabinorum in Buscoducis emendo acquisierat, prout in litteris, hereditarie supportavit Luce filio quondam Christiani Lucassen vanden Ham - - -. Testes, datum supra (= ii^a iunii).*

2 GAHt, R. 1432, f. 175v.-176v.: *Laurentius filius quondam Philippi Boyen tanquam maritus et tutor legitimus ut dicebat Marie sue uxoris, filie quondam Luce filii quondam Christiani Lucaszoen vanden Ham, domum, aream et ortum ac sua iura et attinentia olim Adriani Oems, filii quondam Iohannis Oems Janssen, sita in Buscoducis ad locum dictum inden Mortell, quos domum, aream et ortum cum suis iuribus et attinentiis dictus Lucas filius quondam Christiani Lucas zoen vanden Ham erga Iohannem filium quondam Nicolai Strick acquisierat, prout in literis quarum data continet secunda die mensis iunii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, et que premissa pronunc sunt tres mansiones sub uno tecto cum suis iuribus et attinentiis, prout et quemadmodum ibidem sunt site et ad prefatum Laurentium ex parte dicte Marie sue uxoris pertinere dinoscuntur, ut dicebat, hereditarie supportavit Lamberto filio quondam Huberti de Herperschadewyck, simul cum literis, instrumento evictionis et iure sibi et dicte sue uxori etcetera, et effectucando, promittens - - - census fundi duorum et dimidii stuferorum, hereditario censu quinque florenorum gilde dicte d'oude scutters in Buscoducis et hereditario censu quinque et dimidii florenorum Margarete Lamberts - - -. Datum xxv februaryi xv^e xciii.*

woninge wesende de derde woninge, met den after ofe sydelhuys daer tegen staende, van drye woningen onder een dack, gestaen ende gelegen binnen deser stadt ter plaetssen genoemt inden Mortel tussen de middelste woninge, nu toebehorende Adriaenen Roeloffszoen, ex uno ende tussen sekeren ganck aldaer ex alio, streckende voort vande gemeyne strate tot aen erve (opengelaten), met de gerechticheyt van mede te gebruycken het secreet opten erve des voornoemde Adriaens Roeloffszoen staende, mits tselve met den anderen twee proprietarissen der twee woningen mede te helpen repareren ende reynigen, heeft hij mits desen uitgegeven ten jaerlicken ende erffelicken (chyns)^a Jannen van Hees, sone saliger Peeters van Hees, secretaris als hy leefden deser stadt.¹ Op dezelfde datum werden de percelen F en G ook ten cijns uitgegeven. Zie hieronder. Jan Petersz. van Hees transporteerde het complex al op 20 januari 1620 aan Bertke weduwe Hendrik Albert Lambertsz.²

In augustus 1697 transporteerde Willem van Diesveld dit complex aan Cornelis van Esch, gehuwd met Hendrina van Ingen. Deze droeg het op 5 december 1718 voor 300 gulden over aan Pieter Hamilton,³ die het op zijn beurt op 16 december 1721, eveneens voor 300 gulden, transporteerde aan Nicolaas de Zwaan. De omschrijving luidde: *huijs, ende gelegen binnen dese stad in de Mortel bij de Weversplaats, ex uno het huijsjen van Van Achelen, ex alio den hof van den heere gouverneur, een straatjen tusschen bijden, streckende voor van de voorschreven Mortel tot op den hoek van de hoofkens aldaar.*⁴ Op 12 september 1738 droeg Nicolaas de Zwaan het vruchtgebruik over aan zijn dochter Josina Maria, gehuwd met Willem van Rosmalen. Het huis werd nu gesitueerd *ex uno s^r. Van Achelen, ex alio een gangetjen, strekkende voor van de gemeene straat agterwaarts tot op den hof van de messemaaker Van Beugen.*⁵ Deze laatste was eigenaar van het hiervóór genoemde perceel Weversplaats B. Het echtpaar Van Rosmalen droeg het complex op 23 januari 1744 over aan de stad. De koopprijs bedroeg 600 gulden. Voor de omschrijving werd nu weer teruggegrepen op die van de akte van 16 december 1721.⁶

Bezitters:

Dirk van Lieshout →

Jan Klaasz. Strick 1551.06.02 →

Lucas Korsten Lucasz. van den Ham

zijn dochter Marie, tr. Laureis Filipsz. Boyen, 1594.02.25 →

Lambert Hubertsz. van Herperschaik

zijn weduwe, Elizabet dochter Willem Aartsz. van Erp, 1620.01.08 →

Bertke weduwe Hendrik Albert Lambertsz.

??

Huibert Hendriksz. van Kuilenburg

??

Willem van Diesveld 1697.08.?? →

Cornelis Esch, gehuwd met Hendrina van Ingen, 1718.12.05 →

Pieter Hamilton 1721.12.16 →

Nicolaas de Swaan, tr. Isabella van Kampen, het vruchtgebruik 1738.09.12 →

hun dochter Josina Maria, gehuwd met Willem van Rosmalen, 1744.01.23 →

de stad

Gegevens registers:

1 R. 1520, f. 122-123.

2 R. 1520, f. 122v.

3 R. 1708, f. 236v.-237.

4 R. 1715, f. 132v.-133.

5 R. 1723, f. 74v.-75.

6 R. 1738, f. 199-199v.

1635: Berendje (Bertke) weduwe Hendrik Aalbers (32 pd.)
1690: Huibert Hendriksz. van Kuilenburg (26 pd.)

De Mortel F

Op 8 januari 1620 gaf de weduwe van Lambert Huibertsz. van Herperschaik (zie onder E) dit complex ten cijns aan Adriaan Roelofsz. linnenwever. De omschrijving luidde: *eene woninge met de reste vanden hoff daer toebehoorende, wesende de middelste woninge van drie woningen onder een dack, gelegen binnen deser stadt sHartogenbossche ter plaetssen genoemt inden Mortel tussen eene andere woninge, nu toebehoorende Niclaessen sone Antonis Claessen ex uno ende tussen de derde woninge, nu competerende Jannen van Hees, sone saliger Peeters van Hees, des secretaris deser stadt, ex alio, streckende vande gemeyne straete tot aen erve Jutkens wedue Willems Cranen, met de gerechticheyt van mede te gebruycken het secreet op den erve deser woninge staende, ende tselve secreet met den anderen proprietarissen der twee woningen te doen repareren ende reynigen.*¹

In 1635 en nog omstreeks 1690 stond dit complex op naam van het weeshuis. Op 18 februari 1704 verkocht het weeshuis het aan Peter van Achelen. De koopprijs bedroeg 252 gulden. De omschrijving luidde: *een woninge met erve, hoff, synde de middelste van drie woningen onder een dack, gelegen binnen dese stadt inde Mortel tusschen huysinge Huybert Hendricx van Kuylenburgh ex uno ende tussen huys en erve Nicolas Hendricx van Cuylenburgh, met reght van te mogen gebruycken het secreet staende op erve deser woninge, ende het selve met de proprietarissen der twee andere woningen te repareren ende te reynigen.*²

Peter van Achelen kocht verder nog de twee hier zuidelijk naaststaande huizen (zie hieronder onder G en H) en zijn zoon en rechtsopvolger Michiel op 12 juli 1734 bovendien voor 200 gulden van Peter Thomasse als man van Maria Catharina de Boos nog drie huisjes achter de drie zojuist genoemde aan de straat. De omschrijving van deze huisjes luidde: *drie huysjes staende neevens malkandere, gelege binne deese stad inde Mortel, de eene syde den verkryger, de andere syde een gemeen gangetie, strekkende met den eenen eynde het voorschreven gangetie tot opde Mortel met het andere eynde.*³ Alle zes huisjes verkocht Michiel van Achelen op 23 januari 1744 voor 700 gulden aan de stad. Zij werden bij die gelegenheid omschreven als *drie huysjes oft wooninge onder een dak, met nog drie kleyne wooninge daar agter, gelegen binnen dese stadt in de Mortel, ex uno Willem van Rosmaalen, ex alio een gemeen gangetje, strekkende metten eenen eynde van het voorschreven gangetje tot op de Mortel met den anderen eynde.*⁴

Bezitters:

Dirk van Lieshout →

Jan Klaasz. Strick 1551.06.02 →

Lucas Korsten Lucasz. van den Ham

zijn dochter Marie, tr. Laureis Filipsz. Boyen, 1594.02.25 →

Lambert Hubertsz. van Herperschaik

zijn weduwe, Elizabet dochter Willem Aartsz. van Erp 1620.01.08 →

Adriaan Roelofsz. linnenwever

??

het weeshuis 1704.02.18 →

1 R. 1520, f. 121-121v.

2 R. 1691, f. 167v.-168.

3 R. 1731, f. 305v.-306.

4 R. 1738, f. 199v.-200.

Peter van Achelen
zijn zoon Michiel 1744.01.23 →
de stad

Gegevens registers:

1635: Het weeshuis (26 pd.)

1690: Het weeshuis (20 pd.)

De Mortel G

Op 8 januari 1620 gaf Elisabeth dochter wijlen Willem Aartsz. van Erp, weduwe van Lambert Hubertsz. van Herperschaik, krachtens hun wederzijds testament, het perceel G ten cijns aan Niklaas Antonis Klaasz. De omschrijving luidde: *eene woninge, erve met een hoiffken, soo breet deselve woninge is ende gelyck tselve hoiffken tegenwoordelick affgeheynt is, wesende dierste woninge van drye woningen neffens malcanderen onder een dack staende binnen deser stadt sHartogenbossche ter plaetssen genoemt inden Mortel tussen de tweede woninge nu gecoft ende toebehorende Adriaenen Roeloffszoen ex uno ende tussen erve Dierix Aertssen Tolinck ex alio, streckende voor vande gemeyne strate tot aen erve Jutkens wedue Willems Craenen - - - met de gerechticheyt van te gebruycken tot dese woninge het secreet opten erve des voorschreven Adriaens Roeloffszoen staende, mits tselve secreet mede onderhoudende ende te doen reynigen met den proprietarissen der twee andere woningen.*¹ Op dezelfde datum werden ook de percelen E en F ten cijns uitgegeven.

Op 28 oktober 1652 transporteerden twee kinderen van Niklaas Antonis Klaasz. en van Anneke dochter Cornelis de Wijs, twee derden in dit complex aan hun broer en zwager Huibert Hendriksz. van Kuilenburg, gehuwd met Aldegonda dochter van genoemde Niklaas en Anneke. De omschrijving luidde: *huys, erve met een hoffken, so breet deselve huysinge is ende gelyc 'tselve hooffke tegenwoordich affgeheynt is, gelegen binnen der stadt 's Hertogenbossche ter plaetse genoemt inden Mortel tussen erve eertyts Adriaens Roeloffs, nu het weeshuys binnen dese stadt, ex uno ende tussen erve Dierck Arntssen Toelinck eertyts, nu Pauls Janssen Coenen met syne kinderen, ex alio, streckende voor vande gemeyne straet tot aen erve Jutkens weduwe Willems Croenen, nu Jans Laureynssen.*

Op 10 augustus 1691 transporteerden de broer en zusters Nicolaas, Anna en Elisabeth van Kuilenburg het goed aan Peter van Achel. De koopprijs bedroeg 200 gulden; de omschrijving luidde: *seeckere huyssinge, erve met een hoffke ende gerechticheyt tot het secreet aldaer neffens d'andere gebueren, met alle syne verdere rechten en toebehoirten, gelegen binnen dese stadt ter plaetsche genaemt de Morttel, tusschen erve eertijts Adriaen Roeloffs ex uno en tusschen erve eertyts Dirx Aertsse Tholinx ex alio, streckende voir vande gemeyne straet tot aen erve Jutgens Willems Craenen.*²

Op 23 januari 1744 verkocht Michiel van Aggelen dit complex met het vorige en het volgende (respectievelijk F en H) aan de stad (zie onder F).

Gegevens registers:

1635: Klaas Tonisz. (24 pd.)

1690: Peter Jacobsz. van Achelen (16 pd.)

Bezitters:

Dirk van Lieshout →

Jan Klaasz. Strick 1551.06.02 →

1 R. 1520, f. 119v.-121.

2 R. 1681, f. 394v.-395.

Lucas Korsten Lucasz. van den Ham
zijn dochter Marie, tr. Laureis Filipsz. Boyen, 1594.02.25 →
Lambert Hubertsz. van Herperschaik
zijn weduwe Elizabet dochter Willem Aartsz. van Erp, 1620.01.08 →
Gijsbert Lucasz. van Ham, weduwnaar van Elizabet dochter Willems Cornelisz. de Wijs, en
zijn onmondige dochter Anneke 1630.09.25 →
Niklaas Antonis Klaasz.
zijn twee kinderen 2/3 1652.10.28 →
Huibert Hendriksz. van Kuilenburg, gehuwd met Aldegonda Niklaas Antonis Klaasz.
de broers en zuster Niklaas, Anna en Elizabet van Kuilenburg 1691.08.10 →
Peter van Achelen
zijn zoon Michiel 1744.01.23 →
de stad

De Mortel H

Dit complex werd op 6 mei 1694 door Anthony de Wilde voor 300 gulden getransporteerd aan Peter van Achelen. Omschrijving: *eene huyske¹ ende plaetsken, gestaen alhier inde Mortel nevens erve Aelbert van Eyl ex uno ende nevens erve der volgende vercrygers ex alio, streckende vande straet tot op erve* (opengelaten).¹

Op 23 januari 1744 verkocht Michiel van Achelen dit en de twee vorige complexen (F en G) aan de stad (zie onder F).

Gegevens registers:

Dirk Aartsz. Teuling

1635: Pauwels Jansz. Koenen (12 pd.)

1690: Pauwels Jansz. Koenen (16 pd.) In de kantlijn: *Memorie. Betaelt niet.*

Bezitters:

Pauwels Jansz. Koenen

??

echtpaar De Wilde

hun zoon Anthony 1694.05.06 →

Peter van Achelen

zijn zoon Michiel 1744.01.23 →

de stad

De Mortel I

Dit complex werd op 15 november 1690 na openbare verkoping door Frederik Hendrik Zweerts de Landas als ontvanger van de verpondingen voor 295 gulden getransporteerd aan de koper Albert van Eil. Het goed had toebehoord aan Pierre Miche(e la Jeunesse). De omschrijving luidde: *huijs ende erve staende ende gelegen alhier inde Morttel, toegecomen Pierre Michee, naest huijs ende erve van Adriaen Jonckers ter eenre naer de Weversplaets ende Pauls Janssen Coenen ter andere sijde.*²

1 R. 1656, f. 154v.-155.

2 Stadsarchief 4237.

Van Eils kinderen droegen het op 23 januari 1744 voor 150 gulden over aan de stad. Het werd omschreven als *huys en erve, staande en geleege binne dese stad in de Mortel, ex uno Migiel van Aggelen, ex alio* (opengelaten).¹

Gegevens registers:

1635: Teunis de Pater (18 pd.)

1690: Albert van Eil (16 pd.)

Bezitters:

Hendrik Zweerts de Landas 1690.11.15 →

Albert van Eil

zijn kinderen 1744.01.23 →

de stad

De Mortel J

Op 18 juni 1678 droeg Maria La Fontaine *als evictrice twee wooningen offte huijsingen nevens malcanderen staende met een achterplaatsken, gestaen ende gelegen binnen dese stadt inde Mortelstraet neffens eene camere ofte wooninghe, toebehoorende Pierre Miche la Jeunesse aen d'eene sijde ende tusschen erve Geeraerts Rijcken aen d'ander sijde, streckende voor vande gemeene straet tot op erve Jans Laureijnssen - - -, waervan Simon van Stockem, notaris ende clercq deser stadts secretarije, tot behoefvande voorschreven evictrice den coop tegens den richtter ende met vonnisse van mijn heeren schepenen deser stadt genomen ende vercregen heeft over aan Adriaan Jonkers*. Op de rug van de oorkonde staat: *Dese brieven hooren bij de huijsen die ick ter tochten heb gehad. Willem van Steijn*.² Adriaan Jonkers transporteerde de twee woningen op 10 mei 1692 aan Willem van Dietsvelt (!) schoenmaker. De omschrijving luidde nu: *twee woningen ofte huijsinghe nevens malcanderen staende, met een achter plaatsken ende voordere erve daer toe gehoorende, gestaen ende gelegen binnen dese stadt inde Mortelstraet neffens eene caemere ofte woninghe toebehoorende Pierre Miche la Jeunesse aen d'een sijde ende tussen erve Geraert Rycke eertyts ende nu de voornoemde vercoopere aen d'ander zijde, streckende voor vande gemeyne straet tot op erf Jan Laurensse, met oock de gerechticheyt vanden toeganck ende gebruyck vanden put staende opde erve des vercoopers in synen hoff. Des sullen den vercooper ende cooper denselven put saemen moeten onderhouden*.³

Op 23 januari 1744 droeg Willem van Stein het vruchtgebruik in *twee woninge off huysinge nevens malkanderen staande, met een agter plaatsken en verdere erve daer toe gehoorende, gestaen en geleege binnen dese stadt in de Mortelstraat, ex uno Maria Catrina Boetberge, ex alio Godefridus van Eyl*, over aan Gerardus Dirk Jansz. van Tiel, die het erfelijk recht bezat. Dit gebeurde krachtens het mutueel testament van Willem van Stein en zijn vrouw Maria van Zeelst van 6 januari 1712. Volgens dit testament was Maria van Zeelst weduwe van Willem van Diesveld en hertrouwd met Willem van Stein. Zij vermaakte haar goederen aan haar neef/tantezegger Dirk Jansz. van Tiel, zoon van Margareta van Zeelst, het vruchtgebruik daarvan aan haar man.⁴ De als belendster genoemde Maria Catharina Boetbergen was de fideïcommissair bezitster van het huis De Molenkar op de hoek van de straat De Mortel en de Weversplaats (zie hiervóór, Weversplaats A).

Gegevens registers:

1 R. 1738, f. 204.

2 GAHt, Stadsarchief 4237.

3 Ald.

4 Not. 2890 (Hendrik de Bye), f. 4-7.

1635: Dirk Willemsz. (18 pd.)

1690: Willem van Diesveld (20 pd.)

Bezitters:

Willem van Diesveld, gehuwd met Maria van Zeelst

Maria van Zeelst, hertr. Willem van Stein, bij testament van 1712.01.06 erfelijk recht →

Dirk Jansz. van Tiel

vruchtgebruik → Willem van Stein

Willem van Stein vruchtgebruik 1744.01.23 →

Gerardus Dirk Jansz. van Tiel het goed zelf 1744.01.23 →

de stad

De Mortel K

Neelke Roesten was volgens het verpondingsregister van 1635 toen ook in het bezit van het pand op de hoek van de Weversplaats en De Mortel. In 1690 en 1728 (cijnsregister) was dat ook Willem van Diesveld.

Gegevens registers:

1635: Neelke Roesten (12 pd.)

1690: Diesveld (16 pd.)

Zie verder hierboven onder Mortel J en onder Weversplaats A.

De uitgifte van aangrenzende percelen in het gebied de Mortel

Zoals in het verslag Visualisering ontwikkeling Mortelgebied is aangegeven, heeft het begardenklooster op 24 september 1486 het zuidelijk deel van het gebied de Mortel ten oosten van de straat De Mortel overgedragen aan de stad, die dit deel bestemde voor het plaatsen van lakenramen.¹ Waarschijnlijk op 18 december 1489 heeft de stad daarop minstens zeven percelen, steeds genaamd *een gedeelte*, aan particulieren verkocht. Als verkrijgers en belenders werd hierbij een aantal personen genoemd die ook huizen aan de noordkant van de Weversplaats en de westkant van de Beurdestraat hebben bezeten. De getraceerde overdrachtsakten bevonden zich in het archief van het jezuïetenklooster. Om te beginnen wat het tweede erf wordt genoemd:

Wij scepenen, gezwoeren raidslude diemen noempt ledige lude, dekenen vanden ambachten, een deel der goeder knapen ende alle die gemeyn stadt van sHertogenbossche doen condit allen luden dat wij van wegen ende in name der selver stadt voir ons ende voir onse oire ende nacomelingen nae ons wittelic ende waell vercoft hebben Jacoppen Donck Henrixzoen een stuck erffenissen geheiten een gedeelte, genomen van eenre erffenissen den Mortel genoempt der voirscreven stadt, gelegen in een stede geheiten den Mortel aen die zijde oestwärts, tussen den erve van Claessen Coell van Orten aen deen zijde ende tussen den erve Wouter Oems aen dander zijde, streckende vander gemeynre straten scerp vuyt tot opten erve van Joesten Cnoden ende Claes Coell van Orten, ende welck stuck erffenissen voirscreven voer ende after helt die breyddde van vier ende twintich voeten, te samen oick met een gedeelte vander nuwer mueren voir aent hoofd nae vervolge der breyddden vanden stuck erffenissen voirscreven ende metten gebruycke vanden straten

1 M.W.J. de Bruijn, Visualisering ontwikkeling Mortelgebied. Mortelproject VI (Utrecht, december 2006) (Intern rapport nr. ...) 11.

voirscreven ende oick vander watertrappen diemen op dit eynde ruerens aen dat brugskén aent dwater aldair noch ordineren sall, gelijk anderen diversen personen oick hen gebruyck dair inne hebbende, ende welcke stuck erffenissen voirscreven is dat secunde erve inder ordinancie als van meer erven die dese stadt nu anderen diversen personen aldair vercoft heeft, ende men sal die oirden ierst aennemen op dit eynde aen die nuwe dweers muer die dair streect vander voirscreven straten tot opten convente vanden bogarden aldair - - - (volgen voorwaarden). Gegeven opten achtiensten dach der maent van decembri int jair ons Heeren dusent vierhondert negen ende tachtentich.¹

Op de rugzijde van de akte staat: *Iacobus Donck. Idem Iacobus eundem hereditatem hereditarie supportavit michi ad opus Henrici filii quondam Hermannii de Daventria ...? Datum xii ianuarii. Dit is vanden huysen inden Mortel. Willemken weduwe Wouter Scuermans 1576.* Het erf, gelegen tussen erf van Klaas Coel van Orthen en erf van Wouter Ooms, strekte zich dus uit tot op erf van Joost Knode, die het perceel Beurdestraat H bezat, en het perceel van Klaas Koel van Orten, de bezitter van Beurdestraat G.

Op gelijke wijze werden twee percelen uitgegeven aan Wouter Ooms Jansz. Deze, samen zowel voor als achter 48 voet breed, gelegen tussen erven van Gerit van Amstel en Jan de Haas, strekten zich uit *tot opter bogarden muer*. Het betrof hier het derde en vierde erf.²

Tot slot beschikken we over de akte waarbij een gedeelte van het zesde erf werd uitgegeven aan Klaas Coel van Orthen. Dit perceel, gelegen tussen erven van Jan de Haas Hendriksz. en Jacob Donk, strekte zich uit tot erven van Hendrik Ooms (Weversplaats D), Dirk Kolen (Beurdestraat J) en Thomas van den Rullen (Beurdestraat I). Op de rugzijde van de akte staat: *Dit is vanden huysen inde Mortel. Willemken weduwe wijlen Wouters Schuermans anno 1572.* De zojuist genoemde voorwaarden luiden:

vanden voirscreven Claessen Coell van Orten ende zijnen oire, erve ende nacomelingen nae hem dit voirscreven stuck erffenissen mit zijnen rechte ende toebehoirten in eenen erffelicken rechte te hebbenen ende te gebruycken. Ende hebben alsoe geloeft ende geloven voir onse nacomelingen nae hem vanden voirscreven erve met zijnen rechten ende toebehoirten sculdige ende gerechte sullen doen waerscap, ende allen commer ende aensprake dair inne wesende off namails comende den selven aff te doene geheelyck, met sulker conditien ende vorwairden dair inne toegedaen als dat die voirscreven Claes Coell van Orten hij noch zijn nacomelingen nae hem die voirscreven erffenisse tot egeenen toecomende tijden en sullen vercopen, verhueren noch in hennen name laten gebruycken ennigen geestelicken personen, ende dat op die verboorte vanden erffenisse voirscreven, bij alsoe off dat alsoe gebourden, dwelc ummer alsoe niet gescieden en moet, dat alsdan dese erven ter stonde wederomme erffelick comen sullen aen die voirscreven stadt sonder verdrach. Item noch is vorwairde ende bespreck, inden gevalle dat die possessoren nae tijde wesende vanden anderen erven oick den Mortel genoemt op dander zijde vander gemeynre straten dair tegenover liggende die selver hen erven namails betymmeren wilden, dat zij alsdan sculdich sullen wesen metter selver huere tymmeringen vander voirscreven gemeynre straten achterwairts te vlieden ende tussen die voirscreven straet ende hen hen tymmeringe vander voirscreven ombecummert te laten van een spatie van thien voeten omme die voirscreven straet des huer volcomen breydde te hebbenen ende te behouden, alle fraude ende argelist dair inne uutgesceiden.³

Uit een schepenakte van 30 december 1496 blijkt dat een ander erf, genaamd *enen oeverloep*, was uitgegeven aan Jan Jansz. Ooms en Aart Jansz. lakenwever. Waarschijnlijk gaat het hierbij om het meest zuidelijke perceel aan de oostzijde van de straat De Mortel, omdat als

1 BHIC, Jezuïeten 79.

2 BHIC, Jezuïeten 81.

3 BHIC, Jezuïeten 80.

belending genoemd worden erven van Jan Ooms (Weversplaats A), Frank Post (B), de kinderen van Wouter van der Stappen (C), Hendrik Ooms (D-E), heer Jan Seris (F-G), Berend Pas (Beurdsestraat A) en Aart Jansz. (Beurdsestraat B). Deze overloop strekte zich uit tot erf van de weduwe van Peter Martens (D) en Gerit Seris (C). Eveneens aan Jan Jansz. Ooms en Aart Jansz. was uitgegeven een erf, genaamd *een gedeelte*, dat zich *scerp uitgaende* uitstreckte tot erf van Thomas Kusters (Beurdsestraat E) en de weduwe van Peter Martens, toen vrouw van Lambert van Schijndel (D). Dit erf was net als de andere erven, gedeelten genaamd, eveneens 24 voet breed.¹

Aan Wouter Ooms ten slotte was, zoals blijkt uit een andere akte van 30 december 1496, ook nog uitgegeven een stuk erf geheten *een gedeelte* van 24 voet breed, gelegen tussen erf van Jacob Donk en erf van Aart Jansz. en Jan Ooms Jansz., dat zich scherp uitgaande uitstreckte tot aan erf van Klaas Coel van Orthen (Beurdsestraat G), genoemde Jan Ooms (F) en Thomas de Koster (E).²

De twee laatstgenoemde erven werden op 30 december 1496 verder gesplitst. Om te beginnen van de overloop en het gedeelte die Jan Ooms Jansz. en Aart Jansz. lakenwever van de stad hadden verkregen

- droeg Aart Jansz. een stukje van 4¼ roeden en een deel van de nieuwe muur tussen de straat aan de ene zijde en tussen erf van Frank Post aan de andere zijde en het ene eind, strekkend met het andere eind aan het achterhuis en tuintje van Dirk van der Woude Dirksz. (Weversplaats A), over aan genoemde Jan Ooms;³

1 R. 1265, f. 305: *Notum sit universis quod cum Iohannes Oems, filius Iohannis, et Arnoldus Janssoen textoris laneorum peciam hereditatis dictam enen overloep, sumptam de quadam hereditate den Mortel appellata opidi de Buscoducis, sitam in quodam loco den Mortel nuncupato ad latus versus oriens inter hereditatem Iohannis Oems et Arnoldi Jans soen predictorum ex uno et inter hereditatem Iohannis Oems, Franconis Post, liberorum quondam Wolteri vander Stappen, Henrici Oems, domini Iohannis Zerijis, Bernardi Pass et Arnoldi Jans zoen ex alio, tendentem a communi platea retrorsum usque ad hereditatem relicte quondam Petri Martens et Gerardi Zerijis, simul etiam cum quadam parte cuiusdam novi muri ante in capite secundum exigentiam latitudinis dicte pecie hereditatis, et cum iure utendi quadam platea ibidem et gradu aquatili ibidem adhuc ordinando iuxta quendam pontem ibidem; insuper quandam peciam hereditatis dictam een gedeelte, sumptam de quadam hereditate den Mortel appellata opidi de Buscoducis, sita in quodam loco den Mortel nuncupato ad latus versus oriens inter hereditatem Wolteri Oems Jans zoen ex uno et inter dictam hereditatem den overloep vocatam Iohannis Oems et Arnoldi Jans zoen predictorum ex alio, tendentem a communi platea linealiter retrorsum vulgariter dicendo lijnrecht scerp uitgaende usque ad hereditatem Thome Costers et Elizabeth relicte quondam Petri Martens, nunc uxoris legitime Lamberti de Scijnle, et que pecia hereditatis predicta ante et retro continet unam equalem latitudinem vigintiquatuor pedatarum, simul etiam cum quadam parte cuiusdam novi muri ante in capite secundum exigentiam latitudinis iamdicte pecie hereditatis, et cum iure utendi platea et gradu aquatili predictis, erga dictum opidum de Buscoducis emendo acquisivissent* - - -.

2 R. 1265, f. 306v.: *Notum sit universis quod cum Wolterus Oems, filius Iohannis, peciam hereditatis, dictam een gedeelte, sumptam de quadam hereditate den Mortel appellata opidi de Buscoducis, sitam in quodam loco den Mortel nuncupato ad latus versus oriens inter hereditatem Iacobi Donck ex uno et inter hereditatem Arnoldi Jans soen et Iohannis Oems Jans zoen ex alio, tendentem a communi platea linealiter retrorsum vulgariter dicendo scerp uitgaende usque ad hereditatem Nycolai Coel van Orthen, dicti Iohannis Oems et Thome die Coster, et que pecia terre ante et retro continet unam equalem latitudinem vigintiquatuor pedatarum, simul etiam cum quadam parte cuiusdam novi muri ante in capite secundum exigentiam latitudinis dicte pecie hereditatis, et cum iure utendi quadam platea ibidem et gradu aquatili ibidem adhuc ordinando iuxta quendam pontem ibidem erga dictum opidum de Buscoducis emendo acquisivisset* - - -.

3 - - - dictus Arnoldus Janssoen totam partem et omne ius ad ipsum ut dicebat spectantem in particula hereditatis quatuor virgatas et quarta parte unius virgate terre unacum parte novi muri ibidem continentem, sumptam de peciis hereditatum predictarum sitam ibidem inter dictam communem plateam ex uno et inter hereditatem Franconis Post ex alio et fine uno, tendentem cum reliquo fine ad domum posteriorem et ortulum Theoderici vanden Waude, filii Theoderici, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Iohanni Oems.

- droegen Jan Ooms en Aart Jansz. 2 6/10 deel van een roede naast het achterhuis van Frank Post tussen erf van Jan Ooms en erf van Roelof Gijsbertsz. (Weversplaats C), strekkend van het achterhuis tot aan erf van wijlen Wouter Ooms over aan genoemde Frank Post (Weversplaats B);¹
- droegen dezelfde 1 1/3 roede naast het huis van Roelof Gijsbertsz. tussen erf van Frank Post en erf van Hendrik Ooms Jansz. (Weversplaats D), nu van Frank Post, over aan genoemde Roelof Gijsbertsz. lakenwever;²
- droegen zij 2 1/3 roede en 1/3 voet naast het tuintje van Hendrik Ooms en het achterhuis van Roelof Gijsbertsz. tussen erf van Roelof aan de ene zijde en tussen erf van Antonis Seris (Weversplaats G) aan de andere zijde, strekkend van het genoemde tuintje en achterhuis tot erf van wijlen Wouter Ooms, nu van Frank Post, aan Hendrik Ooms Jansz.;³
- droegen zij 7/8 roede naast het erf of het toilet van Antonis Seris tussen erf van Hendrik Ooms Jansz. en erf van Berend Pas (Beurdsestraat A), strekkend van genoemd toilet tot erf van Wouter Ooms, nu van Frank Post, aan genoemde Antonis Seris;⁴
- droegen zij 7/8 roede naast het erf of het toilet van Berend Pas tussen erf van Antonis Seris en erf van Aart Jansz. (Beurdsestraat B), strekkend van genoemd toilet tot aan erf van wijlen Wouter Ooms, nu van Frank Post, aan Berend Pas;⁵

1 f. 305-305v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset prout in contractu precedente usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constituti igitur coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen duas et dimidiam virgatas et decimam partem unius virgate terre, sumptas de peciis hereditatum predictis, sitas ibidem contigue iuxta domum posteriorem Franconis predicti inter hereditatem dicti Iohannis Oems ex uno et inter hereditatem Rodolphi Ghijsberts ex alio, tendentes a dicta domo posteriori ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc dicti Franconis, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebant, hereditarie supportaverunt dicto Franconi Post.*

2 f. 305v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset prout in contractu A usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen unam virgatam et terciam partem unius virgate hereditatis, sumptas de peciis hereditatum predictis, sitas ibidem contigue iuxta domum posteriorem Rodolphi Ghijsberts inter hereditatem dicti Franconis Post ex uno et inter hereditatem Henrici Oems Janssoen ex alio, tendentes a dicta domo posteriori ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc dicti Franconis Post, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebant, hereditarie supportaverunt dicto Rodolpho Ghijsberts textori laneorum.*

3 f. 305v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset prout in contractu A usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen duas virgatas et terciam partem unius virgate necnon terciam partem unius pedate hereditatis, sumptas de peciis hereditatum predictis, sitas ibidem contigue iuxta ortulum Henrici Oems et domum posteriorem Rodolphi Ghijsberts inter hereditatem eiusdem Rodolphi ex uno et inter hereditatem Anthonii Zerijis ex alio, tendentes ab ortulo et dicta domo posteriori predictis ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc dicti Franconis Post, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportaverunt dicto Henrico Oems Janssoen.*

4 f. 305v.-306: *Notum sit universis quod cum ita actum esset prout supra in contractu A usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen dimidiam virgatam, quartam partem unius virgate necnon octavam partem unius virgate hereditatis, sumptas de peciis hereditatis predictis, sitas contigue iuxta hereditatem seu cloacam Anthonii Zerijis inter hereditatem Henrici Oems Janssoen ex uno et inter hereditatem Bernardi Pass ex alio, tendentes a dicta cloaca ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc Franconis Post, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportaverunt Anthonio Zerijis predicto.*

5 f. 306: *Notum sit universis quod cum ita actum esset prout supra in contractu A usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen dimidiam virgatam necnon quartam et octavam partes unius virgate hereditatis, sumptas de peciis hereditatum predictis, sitas ibidem contigue iuxta hereditatem seu cloacam Bernardi Pass inter hereditatem Anthonii Zerijis ex uno et inter hereditatem Arnoldi Janssoen predicti ex alio, tendentes a dicta cloaca ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc dicti Franconis Post, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam*

- droeg Jan Ooms zijn recht op 1½ roede min 1/8 voet naast het erf van genoemde Aart (Jansz.), van Liesbet weduwe van Peter Martens, nu vrouw van Lambert van Schijndel (Beurdsestraat D) en van Hendrik Valkenburg (Beurdsestraat C) tussen erf van Berend Pas en erf van Thomas Kusters (Beurdsestraat E), strekkend vanaf het erf van genoemde Aart, Liesbet en Hendrik tot erf van wijlen Wouter Ooms, nu van Frank Post, aan genoemde Aart Jansz.;¹
- droegen ten slotte Jan Ooms en Aart Jansz. 7½ voet naast het erf van Thomas Kusters tussen erf van Aart Jansz. aan de ene zijde en tussen erf van Wouter Ooms aan de andere zijde en het ene eind, strekkend met het andere eind aan het genoemde erf van voornoemde Thomas, aan genoemde Thomas Kusters.²

Van het ‘gedeelte’ tussen erf van Jacob Donk en tussen erf van Aart Jansz. en Jan Ooms Jansz., welk gedeelte Wouter Ooms Jansz. van de stad had verkregen, had Wouter het grootste deel, dat strekte van de openbare straat naar het oosten toe toe aan een paal naast erf van Jacob Donk en een andere paal naast erf van Aart Jansz., welk grootste deel aan de kant en naar het erf van Jacob Donk toe 100 voet en aan de kant en naar het erf van Aart Jansz. toe 111 voet mat, overgedragen aan Frank Post. Vervolgens had Frank hiervan weer een stukje erf langs de straat aan de ene kant en tussen erf van Frank aan de andere, strekkend van het erf van genoemde Jan Ooms tot aan een weg aldaar, welk stukje erf 18 voet lang was en in het midden ervan samen met een deel van de nieuwe muur naast de straat 29 voet breed, overgedragen aan Jan Ooms, dit alles onder zeker gebruik en voorwaarden.³

ius inibi habentibus, ut dicebant, hereditarie supportaverunt dicto Bernardo Pass.

1 Ald., f. 306: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut in contractu A usque ibi ‘constitutus’ et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dictus Iohannes Oems totam partem et omne ius ad ipsum ut dicebat spectantem in una et dimidia virgatis hereditatis minus dimidia quarta parte unius pedate, sumptis de peciis hereditatis predictis, sitis ibidem contigue iuxta hereditatem dicti Arnoldi, Elizabeth relictæ quondam Petri Martens, nunc uxoris legitime Lamberti de Scijnle, et Henrici Valkenborch inter hereditatem Bernardi Pass ex uno et inter hereditatem Thome Costers ex alio, tendentibus ab hereditate dictorum Arnoldi, Elizabeth et Henrici ad hereditatem olim Wolteri Oems, nunc Franconis Post, simul cum iure utendi ut supra, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Arnoldo Janssoen.*

2 Ald., f. 306: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut supra in contractu A usque ibi ‘constitutus’ et tunc sic: constituti coram scabinis infrascriptis dicti Iohannes Oems et Arnoldus Janssoen septem et dimidiam pedatas hereditatis, sumptis de peciis hereditatis predictis, sitas contigue iuxta hereditatem Thome Costers inter hereditatem dicti Arnoldi Janssoen ex uno et Wolteri Oems ex alio latere et fine uno, tendentes cum reliquo fine ad dictam hereditatem Thome predicti, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportaverunt dicto Thome Costers.*

3 Ald. f. 306v.: *cumque dictus Wolterus maiorem partem sumptam de dicta pecia hereditatis Mortel vocatæ, illam vero maiorem partem que tendit a communi platea versus oriens usque dat quendam palum contigue iuxta hereditatem dicti Iacobi Donck ibidem terre infixum necnon ad quendam alium palum iuxta hereditatem Arnoldi Janssoen ibidem terre infixum, et que maior pars predicta ad latus et versus hereditatem dicti Iacobi Donck centum pedatas et ad latus versus hereditatem dicti Arnoldi Janssoen centum et undecim pedatas, unacum parte novi muri ad et iuxta dictam communem plateam ibidem consistentis in longitudine continet, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili, salvo tamen dicto Woltero et sibi libere reservato suo usu per et trans dictam maiorem partem contigue iuxta hereditatem dicti Iacobi Donck in quadam via latitudinis sex pedatarum et quo ad longitudinem maioris partis pecie hereditatis predictæ usque ad communem plateam predictam hinc et illinc ad eius commodum et profectum hereditarie supportasset Franconi Post, filio quondam Nycolai Post, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis que sita est ibidem contigue iuxta communem plateam inter eandem plateam ex uno et inter hereditatem Franconis Post ex alio, tendentem ab hereditate dicti Iohannis Oems usque ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis predicta decem et octo pedatas in longitudine et in medio eiusdem unacum parte novi muri ad et iuxta dictam plateam consistentem viginti novem pedatas in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam, per quandam portam in novo muro ad finem eiusdem*

Hierna transporteerde Frank op 30 december 1496

- een stukje van dat grootste gedeelte, namelijk het stukje dat gelegen was tussen erf van Frank en erf van Hendrik Ooms Jansz., strekkend van erf van Roelof Gijsbertsz. tot genoemde weg, welk stukje erf 18 voet lang en 6 voet breed was, aan Roelof Gijsbertsz. (Weversplaats C);¹
- een ander stukje erf van dat grootste gedeelte, gelegen tussen erf van Roelof Gijsbertsz. en erf van Antonis Seris, strekkend van erf van Hendrik Ooms tot genoemde weg, welk stukje 18 voet lang en 16 voet breed was, aan Hendrik Ooms Jansz. (Weversplaats D-E);²
- nog een stukje, gelegen tussen erf van Hendrik Ooms en erf van Berend Pas, strekkend vanaf erf van Antonis Seris tot genoemde weg, 18 voet lang en 5 voet breed, aan Antonis Seris (Weversplaats F-G);³

vie ordinata hinc et illinc, eundo et redeundo necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportavit Iohanni Oems predicto - - -, salvo tamen dicto Franconi Post occasione sue particule hereditatis longitudinis decem et octo et latitudinis vigintiquatuor pedatarum ibidem site etiam suo usu in via, porta, platea et gradu aquatili predictis, tali annexa condicione quod dicti Franco et Iohannes Oems dictam viam nullis suis edificiis occupare nec stillicidium supra dictam viam ponere nec aquam aliquam ducere poterunt, sed omnino eandem inoccupatam et in latitudine qua iam existit

manere permittent, expensas quoque in reparatione ac refectione eiusdem vie necnon porte, platee et gradus aquatilis predictorum imposterum faciendis tociens quociens id opus fuerit secundum quantitatem suarum hereditatum portare tenebuntur.

1 Ald., f. 306v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis, sumptam de dicta maiori parte pecie hereditatis predictae, illam scilicet particulam hereditatis que sita est ibidem inter hereditatem dicti Franconis ex uno et inter hereditatem Henrici Oems Janssoen ex alio, tendentem ab hereditate Rodolphi Ghysberts ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis predicta decem et octo in longitudine et sex pedatas in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam per quamdam portam in novo muro ad finem eiusdem vie ordinatam hinc et illinc, eundo et redeundo, necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, salvo nichilominus eidem Franconi occasione certe particule hereditatis longitudinis decem et octo et latitudinis vigintiquatuor pedatarum ibidem sitarum suo usu in via, porta, platea et aquatili gradu predictis, ut dicebat, hereditarie supportavit dicti Rodolpho Ghysberts.*

2 Ald., f. 307-307v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut supra in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis, sumptam de dicta maiori parte pecie hereditatis predictae, illam scilicet particulam hereditatis que sita est ibidem inter hereditatem Rodolphi Ghysberts ex uno et inter hereditatem Anthonii Zerij's ex alio, tendentem ab hereditate Henrici Oems ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis predicta decem et octo pedatas in longitudine et sedecim pedatarum in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam per quamdam portam in novo muro ad finem eiusdem vie ordinatam hinc et illinc, eundo et redeundo, necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, salvo nichilominus eidem Franconi occasione certarum suarum hereditatum sitarum ibidem suo usu in via, porta, platea et aquatili gradu predictis, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Henrico Oems Janssoen - - -, tali condicione annexa quod dictus Henricus Oems dictam iam nullis suis edificiis occupare nec stillicidium supra dictam viam ponere nec aquam ducere poterunt, sed omnino eandem inoccupatam et in supradicta latitudine manere promittet, expensas quoque in reparatione ac refectione eiusdem vie necnon porte, platee et gradus aquatilis predictorum imposterum faciendis tociens quociens id opus fuerit secundum quantitatem suarum hereditatum ibidem cum aliis in premissis ius habentibus portare tenebitur.*

3 Ald., f. 307v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut supra in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis, sumptam de dicta maiori parte pecie hereditatis predictae, illam scilicet particulam hereditatis que sita est ibidem inter hereditatem Henrici Oems ex uno et inter hereditatem Bernardi Pass ex alio, tendentem ab hereditate Anthonii Zerij's ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis predicta decem et octo pedatas in longitudine et quinque pedatas in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam*

- nog een stukje, tussen erf van Antonis Seris en erf van Aart Jansz., strekkend van erf van Berend Pas tot aan genoemde weg, 18 voet lang en 5 voet breed, aan genoemde Berend Pas (Beurdestraat A);¹
- nog een stukje, tussen erf van Berend Pas en erf van Wouter Ooms, strekkend van erf van Aart Jansz. tot aan de genoemde weg, 18 voet lang en 15½ voet breed, aan Aart Jansz. (Beurdestraat B);²

Tot slot stond Frank Post op genoemde datum toe aan Thomas de Koster (Beurdestraat E), de bezitters van het huis van wijlen Peter Seris (Weversplaats F-G), aan Lambert van Schijndel (Beurdestraat D), aan Hendrik Valkenburg (Beurdestraat C), aan Hendrik Ooms Jansz. (Weversplaats D-E) en hun rechtsopvolgers in hun respectieve huizen het recht van gebruik op de genoemde weg door een poort in een nieuwe muur aan het eind van de weg langs de straat en de weg, poort, straat en watertrap te gebruiken met andere rechthebbenden onder de verplichting om hun aandeel in het onderhoud te betalen.³

Op 3 april 1497 gaf Wouter Ooms het overige deel van het eerdergenoemde deel uit de Mortel, namelijk het deel dat strekte van de genoemde palen naar het oosten toe tot aan erf van Hendrik van Donkersvoort (Beurdestraat F) en Klaas Coel van Orthen (G), gelegen

per quandam portam in novo muro ad finem eiusdem vie ordinatam hinc et illinc, eundo et redeundo, necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Anthonio Zerijis - - -, salvo tamen dicto Franconi occasione certarum suarum hereditatum ibidem suo usu in via, porta, platea et gradu aquatili predictis, cum condicione ut iam supra mutatis mutandis.

1 Ald. f. 307v.: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut supra in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis, sumptam de dicta maiori parte pecie hereditatis predictae, illam scilicet particulam hereditatis que sita est ibidem inter hereditate Anthonii Zerijis ex uno et inter hereditatem Arnoldi Janssoen ex alio, tendentem ab hereditate Bernardi Pass usque ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis predictam decem et octo pedatas in longitudine et quinque pedatas in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam per quandam portam in novo muro ad finem eiusdem vie ordinatam hinc et illinc, eundo et redeundo, necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Bernardo Pass - - -, salvo tamen et cum condicione ut supra mutatis mutandis.*

2 Ald., f. 307v.-308: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut supra in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco particulam hereditatis, sumptam de dicta maiori parte pecie hereditatis predictae, illa scilicet particula hereditatis que sita est ibidem inter hereditatem Bernardi Pass ex uno et inter hereditatem Wolteri Ooms ex alio, tendentem ab hereditate dicti Arnoldi Janssoen usque ad dictam viam ibidem protensam, et que particula hereditatis decem et octo pedatas in longitudine et quindecim et dimidiam pedatas in latitudine continet, simul cum iure utendi dicta via usque ad dictam plateam per quandam portam in novo muro ad finem eiusdem vie ordinatam hinc et illinc, eundo et redeundo, necnon eisdem porta, communi platea et gradu aquatili predicto similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, ut dicebat, hereditarie supportavit dicto Arnoldo Janssoen - - - salvo tamen et cum condicione ut supra mutatis mutandis.*

3 F. 308-309. De eerste akte luidt: *Notum sit universis quod cum ita actum esset ut in contractu B usque ibi 'constitutus' et tunc sic: constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Franco palam recognovit et consentiit quod Thomas die Coster necnon sui post ipsum successores, possessores pro tempore domus et aree sue inhabitationis, site in oppositum capelle sancte Barbare in Buscoducis, per et trans dictam viam usque ad dictam plateam per quandam portam in quodam novo muro ad finem eiusdem vie contigue iuxta dictam plateam consistentem et ordinatam hinc et illinc, ad eorum profectum viare eisdemque via, porta, platea et gradu aquatili predicto, uti et frui poterunt similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus, et quod ea occasione iidem Thomas et sui post ipsum successores, possessores dicte domus et aree suam quotam huiusmodi expensarum in reparatione et refectione vie, porte, platee et gradus aquatilis predictorum imposterum faciendis tociens quociens opus erit proportionaliter et similiter aliis inibi ius habentibus saltem secundum exigentiam sui usus portare et solvere tenebitur - - -. Testes, datum supra.* Zo ook mutatis mutandis de andere akten.

tussen erf van Thomas Koster en erf van Hendrik de Timmerman, samen met het gebruik van een weg van zes voet breed tot aan de openbare straat, ten erfelijke cijns aan Thomas de Koster.¹ Over de weg werd op dezelfde dag het volgende akkoord gesloten:

Thomas die Coster, Arnt Jans zoen, Lambert van Scynle als man ende mombaer Lysbetten zyns wyfs, wedue wylen Peter Martens, ende Henrick Valkenborch hebben openbairlic bekent als hoe dat zy mynlic overcomen zyn van zekeren conventien, vorwairden ende ordinancien aengaende enen wech geordineert tusschen den erve ende hoff Arnt Jans zoen ter eenre ende den erve Thomas die Coster ende voirtyts Wouter Oems (f. 553v.) ter andere zyden, beginnende ende streckende vanden wege Lamberts ende vanden erve Thomas ende Arnts voirscreven westwaert tot op enen wech aldair teynden geordineert van sess voeten breed, ruerens byden erve voirtyts Jacop Doncx, nu Henricx die Tymmerman, ende dat nae vorme ende manieren hier nae gescreven, te wetene inden yersten eest vorwarde dat Arnt Janssoen voirscreven totter breyden des yersten genoemden weechs van zynen eygen erve ende hoff laten sall twe ende enen halven voet erfs, ende die voirscreven Thomas van zynen erve totter selver breyden enen voet erfs, alsoe dat den selven wech van des voirscreven Lamberts van Scyndel wech ter lengden van twentich voeten oft dair omtrent tusschen den erven des voirscreven Thomas ende Arnts breedt sal wesen ende tot ewigen dagen blyven drie ende enen halven voet. Item es noch vorwarde dat Thomas voirscreven totter breiden des yerstgenoemden weechs, als tusschen den erve voirtyts Wouteren Oems ende nu den selven Thomasen toebehoerende, ende den erve Arnts Janssoen, vanden selven zynen erve aldair laten sall drie voeten erfs inder breiden lancx voirts streckende totten wege van sess voeten voirscreven, alsoe dat den selven yersten genoemden wech aldair totten wege toe van sess voeten voirscreven breedt sal wesen ende tot ewigen daigen blyven vyff voeten. Item is oick vorwarde dat Thomas, Arnt, Lambert ende Henrick voirscreven ende elck van hen op ende doer den yersten genoemden wech tot opten voirscreven wech van sess voeten vrij zullen weegen ende moegen wegen ende dien gebruycken altyt als hen oft den enen van hen dat gelieven sall, ende dat zy den selven wech aen beiden zyden beheymen sullen ende die beheyminge tot ewigen daigen in goeden gereke houden ende sculdich zyn te houden tot hoeren gelycke costen, te

1 R. 1265, f. 553-553v.: *Notum sit universis quod cum Wolterus Oems, filius Iohannis, peciam hereditatis dictam een gedeelte, sumptam de quadam hereditate die Mortel appellata opidi de Buscoducis sitam in loco dicto den Mortel ad latus versus oriens inter hereditatem Iacobi Donck ex uno et inter hereditatem Arnoldi Janssoen et Iohannis Oems ex alio, tendentem a communi platea linealiter retrorsum vulgariter dicendo scerp uitgaende usque ad hereditatem Nycolai Coel de Orthen, dicti Iohannis Oems et Thome die Coster, simul etiam cum quadam parte cuiusdam novi muri ante in capite secundum exigenciam latitudinis predictae hereditatis, et cum iure utendi quadam platea ibidem et gradu aquatili ibidem adhuc ordinanda iuxta quendam pontem ibidem, erga dictum opidum de Buscoducis emendo acquisivisset - - -; cumque dictus Wolterus maiorem partem sumptam de dicta pecia hereditatis Mortel vocate, illam vero maiorem partem que tendit a communi platea versus oriens usque ad quendam palum contigue iuxta hereditatem dicti Iacobus Donck ibidem terre infixum necnon ad quendam alium palum iuxta hereditatem Arnoldi Janssoen, et que maior pars predicta ad latus et versus hereditatem dicti Iacobi centum pedatas et ad latus versus hereditatem dicti Arnoldi Janssoen, centum et undecim pedatas, unacum parte novi muri ad et iuxta dictam communem plateam ibidem consistentem in longitudine continet, simul cum iure utendi dictis communi platea et gradu aquatili hereditarie supportasset Franconi Post, filio quondam Nycholai Post, prout in litteris, constitutus igitur coram scabinis infrascriptis dictus Wolterus reliquam partem sumptam de dicta pecia hereditatis Mortel vocate, illam scilicet partem que tendit a dictis palis versus oriens usque ad hereditatem Henrici de Donckersvoirt et dicti Nycolai dicti Coel van Orthen et sita est inter hereditatem dicti Thome ex uno et inter hereditatem Henrici die Tymmerman ex alio, simul cum utendi quadam via latitudinis sex pedatarum ibidem usque ad communem plateam predictam similiter aliis personis etiam ius inibi habentibus - - - dedit ad hereditarium censum Thome die Coster predicto - - - pro hereditario censu duarum librarum monete - - - hereditarie Pasche - - -. Datum 3^a aprilis, secunda post Quasimodo.*

*wetene Thomas ende Arnt voirscreven voir een helfte ende die voirscreven Lambert ende Henrick voir dander helfte - - .*¹

1 R. 1265, f. 553-553v.